

NY JORD

KNUT HAMSUN

NY JORD

ROMAN

KØBENHAVN

P. G. PHILIPSENS FORLAG

TRYKT HOS J. JØRGENSEN & CO. (M. A. HANNOVER)

1893

En tysk Udgave udkommer ved Fru Marie v. Borch.

INDLEDNING

I.

En fin, gylden Metalrand stiger i Øst, hvor Solen staar op. Byen begynder at vaagne, der lyder allerede en og anden fjærn Rumlen af Kærrer, der søger ind i Gaderne fra Landet, store, tunge Bondekærrer, fulde af Torvvarer, af Hø og Slagt og Favnved. Og det larmer temmelig meget af disse Kærrer, fordi Gaderne endnu fryser lidt om Nætterne. Det var i Slutten af Marts.

Ved Havnen høres ingensomhelst Støj. Man ser en og anden søvnig Matros paa et Dæk, der stiger Røg op fra Byserne, Skippere stikker halvt paaklædte Hovedet op for Kahytshætten og lugter mod Vejret, mens Sjøen ligger blikstille og Gangspillene hviler.

Saa aabnes den første Bryggedør. Man skimter svære Stabler af Sække og Kasser, af Matter og Tønder derinde, Mennesker færdes om med Toug og Trillebører, kun halvt vaagne

endnu, gæspende ret ud i Vejret med aabne, skæggede Munde. Og Pramme lægger til ved Kajene, man begynder at hejse og slide paa Varer, vælte dem op paa Vogne og trække dem afsted.

Dør for Dør aabnes i Gaderne, Gardiner rulles op, unge Volontører fejer Butiksgulve og slaar Støv af Diske, hos Firmaet H. Henriksen sidder allerede Sønnen ved Pulten og gennemser Post. En ung Mand driver i træt og søvnig Gang opad Jærnbanetorvet, han kommer fra en Hybel, fra et Selskab hos en Kammerat, han gaar Morgentur. Ved Brandvagten møder han en Bekendt, som ogsaa kommer fra et eller andet Selskab, og som hilser.

»Er du allerede oppe, Øjen?« siger den første.

»Ja, det vil sige, jeg har ikke lagt mig endda«, svarer den anden.

»Ikke jeg heller«, siger den første igen. »Godnat.«

Og han gaar videre med et Smil over, at han har sagt Godnat midt paa lyse Morgenen. Han er en ung og haabefuld Mand, hans Navn blev med engang bekendt for to Aar siden, da han udgav et stort lyrisk Drama. Det er Irgens, alle kender ham. Han har Lakско paa Benene og ser godt ud med sit snoede Overskæg og sit blanke, mørke Haar.

Han lægger Vejen om det ene Torv efter det andet, det morer ham i hans forvaagede Tilstand at se paa Bønderne, der kommer skranglende ind gennem Gaderne en efter en og besætter alle Byens Pladse med sine Kærrer. Vaarsolen har brunet deres Ansigter, de gaar med tykke Uldbind om Halsen, og deres Hænder er stærke og skidne. Nu er det dem saa meget om at gøre at faa solgt sit Slagt, at de endog prajer ham, en Yngling paa fire og tyve Aar uden Familje, en Lyriker, der blot slentrer ligegyldigen om forat adsprede sig selv.

Solen stiger. Det begynder at myldre af Folk og Vogne, med smaa Mellemrum piber det saa ved Fabrikerne i Byens Udkanter, saa nede ved Jærnbanestationerne, Færdselen blir større og større, travle Mennesker svirrer hid og did, enkelte ædende af deres Frokost, som de holder i Haanden indsvøbt i en Avis. En Mand trækker et sandt Læs af Poser og Pakker paa en Haandvogn, han leverer Varer omkring i Husene, han spænder i som en Hest og læser samtidig i sin Notisebog, hvor han har alle sine Adresser. Et Barn løber ustandseligt om med Morgenaviser, det er en liden Pige med St. Vejtsdans, hun kaster sin lille Krop i alle Retninger, rykker med Skuldrene, stirrer, jager afsted fra Dør til Dør, klamrer sig opad Trapperne til de høje Etager, ringer paa og iler

videre, efterladende en Avis paa hver Tærskel. Hun har en Hund med sig, og Hunden gør veldresseret hver Tur med. Den lille Hund!

Alting er i Bevægelse, og Larmen vokser, begynder ved Fabrikerne, ved Værfterne, de mekaniske Værksteder, Sagbrugene, blander sig med Vognrammel og menneskelige Stemmer, gennemskæres af en og anden Dampfløjte, hvis Piben stiger til Himmels som en jamrende Straale, og slaar endelig sammen over de store Torve, saa hele Byen er indhyllet i et uhyre Brus. Midt i dette sees Telegrafbudene med sine Tasker, bringende Ordrer og Kursnoteringer fra Alverdens Lande; Handelens store og mærkelige Poesi gennemsuser Byen, Hveden i Indien og Kaffeen paa Java staar i Flor, de spanske Markeder forlanger Fisk, megen Fisk i Fasten.

Klokken er otte, Irgens gaar hjem. Han passerer H. Henriksens Forretning og bestemmer sig til at titte ind. Ved Pulten sidder fremdeles Firmaets Søn, en ung Mand i Cheviotklæder; han har store, blaa Øjne, skønt hans Hudfarve er mørk, en uordentlig Haarlug hænger ham ned i Panden. Den høje, noget markerede, noget indesluttede Fyr ser ud til at være tredive Aar. Hans Kammerater sætter megen Pris paa ham, fordi han har hjulpet dem saa meget baade med Penge og med forskellige Varer fra Faderens Kælder.

»Godmorgen«, siger Irgens.

Overrasket svarer den anden:

»Men er det dig? Er du allerede oppe?«

»Ja, det vil sige, jeg har ikke lagt mig endda.«

»Naa, det er noget andet. Jeg har siddet her siden Klokken fem, telegraferet til tre Lande allerede.«

»Herregud, du ved, at din Handel er mig ligegyldig. Jeg vil sige dig ét, Ole Henriksen: Har du en Dram?«

De to Herrer gaar ud af Kontoret, passerer Butiken og stiger ned i Kælderen. Skyndsomt trækker Ole Henriksen en Flaske op, han kan vente Faderen ned i Kontoret hvert Øjeblik, derfor skynder han sig saa; Faderen er meget gammel, men han skulde jo ikke gærne gøres imod for det.

Irgens drikker og siger:

»Faar jeg tage Resten med mig?«

Og Ole Henriksen nikker.

Kommen op i Butiken igen, trækker han en Skuffe ud af Disken, og Irgens, som forstaar Vinket, griber ned i Skuffen og tager op noget, som han stikker i Munden. Det er Kaffe, brændt Kaffe, for ond Aande.

II.

Klokken to driver Mennesker i store Skarer frem og tilbage paa Promenaden. Man taler og ler i alle Toner, man hilser til hinanden, smiler, nikker, vender sig om og raaber; Cigarrøg og Dameslør flagrer i Luften, et mangefarvet Virvar af lyse Handsker og Lommetørklæder, af svingende Hatte og Spadserstokke bevæger sig nedad hele Gaden, og Vogne styrer forbi med Herrer og Damer i fuld Puds.

Ved »Hjørnet« har nogle unge Herrer taget Post. De danner en Kreds af Bekendte, et Par Kunstnere, et Par Forfattere, en Handlende, en Ubestemmelig, lutter Brødre i tykt og tyndt. Deres Dragter er meget forskellige, enkelte har allerede kastet Overfrakken, andre har fodside Ulstere paa og Kraven opbrættet som i høj Kulde. Gruppen er kendt af alle.

Flere slutter sig til den, og andre gaar ifra, der blir tilbage en ung, tyk Maler ved Navn

Milde og en Skuespiller med opstaaende Næse og Flødestemme, desuden Irgens og Advokat Grande af den store Grandeslægt. Men den vigtigste var dog Paulsberg, Lars Paulsberg, Forfatteren af et halvt Dusin Romaner og et videnskabeligt Værk om Syndernes Forladelse. Man kaldte ham højt og tydeligt for Digteren, om end baade Irgens og Forfatteren Øjen var tilstede.

Skuespilleren knapper sin Ulster helt op i Halsen og fryser.

»Nej, Vaartiden, den er mig for ram«, siger han.

»Det er det modsatte med mig,« bemærker Advokaten. »Jeg kunde raabe Hej hele Tiden, det vrinsker formelig i mig, mit Blod spiller en Jagtsang.« Og den lille, foroverbøjede Yngling retted sig op ved sine egne Ord og saa over til Paulsberg.

»Ja, ser man det!« svared Skuespilleren spydigt. »Mandfolk er nu Mandfolk alligevel, sagde Eunuken.«

»Hvad mener du med det?«

»Ingenting, Gud velsigne dig. Men du med dine Laksko og din Silkehat paa Gaupejagt, hvad?«

»He, jeg konstaterer, at Spillekant Norem er bleven vittig. Lader os paaskønne det.«

De talte med Øvelse om alt, tumled med Lethed sine Ord, gjorde hurtige Udfald og var til enhver Tid parate med Svar.

Et Følge af Kadetter gaar forbi.

»Noget saa leddeløst som disse Militære!« siger Irgens. »Se paa dem, de gaar ikke forbi, som andre Dødelige, de stiger forbi.«

Baade Irgens selv og Maleren lo af dette; men Advokaten saa hurtigt hen paa Paulsberg, hvis Ansigt ikke fortrak sig det mindste. Paulsberg sagde et Par Ord om Maleriudstillingen og taug.

Saa gik man over til Gaarsdagen i Tivoli, man begyndte at slaa ind paa Politik: Ganske vist, man kunde nægte alle Bevilgninger, men. Og desuden var der kanske ikke engang Flertal for alle Bevilgningsnægtelser. Nej, jagu saa det skralt ud ..... De anførte Udtalelser af ledende Stortingsmænd, foreslog at stikke Slottet i Brand og proklamere Republiken den Dag imorgen. Maleren truer med Arbejdernes Rejsning. »Ved De, hvad Præsidenten sagde til mig paa Tomandshaand: at han aldrig, aldrig vilde gaa ind paa et Kompromis, det fik heller briste eller bære med Unionen. Briste eller bære, akkurat disse Ord brugte han. Og naar man kender Præsidenten .....«

Men Paulsberg talte fremdeles ikke med, og da det var Kammeraterne meget om at gøre

at høre hans Mening, dristed Advokaten sig til at sige:

»Og du, Paulsberg, du siger ikke et Ord?«

Paulsberg sagde sjælden et Ord, han havde levet mest alene og drevet sine Studier eller arbejdet paa sine Værker, han havde ikke faaet Kammeraternes store Øvelse i det mundtlige. Han smilte godmodigt og svared:

»Eders Tale skal være Ja, ja og Nej, nej, ved du.« Herover lo de allesammen meget højt. »Men forresten,« lagde Paulsberg til, »forresten staar jeg her og tænker paa at gaa hjem til min Kone igen.«

Og Paulsberg gik. Det var saa hans Vane at gaa med en Gang, naar han havde sagt det.

Men da Paulsberg gik, var det næsten det samme som at alle kunde gaa ogsaa, der var ikke mere at staa der efter. Skuespilleren hilste og forsvandt, han saaes at lange stærkt ud forat naa Paulsberg igen. Maleren slog sin Ulster om sig uden at knappe den, aksled sig et Par Gange og sagde:

»Huf, jeg føler mig saa utidig. Den som nu havde Raad til lidt Middag!«

»Du faar se at slaa en Kræmmer,« svarer Irgens. »Jeg slog en imorges for Kognak.«

De fulgtes alle ad.

»Jeg gad rigtig vide, hvad Paulsberg mente med det Svar, han gav mig,« sagde Advokaten.

»Eders Tale skal være Ja, ja og Nej, nej; det er klart, at han mente noget med det.«

»Ja, det er klart,« siger Maleren Milde ogsaa. »Saa du, han lo med det samme; det var formodentlig noget, som havde moret ham.«

Pause.

Masser af Spadserende driver fremdeles i Gaderne, frem og tilbage i sagte Gang, leende og talende som før.

Milde vedbliver:

»Jeg har saa ofte ønsket, at vi her i Norge skulde have blot ét sligt Hoved til, som Paulsbergs.«

»Hvorfor egentlig det?« spørger Irgens lidt irriteret.

Milde stirrer paa ham, stirrer derefter paa Advokaten og brister i en forbauset Latter.

»Nej, men hører du, Grande, han spørger, hvorfor vi egentlig skulde have et sligt Hoved til, som Paulsbergs, her i Norge.«

»Ja?« spørger Irgens.

Grande lo heller ikke, og Maleren Milde kunde ikke forstaa, at man ikke lo af dette. Han vilde slaa det hen, han begyndte at tale om noget andet:

»Du slog en Kræmmer for Kognak, siger du? Du har altsaa Kognak?«

»For jeg sætter Paulsberg saa højt, at jeg

anser ham alene istand til at gøre hvad det skal være,« vedblev Irgens med skjult Ironi.

Dette havde ikke Milde ventet, han kunde ikke modsige Irgens heri, han nikked og svared:

»Javel, akkurat. Jeg tænkte bare, at det kunde gaa raskere med lidt Hjælp, det var ikke afvejen, kortsagt: en Stridsfælle. Men jeg er fuldstændig enig med dig.«

Ved *Grand* var de saa heldige at støde paa Tidemand, en Kræmmer det ogsaa, Grosserer, stor Forretningsmand, Chef for et anset Hus.

»Har du spist?« raabte Maleren ham imøde.

»Ja, mangen Herrens Gang,« svared Tidemand.

»Saa, ikke noget Sludder. Tager du mig med i *Grand*?«

»Jeg maa da faa Lov til at hilse paa dig først.«

Det blev bestemt, at de skulde titte op til Irgens og smage paa Kognaken, derpaa skulde de gaa tilbage til *Grand*. Tidemand og Advokaten gik i Forvejen.

»Du, det er dog herligt, at vi har disse Kræmmere alligevel,« siger Maleren Milde til Irgens. »De gør da sin Nytte iblandt.«

Irgens svared med et Skuldertræk, som kunde betyde baade det ene og det andet.

»Og man besværer dem ikke, tværtimod, man gør dem en Villighed, det smigrer dem.

Tag dem lidt venskabeligt, drik en Smule Dus med dem, det er nok. Ha-ha-ha, ja, er det ikke sandt, jeg siger?«

Advokaten havde standset, han vented.

»Mens vi husker det, maa vi altsaa aftale noget bestemt om den Rummel for Øjen,« sagde han.

Ja, det var jo sandt, det havde de nær glemt allesammen. Jo, naturligvis, Øjen skulde rejse, der maatte gøres noget.

Sagen var, at Forfatteren Øjen havde skrevet to Romaner og var oversat til Tysk, nu var han bleven nervøs, han kunde ikke slide sig ihjæl heller, der maatte skaffes ham nogen Hvile. Han havde søgt et Stipendium og havde godt Haab om at faa det, Paulsberg selv havde anbefalet ham, skønt lidt lunkent. Kammeraterne havde da slaaet sig sammen om at skaffe Øjen til Thorahus, dette lille Tilflugtssted tilfjælds, hvor Luften var saa sund for alle Nervøse. Om en Uges Tid skulde Øjen rejse, Pengene var sikrede, baade Ole Henriksen og Tidemand havde vist sig meget offervillige. Der stod nu blot tilbage at gøre en liden Afskedsrummel i Anledningen.

»Men hvem skal vi holde til hos?« spurgte Maleren. »Hos dig, Grande, du har jo stor Lejlighed?«

Grande var ikke uvillig, man kunde gærne holde til hos ham, han skulde tale med sin Kone. Det vedtoges at indbyde Paulsberg og Frue som Gæster; Tidemand med Frue og Ole Henriksen var som Bidragsydere selvskrevne. Godt.

»Ja, bed hvem Dere vil; men Spillekant Norem vil jeg ikke have i Huset,« sagde Advokaten. »Han drikker sig saa blød og fuld bestandig, at det er en Gru; min Kone frabeder sig ham, det ved jeg.«

Nej, saa kunde ikke Rummelen holdes hos Grande. Gik det nemlig an at udelade Norem? I den almindelige Raadvildhed tilbød Milde sit Atelier.

Vennerne smagte paa det. Jo, det var sandelig et udmærket Indfald, man kunde ikke faa bedre Lokale, stort og frit som en Lade, med to koselige Siderum. Godt, altsaa Mildes Atelier.

Slaget skulde staa om et Par Dage.

De fire Herrer gik op til Irgens, drak hans Kognak og gik ud igen. Advokaten vilde hjem, han følte sig lidt stødt, denne Afgørelse med Atelieret smagte ham ikke. Naa, han kunde jo udeblive fra hele Selskabet. Ialfald sagde han nu Farvel og gik.

»Men du, Irgens, gaar da vel med os?« spurgte Tidemand.

Irgens sagde ikke Nej, han svared slet ikke afslaaende til denne Indbydelse. Rigtignok havde han ikke den bedste Lyst til at komme i *Grand* med Tidemand, og desuden ærgred den tykke Milde ham overmaade med sin Familiaritet; men han kunde kanske slippe bort straks efter Middagen.

Heri kom forresten Tidemand selv til at hjælpe ham; saasnart han havde rejst sig fra Bordet, betalte han nemlig og tog Afsked med det samme, han skulde et Sted hen.

III.

Tidemand tog Vejen ned til H. Henriksens store Lagerhus paa Bryggen, hvor han vidste, at Ole holdt til paa denne Tid.

Tidemand havde passeret de tredive Aar og var allerede begyndt at graane lidt ved Ørene. Han havde mørkt Haar og Skæg han ogsaa, men hos ham var ogsaa Øjnene brune, med et træt Udtryk. Naar han sad stille og intet sagde, men bare sad stille og blinked langsomt, steg og sank disse tunge Øjenlaag næsten som forvaagede. Forøvrigt havde han begyndt at faa en svag Antydning til Mave. Han galdt for at være en overmaade dygtig Forretningsmand.

Han var gift og havde to Børn, han havde været gift i fire Aar. Hans Ægteskab havde begyndt paa den bedste Maade og fortsatte endnu, skønt Folk vanskelig kunde forstaa, at det fortsatte endnu. Tidemand lagde heller ikke selv Skjul paa sin Forundring over, at hans Kone gad holde af ham. Han havde været forlænge Ungkarl,

havde rejst formeget, boet formeget i Hoteller, det sagde han selv. Han holdt af at ringe, naar han trængte noget, han ønsked helst at forlange sine Maaltider til usædvanlige Tider paa Dagen, ganske udenfor Spisetiden, naar han selv fik det Indfald. Og Tidemand gik i Detaljer: han kunde saaledes heller ikke fordrage at have en Kone til at øse Suppen op; kunde vel en saadan Kone selv med sin bedste Vilje have nogen Anelse om, hvormeget Suppe han ønsked?

Og paa den anden Side Fru Hanka, en Kunstnernatur, to og tyve Aar, kær i Livet og frejdig som en Gut. Fru Hanka havde store Ævner og varme Interesser, hun var den mest velseede Gæst i alle Ungdommens Selskaber, det være sig baade i Sale og paa Hybler, og faa eller ingen modstod hende. Nej, hun havde ikke megen Sands for Husliv og Køkkengærning, det kunde hun ikke hjælpe for, det var desværre ikke nedlagt i hende. Denne uudholdelige Velsignelse med et Barn hvert Aar to Aar i Træk gjorde hende ogsaa virkelig fortvivlet; Herregud, man var blot og bart Barn selv, fuld af Blod og Ufornuft, man havde sin Ungdom foran sig. Hun tvang sig en Tidlang, det gik tilslut saa vidt, at den unge Frue laa og græd om Nætterne; men efter den Forstaaelse, Ægteparret endelig kom til ifjor, behøved ikke Fru Hanka at lægge nogen Tvang paa sig mere . . . . .

Tidemand traadte ind i Lagerhuset. En kold og syrlig Lugt af sydlandske Varer slog ham imøde, af Kaffe og Olje og Vin. Høje Rækker af Tékasser, Bundter af Kanel indsyet i Bast, Frugt, Ris, Krydderier, Bjærge af Melsække, altsammen laa i sin bestemte Orden fra Gulv til Tag. I det ene Hjørne var Nedgangen til Kælderen, hvor Amer af Vin med Kobberbaand og Aarstal skimtedes i Halvlyset, og hvor vældige Metaltanke fulde af Olje laa henlagt i grundmuret Ro.

Tidemand hilste til alle de arbejdende Lagerbetjente, skred indad Gulvet og kiged indad Ruden til det lille Kontor. Ole var derinde. Han gennemgik et Kridtregnskab paa en Trætavle.

Ole lagde øjeblikkelig Tavlen ned og gik sin Ven imøde.

Disse to Mænd havde kendt hinanden lige siden Barndommen, havde gaaet paa Akademiet sammen og delt med hinanden sine bedste Dage. Endnu efterat de blev Kolleger og Konkurrenter vedblev de at komme til hinanden, saa ofte Arbejdet tillod det, de misundte ikke hinanden noget, Forretningsaanden havde gjort dem flotte og rummelige, de tumled med Skibsladninger, havde daglig for Øje store Beløb, vældige Lykketræf eller grandios Ruin.

Tidemand beundred engang en liden Lystjagt, som Ole Henriksen ejed. Det var forresten for to Aar siden, da det var bekendt, at Firmaet Tidemand havde lidt et anseligt Tab paa Fiskeeksport. Jagten laa fortøjet lige udenfor Henriksens Lagerhus og vakte dengang almindelig Opsigt ved sin Skønhed. Mastetoppen var forgyldt.

Tidemand sagde:

»Det er det smukkeste lille Væsen, jeg har set, tro du mig.«

Men Ole Henriksen svared beskedent:

»Aa, jeg fik vel ikke Tusind Kroner for hende, om jeg skulde sælge hende.«

»Jeg giver dig Tusind,« bød Tidemand.

Pause. Ole smilte.

»Paa staaende Fod?« spurgte han.

»Ja, tilfældigvis har jeg det saa.«

Dermed tager Tidemand til Lommen og betaler Pengene.

Dette foregik ude paa Lageret, hvor alle Betjentene var tilstede. De lo, hvisked, slog Hænderne sammen af Forbauselse. Tidemand gik.

Nogle Dage efter kom Ole over til Tidemand og sagde:

»Du vil vel ikke tage to Tusind for Jagten?«

Tidemand svared:

»Har du det paa dig?«

»Ja, tilfældigvis.«

»Kom med det,« sagde Tidemand.

Og Jagten var atter Oles . . . . .

Nu var Tidemand gaaet ned til Ole Henriksen forat drive bort en Time. De to Venner var ikke længer Børn, de behandled hinanden med udsøgt Høflighed og var oprigtigt glade i hinanden.

Ole faar fat paa Tidemands Hat og Stok, som han lægger hen paa Pulten, mens han viser Tidemand selv til Sæde i den lille toplads Sofa.

»Hvad maa jeg byde?« spurgte han.

»Tak, ingenting,« svared Tidemand. »Jeg kommer fra *Grand*, jeg har netop spist.«

Ole satte den flade, tynde Kasse med Havanesere frem og spurgte igen:

»Et lidet Glas? En 1812?«

»Ja, Tusind Tak alligevel. Men du skal vel ned efter det, det er altfor meget Bryderi.«

»Hvor kan du tale om Bryderi!«

Ole gik efter en Flaske nede i Kælderen; man kunde ikke se, hvad den var af, Glasset var som grovt Tøj, saa støvet var det. Vinen var kold, den satte Skumperler paa Glasset, og Ole sagde:

»Værsaagod, Skaal, Andreas.«

De drak. Der blev en Pause.

»Jeg kommer egentlig forat gratulere dig,« sagde Tidemand. »Magen til dèt Kup har endnu aldrig jeg gjort.«

Det var ogsaa saa, at Ole Henriksen havde gjort et Kup; men han sagde selv, at det egentlig ikke var hans Fortjeneste, det var et Lykketræf. Og skulde man endelig tale om Fortjeneste, saa var den ialfald ikke hans alene, den gik paa Firmaet. Operationen i London kunde han takke sin Agent for.

Kupet var følgende:

En engelsk Lastdrager *Concordia* afgik halvlastet med Kaffe fra Rio, lagde Vejen indom Senegambien til Bathurst efter et Parti Huder som Toplast, gik videre i Decemberstormene, sprang læk paa Nordkysten af Normandiet og blev bjærget ind til Plymouth som Havarist. Lasten flød, Halvdelen var Kaffe.

Dette Parti *Damage*-Kaffe skylledes og bragtes til London, det udbødes, men kunde ikke sælges, Sjøvandet og Huderne havde faaet den til at lugte. Ejeren gjorde Hundrede Ting med den, brugte Farver, Berlinerblaat, Indigo, Kurkuma, Kromgult, Kobbervitriol, han lod Kaffen rulle i Fade sammen med Blykugler; men det hjalp ikke, og han maatte lade den gaa til Auktion. H. Henriksens Agent gjorde sit bedste, han mødte op, bød en Spotpris og fik Tilslaget.

Nu rejste Ole Henriksen til London, han foretog Prøver med Kaffeen, vasked Blyfarven af, skylled den grundig og lod den tørre for anden Gang. Tilslut lod han hele Partiet brænde og

pakke ned i uhyre Zinktanke, der lukkedes hermetisk. Disse Tanke stod en Maaned urørte, saa førtes de til Norge, hvor de bragtes ind paa Lageret; Tank efter Tank sloges op og solgtes, Kaffen var som ubeskadiget. Firmaet Henriksen tjente paa denne ene Forretning uanede Penge.

Tidemand sagde:

»Jeg hørte om dette først for et Par Dage siden, og jeg maa sige, jeg blev stolt af det.«

»Min heldige Idé er egentlig bare den, at jeg brændte Kaffeen, bragte den til at svede ved et Par Kneb. Men ellers, saa . . . . .«

»Du var vel noksaa spændt paa Udfaldet?«

»Ja, jeg kan ikke sige andet.«

»Men din Fader, hvad sagde han?«

»Han vidste slet ikke om hele Handelen før bagefter. Nej, ham turde jeg ikke indvie i det, han vilde vel have forstødt mig, kan jeg tænke, gjort mig arveløs, he-he.«

Tidemand saa paa ham.

»Hm. Ja, dette er bra nok, Ole. Men hvis du vil lade, som om Halvdelen af Æren for denne Forretning gaar over paa din Fader, paa Firmaet, saa maa du ikke samtidig fortælle, at din Fader ikke vidste om den før bagefter.«

»Ja, lad nu det være godt.«

En Betjent kom ind med nok en Tavle med Regnskab paa, han tog Huen af, bukked

og lagde Tavlen paa Pulten, bukked igen og gik. Samtidig ringte det i Telefonen.

»Undskyld et Øjeblik, Andreas, jeg skal bare ..... Det er formodentlig ikke andet end en Ordre. Hallo.«

Ole skrev Ordren ned, ringte og gav den til en Betjent.

»Jeg hæfter dig bare bort,« sagde Tidemand. »Nu er her to Tavler, lad os tage en hver, jeg skal hjælpe dig.«

»Nej, aldeles ikke,« svared Ole, »du skal da virkelig ikke sætte dig til at arbejde med Tavlerne.«

Men Tidemand var allerede begyndt. Disse mærkelige Streger og Tegn i de Halvhundrede Rubriker forstod ogsaa han som ingen Ting og gjorde Regnskabet op paa en Papirlap. De stod paa hver sin Side af Pulten, nu og da sendte de en liden Spøg over til hinanden.

»Men vi maa ikke glemme Glassene heller.«

»Nej, det har du ogsaa Ret i.«

»Dette er sandelig den hyggeligste Dag, jeg har havt paa længe,« sagde Ole.

»Synes du det? Jeg sad netop og skulde sige det samme. Jeg kommer altsaa fra *Grand*, men ..... Du, det er sandt, jeg har en Indbydelse til dig, vi skal være sammen paa Torsdag; der er Afskedsfest for Øjen, der kommer nok endel.«

»Saa? Hvor skal den være?«

»Hos Milde, i Atelieret. Du kommer vel?«

»Ja, naturligvis, jeg kommer nok.«

De gik tilbage til Pulten og skrev.

»Herregud, husker du i gamle Dage, da vi sad paa Bænk sammen!« sagde Tidemand. »Vi havde ikke Skæg nogen af os da, jeg synes, det er bare nogle Maaneder siden, saa tydeligt husker jeg det.«

Ole lagde Pennen ned. Regnskabet var færdigt.

»Jeg vilde gærne sige dig noget . . . . du skal tilgive mig, Andreas, hvis jeg støder dig . . . Nej, smag paa Vinen, kære gør det. Jeg vil gaa efter en anden Flaske, dette er virkelig ikke Vin for Fremmede.«

Dermed var Ole ude af Døren, han saa ganske forvirret ud.

»Hvad gik der af ham?« tænkte Tidemand.

Ole kom tilbage med en ny Flaske, lodden som Fløjl, med lange Traade af Spindel efter sig. Han trak den op.

»Jeg ved ikke, hvordan den er,« sagde han og lugted til Glasset. »Skønt, smag paa den, den er virkelig . . . . . Jeg tror, du vil synes om den, Aarstallet har jeg glemt, den er gammel.«

Tidemand lugted ogsaa, nipped, satte Glasset ned og saa paa Ole.

»Ikke sandt, den er ikke saa gal?«

»Nej,« svared Tidemand, »den er ikke det. Du skulde ikke have gjort dette for min Skyld, Ole.«

»He, har man hørt Magen, en Flaske Vin . . . . .«

Pause.

»Jeg syntes, du vilde sige mig noget?« spurgte Tidemand.

»Ja, det vil sige, jeg vilde ikke egentlig det heller, men.« Ole gik hen og lukked Døren af. »Jeg tænkte bare, at du selv ikke vidste om det, og saa vilde jeg dog fortælle dig, at man skumler dig ned, rent ud rakker dig til, ja. Og du ved ikke om det.«

»Rakker man mig til? Ja, hvad siger man da?«

»Nej, det kan du hæve dig over, hvad man siger, det er ikke dét, som det kommer an paa. Man siger, at du forsømmer din Kone, du gaar paa Restaurationer endda, skønt du er en gift Mand, du lader hende gaa sin Vej, mens du bare driver om efter dit Hoved. Du kan hæve dig over det, hører du. Men rent ud sagt: hvorfor spiser du ogsaa ude og holder dig paa Restaurationerne saa meget? Ikke fordi jeg vil bebrejde dig det, men . . . . . Ja, det var ikke mer. Nej, denne Vin er sandelig ikke at foragte, kender jeg. Smag engang, hvis det ikke er dig imod . . . . .«

Tidemands Øjne var pludselig blevne skarpe og klare. Han rejste sig, gjorde et Par Slag frem og tilbage paa Gulvet og gik saa tilbage til Sofaen og satte sig igen.

»Det forundrer mig ikke, at Folk snakker slig om mig,« sagde han. »Jeg har selv gjort mit bedste forat sætte Snakket i Gang, det ved alene jeg. Det kan forresten være det samme med alt.« Tidemand trak paa Skulderen og rejste sig igen. Drivende frem og tilbage paa Gulvet, stirrende ret frem, mumled han atter og atter, at det gærne kunde være det samme med alt.

»Men kære Mand, jeg sagde jo, at det var en Nederdrægtighed, som du kunde hæve dig over,« indvendte Ole.

»Det er ikke rigtigt, naar man tror, at jeg forsømmer Hanka,« vedblev Tidemand; »men jeg vil lade hende faa Fred, forstaar du. Ja. Hun skal faa gøre, som hun vil, det er en Aftale, ellers gaar hun sin Vej.« Under det følgende sætter han sig og rejser sig igen med smaa Mellemrum; han er meget bevæget. »Jeg fortæller dig dette, Ole, det er for første Gang, jeg kommer heller aldrig til at gentage det til nogen. Men det skal du vide, at jeg gaar ikke paa Restaurationer med min gode Vilje. Hvad skal jeg gøre hjemme? Hanka er ikke hjemme, der er ingen Mad, jeg ser ikke et Menneske i Stuerne. Ved venskabelig

Overenskomst har vi ophævet vor Husholdning. Ser du nu, hvorfor jeg gaar paa Restaurationer? Jeg er ikke min egen Herre, jeg holder mig i Kontoret og i *Grand*, jeg træffer mine Bekendte, hvoriblandt ogsaa hun er, vi sidder om et Bord og har det hyggeligt. Hvad skulde jeg saa gøre hjemme, sig mig det? Hanka hun er i *Grand*, vi sidder ved det samme Bord, ofte ret overfor hinanden og rækker hinanden et Glas, en Karaffel. Andreas, kan hun sige, vær saa venlig at forlange et Glas til Milde ogsaa. Og selvfølgelig forlanger jeg et Glas til Milde. Det er mig kært, jeg blir rød ved det. Jeg har næsten ikke set dig idag, siger hun da til mig, du gik ud saa tidlig imorges. Jo, det er en dejlig Ægtemand, maa I tro! Og saa ler hun. Det fryder mig at høre hende spøge, og jeg spøger med: Hvem i Alverden kan vente til du har gjort Toilette, naar man har et Kontor paa fem Mand? siger jeg. Men Sandheden er, at jeg kanske ikke har set hende i det sidste Par Dage. Forstaar du nu, hvorfor jeg gaar paa Restaurationer? Jeg vil træffe hende efter to Dages Forløb og hilse paa mine Venner, som forkorter mig Tiden paa bedste Maade. Men naturligvis, alt er skeet efter den allervenligste Overenskomst, tro blot ikke noget andet, jeg finder det fortræffeligt, maa du vide. Det er Vanen.«

Ole Henriksen sad med gabende Mund. Han sagde forbauset:

»Er Sammenhængen den? Jeg troed ikke, at der var saa meget ivejen mellem Dere to netop.«

»Hvad saa? Finder du det saa besynderligt, at hun gærne vil være sammen med Kliken? Det er dog bekendte Mænd allesammen, bare Kunstnere og Digtere, Folk, som betyder noget. Det er jo, ret beset, noget andet end os, Ole, vi vil jo gærne være sammen med dem selv ogsaa. Ivejen, siger du? Nej, forstaa mig ret, der er heller egentlig ingenting ivejen forsaavidt. Det gaar udmærket. Jeg kunde ikke altid komme til præcis Tid hjem fra Kontoret, vel, jeg gik til Restaurationen og spiste. Hanka kunde ikke gøre sig latterlig og føre Bord bare for sig selv alene, godt, hun kom ogsaa efter til Restaurationen. Nu, vi gaar ikke til samme Sted hver Dag, stundom træffer vi ikke hinanden. Men hvad, det gør ikke noget.«

Pause. Tidemand luder Hovedet ned og støtter det mod Haanden. Ole spurgte:

»Men hvem begyndte dette Spil? Hvem foreslog det?«

»He, ja, tror du virkelig, at det var mig? Skulde jeg kanske sige til min Kone: nu faar du gaa hen til en eller anden Restauration, Hanka, saa at jeg kan finde Huset tomt, naar jeg kommer

hjem til Middag; skulde jeg sige det? Men som sagt, det gaar udmærket nu ogsaa, det er ikke derfor .... Hvad siget du til det, at hun ikke engang regner sig for gift? Nej, det kan du simpelthen ikke sige noget til. Jeg talte med hende, sagde saadan og saadan, en gift Kone, Hus og Hjem, og hun svared: Gift, siger du? det er nu nærmest en Overdrivelse! Hvad mener du om det, at det er en Overdrivelse? Jeg gentager det derfor aldrig til hende, hun er ikke gift, det overlader jeg til hende. Hun bor nu og da der, hvor jeg bor, vi ser til Børnene, gaar ind og ud af Dørene og skilles igen. Det gør ikke noget, saalænge hun er glad ved det.«

»Det er jo latterligt!« sagde Ole med et. »Jeg forstaar ikke .... Tror hun, at du er en Handske, som hun kan kaste fra sig? Hvorfor sagde du hende ikke det?«

»Naturligvis, det har jeg sagt. Men hun vilde skilles. Ja. To Gange. Hvad skulde jeg gøre da? Jeg er ikke saa lykkelig at kunne løsrive mig med en Gang, det kommer senere, om en Tid. Hun har forresten Ret, naar hun taler om at ville skilles, det er mig, som modsætter mig det, det kan hun bebrejde mig. Hvorfor jeg ikke har sagt hende Alvor og Punktum? Du gode Gud, men hun vilde jo gaa! Hun sagde det ganske rent ud, og jeg forstod det, det har hændt to Gange. Forstaar du mig?«

»Ja, det gør jeg.«

De to Mænd sad tause en Stund. Ole spurgte stille:

»Ja, har da din Kone ..... jeg mener: er hun kanske glad i en anden?«

»Selvfølgelig,« svared Tidemand. »Det kommer over én .....«

»Du ved ikke, hvem det er?«

»Skulde jeg ikke vide, hvem det er! Men det siger jeg ikke, aldrig. Jeg ved det ikke engang, hvor skulde jeg vide det ifra? Desuden er hun næppe glad i nogen anden heller, hvorledes kan man vide en slig Ting? Tror du kanske, at jeg er skinsyg? Indbild dig bare ikke noget, Ole, jeg forstaar da Gudskelov at holde paa min Fornuft, efter fattig Lejlighed. Kortsagt: hun er ikke, som Folk mistænker hende for, glad i nogen anden, det hele er bare et Lune af hende. Om kort Tid kommer hun kanske og siger, at vi skal oprette Husholdning igen og være hos hinanden, det er slet ikke umuligt, siger jeg dig, for jeg kender hende ud og ind. Hun er i det sidste glad i Børnene, jeg har aldrig set nogen være saa glad i Børn, som hun har været i det sidste. Du skulde komme over og se til os engang ..... Husker du, da vi gifted os?«

»Ja.«

»En nogenlunde passabel Brud, hvad? Ikke egentlig at foragte, synes du vel? Ha-ha-ha,

hvad, Ole? Men du skulde se hende nu, jeg mener hjemme, efterat hun er bleven glad i Børnene igen. Det kan ikke siges. Hun bruger en sort Fløjels Kjole ..... Nej, du maa endelig komme over til os engang.«

»Ja, Tak, det vil jeg.«

»Det minder mig om, at Hanka muligens er hjemme nu, jeg vil høre indom, der kunde kanske være noget paa Færde.«

De to Kammerater tømte sine Glas og stod overfor hverandre.

»Ja, ja, jeg vil haabe, at det retter sig da,« sagde Ole.

»Aa, ja, da, det retter sig nok,« svared Tidemand ogsaa. »Tak for idag, Tusind Tak. Du har været mig en god Ven. Jeg har ikke havt en kærere Stund, saalænge jeg kan mindes.«

»Ja, ser du hid igen snart da? Det blir ganske tomt efter dig.«

»Ja, jeg ser hid. Hør!« Tidemand standsed ved Døren og vendte sig endnu engang om. »Ja, det, vi har talt om, det siger vi ikke til nogen, hvad? Ikke en eneste Mine paa Torsdag, vi lader som ingenting. Vi er dog ingen Hængehoveder.«

Tidemand gik.

IV.

Saa kommer Aftenen over Byen.

Forretningerne standser, Butiker lukkes, og Gassen skrues ned. Men gamle, graahaarede Chefer lukker sig ind sine Kontorer, tænder Lampen og tager Papirer frem, slaar op i tykke Protokoller, noterer et Tal, en Sum og tænker. Under dette hører de uafbrudt Larmen nede fra Dampskibene, der losser og laster til den sene Nat.

Klokken blir ti, blir elleve, Kaféerne er propfulde og Trafiken er stor, i Gaderne vandrer alle Sorter Mennesker i deres bedste Puds, slaar Følge med hinanden, fløjter ad Pigerne og smutter ind i Porte og Kældergab. Vognmænd staar parate paa Holdepladsen, spejdende efter det mindste Vink fra en Forbigaaende, sludrende med hinanden om hinandens Heste og tændende af lutter Uvirksomhed deres Snaddepiber.

Et Fruentimmer bevæger sig forbi, et Nattens Barn, hvem alle kender, efter hende følger en Matros og en Herre i Flos, begge ivrigt skridtende ud forat naa hende først. Saa kommer to Smaagutter, som taler højt med Cigaren i Munden og Hænderne i Lommen, og efter dem nok et Fruentimmer, tilsidst atter et Par Herrer, der begge skridter ud som forat komme først frem.

Men nu slaar det ene Taarnur efter det andet rundt omkring i Byen de tolv langsomme Slag, Kaféer tømmes, og op fra Musikhallerne strømmer Skarer af Mennesker, som puster af Øl og Hede. Ved Bryggerne rasler Gangspillene endnu, og Drosker ramler i Gaderne; men inde i de dybe Kontorer er den ene gamle Chef efter den anden bleven færdig med sine Papirer og sin Tænkning, de graa Herrer klapper Protokollerne sammen, tager sin Hat paa Knaggen, puster Lampen ud og gaar hjem.

Og *Grand* slipper ogsaa sine sidste Gæster ud, en Klik, som har holdt ud til Enden, unge Folk, glade Sjæle. Med aabne Frakker, Spadserstokkene under Armen og Hatten lidt paa Kant kommer de drivende ned mod Lygten, samtalende højt, nynnende den sidste Vise, pst'ende efter en enlig, efterglemt Pige i Boa og hvidt Slør.

Selskabet vandrer op til Universitetet. De taler om Litteratur og Politik, og skønt der ikke

er nogen Modsigelse mellem dem, er de alligevel højst ivrige: He, var ikke Norge et selvstændigt Land? Javel, havde det da ikke Ret til at optræde suverænt? Aa, vent bare, Præsidenten har lovet at tage sig af det, desuden saa var der nu Valgene . . . . . Alle var enige, Valgene skulde tale.

Ved Universitetet tager tre af Herrerne Afsked og gaar hver sin Vej, de to tilbageblevne driver endnu et Slag tilbage, standser atter ved *Grand* og udveksler Meninger. Det er Milde og Øjen. Milde er fremdeles ivrig:

»Det siger jeg: giver Stortinget Slip denne Gang, saa gaar jeg til Australien. Da blir her ikke værendes.«

Øjen er ung og nervøs, hans lille, runde Pigeansigt er blegt og træt, han kniber Øjnene sammen som en Nærsynt, skønt hans Syn er godt, og hans Stemme er blød og spæd:

»Jeg forstaar ikke, at alt dette kan interessere Dere saa. Mig er det saa lige meget.« Og Øjen aksler sig lidt, han er ked af Politik. Hans Skuldre skraaner stærkt nedad, som hos en Kvinde.

»Naa, ja, jeg vil ikke opholde dig længer heller,« siger Milde. »A propos, har du skrevet noget i det sidste?«

»Ja, et Par Prosadigte,« svarer Øjen straks livligere. »Jeg gaar ellers og venter paa at

komme til Thorahus, saa jeg rigtig kan faa begynde for Alvor igen. Du har Ret i det, her i Byen er ikke værendes.«

»Naa, ja, jeg mente nu ellers hele Landet, men . . . . . Ja, du husker altsaa Torsdag Aften i mit Atelier? . . . . . Sig mig, gamle Ven, har du en Krones Penge paa dig?«

Øjen knapper Frakken op og finder frem en Krone.

»Tak, gamle Ven. Altsaa Torsdag Aften. Kom lidt tidligt, saa du kan give mig et Vink med Ordningen . . . . . Jøs, Silkefor i Frakken! Og dig kunde jeg bede om bare en Krone. Jeg beder dig undskylde, hvis jeg fornærmed dig med det.«

Øjen smiler og blæser ad Spøgen:

»Jeg har nær sagt: ser du andre Klæder nu for Tiden end dem med Silkefor i?

»Død og Pine, hvad giver du for sligt noget?« Og Milde føler paa Frakken.

»Nej, det husker jeg ikke, jeg husker ikke Tal, det er ikke mit Fag. Skrædderregninger lægger jeg væk, jeg finder dem hver Gang jeg flytter.«

»Ha-ha-ha, en praktisk Maade, yderst praktisk. Ja, du betaler dem ikke, da?«

»Nej, det staar i Guds Haand, som man siger. Jo, blir jeg rig engang, saa . . . . . Forresten, nu skal du gaa. Jeg vil være alene.«

»Naturligvis. Godnat. Men hør, alvorlig talt: hvis du har en Krone til, saa . . . . .?«

Og atter knapper Øjen Frakken op.

»Mange Tak, mange Tak. Ja, Dere Digtere! Hvor gaar du hen nu, for Eksempel?«

»Jeg kommer vel til at gaa her og se paa Huse en Stund. Jeg kan ikke sove, jeg tæller Vinduer, det er heller ikke saa galt iblandt. Det kan være en ren Nydelse at lade Øjet hvile ved Firkanter, ved rene Linjer. Ja; det forstaar ikke du dig paa.«

»Jogu forstaar jeg mig paa det jo. Men jeg mener Mennesker, hvad? Mennesker ogsaa, Kød og Blod, ikke sandt? Det har sin Interesse?«

»Ja, mig keder Menneskene, det er Skam at sige det. En dejlig, øde Gade nedover, for Eksempel, har du aldrig lagt Mærke til Skønheden i den?«

»Jo, har jeg ikke det! Jeg er ikke blind, vil jeg sige dig. En øde Gade sin Skønhed, sin Charme, den højeste Ynde i sit Slags. Men alt til sin Tid . . . . . Naa, ja, jeg vil ikke opholde dig længer. Paa Gensyn Torsdag.«

Saa hilste Milde med Stokken op til Hatten, vendte om og gik opad Gaden igen. Øjen fortsatte alene sin Gang. Han viste allerede nogle Minutter senere, at han ikke havde tabt al Interesse for Mennesker, han havde løjet paa sig selv. Til den første den bedste Tøs, der

prajed ham, gav han gladelig bort det sidste Par Kroner, han endnu havde tilbage, og gik taus videre. Han havde ikke sagt et Ord, hans lille, nervøse Skikkelse forsvandt, endog før Pigen kunde faa takke ham . . . . .

Og nu er endelig alt stille, Gangspillene tier ved Havnen, Byen er gaaet til Ro. Et enkelt Menneskes dumpe Skridt høres et Sted langt borte, man ved ikke hvor, Gaslysene blaffer uroligt i Lygterne, to Konstabler staar og prater sammen, nu og da slaar de Støvlerne mod hinanden, fordi de fryser paa Tæerne.

Saaledes gaar det hele Natten. Menneskelige Fodtrin her og der, og en og anden Konstabel, som slaar Støvlerne sammen og fryser.

V.

Et stort Rum med blaa Vægge og to Skyvevinduer, et Slags Tørreloft, med en liden Kakkelovn midt paa Gulvet og med Rør, der holdtes oppe efter nedhængende Staaltraade fra Taget. Paa Væggene var slaaet op en Mængde Skitser og bemalede Vifter, ja, endog Paletter; endel Billeder i Ramme stod langs Væggene. Malinglugt og brukne Stole, Tobaksrøg, Pensler, Tuber, henslængt Overtøj af de ankomne Gæster, en gammel Gummigaloche med Spiger og Jærnskrab i, paa Staffeliet, der er rullet hen i et Hjørne et stort, halvfærdigt Portræt af Lars Paulsberg.

Saaledes saa Mildes Atelier ud.

Da Ole Henriksen traadte ind ved Nitiden, var alle Gæsterne allerede samlet, ogsaa Tidemand med Frue; der var ialt ti, tolv Mennesker. De tre Lamper i Rummet havde tætte Skærme over Kuplen og gav ikke meget Lys midt i den

tykke Tobaksrøg. Dette Halvmørke var sikkert Fru Hankas Opfindelse. Et Par ganske unge Herrer uden Skæg var komne til, pur unge Poeter, Studenter med Artium, som havde lagt Bøgerne paa Hylden siden ifjor. De havde maskinklippet Haar begge to og var aldeles nøgne i Hovedet; den ene bar et lidet Kompas i Urkæden. De var Øjens Kammerater, hans Beundrere og Elever, begge skrev Digte.

Foruden disse var der en Mand fra *Gazetten*, Journalist Gregersen, Litteraten blandt Bladets Medarbejdere, en Mand, som gjorde sine Venner store Tjenester og satte ind i Bladet mangen Notis om dem. Paulsberg offrer ham al mulig Opmærksomhed og taler med ham om hans Artikelrække »Ny Litteratur«, som han finder beundringsværdig. Og Journalisten svarer glad og stolt over denne Anerkendelse. Han har den Vane at forandre Ord, saaledes at de kommer til at lyde snurrigt, og ingen var flinkere end han til at forandre Ord.

»Det er noksaa vanskeligt at skrive en saadan Række Aapsæt,« siger han, »der er saa mange Forfattere at tage med, et rent Koas.«

Han bringer Paulsberg til at smile ved dette Koas, og de taler videre i bedste Forstaaelse.

Advokat Grande og Frue var ikke fremmødt.

»Saa kommer altsaa ikke Advokaten iaften?« siger Fru Hanka Tidemand og nævnte ikke Fruen.

»Han furter,« svared Milde og drak med Skuespiller Norem. »Han vilde ikke være sammen med Norem.«

Man generer sig ikke, men fortæller løst og fast, drikker og støjer dygtigt. Aa, det var et velsignet Sted Mildes Atelier, saasnart man bare kom derind, havde man Følelsen af at kunne sige og gøre hvad man vilde.

Fru Hanka sidder i Sofaen, hun har Øjen ved sin Side. Lige foran hende, paa den anden Side af Bordet, sidder Irgens, Lyset falder fra Lampen ned paa hans flade Bryst. Fru Hanka ser knapt paa ham.

Hun har sin Fløjels Dragt paa, hendes Øjne er grønlige, Overlæben er brættet en liden Smule op, man skimter hendes Tænder indenfor og ser, hvor de er hvide. Ansigtet er friskt og hvidt, den smukke Pande skjules ikke af Haaret, hun bærer den dejligt som en Nonne. Et Par Ringe gnistrer paa hendes Hænder, som hun fører op til Brystet. Hun puster dybt og siger over Bordet:

»Hvor her er varmt, Irgens.«

Irgens rejser sig og gaar hen til et Vindu, som han vil aabne. Men nu protesterer en Stemme, det er Fru Paulsbergs. Nej, ingen

aabne Vinduer, for Guds Skyld, det taalte hun ikke. Kom blot ud af Sofaen, der var koldere længer henne i Rummet.

Og Fru Hanka rejser sig fra Sofaen. Hendes Bevægelser er dvælende; naar hun staar opret, er hun som en ung Pige, med kække Skuldre. Hun titter ikke ind i det store, sprukne Spejl, idet hun gaar det forbi, hun lugter heller ikke af Parfume, hun tager tilfældig sin Mand under Armen og driver frem og tilbage med ham, mens man drikker og passiarer henne ved Bordene.

Tidemand taler, han fortæller livligt, lidt forceret om en Ladning Korn, en vis Fürst i Riga, en Toldforhøjelse. Pludselig siger han og bøjer sig lidt over mod sin Kone:

»Ja, jeg er rigtig glad idag. Men undskyld, min Ven, dette bryder ikke du dig noget om . . . . . Saa du Ida, før du gik? Var hun ikke nydelig i hvid Kjole? Ja, naar nu Vaaren kommer, saa skal vi trille hende i Vognen.«

»Ja, tænk, ude paa Landet, du! Jeg begynder allerede at længes nu,« sagde Fru Hanka ogsaa helt livlig. »Du maa endelig faa Haven og Marken og Træerne pyntet op. Nej, hvor det skal blive herligt.«

Og Tidemand, som ikke venter mindre paa Vaaren end hun, har allerede givet Ordre til at pynte Landstedet, skønt det endnu ikke

var April. Han var henrykt over sin Kones Glæde og trykker hendes Arm til sig, hans dunkle Øjne lyser op.

»Jeg er rigtig glad idag, skal du vide, Hanka. Nu retter det sig nok.«

»Ja . . . . . Hvad retter sig, forresten?«

»Nej, nej, ingenting,« svared Manden hurtigt. Han slog om, saa mod Gulvet og fortsatte: »Forretningslivet blusser op igen, Fürst har Ordre til at købe.«

Dumrian som han var! Nu havde han for anden Gang forløbet sig og kedet sin Kone med sine Forretninger. Men Fru Hanka bar taalmodig over med ham, ingen kunde have svaret smukkere end hun gjorde:

»Ja, det er jo rigtig godt.«

Efter disse milde Ord blev han dristigere endnu, han er fuld af Taknemmelighed og vil vise den paa bedste Maade, han smiler med vaade Øjne og siger dæmpet:

»Jeg vilde gærne give dig noget i den Anledning, hvis du vil. Det skulde være et Slags Minde. Hvis der var noget, du satte Pris paa, saa . . . . .?«

Fru Hanka ser op paa ham.

»Nej, kære, hvad gaar der af dig, min Ven? Jo, forresten, lad mig faa et Par Hundrede Kroner. Tak, mange Tak.«

Saa faar hun Øje paa den gamle Gummigaloche med Spiger og Jærnskrab i og kaster sig nysgærrigt over den. »Nej, hvad er dette?« raaber hun. Hun slipper sin Mands Arm og bærer Galochen forsigtigt hen til Bordene. »Hvad er dette, Milde?« Hun roder om i Skrabet med sine hvide Fingre, kalder paa Irgens, finder den ene forunderlige Ting efter den anden, som hun holder ivejret og gør et nyt Spørgsmaal over. »Sig mig dog nogen, hvad i Alverden dette er?«

Hun havde fundet et Haandtag af en Paraply, som hun straks kaster, derpaa et Papir med en Haarlok i. »Nej, her er Haar ogsaa; vil De bare komme og se.«

Milde kom selv til.

»Lad være Haarlokken!« sagde han og tog Cigaren ud af Munden. »Hvordan kan den være kommet did? Har man set paa Magen, Haaret af min sidste Kærlighed, om jeg saa maa sige.«

Dette var nok til at sætte hele Huset i Latter. Journalisten raabte:

»Men har Dere set Mildes Samling af Korsetter? Frem med Korsetterne, Milde!«

Og Milde sagde ikke Nej, han gik ind i et af Siderummene efter sin Pakke. Der var baade hvide og brune Korsetter, de hvide var noget graa, og Fru Paulsberg spurgte forundret:

»Men . . . . . de er jo brugte jo?«

Javist var de brugte, he-he, ellers samled nok ikke Milde paa dem. Hvad Affektationsværdi var der i dem ellers? Og Journalisten lo hjærtelig godt, lykkelig over at kunne faa ogsaa dette Ord forvrængt.

Men den tykke Milde rulled atter Korsetterne sammen og sagde:

»Det er min Specialitet, mit Pund. . . . . Forresten, hvad Satan staar Dere og glor paa mig fór? Det er mine egne Korsetter jo, jeg har selv brugt dem, forstaar Dere ikke det? Jeg brugte dem, da jeg begyndte at blive tyk, jeg snøred mig og troed, at det skulde hjælpe. Ak, det hjalp ikke.«

Paulsberg rysted paa Hovedet og klinked med Skuespiller Norem.

»Skaal, Norem. Hvad er det for Sludder, at ikke Grande vil være sammen med dig?«

»Ja, Gud ved det,« svared Norem allerede halvt fuld. »Har du hørt saa galt? Jeg har ikke fornærmet ham for en Øre.«

»Nej, han begynder at blive lidt vigtig i det sidste.«

Nu raabte Norem henrykt:

»Ja, der kan Dere høre, Paulsberg siger ogsaa, at Grande begynder at blive noget vigtig af sig nu for Tiden. Der kan Dere høre!«

Alle var enige. Paulsberg sagde overmaade sjælden saa meget; klog og uudgrundelig sad han der og lytted uden af blande sig i Passiaren; han havde alles Respekt. Kun Irgens mente at kunne byde ham Stangen, altid skulde nu han være fremme med sine Indsigelser.

»Jeg forstaar ikke, at dét er noget, som Paulsberg kan afgøre,« sagde han.

Man saa forbauset paa ham. Jasaa, ikke det? Kunde ikke Paulsberg afgøre det? He-he, saa det kunde han ikke? Men hvem kunde saa afgøre det?

»Irgens,« svared Paulsberg med ironisk Alvor.

Irgens saa hen paa ham, de fiksered hinanden skarpt. Fru Hanka traadte imellem, satte sig lige midt imellem dem paa en Stol og begyndte at tale med Øjen.

»Hør,« raabte hun lidt efter, »Øjen vil læse sine sidste Ting for os, et Par Prosadigte.«

Saa satte man sig tilrette og belaved sig paa at høre.

Øjen havde sine Prosadigte med, han tog dem op af Lommen, og hans Hænder skalv.

»Ja, jeg maa bede Dere om at være overbærende,« sagde han.

Men da lo de to unge Studenter, Poeterne med det maskinklippede Haar, og han med Kompasset i Urkæden sagde beundrende:

»Ja, skal man være overbærende mod Dem, saa! Hvad skal man da sige om os?«

»Hys, stille!«

»Dette er noget, som hedder Dødsdømt,« siger Øjen og begynder.

Jeg har længe tænkt, at hvis min hemmeligste Brøde blev bekendt . . . . .

Tys!

Ja, tys!

Men saa vilde jeg blive dødsdømt.

Og jeg vilde sidde i Fængslet og vide med mig selv, at jeg skulde være saa rolig, saa overlegen i Afgørelsens Stund.

Jeg vilde stige opad Trinnene til Skafottet, smile og bede ydmygt alle om Lov til at tale et Ord.

Og saa skulde jeg tale. Jeg vilde bede alle om at lære gode Ting ved min Død. En Tale fra mit Hjærte, og der staa Luer ud af den, naar jeg sagde Farvel tilslut . . . . .

Nu er min hemmeligste Brøde bekendt.

Ja!

Og jeg er bleven dødsdømt. Og jeg har siddet saa længe i Fængsel, at min Kraft er knækket.

Jeg stiger opad Trinnene til Skafottet; men der er Sol idag, og jeg faar Taarer i Øjnene.

Ti jeg har siddet saa længe i Fængsel, at jeg er svag. Og desuden lyser Solen ned, jeg har ikke set den i ni Maaneder, og jeg har ikke hørt Fuglene synge i ni Maaneder, før idag.

Jeg smiler forat skjule, at jeg græder, og beder ydmygt mine Vogtere om at faa Lov til at tale et Ord.

Men jeg faar ikke Lov.

Og jeg vil tale alligevel, ikke forat vise mit Mod, men jeg vil dog virkelig tale nogle Ord fra Hjærtet før jeg dør, saa at jeg ikke dør stum, uskyldige Ord, som ikke kan skade en Sjæl, et Par Ord i største Hast, før man springer til og holder mig for Munden: Venner, se, hvor Guds Sol lyser . . . . .

Og jeg begynder ogsaa, men jeg kan ikke tale.

Er jeg bange? Slaar Modet klik? Ak, nej, jeg er ikke bange. Men jeg er svag er jeg, og jeg kan ikke tale, fordi jeg nu skal se Guds Sol og Træer den sidste Gang . . . . .

Hvad nu? En Rytter med et hvidt Flag?

Stille, mit Hjærte, skælv ikke saa!

Nej, en Kvinde er det med et hvidt Slør, en smuk og voksen Kvinde paa min egen Alder; hun har bar Hals hun ogsaa, ligesom jeg selv.

Og jeg forstaar det ikke, men jeg græder ogsaa over det hvide Slør, fordi jeg er bleven svag og synes, at dette hvide Slør vajer skønt mod Træernes Løv. Det vajer ogsaa overmaade

skønt i Solen. Men om lidt skal jeg ikke mere se det . . . . .

Men endog naar mit Hoved er faldt, kunde jeg kanske se Himlens velsignede Hvælv endnu en liden Stund med Øjnene. Det er ikke urimeligt, hvis jeg blot holder Øjnene godt aabne, naar Øksen falder. Saa er alligevel Himlen det sidste, jeg ser.

Men giver man mig ikke et Klæde over Øjnene? Eller binder man mig ikke et Bind over Øjnene, fordi jeg er saa svag og græder? Men saa blir jo alting mørkt, og jeg ligger blind og kan ikke engang tælle Traadene i Klædet.

Hvor jeg ogsaa tog enfoldigt fejl, da jeg haabed at faa vende Ansigtet opad og se Himlens velsignede Hvælv. Man lægger mig nedad gør man, lægger mig paa Maven, med Struben i en Bøjle. Og jeg kan intet se for Bindets Skyld.

Der hænger vel en liden Kasse nedenunder mig, og jeg kan ikke engang se den lille Kasse, men jeg ved, at den skal opfange mit Hoved.

Blot Nat, et kogende Mørke omkring mig. Jeg blinker og tror, at jeg lever endnu, jeg har ogsaa Liv i mine Fingre, og jeg hænger fast ved Livet. Hvis man tog Bindet af, kunde jeg se noget, jeg kunde glæde mig lidt over Støvkornene i Kassens Bund og se, hvor de var smaa.

Stilhed og Mørke. En pustende Stumhed fra Folkemasserne . . . . .

Naadige Gud! Vis mig en Barmhjærtighed, tag Bindet af. Naadige Gud! Jeg er dit Kryb, tag Bindet af.

Det var ganske stille i Atelieret. Øjen drak af sit Glas. Maleren Milde sad og graved en Madflæk af sin Vest og forstod ikke det mindste; han strakte sit Glas over mod Journalisten, klinked og sagde hviskende:

»Skaal.«

Fru Hanka talte først, hun smilte til Øjen og sagde:

»Ja, De Øjen, De Øjen! Hvor det dirrer, det De skriver! Pustende Stumhed fra Folkemasserne, — jeg hører den, fornemmer den. Hvor det er godt, synes jeg.«

Allesammen syntes, det var godt, og Øjen blev helt bevæget. Det klædte hans unge Ansigt at være lykkeligt.

»Det er nu bare en Stemning,« sagde han. Han vilde gærne have hørt Paulsbergs særlige Mening, men Paulsberg taug.

»Men hvordan kan De finde paa at vælge Dem slige Æmner? Jeg mener, disse Digte i Prosa? Ja, ja, ja, hvor det er godt!«

»Det er nu mit Naturel,« svared Øjen. »Jeg bryder mig ikke om Romaner, alt opstaar i mig som Vers. Ja, med eller uden Rim, men altid som Vers. I det sidste rimer jeg heller aldrig mer.«

»Hvorledes er De egentlig nervøs?« spurgte Fru Hanka med sin milde Stemme. »Det er da sørgeligt, De maa absolut se at blive bra igen nu.«

»He-he, ja, jeg skal prøve ..... Jo, det er for Eksempel saaledes, at jeg farer sammen, gør Ryk paa mig, slider mig istykker. Jeg holder ikke af at gaa paa Gulvtæpper, for om der skulde falde noget ned for mig, saa finder jeg det ikke igen. Aldrig! Jeg hører ikke, at det falder, og jeg kommer ikke i Tanke om at søge efter det. Der ligger det da. Kan De tænke Dem noget utaaleligere, end at der ligger det, og De gaar ifra det? Derfor pines jeg bestandig, naar jeg træder paa Gulvtæpper, jeg tager fat paa mig selv og holder Hænderne over Lommerne, jeg fikserer skarpt mine Vesteknapper, for ikke at miste nogen af dem, og jeg vender mig rundt mange Gange forat se, om jeg ikke kunde have sluppet ned en eller anden Genstand ..... Saa kan man have andre Ting at trækkes med, man plages af sære Paafund. Jeg sætter Vandglasset paa den yderste Kant af

Bordet og tænker mig et eller andet Væddemaal med nogen, et Væddemaal om vældige Summer. Saa giver jeg mig til at blæse paa Glasset, falder det, saa har jeg tabt, tabt en Sum saa stor, at jeg blir fallit for hele Livet, staar det derimod, har jeg vundet og kan bygge mig et Slot et Sted ved Middelhavet. Ligedan har jeg det, naar jeg gaar opad fremmede Trapper: er der seksten Trin, saa har jeg vundet noget, er der atten, saa har jeg tabt. Hertil kommer nu andre rigtig intrikate Omstændigheder: hvad om der mod al Formodning skulde være tyve Trin i Trappen, har jeg tabt eller vundet da? Jeg giver mig ikke, jeg staar paa min Ret, og det gaar til Proces, hvor jeg naturligvis taber . . . . . Ja, De skal ikke le af dette, det er virkelig ondt. Naa, men dette er nu bare saa grove Ting, jeg skal nævne et Par andre Eksempler: Lad en Person sidde i Værelset ved Siden af Deres og synge et eneste Vers af en eneste Sang, synge det uafladeligt uden Ophør, synge det tilende og begynde paa det igen, og sig saa, om det ikke kan gøre Dem gal af Utaalmodighed. Men der, hvor jeg bor, er et sligt Menneske, det er en Skrædder, han sidder og syr og synger, og hans Vers holder aldrig op. Godt, De udstaar det jo ikke, De rejser Dem rasende og driver ud af Rummet. Saa dumper de op i en anden Kval: paa Gaden

træffer De en Mand, en eller anden Bekendt, som De giver Dem til at tale med. Saa hænder det under denne Passiar, at De pludselig kommer i Tanke om noget behageligt, noget, som De kanske skal faa, noget, som De vil tænke over igen siden og rigtig delikatere Dem med. Men mens De staar og taler med Manden, glemmer De dette behagelige, glemmer ved Gud den hele behagelige Tanke og kan aldrig komme paa den senere heller. Saa kommer Smærten, Lidelsen, man martres ved at være gaaet glip af denne fine og hemmelige Nydelse, som man kunde have havt i al Sødhed, uden Møje, uden Udgift.«

»Ja. Det er besynderligt . . . . . Men nu kommer De altsaa ud paa Landet, ud i Granskogen, saa vil det gaa over,« sagde Fru Hanka ganske som en Moder.

Milde stemte i med:

»Ja, det vil det. Og tænk paa os, naar du kommer i dit Rige.«

»Du træffer ogsaa Endre Bondesen deroppe,« bemærker Journalisten. »Han er bosat der, driver Sagføreri og Politik. Den Pokkers Bondesen, næste Gang blir han sikkert valgt.«

Ole Henriksen havde hele Tiden siddet stille paa sin Stol, talt nu og da i al Stilhed med sin Nabo eller tiet helt og røgt Cigarer. Ogsaa han var kendt ved Thorahus, han gav

Øjen et Vink om at besøge Sorenskrivergaarden, den laa blot en Fjerdings Vej fra Thorahus. Man roed over et Vand, tæt Granskog til alle Sider, Sorenskrivergaarden lyste som et lidet hvidt Marmorslot inde i Skogkanten.

»Hvor ved du det ifra?« spurgte Irgens, som blev ganske forbauset over at høre Ole Henriksen tale.

»Jeg har gaaet Fodtur der,« svared Ole lidt forlegent. »Vi var forresten to, den anden var en Akademikammerat. Vi var indom paa Sorenskrivergaarden og fik Mælk.«

»Skaal, Hr. Akademiker,« raabte Journalisten spydigt.

»Du maa endelig ro derover,« fortsatte Ole Henriksen; »Sorenskriver Lynums er overordentlig elskværdige Folk. Der er ovenikøbet en ung Datter i Huset, hvis du bryder dig om at blive forelsket,« lagde han smilende til.

»He-he, nej, hvad andet man kan beskylde Øjen for, Damerne lader han i Fred,« sagde Skuespiller Norem god og fuld.

»Skaal, Hr. Akademiker,« skreg Journalisten paany.

Ole Henriksen saa paa ham.

»Er det mig, du mener?« spurgte han.

»Jagu mener dig ja, selvfølgeligmang, he-he. Har du ikke været paa Akademiet? Naavel, er du da ikke Akademiker?«

Ogsaa Journalisten var bleven stærkt hed i Hovedet.

»Det er nu bare paa Handelsakademi jeg har været,« sagde Ole.

»Ja, ja, du er Kræmmer, ganske vist. Men det er ikke noget at skamme sig for. Vel, Tidemand? Er det noget at skamme sig for at være Kræmmer? Jeg siger netop, at det er ikke noget at skamme sig for. Vel?«

Tidemand svared ikke. Journalisten holdt naragtig fast paa sit Spørgsmaal, han slog Rynker i Panden og tænkte bare paa denne ene Ting, for ikke at glemme, hvad han havde spurgt om. Han begyndte at blive vred, han brøled paa Svar.

Fru Hanka sagde pludselig med rolig Stemme:

»Saa, stille nu! Øjen vil læse sit andet Digt.«

Baade Paulsberg og Irgens gjorde i Hemmelighed en Grimase, men ingen af dem sagde noget; Paulsberg nikked endog opmuntrende. Da der blev lidt stille, rejste Øjen sig, traadte noget tilbage og sagde:

»Dette kan jeg udenad. Det hedder K æ r l i g h e d e n s M a g t.«

Vi kørte i Jærnbane gennem en fremmed Egn, fremmed for mig, fremmed for hende.

Vi var ogsaa fremmede for hinanden vi to og havde aldrig set hinanden før. Hvorfor sidder hun saa stille mon? tænkte jeg. Og jeg bøjed mig over mod hende og sagde, mens mit Hjærte klapped:

»Sørger De over noget, Frøken? Har De ladet en Ven tilbage efter Dem dér, hvor De kommer fra, en meget god Ven?«

»O, ja,« svared hun, »en meget god Ven.«

»Og nu sidder De og kan ikke glemme denne Ven mere?« sagde jeg.

Og hun svared og rysted sørgmodigt paa Hovedet:

»Nej, nej, jeg glemmer ham ikke.«

Hun taug. Hun havde ikke set paa mig, mens hun talte.

»Maa jeg veje Deres Flætte i Haanden engang,« sagde jeg saa. »Hvilken dejlig Flætte, saa saare skøn, som den er!«

»Min Ven har kysset den,« svared hun og stødte min Haand tilbage.

»Tilgiv mig,« sagde jeg da, og mere og mere klapped mit Hjærte, »maa jeg ikke engang se Deres Guldring, den er blank af Guld og rigtig saare skøn den ogsaa, jeg kunde ville se den nøje og glæde mig over den for Deres Skyld.«

Men hun svared Nej ogsaa hertil og sagde: »Min Ven har givet mig den.«

Saa flytted hun sig end længer bort fra mig.

»Tilgiv mig da,« sagde jeg . . . . .

Der gaar en Tid, Toget ruller, Vejen er saa lang, saa lang og trættende, vi har intet at foretage os paa nogen Maade andet end at lytte til Hjulenes Larm. Et Lokomotiv farer os forbi, det lyder som Jærn i Jærn, og jeg farer sammen, men det gør ikke hun, saa meget tænker hun vel paa sin Ven. Og Toget ruller.

Saa for første Gang ser hun hen paa mig, og hendes Øjne er sært blaa.

»Her blir mørkere?« siger hun.

»Vi nærmer os en Tunnel,« svarer jeg.

Og vi kørte gennem Tunnellen.

Saa gik en Tid igen. Utaalmodig ser hun atter hen paa mig og siger:

»Jeg synes, det mørkner igen?«

»Vi er ved den anden Tunnel, der er tre Tunneller ialt,« svared jeg. »Jeg har et Kort, vil De se?«

»Jeg er bange,« sagde hun og flytted sig nærmere hen til mig.

Jeg sagde ikke noget hertil. Hun spurgte smilende:

»Tre Tunneller, sagde De? Har vi endnu en, foruden denne?«

»Ja, endnu en.«

Vi kommer ind i Tunnellen, og jeg føler, at hun er mig aldeles nær, hendes Haand berører

min Haand. Saa lysner det atter, og vi er ude det Fri igen.

Vi kører et Kvarter. Hun sidder mig nu saa nær, at jeg føler hendes Varme mod mig.

»De maa gærne veje min Flætte,« siger hun, »ja, De maa ogsaa gærne se min Guldring, her er den.«

Jeg vejed hendes Flætte og tog ikke imod Ringen, fordi hendes Ven havde givet hende den. Hun smilte derover og bød mig den ikke mere.

»De har saa hede Øjne, og hvor Deres Tænder er hvide,« sagde hun og blev forvirret. »Jeg er bange for den sidste Tunnel, hold min Haand, naar den kommer. Nej, nej, hold ikke min Haand, det mener jeg ikke, jeg spøger; men tal til mig.«

Jeg loved at gøre, hvad hun bad mig om.

Nogle Minutter efter lo hun og sagde:

»Jeg var ikke bange for de andre Tunneller, kun denne er jeg bange for.«

Hun saa paa mit Ansigt, hvad jeg vel kunde ville svare til dette, og jeg sagde:

»Denne er ogsaa den længste, den er uhyre lang.«

Hendes Forvirring var nu paa sit højeste.

»Men nej, der kommer jo ingen Tunnel,« raabte hun, »De narrer mig, der er ingen Tunnel?«

»Jo, det er der, en sidste Tunnel, se selv.«

Og jeg pegte i mit Kort. Men hun vilde intet se og vilde intet høre.

»Nej, nej, der er ingen, og jeg siger Dem, der er ingen. Men tal til mig, hvis der er en,« sagde hun fremdeles.

Hun lagde sig tilbage i Sædet, halvlukked Øjnene og smilte derved.

Saa piber Toget, jeg ser ud, vi nærmer os det gabende Hul. Jeg husked, at jeg havde lovet at tale til hende, jeg bøjer mig forover, og da føler jeg i Mørke hendes Arme om min Hals.

»Tal til mig, tal til mig, jeg er saa bange,« hvisker hun med klappende Hjærte. »Men hvorfor taler De ikke til mig?«

Jeg følte godt, at hendes Hjærte klapped, og i det samme lagde jeg min Mund tæt ind til hendes Øre og sagde ind i hende:

»Nu glemmer De jo Deres Ven?«

Hun lytted, hun sittred og slap min Hals i samme Sekund, stødte mig bort fra sig med begge Hænder og kasted sig selv langt henad Sædet. Jeg sad tilbage. Jeg hørte, at hun begyndte at hulke inde i Mørket.

»Dette var Kærlighedens Magt,« slutted Øjen.

Atter var der stille i Atelieret. Milde sad endnu med gabende Mund.

»Naa, ja, hvad saa?« sagde han og vented paa mere, paa Slutningen. »Er du færdig? Men Gud bevare dig Menneske, det blev altsaa dermed? Jeg har aldrig hørt saa galt. Nej, den Digtning, som Dere unge har slaaet Dere paa, den døber jeg Dil. He, nu glemmer De jo Deres Ven. Di maa inte glemme Dereses Ven inte. He-he.«

Herrerne brast i høj Latter. Hele Virkningen var ødelagt, Poeten med Kompasset i Urkæden rejste sig dristigt, pegte Milde midt paa Brystet og udbrød:

»Den Herre forstaar sig altsaa ikke paa moderne Poesi.«

»Moderne Poesi? Denne Snusen til Maanen og Guds Sol og Soria dilt og Moria dalt ved Middelhavet . . . . . Men i det mindste skulde der da være en Slutning paa hver Ting?«

Øjen var bleg af Forbittrelse.

»Du har altsaa ikke det Spor Øje for min nye Hensigt,« sagde den stakkels Mand ophidset og skælvende. »Forresten er du et Raaskind, Milde, man kan ikke vente mere af dig.«

Først nu syntes den tykke Maler at mærke, hvormeget han havde spoleret, han havde knapt ventet den Virkning af sine Ord.

»Et Raaskind?« svared han godmodigt; »nu begynder vi pludselig at udtrykke os med rene Ord her henne. Jeg mente nu ialfald ikke at

fornærme dig, Øjen. Tror du ikke, jeg nød det, hvad? nød Digtet? Jogu nød jeg det, tro mig nu. Jeg mente bare, at det var lidt ulegemligt, hvad? æterisk? Forstaa mig ret: smukt naturligvis, overmaade dejligt, kortsagt: noget af det bedste, du har gjort. Forstaar du ikke en Spøg længer?«

Men det hjalp ikke, at Milde forsøgte at glatte over det igen, den stille Stemning var borte, man lo og skraaled endnu værre end før og slog sig for Alvor løs. Midt i Støjen stødte Skuespiller Norem det ene Vindu op og sang ud til Gaden.

Forat give Øjen en Smule Oprejsning, lagde Fru Hanka sin Haand paa hans Skulder og trøsted ham med, at hun vilde møde op ved Jærnbanen, naar han rejste, og se ham vel afsted. Ja, baade hun og de andre, de skulde møde op allesammen. Hvornaar rejste han?

»Ikke sandt,« vendte hun sig til Ole Henriksen, »vi møder allesammen op paa Stationen, naar Øjen afgaar?«

Da var det, at Ole Henriksen gav det uventede Svar, som gjorde endog Fru Hanka forundret: Ole Henriksen vilde ikke alene møde op paa Stationen, han vilde følge Øjen helt til Thorahus. Jo, det kom over ham paa Stedet, han vilde tage denne lille Tur, han havde i Grunden et Slags Ærinde did op ogsaa . . . . . Og han

mente det saa alvorligt, at han allerede straks tog Øjen i Knaphullet og aftalte Dagen.

Journalisten drak med Fru Paulsberg, der tog om Glasset, som der skulde tages om et Pjolterglas; de flytted sig hen i Sofaen for Trækkens Skyld og begyndte at fortælle hinanden lystige Smaating. Fru Paulsberg vidste en Historie om Advokat Grande og en af Pastor B.s Døttre. Hun er kommet næsten til det afgørende Punkt, da hun med ét standser.

Journalisten, der var reven med, spurgte hidsigt:

»Naa?«

»Ja, vent lidt,« svared Fru Paulsberg leende, »jeg maa da faa Tid til at rødme lidt, ved jeg.«

Og saa gled hun storleende ind i det afgørende Punkt.

I dette Øjeblik kom Norem støjende tilbage fra Vinduet, han har faaet et Indfald, han raaber, saa Salen ryster:

»Stille, vær lidt rolige, saa skal Dere se noget. Stød op det andet Vindu ogsaa og se ud, der staar en Avisgut lige ved Lygten. Pas nu paa . . . . . Ole Henriksen, har du en Krone?«

Da Norem havde faaet Kronen, stak han den med ustøe Hænder i Ildtangen og glødede den over Lampen. Det var nu saa stille, at

man tydelig kunde høre Avisgutten, der raabte med sit Blad nede paa Gaden.

»Pas nu paa!« sagde Norem igen; »stil Dere ved Vinduerne, siger jeg, og vent et Øjeblik, nu kommer jeg.«

Han skyndte sig hen til Vinduet, saa godt han kunde gaa, og raabte Avisgutten an:

»Pas paa, du Smaaen, her har du en Krone. Stil dig lige her under og tag imod.«

Kronen faldt klirrende ned i Gaden. Gutten havde grebet den, men sluppet den igen med en rasende Ed.

»Hør, hvor han bander,« fnised Norem, »se, hvor han slikker sig paa Fingrene . . . . . Naa, din Satan, vil du ikke have Kronen? Der ligger den.«

Gutten saa tænderskærende op til Vinduet.

»Den er jo gloende, ved jeg,« sagde han.

»Gloende? Ha-ha-ha, er den gloende? Alvorlig talt, vil du have Kronen, eller skal jeg komme ned efter den igen?«

Saa tog Gutten det sydende Kronestykke ind i sine Aviser og lakked afsted. Det hjalp ikke, at Norem vilde have ham til at takke for Foræringen, tage Huen af og takke, han slængte et Par Skældsord op til Vinduet og slikked endnu sine Fingre. Lidt efter tog han tilbens alt, han kunde, af Frygt for at blive eftersat. Norem raabte et Par Gange paa Politi.

Dette var det sidste lykkelige Indfald, den glad stemte Skuespiller havde den Aften, inden han vakled hen i en Krog af Atelieret og sovned.

»Er der nogen, som ved hvormange Klokken er?« spurgte Fru Paulsberg.

»Spørg ikke mig,« svared Journalist Gregersen og famled leende op til Vestelommen. »Det er mangen god Dag, siden jeg havde Klokke.«

Det viste sig, at Klokken var et.

Men ved Halvtotiden var Fru Hanka og Irgens totalt forsvundne. Irgens havde spurgt Milde efter brændt Kaffe, og siden havde ingen set ham. Det vakte heller ikke nogen Opsigt, at de to var knebne ud, der blev slet ikke spurgt efter dem; Tidemand sad og smaaprated med Ole Henriksen om Turen til Thorahus.

»Men har du Tid til det?« spurgte han.

»Jeg tager mig Tid, ja,« svared Ole. »Jeg skal forresten fortælle dig noget siden.«

Ved Paulsbergs Bord diskutered man Situationen. Milde stilled atter i Udsigt at forlægge sit Liv til Australien. Men Gudskelov, Stortinget gik vel næppe hjem, før det havde gjort noget denne Gang, statueret et Eksempel.

»Mig er det ligegyldigt, hvad det gør,« sagde Journalisten fra *Gazetten*. »Saaledes som det arter sig nu, synes Norge alligevel et slagent Land. Vi staar tilbage med en decideret Fattig-

dom paa alle Kanter, med Fattigdom paa Kraft, baade i Politiken og i det borgerlige Liv. Hvor er det ikke trist at se paa dette almindelige Forfald! For Eksempel de arme Rester, vi nu har tilbage af det Aandsliv, som blussed saa højt, ja, som raabte til Himmels i Syttiaarene. De Gamle gaar Kødets Gang, hvem kan tage Arbejdet op efter dem? Jeg er ked af Dekadencen, jeg trives ikke uden i højt aandeligt Liv.«

Alle havde set paa Journalisten; hvad havde stukket den altid frejdige Fyr? Rusen var gaaet lidt af ham, han talte nogenlunde rent og vrængte ikke engang Ord. Hvad mente han? Men da den vittige Hund var kommet til den Erklæring, at han var ked af Dekadencen og ikke kunde trives uden i højt aandeligt Liv, da brast alle Gæsterne i Latter og forstod, at det hele var en udsøgt Spas. Den Satans Spøgefugl, havde han ikke nær narret dem alle. De arme Rester af Syttiaarenes Aandsliv? Havde man ikke baade Paulsberg og Irgens og Øjen og Milde og de to maskinklippede Poeter, og endelig en sand Herrens Sværm af opdukkende førsterangs Talenter!

Journalisten lo selv med og tørred Sveden af Panden og lo. Det var den almindelige Mening, at denne Mand sad inde med et anseligt Pund, som han endnu ikke havde brugt op

i Bladet. Man kunde vente en Bog fra ham en Dag, en mærkelig Historie.

Paulsberg sad og lo tvungent. Han var egentlig ganske stødt over, at man slet ikke havde nævnt nogen af hans Romaner og hans Værk om Syndernes Forladelse den hele Aften. Da derfor Journalisten spurgte ham om hans Mening om det norske Aandsliv i sin Almindelighed, svared han kort:

»Jeg har jo dog yttret mig om denne Sag et Sted i mine Værker.«

Javel, javel, naar man tænkte sig om, saa husked man jo for Fan det. Naturligvis. Det var ganske rigtigt, en Replik et eller andet Sted. Fru Paulsberg kunde endog citere Repliken, ja, opgive Pagina.

Men nu vilde Paulsberg bryde op.

»Jeg kommer altsaa og sidder for dig igen imorgen, Milde,« sagde han med et Blik til Stafeliet. Han rejste sig, tømte sit Glas og fandt frem sin Frakke. Hans Kone rejste sig ligeledes og sagde Godnat, hun trykked hver især kraftigt i Haanden. De mødte Fru Hanka og Irgens i Døren og sagde ogsaa et kort Godnat til dem.

Fra nu af blev de tilbageværende rigtig overstadigt lystige, de drak som Svampe, selv de to unge Poeter drak efter Ævne og talte om Baudelaire med røde Øjne. Ingen lagde noget

Baand paa sig mere. Milde vilde have aabenlys Rede paa, hvorfor Irgens havde spurgt ham efter brændt Kaffe. Hvad Brug havde han for den? Han havde nu vel ikke kysset Fru Hanka? Ja, Fan tro ham . . . . . Tidemand hører paa og ler med, ler højere end nogen anden og siger: »Nej, det har du Ret i, Fan tro ham, den Skælm.« Tidemand var saa ædru som nogensinde.

Journalisten tog Anledning af den brændte Kaffe til at udtale sig om ond Aande overhovedet. Han talte højt og saa sig om til alle. Hvad kom ond Aande af? Daarlige Tænder, Hultænder, he-he. Det var Hultænderne, som forpested hele Munden. Og han forklared det nærmere, hvorledes det kom sig, at Hultænderne kunde forpeste Munden.

Nej, man genered sig ikke, Tonen var fri, og man begyndte at bande hedt. Snærperiet var Norges Ulykke, man lod heller sin unge Datter gaa i Hundene af Vankundighed end man indvied hende i god Tid. Snærperiet var den Last, som for Tiden stod i Blomst herhjemme. Der skulde Fan tørke mig ansættes offentlige Mænder til at skrige ud højt lidderlige Ord paa Gaden, bare forat gøre unge Piger bekendte med Livets Ting i god Tid. Hvad . . . . . knyr du, Tidemand?

Nej, Tidemand knyed ikke, og Ole Henriksen knyed heller ikke. Dette med de offentlige Mænder var en sjælden original Idé, he-he.

Milde fik Tidemand afsides.

»Sagen er: du skulde ikke have nogle Kroner, vel?« sagde han.

Jo, Tidemand var ikke helt bar. Hvormange? En Tier?

»Tak, Tak, gamle Ven, du skal faa den igen,« sagde Milde med Alvor. »Du skal naturligvis faa den igen med det første. Du er en Kærnekar. Det er ikke længer siden end i Forgaars at jeg sagde, at Dere Kræmmere var Fan ta mig sjældne Mennesker, sagde jeg. Jeg brugte akkurat de Ord. Her har du min Haand!«

Endelig rejste Fru Hanka sig forat gaa. Det gryed af Dag.

Hendes Mand holdt sig i hendes Nærhed.

»Ja, Hanka, det er ret, lad os nu gaa,« sagde han. Han lagde allerede sin Arm tilrette for hende.

Hun tilkasted ham et Blik og sagde:

»Ja, Tak, jeg har Følge, min Ven.«

Der gik en liden Stund, inden han rigtig summed sig.

»Naa, saaledes,« sagde han smilende. »Ja, det gør heller ikke noget, jeg mente bare .....«

Han traadte tilbage til Vinduet og blev staaende der.

Fru Hanka gik rundt og bød Godnat. Da hun kom til Irgens, hvisked hun hedt, stakaandet: »Imorgen altsaa, tre.« Hun holdt Øjens Haand længe i sin og spurgte, hvornaar han rejste. Havde han nu husket at skrive til Thorahus om Plads? Nej, der saa man, disse Digtere de glemte altid det vigtigste. Han maatte telegrafere imorgen. Farvel. Og god Bedring ..... Hun var moderlig til det sidste.

Journalisten fulgte hende.

VI.

»Du loved at fortælle mig noget, Ole?« sagde Tidemand.

»Ja, jeg husker det . . . . . Det forundred dig, at jeg vilde tage med til Thorahus. Kort og godt, jeg sagde, at jeg egentlig havde et Ærinde did, men det er ikke sandt, det slap mig blot af Munden. Jeg kender ingen der, blot Lynums, det er ikke til at gøre større end det er. Det er virkelig saa, at jeg har besøgt Sorenskrivergaarden engang; du skulde aldrig have set noget latterligere, vi kom did to fortørstede Fodgængere og fik Mælk; siden har jeg truffet Familjen her, naar den har været i Byen, ifjor Høst og nu i Vinter. Det er en stor Familje, med Huslæreren syv ialt, den ældste af Døttrene hedder Aagot. Jeg kommer til at fortælle dig mere om disse Folk senere. Aagot var atten Aar den syvende December, he-he, det er jo ingenting, hun er altsaa i sit nittende Aar, jeg husker tilfældigvis,

at hun fortalte mig det. Kortsagt, vi er ikke forlovet, det mener jeg ikke at sige, vi har blot skrevet nogle Breve til hinanden i det sidste. Men jeg ved ikke, hvad det kan blive til ..... Hvad mener du om det?«

Tidemand var over al Maade forundret, han standsed.

»Men dette vidste jeg slet ingen Ting om, du har ikke sagt et Ord før?«

»Nej, det kunde jeg ikke godt. Hvad havde jeg at holde mig til, saa ung, som hun var? Og nu sætter jeg, at hun har faaet andet i Sinde, ombestemt sig, naar jeg kommer? Saa er intet værre skeet for hendes vedkommende, Eksekutionen foregaar i al Stilhed, hun blir ikke det mindste blameret derfor ..... Du skal forresten se hende, Andreas, jeg har et Fotografi; ja, hun har næsten ikke givet mig det, jeg har halvvejs taget det fra hende, men .....«

De standsed et Øjeblik og saa paa Fotografiet.

»Nydeligt!« sagde Tidemand.

»Ja, ikke sandt? Tak fordi du synes det, forresten. Jeg er sikker paa, at du vil blive glad i hende.«

De gik videre.

»Tillykke da!« sagde Tidemand og standsed igen.

»Tak.« Lidt efter føjed Ole til: »Ja, jeg siger Tak; for det er i Grunden saa godt som

afgjort, forstaar du. Jeg rejser derop og tager hende med herind.«

De var komne næsten ned til Jærnbanetorvet, da Tidemand med en Gang stirrer ret frem og hvisker:

»Men er det ikke min Kone, som gaar der?«

»Jo; det er det,« hvisker Ole tilbage. »Jeg har set denne Dame hele Tiden foran os, nuførst ser jeg, hvem det er.«

Fru Hanka gik alene hjem, Journalisten havde slet ikke fulgt hende.

»Gudskelov!« sagde Tidemand uvilkaarlig. »Hun sagde til mig, at hun havde Følge, og nu gaar hun der og pusler ganske alene. Er hun ikke sød? Hun stiler lige hjem ..... Men hør, hvorfor sagde hun da, at hun havde Følge?«

»Nej, men sligt maa man da virkelig ikke regne saa nøje,« svared Ole. »Hun vilde kanske slet ikke have Følge hverken med dig eller mig eller nogen anden; kunde hun ikke have været i den Stemning, kanske? Unge Damer har vel sine Stemninger de ogsaa, ligesom vi.«

»Ja, naturligvis, jo, det er fuldkommen sandt.« Tidemand slog sig til Ro hermed, han var lykkelig over, at hans Kone gik der alene og at hun stiled hjemad, han sagde nervøst glad: »Ved du hvad, efter et Par Ord, jeg veksled med hende oppe hos Milde iaften, retter det sig stadig mere og mere. Hun forhørte sig endog om Forretningen,

om den russiske Told, virkelig sandt, hun blev ikke træt af at høre mig tale om Fürst. Du skulde have set, hvor hun glæded sig over, at Handelen vaagned op igen. Vi talte senere om vort Sommerophold paa Landet. Jo, det gaar da fremad og retter sig lidt hver Dag.«

»Ja, ser du det! Det vilde jo ogsaa være galt ellers.«

Pause.

»Der er forresten noget, som forundrer mig,« vedblev Tidemand atter tungt. »En Dag fornylig sad hun og talte om, hvad et Menneske, som hun, burde bestemme sig til for Livet; hun maatte have en Gærning, noget, hun kunde slaa sig paa. Ja. Jeg tilstaar, det forundrer mig lidt, en Kone med to Børn og et stort Hus ..... Hun har ogsaa i det sidste begyndt at skrive sig for Lange igen, Hanka Lange Tidemand, ret som om hun endnu hedte Lange.«

Fru Hanka havde standset ved Porten, hun vented aabenbart paa sin Mand. Hun raabte ham smilende imøde, at han maatte virkelig skynde sig lidt nu, hun var nærved at fryse ihjæl. Og hun hæved Fingeren spøgende tilvejrs og spurgte:

»Hvad gaar nu Dere to Grosserere og spekulerer ud igen? Hvad staar Hveden i for Tiden, og hvad skruer Dere den op til herhjemme? Gud hjælpe Dere paa Dommens Dag!«

Tidemand anslog den samme Tone: Hvor i Alverden havde hun gjort af Journalisten? Jasaa, hun havde ikke villet have Følge af nogen, ikke af sin egen Mand engang, hun havde havt en Stemning, hvad? Men om hun kunde forsvare at lade den stakkels Gregersen tumle hjem ganske paa egen Haand gennem Gaderne, saa fuld som han var? Det var hjærteløst . . . . .

En Uges Tid senere havde Ole Henriksen gjort sin Tur til Thorahus. Øjen var bleven igen deroppe, men Ole selv havde en ung Dame med sig tilbage til Byen, hans Forlovede, Aagot Lynum. I deres Følge var ogsaa en tredje Person, et noget aparte Menneske.

I SPIRETID

I.

Den femte April kom Ole tilbage fra Thorahus. Han indførte straks sin Forlovede i Kliken, præsentered hende for alle sine Venner og var hele Dagen sammen med hende. For Irgens og Advokat Grande havde han forresten ikke præsenteret hende, fordi han endnu ikke havde truffet dem.

Hun var ung og lys, med høj Barm og med meget rank Holdning. Det lyse Haar, hun havde, og hendes Tilbøjelighed til at le ofte gav hende et Skær af Barnlighed; men hun havde et Smilehul paa den venstre Kind og ikke noget paa den højre, og dette ene Smilehul gjorde hende tilmed ejendommelig, ja, mærkelig. Var det ikke egent at være saa anderledes paa den ene Side af Ansigtet end paa den anden? Hun var af middels Højde.

Nu havde hun været saa ude af sig selv over alt, hun havde set og hørt i Byen, at hun

gik rundt og smaajubled hele Dagen. Kliken havde ogsaa været indtagen i hende og havde vist hende al mulig Elskværdighed; Fru Hanka havde simpelthen taget hende om Livet og kysset hende med det samme.

Hun fulgte Ole omkring i Forretningen, kiged ned i alle de mærkelige Skuffer og Kasser i Butiken, smagte paa gammel, stærk Vin nede i Kælderen og slog op for Spøg i de tykke Hovedbøger inde i Kontoret. Men især ynded hun at holde til nede paa Lageret, i det lille Kot af et Kontor dernede, hvor det dufted saa køligt og fremmedagtigt af alle de sydlandske Varer. Fra Vinduet kunde hun se ud over Bryggerne, Havnen, Skibene, der slæbte Varer ind og ud og blæste saa tungt, at hele Luften skalv af dem. Lige udenfor Lageret laa den lille Lystjagt med den gyldne Mastetop, den var hendes, hun havde faaet den, den tilhørte virkelig hende under alle Lovens Former; Ole havde endog været i Veritas forat faa Jagtens Navn forandret til *Aagot.* Hun havde selv Papirerne.

Og den ene Tavle efter den anden kommer ind i Kontoret, Kridtregnskaberne vokser lidt for hver Dag, de fylder Rubrikerne helt, svulmer op til højere og højere Summer, Vaarsæsonen er inde, den rige Tid just før Sommeren, Handelen lever og sitrer hele Verden over med lidenskabelig Hæftighed.

Naar Ole tæller og noterer, pusler Aagot paa sin Side af Pulten paa egen Haand med et eller andet. Ofte kan hun ikke forstaa, at Ole kan gøre alle disse Regnskaber istand uden at løbe Sur i Summerne, hun har selv forsøgt at finde ud af dem, men kun kom ingen Vej; det eneste, hun kan sættes til, er at kopiere de utallige Bestillinger ind i Bøger, og dette gør hun langsomt og forsigtigt . . . . .

Ole ser over mod hende og siger pludselig:

»Nej, Herregud, hvilke smaa Hænder du har, Aagot. He-he, det er jo ingenting heller. Jeg forstaar ikke, at du kan hjælpe dig med det der.«

Det er nok. Aagot kaster Pennen og løber rundt paa den anden Side af Pulten. Og nu er de glade og ufornuftige begge to, til den næste Tavle kommer ind.

»Lille Frue,« siger han smilende og ser ned i hendes Ansigt, »lille Frue.«

Tiden gaar. Endelig er Arbejdet færdigt, Regnskaberne opgjorte, og Ole siger, idet han slaar Bogen sammen:

»Ja, ja, nu skal jeg altsaa afsted og telegrafere. Gaar du med opad Gaden?«

»Ja, kære, hvis du vil,« svarer hun. Og hun hopper med, fornøjet fra Top til Taa.

Paa Vejen kommer Ole i Tanker om, at han endnu ikke har præsenteret sin Forlovede

for Irgens. Hun skulde rigtig se denne Irgens, siger han, han var en stor Mand, et af de dybe Talenter, det var alles Mening. De kunde jo gaa saa langt som til *Grand,* saa kanske sad han der.

De gik ind i *Grand,* passered de forskellige Baase, hvor Mennesker sad og drak og røgte, og fandt Irgens ved et af de inderste Borde. Milde og Norem sad sammen med ham.

»Der sidder Dere jo!« raabte Ole lidt ugeneret.

Irgens gav ham sin venstre Haand og rejste sig ikke. Han kneb Øjnene sammen og kiged en Gang hen paa Aagot.

»Aagot, ja, dette er altsaa Digteren Irgens,« præsentered Ole Henriksen ligefrem, brystende sig lidt af sit gode Bekendtskab med Digteren. »Min Forlovede, Frøken Lynum.«

Saa rejser Irgens sig og bukker meget dybt. Han ser endnu en Gang hen paa Aagot og ser længe paa hende endog, hun blev staaende der og se tilbage paa ham, hun var aabenbart forundret over at finde Digteren Irgens saaledes. Det var over to Aar siden hun havde læst hans Bog, det lyriske Drama, som var bleven saa berømt; hun havde tænkt sig Mesteren som en ældre Mand.

»Gratulerer! sagde Irgens endelig og trykked Oles Haand.

De satte sig alle ved Bordet. De fik ogsaa allesammen en Sejdel hver og begyndte at tale sammen. Stemningen blev god ved det lille Bord, selv Irgens blev meddelsom og talte med. Han henvendte sig tvers over Bordet til Aagot, spurgte, om hun havde været i Byen før, i Teatret, i Tivoli, læst den og den Bog, besøgt Maleriudstillingen. Ja, men, Frøken, Maleriudstillingen maa De se! Har De ingen bedre til at vise Dem den, skal det være mig en Fornøjelse at gøre det . . . . . De talte vel i ti Minutter tvers over Bordet til hinanden, og Aagot svared hurtigt paa det hele, tidt leende, nu og da forglemmende sig selv og spørgende med Hovedet paaskakke om en og anden Ting, hun ikke vidste. Hendes Øjne var aabne, ingen Forvirring sporedes i dem.

Saa banked Ole i Bordet efter Opvarteren, han maatte gaa, han skulde telegrafere. Aagot rejste sig ogsaa.

Milde sagde:

»Ja, men De behøver vel ikke at gaa, Frøken? Du kan jo komme indom her igen, naar du har telegraferet, Ole Henriksen?«

»Jo, jeg vil ogsaa gaa,« sagde Aagot.

»Nej, hvis du vil være, saa kan jeg gærne komme hid tilbage efter dig,« sagde Ole og tog sin Hat.

Hun saa paa ham og spurgte næsten hviskende:

»Ja, maa jeg ikke gaa med dig da?«

»Jo, jo, naturligvis.«

Ole betalte.

»Aa,« sagde Milde, »vær saa snil at lægge ud for os ogsaa, Ole. Vi er ikke Pengemænd nogen af os idag.« Dermed smilte han og saa bort til Aagot.

Ole betalte atter, tog Afsked og gik med Aagot under Armen.

De tre Herrer saa efter hende.

»Det var da Satan!« mumled Irgens oprigtigt beundrende. »Lagde Dere Mærke til Mennesket?«

»Lagde vi ikke Mærke til hende! Kan Dere nu begribe, hvordan en slig Ole har kunnet faa fat paa et Pragtbarn?«

Milde var enig med Skuespilleren i, at det var ubegribeligt. I Alverdens Navn, hvad tænkte hun paa!

»Tys, tal ikke saa højt, de har standset nede ved Døren,« sagde Irgens.

De havde stødt paa Advokaten. Den samme Præsentation foregik igen, en liden Passiar kunde heller ikke undgaaes nu, de sad der med Hat og Handsker paa og var færdige til at rejse sig naar det skulde være. Endelig gik de.

I dette Øjeblik rejste der sig en Mand ved et af de bagerste Borde og kom hen imod Døren. Manden kunde være firti Aar gammel,

med graasprængt Helskæg og mørke Øjne; hans Dragt var lidt slidt, forresten var han ogsaa noget skaldet i Hovedet.

Han traadte lige hen til Advokaten, hilste og sagde:

»Har De noget imod, at jeg sætter mig hos Dem? Jeg lagde Mærke til, at Grossereren hilste paa Dem, De kender ham altsaa; jeg paa min Side kender Frøken Lynum, som blev forestillet for Dem. Jeg er Huslærer hos hendes Forældre, mit Navn er Coldevin.«

Der var noget ved den Fremmede, som fik den lille, fine Advokat Grande til at blive nysgærrig, han gjorde straks Plads for ham og bød ham endog en Cigar. Opvarteren kom efter med den Fremmedes Glas.

»Se, jeg er her i Byen bare en og anden Gang med lange Mellemrum,« sagde Coldevin; »jeg lever altid paa Landet, i de sidste ti Aar har jeg ikke været udenlands, naar jeg fraregner en Tur til København under Udstillingen. Saa er jeg nu kommet herind igen, jeg gaar omkring hele Dagen og ser paa Tingene. Der er smaa og store Forandringer, Byen blir større og større, ser jeg; det er en Lyst at drive om nede ved Havnen og se paa Trafiken.«

Han talte med dæmped Stemme, hyggeligt og stille, skønt hans Øjne ulmed nu og da.

Advokaten hørte paa og svared Ha og Ja. Jo, det maatte indrømmes, Byen kom sig, nu skulde man have elektrisk Sporvej, flere Gader skulde asfalteres, sidste Folketælling udviste en enorm Vækst . . . . . Det maatte forresten være underligt at bo derude paa Landet til Stadighed? Ikke? Men om Vinteren, i Mørket og Sneen?

Nej, det var velsignet. Herrens Sne overalt, tyste, vilde Skoge, Ryper og Harer og Ræv. Hvid, aldeles hvid Sne. Men Sommeren var jo skønnere. Nu vilde det være fuld Sommer, naar han kom hjem igen, han havde tænkt at tage sig fri i to, tre Maaneder, kanske endnu lidt længer. Det maatte vel være nok til at se og høre det væsentligste i Byen? Hvad var det egentlig, som foregik for Tiden? Situationen, hvordan var den?

Jo, svared Advokaten, Situationen var alvorlig. Men saa havde man jo Stortinget. Flere af Førerne havde sagt deres sidste Ord; slog ikke alle Mærker fejl, saa blev der gjort kort Proces dennegang.

Aa, ja, hvis ikke Mærkerne slog fejl, saa . . . .

»De synes at have Deres Tvivl?« spurgte Advokaten leende.

»Ikke anderledes, end at man synes at lide for meget paa Førerne og deres Ord. Jeg

kommer fra Landet, vi har vor Mistanke derude, det er ikke saa let at blive af med den. Det kunde jo gaa i Baglaas nu ogsaa, ligesom før. Ja, det kunde det.«

Coldevin drak af sit Glas.

»Jeg husker ikke, at det egentlig er gaaet i Baglaas før?« spurgte Advokaten. »Sigter De til noget bestemt, som Førerne skal have sveget?«

»Aa, ja. Der er Ord, som er brudte, Ord, som er bragte tilside, Ord, som er aabent og roligt fragaaede. Jo, vi skulde ikke glemme dem ..... Førerne skal man ikke lide forvissest paa, derimod skulde jo Ungdommen være vort Haab. Nej, Førerne de knækker over saa mangen Gang. Det er en gammel Lov, at naar Føreren kommer til en vis Alder, saa standser han, ja, han vender sig endog om og stemmer imod. Saa maa Ungdommen gaa imod ham, drive ham foran sig igen eller trampe ham ned.«

Døren gik op, og Lars Paulsberg traadte ind. Han hilste til Advokaten, der svared. Advokaten pegte paa en Stol ved Siden af sig; men Paulsberg rysted paa Hovedet og sagde:

»Nej, jeg søger efter Milde. Han har slet ikke malet paa mig idag.«

»Milde er i Hjørnet,« svared Advokaten. Og han vendte sig igen til Coldevin og hvisked:

»Ja, der var nu en af de vigtigste blandt vore Unge, saa at sige Føreren for dem allesammen, deres Autoritet, Lars Paulsberg. Kender De ham? Var bare alle som han, saa!«

Jo, Coldevin kendte ham. Jasaa, var dèt Paulsberg! Ja, han kunde forstaa, at det var en betydelig Mand, for han lagde Mærke til, at Folk saa efter ham og hvisked. Aa, ja, Forfattere havde vi da endel af, det var Synd at sige andet ..... »Der kom netop en til Thorahus, før jeg rejste, Stefan Øjen var det vist, han hedte; jeg har læst to Bøger af ham. Han var nervøs, sagde han og talte om, at han var fuld af ny Hensigt, et Slags ny Hensigt i Litteraturen. Han gik i silkeforede Klæder, men han gjorde forøvrigt ikke meget Væsen af sig; ja, Folk var jo nysgærrige og vilde se ham, men han tog det meget beskedent. Jeg var sammen med ham en Aften; han havde hele sit Skjortebryst beskrevet, det var Vers, lange og korte Linjer, et Digt i Prosa. Han fortalte, at han havde vaagnet om Morgenen og fundet sig i Stemning, og da han intet Papir havde for Haanden, var han ikke raadløs, han skrev hele Skjortebrystet fuldt. Ja, vi skulde ikke tage ham det ilde op, han havde to Skjorter til, men de var skidne, saa han fik gaa med denne, som den var. Han læste ogsaa noget op for os, stemningsfulde Ting. Han gjorde Indtryk af at være flink.«

Advokaten vidste ikke enten dette var Spøg eller Alvor; ti Coldevin smilte for første Gang; men det maatte vel være Alvor.

»Ja, Øjen er en af vore betydeligste,« sagde han; »han begynder allerede at skabe Skole i Tyskland. Der er ingen Tvivl om, at hans Poesi er ny.«

»Akkurat! Det Indtryk fik jeg ogsaa. Lidt barnslig kanske, lidt usamlet endda; men ..... He-he, bedst som vi sad deroppe paa Thorahus om Aftenen, sagde han pludselig: »Ved Dere, mine Damer og Herrer, hvorfor jeg bruger stor R i Gud?« Stor R i Gud? sagde vi og saa paa hverandre; nej, det vidste vi ikke. Saa slog Øjen op en Latter og gik ..... Det var godt paafundet, det var sandelig ikke saa daarligt paafundet, he-he.«

Nu lo Coldevin.

Advokaten lo med. Aa, Øjen kunde finde paa langt bedre Ting ogsaa, han havde saa let for det. Men hans Digtning den var mærkelig moden, mærkelig øm og ren ..... »Kender De Irgens?«

Jo, Coldevin kendte ogsaa Irgens. Han havde ikke skrevet ret meget?

»Han skriver ikke for Massen, nej,« svared Advokaten; »han skriver bare for de Faa, for de Udvalgte. Men de, som kender ham, ved,

at han har mange herlige Digte liggende. Død og Pine, hvilken Mester! Man kan ikke sætte Fingeren paa et eneste Sted hos ham og sige, at det er daarligt . . . . . Han sidder derinde i Hjørnet nu, ønsker De at blive forestillet for ham? Ja, for det kan nok jeg besørge, vi kan gaa lige paa, jeg kender ham godt.«

Men Coldevin bad sig undskyldt. Nej, det maatte opsættes til en anden Gang, saa vilde han træffe Paulsberg og de andre ogsaa . . . . . »Jasaa, dét var Paulsberg!« sagde han igen. »Jo, jeg kunde saa tydeligt se det, da han gik indad Gulvet, Folk hvisked om ham, det maatte være en større Mand. Der blev nemlig slet ikke hvisket om Grossereren, da han gik . . . . A propos, ja, Grosserer Henriksen skal vel gifte sig nu?«

»Det skal han vel . . . . . Sig mig, interesserer det Dem at være Huslærer saadan? Er ikke det et temmelig slemt Arbejde mangen Gang?«

»Aa, nej,« svared Coldevin smilende. »Ja, det afhænger jo af, hvad Slags Folk, man kommer til, baade Forældrene og Børnene. Man har det godt, naar man er saa heldig at komme til gode Folk. Ja, det er jo bare en liden, tarvelig Stilling, men. Jeg vilde ikke bytte, selv om jeg kunde faa nogen anden.«

»Er De Student?«

»Teologisk Student. Desværre gammel Student nu.« Coldevin smilte atter.

De talte endnu i nogen Tid sammen, fortalte et Par Smaahistorier hver om en Professor ved Universitetet og kom ind paa Situationen igen. Det endte med Kornpriserne; det tegned daarligt, der begyndte at ymtes om Hungersnød hos Tsaren . . . . .

Coldevin var et ganske almindeligt Menneske i sin Passiar, han vidste aabenbart endel og sagde alting betænksomt og roligt. Da han rejste sig forat gaa, spurgte han tilfældigvis:

»Det er sandt, De ved ikke, hvor Grosserer Henriksen gik hen herfra?«

»Til Telegrafstationen. Han sagde netop, at han skulde telegrafere.«

»Tak, Tusind Tak . . . . . Ja, jeg haaber, De undskylder, at jeg saaledes kom og overfaldt Dem. Det var elskværdigt af Dem at lade mig gøre Deres Bekendtskab.«

»Naar De blir her i længere Tid, saa træffes vi jo nok senere ogsaa da,« svared Advokaten forekommende.

Saa gik Coldevin.

Han gik lige til Telegrafstationen. Der spadsered han om en Stund udenfor. Han gik derpaa ind, steg opad Trappen og kiged indad de Glas' Døre. Saa vendte han om, kom igen ned paa Gaden og lagde Vejen ned til Havnen.

Udenfor Henriksens Lagerhus gav han sig atter til at drive frem og tilbage og saa derunder op til det lille Kontorvindu, om nogen skulde sees der. Han tog næsten ikke Øjnene bort fra Vinduet, ret som om han nødvendig maatte træffe Ole Henriksen og ikke vidste, om han var der oppe i Lageret eller ej.

II.

Irgens sidder paa sit Værelse i Thranes Vej Numer 5. Han var i Perlehumør. Den flotte Mand, som ingen havde mistænkt for at gøre noget hjemme, sad i al Hemmelighed med et Ark Korrektur foran sig og arbejded som en Husmand. Hvem skulde have troet det? Han var den af Kliken, som absolut talte mindst om sit Arbejde, han gik saa stille med det, og ingen forstod, hvad han leved af. Det var nu mere end to Aar, siden hans Drama kom ud, og fra den Dag af havde han ikke udgivet noget mere. Han skrev kanske nok i al Stilhed, men det var der ingen, som kendte noget til, man vidste intet bestemt. Han skyldte mange Penge, mange Penge.

Irgens havde laaset Døren af for ikke at blive forstyrret, saa hemmelighedsfuld var han. Da han blev færdig med sin Korrektur, rejste han sig og saa ud af Vinduet. Vejret var klart og blankt, en fin Dag. Han skulde følge Frøken

Lynum op i Maleriudstillingen Klokken tre, han glæded sig allerede hertil, det var en sand Fornøjelse at høre denne friske Naivitet i hendes Udraab. Hun dukked op som en Aabenbaring, hun mindte ham om Vaarens første Fuglesang.

Derude var det Sol og klar Himmel, i Træerne sad allerede en og anden liden Trost og skreg. Vaarens første Fuglesang . . . . .

Det banked paa Døren. Han tænkte først at kaste Korrekturen ind under Bordtæppet, men lod det være. Han aabned, han kendte denne Banken, det var Fru Hankas Finger, som banked saa bestemt de to Gange. Han vendte Ryggen til og blev staaende.

Hun kom ind, lukked Døren og listed sig hen til ham. Hun smilte, bøjed sig frem mod ham og saa ham ind i Øjnene.

»Det er ikke mig, som er kommet,« sagde hun sagte leende. »Saa meget du ved det.« Forresten viste hun tydelige Tegn paa Forlegenhed og rødmed.

Hun havde en graa, ulden Kjole paa og saa saa ung ud med den nedfaldende Kniplingskrave og den nøgne Hals. Begge hendes Kjoleærmer var aabne foran, som om hun havde glemt at knappe dem.

Han sagde:

»Jasaa, det er ikke dig? Ja, det er nu det

samme, hvem det er, saa er du lige dejlig . . . . .
Hvilket henrivende Vejr, du kommer med.«

De satte sig ved Bordet. Han lagde sit Ark Korrektur frem for hende uden at sige noget, og hun slog Hænderne sammen af Glæde, raabte: Der ser du, der ser du! Jeg vidste det jo. Nej, hvor du er storartet! og blev ikke træt af at forundre sig over ham: Men at han kunde blive saa snart færdig, allerede nu! Ja, hvor det vilde falde ned som en Bombe, ikke en Sjæl vidste om det; allesammen gik og troed, at han aldrig bestilte noget mere. Aa, du gode Gud, der var ingen i Verden, som var saa glad som hun nu . . . . . Hun listed en Konvolut med noget i ind i det Ark Korrektur og trak ham bort fra Bordet; hun talte hele Tiden.

De satte sig over i Sofaen. Han smittedes af hendes Lykke, denne hæftige Glæde rev ham med og gjorde ham øm af Taknemmelighed. Hvor hun elsked ham, hvor hun offred sig for ham og gjorde ham alt godt! Han omfavned hende voldsomt, kyssed hende Gang paa Gang og tog hende ind til sit Hjærte. Dette vared i flere Minutter.

»Jeg er saa glad, du!« hvisked hun. »Jeg vidste nok, at noget godt skulde ske; da jeg kom her til Porten og gik opad Trapperne, var det som om jeg gik ind i en Omfavnelse, saa-

ledes glæded jeg mig ..... Nej, nej, vær forsigtig! Søde Gut, nej ..... Døren .....«

Solen steg højere og højere, Trostene begyndte at skrige aldeles ellevilde udenfor. Vaarens første Fuglesang, tænkte han igen; hvor dog disse Smaaskabninger laved naive Udraab!

»Hvor jeg synes, det er lyst her hos dig,« sagde hun; »her er meget lysere end noget andet Sted.«

»Synes du det?« svared han smilende. Han gik hen til Vinduet og begyndte at plukke af sine Klæder den fine graa Uld fra hendes Kjole. Hun sad tilbage i Sofaen, med Øjnene mod Gulvet, rødmende, ordnende lidt paa sit Haar. En Ring gnistred paa hver af hendes Hænder.

Han kunde ikke blive staaende der ved Vinduet saa ligegyldig, hun saa op, hun mærked det; desuden var hun overmaade skøn netop nu, aldeles skøn, mens hun pusled med sit Haar. Saa traadte han hen til hende og kyssed hende saa varmt, som han kunde.

»Kys mig ikke, kære,« sagde hun, »tag dig i Agt. Vil du bare se her! Det er Vaaren.«

Hun viste ham en liden fersk Rift paa Underlæben, fin som et Knivsnit. Han spurgte, om den gjorde ondt, og hun svared: Nej, ondt gjorde den ikke, det var ikke derfor; men hun var bange for at smitte ham. Pludselig sagde hun:

»Hør, kan du gaa i Tivoli iaften? Der er Opera. Kan vi ikke træffes der? For ellers blir det saa kedeligt.«

Han husked, at han skulde paa Maleriudstillingen, hvad der kunde komme bagefter, vidste han ikke, det var bedst ikke at love noget ..... Nej, sagde han, det kunde han ikke, kunde han vistnok ikke; han havde aftalt noget med Ole Henriksen.

Aa, jo, kunde han ikke? Hun skulde være saa stolt af det, hun skulde ogsaa være saa taknemmelig.

Nej, men hvad vilde hun i Tivoli? Huf!

»Men der er jo Opera!« raabte hun.

»Ja, hvad saa? Det siger virkelig ikke noget for mig. Naa, som du vil, naturligvis.«

»Nej, Irgens, ikke som jeg vil,« sagde hun bedrøvet. »Du sagde det saa ligeglad. Herregud, jeg vil saa gærne i Operaen, det tilstaar jeg; men ..... Hvor gaar saa du hen iaften? Nej, jeg er akkurat som et Kompas nu, jeg svinger lidt, jeg kan gærne gøre helt rundt ogsaa, men jeg higer bare tilbage til ét Punkt, peger evindelig én Vej. Det er dig, jeg tænker paa.«

Hendes lille forvildede Hjærte skalv næsten. Han saa paa hende. Ja, det vidste han nok, der kunde ikke bebrejdes hende noget, dertil havde hun været ham altfor god. Ja, men det fik

blive derved; kunde han paa nogen Maade faa Tid til det, vilde han komme efter i Tivoli.....

Fru Hanka var gaaet. Irgens var ogsaa færdig til at gaa ud, han stak sit Ark Korrektur i Lommen og greb sin Hat paa Væggen. Sesaa, der var vel ikke noget, han havde glemt? Han havde Korrekturen, det var for Øjeblikket det vigtigste, Begyndelsen til denne Bog, der skulde falde ned som en Bombe blandt Folk. Nu vilde han se, om man ogsaa kunde nægte ham Paaskønnelse for hans stille og flittige Arbejde. Han vilde sende ind en Ansøgning til Legatet han ogsaa, han vilde opsætte det lige til den sidste Dag, for ikke at komme til at staa i Aviserne sammen med alle de andre, som slikked sig om Munden efter disse Skillinger. Hans Ansøgning skulde være kort og klar, uden en eneste Anbefaling fra nogen, blot ledsaget af hans sidste Bog. Ingen skulde vide om det, ikke engang Fru Hanka skulde vide om det; det skulde dog ikke hedde, at han havde sat Himmel og Jord i Bevægelse forat faa denne Smule Opmuntring. Men nu vilde han rigtig se paa, om man kunde gaa ham forbi; han kendte dog alle sine Medansøgere, lige fra Øjen til Maleren Milde, han frygted ikke for nogen af dem; havde han Raad til det, saa vilde han

træde tilbage og unde dem denne Almisse, men han havde ikke Raad til det, han fik tage imod den selv . . . . .

Hele Gaden nedover strøg han sig omhyggeligt nedad Klæderne, lidt af den lyse Uld fra Hankas Kjole sad paa endnu; hvor det var en inderlig ækel Kjole med al den Uld! Han stak indom Trykkeriet med sin Korrektur, Faktoren gjorde ham opmærksom paa, at der laa et Brev i den, en Konvolut med noget i, og Irgens vendte om i Døren. Hvad, et Brev? Naa, saaledes, ja, det var blot noget, han havde glemt at tage ud. Han kendte denne Konvolut og aabned den med det samme; da han havde kiget ind i den, løfted han Øjenbrynene af Tilfredshed, satte Hatten atter paa og gik. Uden at vise nogen anden Bevægelse stak han Konvolutten i Lommen som den var.

Ole og Aagot var som sædvanligt nede paa Lageret. Hun sad og syed paa nogle røde Plyds' Hynder til Kahytten i *Aagot*, bare Dukkepuder, saa smaa og fornøjelige var de. Irgens lagde den ene ind til Kinden, lukked Øjnene og sagde Godnat, Godnat.

»Nej, Dere skal jo paa Maleriudstillingen?« sagde Ole og lo. »Min Kæreste har ikke talt om noget andet idag.«

»Kan ikke du ogsaa være med?« spurgte hun.

Men Ole havde ingen Tid til det, just nu havde han altfor meget at gøre. Gaa, forstyr mig ikke længer. God Fornøjelse . . . . .

Det var i Promenadetiden, Irgens foreslog, at man kunde lægge Vejen om Lunden, kanske? Saa fik man med det samme lidt Musik. Var hun glad i Musik?

Aagot var i en mørk Kjole, det ene Laar sort, det andet blaat, og et Overstykke med rødt Silkefor. Den trange Kjole sad uden en Rynke om hendes Legeme, og om hendes Hals var der intet andet end den brusede Kjolelinning. Overstykket blaffed nu og da og slog røde Fliger med Foret . . . . . Forresten var hun ikke meget musikalsk desværre. Ja, hun holdt saa af at høre Musik, men hun havde saa daarlig Forstaaelse af den.

»Akkurat som med mig,« sagde Irgens livligt. »Det er da mærkeligt, har ogsaa De det saaledes? Jeg forstaar sandt at sige utilladelig lidet af Musik, men jeg gaar her ved Lunden hver Dag alligevel, man maa ikke udeblive. Der er meget, som afhænger af, at man stadig møder frem, viser sig, er med paa Legen. Holder man ikke dét gaaende, saa dukker man tilbunds og blir glemt og borte.«

»Tænk, blir man glemt og borte?« spurgte hun og saa forundret paa ham. »Men D e blir nu vel ikke det?«

»Aa, jeg formodentlig ogsaa,« svared han. »Hvorfor skulde ikke jeg ogsaa blive glemt?«

Og ligefrem, ganske ligefrem sagde hun:

»Jeg troed, De var for bekendt.«

»Bekendt? Aa, det har der nu ingen Fare med, Gud bedre os. Ja, jeg er jo ikke helt ubekendt naturligvis, men. De skal ikke tro, det er nogen let Sag at holde sig klar herinde blandt alle de andre, den ene misunder, den anden hader, den tredje gør én simpelthen det værste, han kan. Nej, hvad det angaar, saa.«

»Det lader til, at man kender Dem og kender Dem godt ogsaa,« sagde hun; »vi kan ikke gaa to Skridt uden at nogen hvisker om Dem, jeg har hørt det hele Tiden.« Hun standsed. »Nej, dette føler jeg mig ikke rigtig vel ved, nu hørte jeg det igen,« sagde hun leende. »Dette er saa uvant for mig, jeg vilde heller op i Udstillingen med en Gang.«

Han lo hjærtelig, glad over hendes Ord. Hvor hun kunde være behagelig mod ham paa sin naive og friske Maade! Han sagde: Saa, saa, lad os nu bare gaa! Dette at blive hvisket om, det vænned man sig til; Herregud, naar nu Folk havde Fornøjelse af sligt, saa. Han selv mærked det ikke mer, forsikrer Dem, det bed ikke paa ham. Forresten vilde han sige hende, at det slet ikke var bare ham, Folk hvisked efter idag, men ogsaa hende. Hun

kunde tro ham, nu blev hun begloet. Man kom ikke splinterny ind til en By, som denne, og saa saaledes ud, som hun, uden at vække Opsigt, ikke.

Han havde ikke havt til Hensigt at smigre hende, han mente oprigtigt, hvad han sagde, og dog lod hun ikke til at tro ham.

De gik lige op til Musiken, der tordned Cherubinis Ouverture til Vandbæreren ud over Pladsen.

»Jeg synes, det er en højst unødig Støj,« sagde hun spøgende.

Hun lo, ja, hun lo ret ofte af hans Indfald. Denne Latter, denne friske Mund, Smilehullet paa hendes ene Kind, hele hendes Barneväsen fik hans Stemning til at stige end højere, selv hendes Næse, som var lidt uregelmæssig i Profil og tilmed en Smule stor, satte ham næsten i Forelskelse. Græske og romerske Næser var ikke altid de smukkeste, slet ikke, det kom an paa Ansigtet forøvrigt; der var ingen autoriserede Næser.

Han talte om den ene Ting efter den anden og fik Tiden til at gaa, han var ikke for intet Digteren, som havde vist, at han kunde interessere dem, han henvendte sig til, den fine Mand, Talentet med de udsøgte Ord. Aagot hørte opmærksom paa, han forsøgte at faa hende til at le mere og kom ind paa Musiken igen,

ind paa Operaen, som han slet ikke kunde fordrage. Han havde for Eksempel aldrig været i Operaen, uden at han var kommet til at sidde lige bag en Dameryg med skarpt opstikkende Korsetkant. Denne Ryg var han saa fordømt til at se paa i tre, fire samfulde Mellemakter. Saa var det Operaen selv, Horninstrumenterne lige mod Øret, og Sangerne, der af alle Livsens Kræfter forsøgte at overdøve disse. Først kom én ind, som skabte sig og gjorde sære Fakter og frembragte Sang, saa kom en anden ind, som heller ikke vilde være tabt bag en Vogn, men gjorde det samme, endelig en tredje, en fjerde, Mænd og Kvinder, lange Opstillinger, en Armé, som allesammen sang sit Spørgsmaal og sang sit Svar og slog med Armene og rulled med Øjnene — paa Sang. Ja, var det ikke sandt, kanske? Man græd til Musik, hulked til Musik, skar Tænder, nyste og besvimed til Musik, og Dirigenten anførte det hele med et Elfenbens Hammerskaft i Haanden. He-he, ja, hun lo, men saadan var det nu. Saa synes Dirigenten pludselig at blive skrækslagen af den samme Helvedesstøj, han selv har været Anstifter af, og han svinger Hammerskaftet til Tegn paa, at nu skal der være noget andet. Saa kommer der et Kor. Det er bra, jo, Koret kunde gaa an, det skabte sig ikke saa hjærteskærende til. Men midt i Koret traadte saa en

Person ind, som ødelagde det hele igen, det var Prinsen, han har en Solo, og naar en Prins har en Solo, saa tier jo passendevis Koret, ikke sandt? Men tænk Dem dette mere eller mindre tykke Mandfolk, som giver sig til at staa der og skræve og raute midt i Koret! Man blir stjærnende gal over det, man kunde ville raabe til ham, at han fik standse, han forstyrred jo for dem, som altsaa vilde give os lidt Sang, Koret . . . . .

Irgens var ikke utilfreds med denne Morsomhed, han opnaaed, hvad han vilde, Aagot lo rigtig ustandselig og var glad over al den Fornøjelse, han beredte hende. Hvor laved han ikke det hele til og gav det Fart og Liv!

De kom endelig op i Udstillingen, besaa, hvad der var at se, og talte sammen om Billederne, alt eftersom de skred frem. Aagot spurgte og fik Svar, Irgens vidste alt og fortalte endog Smaahistorier om de udstillende Malere. Ogsaa heroppe stødte de to paa nysgærrige Mennesker, som stak Hovederne sammen og saa efter dem, naar de passered; men Irgens saa næsten ikke tilhøjre eller venstre, saa ligegyldigt var det ham, at han vakte Opmærksomhed. Han hilste kun et Par Gange.

Da de efter en Times Forløb belaved sig paa at forlade Lokalet, stak der frem et graaskægget, lidt skaldet Hoved fra en Krog bag dem og fulgte dem med dybe, brændende Øjne helt ud af Døren . . . . .

Nede paa Gaden sagde Irgens:

»Jeg ved ikke . . . . . De maa ikke gaa hjem endda, vel?«

»Jo,« svared hun, »det maa jeg.«

Han bad hende endnu et Par Gange om at være ude en Stund endnu, men Aagot takked smilende og holdt fast paa, at hun vilde hjem. Der var ingen Raad med det, hun var ikke til at bevæge, og han maatte lade det bero. Men ikke sandt, de kunde senere gøre det op igen? Der var baade Musæer og Gallerier, som hun ikke havde set, han vilde føle sig lykkelig ved at faa være hendes Vejviser. Og hertil smilte hun igen og takked.

»Jeg gaar og ser paa Deres Gang,« sagde han. »Det er noget af det fuldkomneste, jeg har set.«

Nu blev hun rød og saa hurtigt op paa ham.

»Det kan De ikke mene,« sagde hun tvivlende. »Jeg, som har levet inde i en Skog alle mine Dage.«

»Ja, enten De nu tror det eller ej . . . . . De er i det hele taget aparte, Frøken Lynum,

herligt aparte, jeg leder efter et Ord, der kan betegne Dem. Ved De, hvad De minder mig om? Jeg har gaaet og baaret paa denne Forestilling i hele Dag. De minder mig om den første Fuglesang, den første varme Vaartone, De ved nok denne Iling gennem Hjærtet, naar Sneen er borte og man ser Solen og Trækfuglene igen. Men det er ikke bare dette heller ved Dem, Gud hjælpe mig mangler jeg ikke Ordet ja, Digter som jeg dog skal være efter jammerlig Lejlighed.«

»Nej, nu har jeg aldrig hørt Magen!« udbrød hun og lo. »Og alt dette skal jeg ligne? Ja, ja, det vil jeg gærne, det er jo godt. Hvis det nu bare ogsaa passer, saa.«

»Men det maatte være saavel en nydelig som en fast Betegnelse,« fortsatte han, ganske optagen endnu. »De er kommet herind ligesom fra blaa Bjærge, De er fuld af Smil, derfor skulde Betegnelsen minde lidt om Vildt ogsaa, dufte lidt af Vildt. Nej, jeg ved ikke forresten.«

De var fremme. De standsed begge to og rakte hinanden Haanden.

»Tusind Tak,« sagde hun. »De vil vel ikke se op? Men Ole er sikkert hjemme?«

»Aa, nej . . . . . Men hør, Frøken, jeg vilde gærne komme igen med det allerførste

og slæbe Dem med til et eller andet Musæum, maa jeg det?«

»Ja,« svared hun, »det et meget elskværdigt af Dem. Men jeg faar nu høre . . . . . Ja, Tusind Tak for Følget.«

Hun gik ind.

III.

Irgens spadsered opad Gaden igen. Hvor skulde han nu egentlig tage Vejen? Han kunde vistnok gaa ud i Tivoli, der var endnu god Tid, ja, det var altfor tidligt endog, det galdt at faa Bugt med en stiv Time først. Han følte paa Lommen og havde sin Konvolut og sine Penge, han fik slænge ned i *Grand*.

Men just idet han traadte indad Døren, blev han raabt an af Journalist Gregersen, *Gazettens* Litterat, som vinked ad ham. Denne Mand havde Irgens intet tilovers for, han holdt ikke af at pleje Venskab med ham blot forat faa en Notis af ham med kortere eller længere Mellemrum. Paulsberg havde nu i to Dage i Træk havt Notiser om sin Udflugt til Hønefos, den ene Dag var han rejst til Hønefos, den anden Dag var han kommet tilbage derfra, Gregersen havde med sin sædvanlige Velvilje lavet to rigtig udmærkede Smaanotiser om denne Ud-

flugt. At dog Manden kunde bekvemme sig til den Sort Gærning! Der sagdes, at han sad inde med svære ubrugte Kræfter endnu, han vilde sikkert komme til at vise det en Dag, — godt, den Dag den Sorg; hvad kom det andre ved endnu? Irgens saa ham aldeles ikke gærne ved Siden af sig.

Han gik lidt uvilligt hen til Journalistens Bord. Milde sad der ogsaa, Milde, Advokat Grande og Coldevin, den graanende Huslærer fra Landet. De vented paa Paulsberg. De havde atter talt om Situationen, den begyndte at blive lidt betænkelig nu, aldenstund et Par af de mest fremragende Tingmænd havde vist Symptomer paa Vaklen. Ja, der saa man, sagde Milde, var der til at holde ud herhjemme længer?

Fru Grande var ikke der.

Journalisten beretted, at der nu for Alvor var Tale om Hungersnød hos Tsaren, det kunde ikke længer skjules, *Times'* Korrespondent var rigtignok bleven skarpt modsagt af den russiske Presse, men Rygtet holdt sig.

»Jeg har faaet Brev fra Øjen,« sagde Milde. »Han kommer vist simpelthen snart hjem igen, han trives ikke der oppe i Skogen.«

Alt dette var Irgens saare ligegyldigt. Han bestemte sig til at gaa sin Vej, saasnart han kunde. Kun Coldevin sagde ikke noget, men saa fra den ene til den anden med sine mørke

Øjne. Da han blev forestillet for Irgens, mumled han et Par almindelige Ord, satte sig atter og taug. Irgens saa nu og da sløvt hen paa ham og taug han ogsaa. Da han havde tømt sin Sejdel, rejste han sig straks.

»Skal du allerede gaa?«

»Ja. Jeg maa hjem og skifte Dragt, jeg skal i Tivoli. Adjø saalænge.«

Irgens gik.

»Ja, der saa De altsaa den bekendte Irgens,« sagde Advokaten henvendt til Coldevin.

»Aa, ja,« svared denne smilende, »jeg ser saa meget storartet herinde, at jeg blir ganske forstyrret af det. Idag har jeg været paa Maleriudstillingen . . . . . Det slaar mig forresten, at vore Digtere begynder at blive saa fine nu, jeg har set et Par af dem, de er saa tamme og lakskoede, de kommer ikke egentlig ridende med Skum om Bidslet, synes jeg.«

»Nej, hvorfor skulde de ogsaa det? Det er gaaet af Mode nu.«

»Aa, ja, det er vel det.«

Coldevin taug igen.

»Det er ikke Ild- og Sværdperiode mer nu, min gode Mand,« sagde Journalisten tvers over Bordet og gæsped ligegyldigt . . . . . »Nej, hvor Fan blir der af Paulsberg da?«

Da Paulsberg endelig kom, blev der skyndsomt gjort Plads til ham, Journalisten satte sig

saa nær ham som muligt og vilde høre hans Mening om Situationen. Hvad skulde man tænke nu, og hvad var der at gøre?

Paulsberg, tilbageholdende og faamælt som altid, yttred et halvt Svar, en Stump af en Mening: Hvad der var at gøre? Aa, man fik jo prøve at leve alligevel, selv om et Par Stortingsgenier gik ifra. Forresten offentliggjorde nu han en Artikel snart, saa fik man se, om den hjalp lidt. Han vilde ærligt klapse til Tinget en Smule.

Død og Pine, offentliggjorde han en Artikel snart! Ja, det skulde dog gøre herligt godt. Bare ikke for mild, Paulsberg, under ingen Omstændigheder for mild!

»Jeg tænker, Paulsberg passer bedst selv, hvor mild han skal være,« irettesatte Milde den paagaaelige Journalist. »Overlad det bare til ham, saa.«

»Naturligvis,« svared Journalisten, »selvfølgeligmang. Det var heller ikke min Mening at ville blande mig i det just.«

Journalisten var lidt stødt, men Paulsberg stilled ham tilfreds ved at sige·

»Tusind Tak for Notiserne, Gregersen. Ja, du holder da et lidet Øje med os, Gudskelov, ellers vidste ikke Folk, at vi Skriblere leved engang.«

Advokaten bød paa Øl.

»Jeg sidder her og venter paa min Kone,« sagde Paulsberg. »Hun skulde indom Ole Henriksen og faa laane en Hundrede Kroners Penge saalænge. Man taler om Hungersnød hos Tsaren, men . . . . . Ja, jeg har ikke rigtig sultet endda, det skal jeg ikke sige.«

Milde vendte sig om til Coldevin ved sin Side og sagde:

»Dét skulde Dere have godt af at vide der udover Landet, saaledes behandler Norge sine store Mænd!«

Coldevin saa fra den ene til den anden igen.

»Ja,« sagde han, »det er sørgeligt.« Lidt efter lagde han til: »Aa, ja, men man har det ikke for godt udover Landet heller, desværre. Der slides surt for Livet.«

»Ja, men der er da vel for Fan Forskel paa Bønder og Genier, ved jeg? Naa, ja, hvor vil De saa hen?«

»Ude paa Landet gaar man mere ud fra den almindelige Lov, at den, som ikke klarer sig, han bukker under,« sagde Coldevin da. »Man gifter sig for Eksempel ikke, hvis man ikke har Raad til det. For dem, som gør det uden Raad, og som siden falder tilbage paa andre, er det Skam, inderlig Skam.«

Nu saa allesammen paa den skaldede Mand, selv Paulsberg greb efter sin Lorgnet, der hang

i en Snor om hans Bryst, kiged lidt paa ham og hvisked højt:

»I Alverden, hvad er dét for et Fænomen?«

Dette forløsende Ord fik Vennerne til at le: Paulsberg spurgte, hvad det var for et Fænomen, et Fænomen, he-he! Det var yderst sjælden, at Paulsberg sagde saa meget. Coldevin saa ud, som om han næsten intet havde sagt, han lo heller ikke. Der blev en Pause.

Paulsberg saa ud af Vinduet, rysted sig lidt og mumled:

»Huf, jeg kan ikke gøre noget nu for Tiden, dette Solskin gør mig det Puds at lægge mig brak i mit Arbejde. Jeg staar just midt i en vidløftig Skildring af et Regnvejr, et raakoldt Milieu, og jeg kan ikke komme af Pletten.« Han knurred ganske dygtigt mod Vejret.

Nu var Advokaten saa uforsigtig at bemærke:

»Saa skriv om Solskinnet da, vel.«

For ikke ret lang Tid siden havde Paulsberg siddet oppe i Mildes Atelier og udtalt det træffende Ord, at Advokat Grande begyndte at blive temmelig vigtig i den sidste Tid. Han havde Ret, Advokaten gjorde sig tidt næsevis, der kunde bevises ham en Tjeneste ved at tage ham lidt afdage.

»Du snakker, som du har Forstand til,« sagde Journalisten vredt.

Denne Irettesættelse stak Grande under Vesten og svared ikke paa den. Lidt efter rejste han sig imidlertid og knapped sin Frakke.

»Der er vel ingen af Dere, som skal min Vej?« spurgte han for dog ikke at vise nogen Forvirring. Og da ingen svared, betalte han, sagde Adjø og gik.

Der blev forlangt mere Øl. Endelig kom ogsaa Fru Paulsberg, og sammen med hende saavel Ole Henriksen som hans Forlovede. Coldevin flytted sig pludselig saa langt tilbage som muligt, han kom til at sidde lige ved et andet Bord.

»Vi maatte jo følge din Frue paa Vej,« sagde Ole det første, han sagde, godsligt og leende; »det var ikke vakkert ellers.« Og han banked Paulsberg paa Skulderen.

Frøken Aagot havde givet et lidet Udraab af Glæde og var med en Gang gaaet hen til Coldevin, hvem hun rakte Haanden. Men i Alverden, hvor holdt han til henne? Havde hun ikke spejdet efter ham i Gaderne og talt med Ole om ham hver eneste Dag? Hun kunde slet ikke begribe, hvorfor han saaes saa sjælden. Nu havde hun atter faaet Brev hjemmefra, og der var Tusind Hilsener til ham fra alle. Men hvorfor var han med en Gang bleven saa borte?

Coldevin stammed mange korte Svar: Jo, der var ikke Ende paa alt, han skulde se og sætte sig ind i, Udstillinger og Musæer, Tivoli og Stortinget, Bladene skulde han læse, en og anden Forelæsning skulde han høre, han maatte ogsaa hilse paa endel gamle Bekendte. Og forresten saa skulde man jo ikke forstyrre altfor meget to Nyforlovede heller.

Coldevin lo godmodigt, Hans Mund bæved en Smule, og han talte med bøjet Hoved.

Ole kom ogsaa og hilste paa ham, og han fik de samme Bebrejdelser af ham og gav de samme Undskyldninger til Svar. Ja, nu vilde han forøvrigt komme imorgen, aldeles sikkert, han havde bestemt sig til det. Hvis han da ikke kom til Ulejlighed imorgen?

Til Ulejlighed? Han? Hvad gik der af ham?

Der kom atter mere Øl ind, og alle talte væk. Fru Paulsberg lagde det ene Ben over det andet og tog om Glasset med hele Haanden, som hun plejed. Journalisten lagde straks Beslag paa hende. Ole sad fremdeles og talte med Coldevin.

»De befinder Dem godt her i Kaféen, kan jeg tænke? Interessante Folk dette. Ja, der sidder nu Lars Paulsberg, De ved vel det?«

»Aa, ja, da, jeg skulde mene det. Det er nu den tredje af vore Forfattere, jeg ser. Det

er vel min Fejl, men de gør ikke egentlig noget overvældende Indtryk paa mig nogen af dem.«

»Ikke dét? Aa, De kender dem ikke godt nok, det er Sagen.«

»Aa, nej, men jeg kender dog det, de har skrevet. De hæver sig ikke netop op til de ensomme Højder, synes jeg. Naa, det er min Fejl, men. Paulsberg lugter endog af Parfume.«

»Gør han det? En Egenhed altsaa. Man maa tilgive slige Folk en liden Egenhed.«

»Men de gaar her og behandler sig selv med den største Respekt, ser jeg,« vedblev Coldevin uden at lægge Mærke til, hvad der blev svaret. »De taler om alt, taler udmærket om alt.«

»Ja, ikke sandt? Aa, storartet, det maa man sige.«

»Hvordan gaar det ellers? med Forretningen og alt?«

»Aa, jo, en Dag ad Gangen. Vi har netop gjort en liden Handel paa Brasilien nu, som jeg haaber gaar godt . . . . . Ja, det er jo sandt, De interesserer Dem for Forretning, husker jeg. Naar De nu kommer ned til os imorgen, saa skal De se; jeg vil vise Dem lidt omkring hos os. Vi skal gaa sammen vi tre, baade De og Aagot og jeg. Vi tre gamle Bekendte.«

»Ja, Tusind Tak, det skal rigtig blive hyggeligt.«

»Jeg syntes, Dere nævnte mig?« sagde Aagot og kom hen til dem. »Jo, jeg hørte saa tydeligt mit Navn, det narrer du mig ikke paa, Ole ..... Forresten, nu vil jeg gærne tale lidt med Coldevin jeg ogsaa, du har siddet her saa længe, saa.«

Dermed tog hun Oles Stol og satte sig.

»De kan tro, man spørger efter Dem hjemme. Mama beder mig om at se efter, hvordan De har det i Hotellet, om De faar det, De trænger. Men hver Gang, jeg har kommet til Hotellet, har De naturligvis været ude. Jeg var der to Gange igaar.«

Atter bæved Coldevins Mund, og han sagde med Øjnene mod Gulvet:

»Nej, kære, hvad ..... hvor kan De hæfte Dem bort med sligt noget nu! Det skal De virkelig ikke bryde Dem om, jeg har det udmærket i Hotellet ..... De har det vel godt herinde De ogsaa? Ja, det behøver jeg jo ikke at spørge om, det. Aa, nej.«

»Ja, jeg har det godt, baade godt og morsomt. Men kan De tænke Dem, jeg har Stunder, hvori jeg længes hjem igen alligevel, kan De forstaa det?«

»Det er bare i den første Tid ..... Ja, det blir lidt underligt aldrig at se Dem hjemme mere, Frøken Aagot. Jeg mener lidt underligt bare ..... altsaa .....«

»Ja, jeg forstaar nok. Naa, ja, jeg kommer da hjem ofte.«

»Ja, men De gifter Dem vel med det første? Ja, det gør De vel?«

Aagot viste ogsaa Tegn paa Bevægelse, hun lo forceret og svared:

»Nej, sandelig om jeg det ved, det har vi ikke talt om endda.« Men pludselig kunde hun ikke holde sig længer, men hvisked med skælvende Læber: »Hør, De snakker saa underligt iaften, Coldevin, De er lige ved at faa mig til at græde Gang paa Gang .....«

»Men kære Dem, jeg .....«

»Det er ligesom at det er det samme, som at jeg skal dø, naar jeg nu gifter mig. Men det er det jo ikke.«

Coldevin slog øjeblikkelig om i en frejdig Tone:

»Nej, dø? He, jo, det skulde se godt ud. Ha-ha, De faar mig til at le. Forresten har De Ret i, at jeg har siddet her og gjort Dem sørgmodig med mit Snak. Det var især Deres Moder, jeg tænkte paa, Deres Moder. Det var ikke nogen anden ..... Naa, har De faaet de smaa Puder til Jagten færdig?«

»Ja,« svared Aagot aandsfraværende.

»Men i Stortinget har De vel ikke været? Nej, det har De vel ikke faaet Tid til endda?

Jeg har været der hver eneste Dag, men jeg har jo heller ikke andet at gøre, saa.«

»Hør«, sagde hun pludselig, »det er ikke sikkert, at jeg faar Anledning til det, naar jeg gaar, jeg vil sige Dem Godnat nu.« Hun rakte ham sin Haand. »Og husk saa paa, at De kommer imorgen . . . . . Jeg glemmer Dem aldrig, Coldevin, aldrig, forstaar De!«

Hun slap hans Haand og rejste sig.

Han sad en liden Stund tilintetgjort, stiv, ret op og ned, et eneste Øjeblik. Han hørte, at der blev spurgt: »Hvad i Alverden er det Frøkenen og Coldevin bestiller?« Han saa ogsaa, at Aagot var lige ved at svare, men med ét faldt han ind:

»Aa, jeg tager Frøkenen i Haanden paa, at jeg skal komme imorgen.«

Han sagde det saa ligegyldigt som muligt og smilte endog.

»Ja, det maa De absolut gøre,« hørte han Oles Stemme sige . . . . . »Ja, Aagot, vi skulde vel se at komme hjem igen?«

Ole tog til Lommen efter Penge. Journalisten tog ligeledes til Lommen efter Penge, men Milde stødte ham paa Armen og sagde ligefrem højt:

»Det kan du jo overlade til Ole Henriksen. Ikke sandt, Ole, du betaler jo nok for os ogsaa?«

»Med Fornøjelse,« svared Ole.

Da han var kommet til Døren, gik Lars Paulsberg efter ham og sagde:

»Gaa dog ikke, før jeg har faaet taget dig i Haanden. Jeg hører, du har kunnet laane mig de Kroner.«

Ole og Aagot gik.

Kort efter rejste ogsaa Coldevin sig, bukked til hver især af Kliken og forlod Kaféen. Han hørte Latter bag sig og Ordet »Fænomen« flere Gange. Han stak ind i den første Port, han kom forbi, og tog op af sin Lommebog en bitte liden Sløjfe i norske Farver, omhyggeligt indpakket i Papir. Han kyssed Sløjfen, saa lidt paa den og kyssed den igen, rystende under tyst, dyb Bevægelse.

IV.

Hver Morgen, naar Ole Henriksen havde drukket Kaffe, plejed han at gaa sin Tur ned i Forretningen. Han var tidlig paa Færde og havde allerede gjort meget Arbejde før Frokost, undersøgt Butik og Kjælder, læst og besvaret Breve, telegraferet, givet Ordrer til Personalet, alting skulde jo gøres. Nu var Aagot kommet og gjorde ham Selskab, hun vilde altid blive vækket med ham, og en og anden Tjeneste gjorde hun ogsaa med sine smaa Hænder. Ole Henriksen arbejded med større Lyst end nogensinde. Faderen bestilte nu ikke stort andet end at skrive ud Smaaregninger og eftertælle Kassen, ellers holdt han sig mest oppe i Stuerne, hvor han oftest havde en eller anden gammel Kollega, en eller anden gammel Skipper til Selskab. Men saa sikkert som Aftenen kom, tændte gamle Henriksen en Lampe, pusled sig nedad Trapperne til Kontoret og tog et sidste Overblik over Bøgerne.

Han gav sig god Tid hermed, og naar han kom op igen ved Midnatstid, gik han straks tilsengs.

Ole arbejded for dem begge, og det var ham en sand Leg at haandtere alle disse Traade, som han kendte fra Barn. Aagot forstyrred ham heller ikke, kun nede i Lageret kunde hun undertiden forsinke ham en Smule, naar hun fandt forgodt. Hendes Latter og Ungdom fyldte det lille Kontor, gennemrisled alt og fik Rummet til at lysne.

Hun var fuld af Glæde og satte Ole i Henrykkelse ved alt, hvad hun sagde, han fortabte sig i hende, gjorde Spilloper med hende, skalv af Ømhed overfor denne glade Pige, som endnu ikke var fuldt voksen engang. Sammen med andre gjorde han sig mere overlegen end han var: javel, det var nu hans lille Kæreste dette, hun var saa ung, han var jo dog mangen Dag ældre, det var derfor ham, som maatte være den fornuftigste. Men paa Tomandshaand, Ansigt til Ansigt med hende tabte han ofte alt Alvor og blev Barn som hun. Han saa stjaalent op fra Papirer og Bøger og betragted hende i Smug, betagen af hendes lyse Skikkelse, forgabet indtil Forvirring i hendes Smil, naar hun henvendte et Ord til ham. Hvor hun ogsaa kunde gøre ham ganske hed endnu, naar hun sad og saa paa ham en Stund og saa pludselig kom hen til ham og hvisked: Du er altsaa min Gut du da, ikke? Hun havde det med saa mange Indfald.

I Mellemstunder kunde hun sidde og stirre mod Gulvet en god Tid, stirre stivt mod Gulvet og tænke paa noget, som fik hendes Øjne til at dugge, gamle Minder kanske, et eller andet gammelt Minde . . . . .

Ole spurgte hende tilsidst, hvornaar hun saa mente, at de skulde gifte sig. Og da han saa, at hun blev rød lige ned paa Halsen, helt nedad Halsen endog, angred han, at han havde været for ligefrem, det kunde udstaa, hun skulde selv bestemme det, tage sin Bestemmelse, hun skulde ikke svare nu, slet ikke . . . . .

Men hun svared alligevel:

»Jeg vil, naar du vil.« Og hun rejste sig, lagde begge sine Hænder foldede paa hans Skulder og gentog: »Naar du vil, saa.«

»Ja, men du skal bestemme det, Aagot.«

»Nej, skal jeg bestemme det? Hør, Ole, bestem det du.«

»Aa, ja, vi faar nu se,« sagde han. »Du skal da ikke staa og være bange for det nu.«

Nu brast hun i Latter. Bange? Hvilket Indfald! Og hun trykked sig tæt ind til ham og hvisked: »Naarsomhelst du vil, forstaar du.« Hun var ligefrem kælen . . . . .

Saa banked det paa Døren, og Irgens traadte ind, han kom forat foreslaa et Besøg i Skulpturmusæet. Ole sagde straks spøgende:

»Hør, du har altsaa udspekuleret netop dette Klokkeslæt forat forhindre mig fra at være med, skønner jeg.«

»Men Herregud, vi maa jo gaa paa den Tid af Dagen, da Samlingerne er aabne, ved jeg,« svared Irgens.

Ole lo himmelhøjt.

»Tænk, han blir sint,« sagde han, »snyde sint, ha-ha-ha. Der narred jeg dig godt, Irgens.«

Aagot tog paa sig og gik med. Ole raabte efter hende i Døren:

»Du kommer vel tilbage om en Stund, Aagot? Du ved, vi skal med Tidemands i Tivoli.«

Nede paa Gaden saa Irgens paa Klokken og sagde:

»Ja, det er lidt fortidligt, ser jeg. Hvis De ikke har noget imod det, saa vandrer vi opover til Slottet?«

Og de vandred opover til Slottet. Musiken spilled, Mennesker drev i Bølger frem og tilbage ved Lunden. Irgens talte igen, interessant og morsomt om en Masse Ting, og Aagot talte med, lo, lytted nysgærrigt til hans Ord; nu og da gav hun et lidet beundrende Udraab, naar han rigtig fandt et spillevende Udtryk. Hun kunde ikke lade være at se op i hans Ansigt, et smukt Ansigt, et rigt, krøllet Overskæg, en lidt bred, fyldig Mund. Han havde ganske nye

Klæder paa idag, og hun lagde Mærke til, at de var blaalige de ogsaa, ligesom hendes Kjole, dertil havde han Silkeskjorte og graa Handsker. En Skjorte af Silke . . . . .

Da de passered Vor Frues Kirke, havde han spurgt hende, om hun plejed at gaa i Kirke, og hun svared Ja, det gjorde hun da. Gjorde ikke han?

Haa, nej, ikke ret ofte.

Det var stygt af ham.

Han bukked smilende: Siden hun sagde det, saa! Forresten var han bleven saa grovt stødt engang, det lød utroligt, det var bare en Bagatel, men det fik en alvorlig Betydning. Han sad netop i denne selvsamme Kirke en Højmesse, Præsten var sandelig saa flink, som han kunde være, og gjorde sine Sager udmærket, han var veltalende, han talte med personlig Følelse, med Patos. Men midt i en meget bevæget Tirade, hvori han var fyldt af Aand og Kraft, skulde han raabe Jøder og Hedninger, men raabte Heder og Jødninger. Heder og Jødninger! . . . . . »Tænk Dem dette Heder og Jødninger med høj, advarende Stemme! Og Præsten staar der i fuldt Dagslys og har begaaet Kometen og kan ikke engang skjule sig! Jeg forsikrer Dem, det gav et Knæk i mig.«

Dette lød i hans Mund ganske ægte, ikke opfundet. Hvorfor kunde ikke en rigtig fin

Sjæl blive rystet ved et sligt plumpt og komisk Uheld? Aagot kunde godt forstaa det, og samtidig maatte hun storle over dette ulyksalige Heder og Jødninger og gentage det Gang paa Gang.

Da de kom til Stortinget, pegte Irgens med Hovedet op til den graa Stenkolos og sagde:

»Ja, der er nu Tinget, har De været der?«

»Nej, ikke endnu.«

Nej, der var heller ikke for morsomt der, bare Vaklen og Forræderi over hele Linjen. De drabelige Karer drev omkring og tygged Tobak og blev fede, de brugte tapper Mund og undsagde Sverige paa bareste Næven, men naar det kom til Handling, saa! Aa, hun kunde ikke tro, hvor baade han og andre harmedes i sit Inderste over denne uværdige Fejghed! Og hvilken Legion var det, man havde imod sig? Sverige! Det store Sverige, dette uovervindelige Verdensrige fuldt af skørnede Gubber! Han maatte ligne Sverige med en otti Aars gammel Mand, som sad vanmægtig og dørg fuld og skrød af sit stridige Gemyt: jeg giver mig ikke, aldrig! Og naar Stortinget hørte det, saa turde det ingen Ting gøre. Nej han — Irgens — skulde have været i Tinget!

Hvor det var stolt og mandigt talt! Hun saa paa ham og sagde:

»Hvor De blev ivrig nu!«

»Ja, undskyld, jeg blir altid ivrig, naar Talen er om vor Selvstændighed,« svared han. »Jeg haaber da, at jeg ikke har gaaet Deres egne personlige Meninger for nær? Ja, for jeg vilde jo ikke have saaret Dem, hvis . . . . . Nej, det er godt.«

De kom op til Slottet, bøjed af og kom ind i Parken; de glemte Klokken og Tiden, Tiden iled. Han var begyndt at fortælle en Historie, som han havde læst i Dagens Aviser, en Retsscene: En Mand var anklaget for Mord, og Manden tilstaar Forbrydelsen. Der blir Spørgsmaal om der var formildende Omstændigheder, og man kom til det Resultat, at der var formildende Omstændigheder. Godt, Strafarbejde paa Livstid. Næste! Saa skriger en Stemme blandt Tilhørerne, det er Morderens Elskede, som skriger: Ja, han har tilstaaet, men han har løjet paa sig selv, han har ikke myrdet. Hvorledes kunde Henri myrde, sig mig det, I, som har kendt ham? Og desuden, saa var der formildende Omstændigheder, man kan ikke dømme ham, vel? For det var ikke overlagt. Nej, nej, Henri har ikke gjort det, saa sig dog en eneste af Jær, som kender ham, at han ikke har gjort det; jeg forstaar ikke, hvad I tier efter . . . . . Saa blev Damen slæbt ud. Dét var Kærlighed.

Nu var Aagot rørt. Hvor det var skønt, skønt og sørgeligt! Og saa blev hun slæbt ud, det var det sidste? Nej, saa sørgeligt!

Men det kunde nu hænde, at der var lidt Overdrivelse i det, sagde han. En Kærlighed af den Styrke voksed ikke paa Træer.

Men den fandtes vel nok?

Ja, kanske fandtes den, et Sted paa de Saliges Ø . . . . . Men nu vaagned Digteren i ham ved dette Ord: de Saliges Ø, og han fortsatte paa Frihaand: Og Stedet hedte vel Aftenlund, fordi det var grønt og stille der, naar de to kom. En Mand og en Kvinde i lige Alder, hun blond, lys, lysende som en hvid Vinge mod ham, der var mørk, to i hinanden hypnotiserede, to Sjæle, der stirred smilende paa hinanden, og smilende stumtigged hinanden, og lukked sig leende om hinanden. Og blaa Bjærge saa paa dem . . . . .

Han holdt pludselig inde.

»Tilgiv! Jeg gør mig jo latterlig,« sagde han. »Lad os sætte os paa denne Bænk.«

Og de satte sig. Solen gled nedad, stadig nedad, et Taarnur slog i Byen. Irgens vedblev at tale med Stemning, halvt drømmende, halvt varmt; han vilde kanske rejse ud paa Landet i Sommer, sagde han, lægge sig fore i en Hytte ved Sjøen og slaa sig paa Roture om Nætterne. Tænk, Roture i rigtig stille Nætter! . . . . . Men nu havde han en Følelse af, at Aagot begyndte

at blive urolig for Klokken, og han sagde forat holde hende fast:

»De maa ikke tro, at jeg altid gaar omkring og prater om blaa Bjærge, Frøken Lynum. Men det er virkelig Deres Skyld, at jeg gør det nu, ja, Deres, ja. De paavirker mig simpelthen, De rykker mig inderligt med, naar De er nær. Jeg ved vel, hvad jeg siger. Det er det hulde og lyse i Deres Ansigt, og naar De lægger Hovedet lidt paa Siden, saa ..... Ja, jeg ser altsaa æstetisk paa Dem, som De hører.«

Aagot havde givet ham et hurtigt Blik, og derfor lagde han til dette, at han saa æstetisk paa hende. Hun forstod det maaske ikke, det var hende ikke helt klart, hvorfor han havde gjort denne Bemærkning, og hun var i Begreb med at sige noget, da han igen tog Ordet og lo:

»Jeg haaber da virkelig, at jeg ikke har gjort Dem altfor ked af mit Snak? Har jeg det, saa vil jeg gaa ned til Havnen og drukne mig i denne Dag. Ja, De ler, men ..... Forresten vil jeg sige Dem, at det klædte Dem at være misfornøjet med mig ogsaa, ja, det gjorde det; jeg saa godt Deres hastige Mine. Og hvis det endnu engang maa være mig tilladt at udtrykke mig æstetisk, saa saa De et Øjeblik ud som det vilde, fine Vildt, der rejser Hovedet og pruster mod Luften.«

»Men nu vil jeg sige Dem en Ting,« svared hun og rejste sig. »Hvormange er Klokken? Jeg mener, De er gal! Ja, lad os saa komme afsted! Er det min Skyld, at De har pratet formeget, saa er det sandelig Deres Skyld, at jeg har hørt paa og ganske glemt Klokken. Dette er forgalt!«

Og i stor Hast forlod de Parken og iled nedad Slotsbakken.

Da de skulde svinge op til Skulpturmusæet, sagde han, at der kanske ikke var Tid til noget Besøg dér idag, det fik kanske være til en Dag senere? Eller hvad mente hun?

Hun standsed og tænkte et Øjeblik, saa brast hun i Latter og sagde:

»Ja, men vi maa da gaa did, vi maa da have været der? Nej, dette er en ren Forsyndelse!«

Og de gik paa igen.

Dette, at hun blev sammen med ham om at rette lidt paa deres Forsyndelse, at de to havde denne Hemmelighed for sig selv, ulmed i ham med lønlig Glæde; han vilde atter sige noget, underholde hende, men hun havde tabt al Interesse for det. Hun hørte ikke mer paa ham, men skynded stadig paa, forat Musæet ikke skulde blive stængt, inden de kom frem. Hun hopped ilsomt op ad Trapperne, løb forbi de mødende Mennesker, kasted i Farten et Blik hid

og et Blik did forat faa beset det væsentligste af Kunstværkerne, raabte: »Hvor er Laokoongruppen? hurtigt! jeg vil se den!« og lagde afsted i Løb forat finde Laokoongruppen. Det viste sig forresten, at de endnu havde gode ti Minutter til deres Raadighed, og de tog det atter lidt mageligere.

Et Øjeblik syntes hun at se Coldevins mørke Blik hvile paa sig fra en Krog; men da hun traadte et Skridt frem forat se nøjere til, forsvandt Øjnene pludselig, og hun tænkte ikke mere over det.

»Det er Synd, at vi ikke har mere Tid,« sagde hun flere Gange og standsed saa ved den ene, saa ved den anden Figur.

Da første Etage var løben igennem, var Tiden ude, og de maatte gaa. Paa Hjemvejen talte hun atter med Irgens og syntes lige saa tilfreds som før, ved Døren rakte hun ham Haanden og sagde Tak, sagde to Gange Tak. Han bad hende om at tilgive ham, at hun ikke fik se Skulpturmusæet ordentlig igennem, og hun lo mildt til ham og spurgte, hvorledes han kunde snakke slig, hun havde jo dog havt det saa morsomt, saa morsomt. Og alligevel rynked hun Panden lidt.

»Ja, ja, paa Gensyn i Tivoli!« hilste Irgens.

»Kommer De ogsaa did?« spurgte hun forundret.

»Man har bedt mig om det, der er endel Kammerater.«

Aagot vidste ikke, at Fru Hanka havde sendt ham en indtrængende Billet herom, og derfor svared hun blot: »Jaasaa,« nikked og gik ind.

Hun traf Ole ventende, kasted sig om hans Hals og udbrød med varm Glæde:

»Det var herligt, du, Laokoongruppen, altsammen. Der blev ikke Tid til at se alt, at se nøjagtigt alt; men du vil nok følge mig derhen engang igen, ikke? Ja, lover du mig nu det? Jeg vil have dig med.«

Da Ole og Aagot om Aftenen fulgtes ad over til Tidemands forat gaa i Tivoli, sagde Aagot, bedst som det var:

»Det er nu Synd, at ikke du ogsaa er Digter, Ole.«

Han gabed forbauset paa hende.

»Synes du det?« sagde han. »Vilde du have likt mig bedre da?«

Og med en Gang gik det op for hende, hvilken sørgelig Tankeløshed hun havde begaaet, hun havde i Virkeligheden heller ikke ment, hvad hun sagde, det var blot et løst Indfald, et løst, løst Indfald, og hun angred det bitterlig, hun vilde have givet alt forat faa det usagt igen.

Hun standsed op, slog Armene hæftigt om sin Forlovede midt paa aaben Gade og udbrød forat redde sig:

»Og det tror du? Nu var det mig, som narred dig, Ole. Ha-ha-ha. Hør, du tror nu vel ikke . . . . . Ved Gud i Himlen, om jeg mente det, Ole. Det var saa dumt, at jeg sagde det, men du tror nu vel ikke, at jeg et eneste Øjeblik mente det? Du skal svare mig, om du tror det, jeg vil vide det.«

»Nej, saa tror jeg det jo ikke,« sagde han og klapped hende paa Kinden, »slet ikke, kære dig. At du kan blive saa hæftig for saa lidet, Aagot! Og selv om du havde ment det, saa? Kom nu, vi kan jo ikke staa her og omfavne hinanden midt paa Gaden, gale Barn. He-he.«

De gik atter. Hun var ham saa inderlig taknemmelig fordi han havde taget det saa roligt. Aa, han var saa god og fin, hun elsked ham, ja, Gud, hvor hun elsked ham . . . . .

Men denne lille Scene kom til at bestemme hendes Optræden for hele Aftenen.

V.

Da Forestillingen var forbi, samledes man i Restaurationen. Der var mange mødt frem, hele Kliken, endog Paulsberg og Frue; senere kom ogsaa Advokat Grande halende med Coldevin, Huslæreren, som hele Tiden stritted imod og undbad sig. Advokaten havde fundet ham udenfor Tivoli og havde Fornøjelse af at faa ham med ind.

Man havde talt om alt muligt mellem Himmel og Jord, som sædvanligt, om Bøger og Kunst, om Mennesker og Gud, strejfet Kvindesagen, strejfet Malthus, Politiken. Desværre, det havde vist sig, at Paulsbergs Artikel i *Gazetten* ikke havde havt nogen afgørende Virkning paa Tinget, nu havde det med fem og seksti Stemmer mod fire og firti besluttet at udsætte Sagerne; fem af Repræsentanterne var pludselig blevne saa haardt syge, at de kunde ikke deltage i Voteringen. Milde erklæred, at han drog sin Vej til Australien.

»Men du maler jo paa Paulsberg?« indvendte Skuespiller Norem.

»Ja, hvad saa? Det Billede kan jeg gøre færdigt i Løbet af et Par Dage.«

Men nu var det en hemmelig Overenskomst, at Billedet ikke skulde være færdigt før efter Udstillingens Lukning, Paulsberg havde udtrykkelig forlangt det saa. Han vilde ikke være udstillet sammen med alt andet Gods, han holdt af Ensomhed, af Respekt, et stort Vindu for sig selv hos Kunsthandleren. Deri kendte man Paulsberg igen.

Da derfor Milde yttred, at han kunde gøre Billedet færdigt paa et Par Dage, svared Paulsberg kort og godt:

»Jeg kan ikke sidde for dig med det første, jeg arbejder.«

Derved blev det . . . . .

Fru Hanka havde faaet Aagot ved sin Side. Fruen havde straks raabt til hende: »Kom herhen De, De med Smilehullet, hid til mig!« Og hun havde med det samme vendt sig om til Irgens og hvisket: »Er hun ikke sød? Aa!«

Fru Hanka havde atter sin graa, uldne Kjole og en nedfaldende Kniplingskrave, hele hendes Hals var nøgen. Vaaren begyndte at virke paa hende, den gjorde hende lidt medtagen at se til, hun havde endnu sprukne Læber, som hun idelig

væded med Tungen, og naar hun lo, maatte hun gøre en Grimase med Munden.

Hun talte med Aagot om, at hun om kort Tid skulde rejse ud til Landstedet, hvor hun vented og haabed at se hende. De skulde spise Ribs og rage Hø og ligge i Græsset. Med ét henvender hun sig over Bordet til sin Mand og siger:

»Du, med det samme jeg husker det, kan du lade mig faa et Hundrede Kroner?«

»He, gid du ikke havde husket det!« svared Tidemand godmodigt. Han blinked, skæmted fornøjet og var henrykt: »Gift Dere ikke, Kammerater, det er en dyr Spas. Hundrede Kroner igen!«

Saa rakte han sin Kone den røde Seddel, og hun sagde Tak.

»Men hvad skal du bruge den til?« spurgte han spøgende:

»Det vil jeg ikke sige,« svared hun. Og hun afbrød al videre Snak herom ved atter at optage Passiaren med Aagot.

I dette Øjeblik kom Advokaten og Coldevin indad Døren.

»Jovist skal De ind jo,« paastod Advokaten. »Jeg har aldrig set Magen, jeg vil drikke et Glas med Dem. Hør, kom og hjælp mig derborte, jeg faar ikke Manden med.«

Men da Coldevin rigtig havde set, hvem der var tilstede, sled han sig for Alvor løs og forsvandt ud af Døren. Han havde forresten besøgt Ole Henriksen den Formiddag, han havde lovet at komme, men siden var han bleven borte igen, og ingen havde set ham, før nu. Advokaten sagde:

»Jeg fandt ham her udenfor, jeg syntes Synd paa Manden, han var aldeles alene; men .....«

Aagot rejste sig hurtigt og forlod sin Plads, hun iled ud af Døren hun ogsaa og indhented Coldevin i Trappen. Man hørte dem tale en Stund sammen, endelig viste de sig begge to.

»Jeg beder Dem undskylde,« sagde han. »Hr. Advokaten var saa elskværdig at tage mig med herop, men jeg vidste ikke, at her var flere ..... at her var fuldt Selskab,« retted han sig.

Advokaten lo.

»Fuldt Selskab, i en Restauration! Sid, drik og vær glad, Mand! Hvad vil De have?«

Og Coldevin slog sig til Ro. Denne Huslærer fra Landet, skaldet og graa, i Almindelighed tilbagetrukken i sig selv, deltog i Passiaren med de andre. Han syntes at have forandret sig meget, siden han kom til Byen, han kunde endog give Svar paa Tiltale, skønt ingen havde ventet, at han kunde bide ifra sig. Journalist Gregersen leded atter Opmærksomheden hen paa

Politiken, han havde ikke hørt Paulsberg udtale sig endnu. Hvad skulde det blive til? hvordan skulde man forholde sig?

»Hvordan man skal forholde sig overfor en Kendsgærning? Man skal tage den, som Mænd tager slige Sager,« svared Paulsberg. »Man skal stikke Fingeren i Jorden og saa videre.«

Nu var det, at Advokaten spurgte Coldevin:

»Ja, De har vel ogsaa været i Tinget idag?«

»Ja.«

»De kender altsaa Resultatet. Hvad synes nu De?«

»Det kan jeg ikke sige saadan ligefrem,« svared han smilende.

»Han har kanske ikke fulgt videre med, han er jo først fornylig kommet herind,« bemærked Fru Paulsberg velvillig.

»Fulgt med? Jogu han har fulgt med, vær Dere rolig!« raabte Advokaten. »Jeg har talt med ham før.«

Der blev debatteret videre, Milde og Journalisten skreg i Munden paa hinanden om Regeringens Demission, andre sagde sin Mening om den svenske Opera, de netop havde hørt; det viste sig, at der var ikke en, som ikke forstod sig paa Musik ogsaa. Saa havned man i Politiken igen.

»Jasaa, De blev ikke videre rystet af det, som skete idag De da, Hr. Coldevin?« spurgte

Paulsberg for ogsaa at være velvillig. »Jeg selv har med Skam at mælde siddet og bandet i hele Eftermiddag.«

»Jasaa,« svared Coldevin.

»Hører De ikke, at Paulsberg spørger om De ikke blev rystet?« sagde Journalisten kort og skarpt over Bordet.

Coldevin smilte bare lunt og mumled:

»Rystet? Aa, man kan jo faa sine Følelser ved sligt noget. Men netop denne Afgørelse idag kom ikke saa uventet for mig, det var bare en sidste Formalitet i mine Øjne.«

»Ah, De er Pessimist?«

»Nej, nej, der tager De fejl. Det er jeg ikke.«

Pause. Paulsberg vented, at han skulde sige noget mere, men han sagde ikke noget mere. Saa kom der Øl og Smørogbrød ind, bagefter kom der Kaffe. Coldevin benytted Anledningen til at kaste et Blik paa de Tilstedeværende, han traf Aagots Øjne, der hviled mildt paa ham, og herover blev han saa altereret, at han pludselig kom til at sige højt, hvad han sad og tænkte paa:

»Kom den saa uventet Afgørelsen idag for Dem herinde da?« Og da han havde faaet et halvt bejaende Svar herpaa, maatte han fortsætte forat forklare sig lidt: »Jeg synes nu, den har god Sammenhæng med Tilstanden forøvrigt hos os. Folk de siger som saa: Nej, nu har vi faaet

Friheden, Rigsretten skaffed os den, nu vil vi virkelig ogsaa nyde den lidt! Og saa lægger de sig bagover og hviler. De Sønner af Norge er blevne til gode Herrer og norske Mænd.«

Heri var alle enige. Paulsberg nikked, dette Fænomen fra Landet var maaske ikke saa gal alligevel han. Men nu taug Manden, taug stivnakket. Endelig fik Advokaten ham atter paa Glid, han spurgte:

»Den første Gang, jeg traf Dem i *Grand,* paastod De, at man ikke skulde glemme, aldrig glemme, aldrig tilgive. Er det Princip hos Dem det? Eller hvordan . . . . .?«

»Ja, nu skulde De, som Ungdom er, huske den Skuffelse, De har lidt idag, gæmme den. De har havt Tillid til en Mand, og Manden har sveget Deres Tillid, man skulde ikke glemme ham det. Nej, man maa ikke tilgive, aldrig, man skal hævne. Jeg saa engang, hvordan man mishandled to Omnibusheste, det var i et katolsk Land, det var i Frankrige. En Kusk sidder højt oppe paa sit Sæde og slaar og slaar med sin uhyre Svøbe, og det hjælper ikke, Hestene glider paa Kørebroen og faar ikke Fæste, skønt de saa at sige sætter Neglene i, de kommer ikke af Stedet. Kusken stiger ned, han vender Svøben om og bruger Skaftet, han rapper Hestene over deres haarde Rygge, de spænder atter i, de falder paa Knæ, kravler sig

op igen og spænder i paany. Kusken er rasende, for der samler sig stadig flere og flere Mennesker, som ser hans Knibe, han gaar frem og slaar Hestene over Øjnene, han gaar tilbage igen og sigter dem mellem Bagbenene, oppe mellem Bagbenene, hvor det gør mest ondt. Og Hestene vrider sig og snubler og styrter atter paa Knæ, det var som om de vilde bede om Naade . . . . . Jeg traadte tre Gange frem forat faa fat i Kusken, og jeg blev alle tre Gange trængt tilbage af Menneskemassen, som ikke vilde miste sin gode Plads; jeg ejed ikke en Revolver, jeg kunde intet andet gøre, jeg stod der med en Pennekniv i Haanden og svor til Gud og Satan for Kusken, jeg bad, som jeg aldrig har bedt i mit Liv, om en Kval, en evig Helvedes Pine for denne Mand i Liv og Død. Og jeg bad og anraabte om Bønhørelse. Saa er der en Person ved Siden af mig, en Kvinde, hun er Nonne og bærer Kristi Kors paa Kutten, hun siger mildt: Ak, nej, hvor De synder, Herre, Gud er god, han tilgiver alt! Jeg vender mig helt om mod dette usigelig raa Menneske og ser paa hende og siger ikke et Ord, men ser paa hende og kommer til at spytte hende ind i Ansigtet . . . . .«

Dette vakte Jubel i Kliken.

»Ind i Ansigtet, hvad? Men hvordan gik det? Det var da Satan! Slap De ifra det?«

»Nej, jeg blev arresteret . . . . . Men det var dét, jeg vilde sige: man skulde ikke tilgive, det er saa raat, det vender saa inderlig op og ned paa al Ret. Man skal tilbagebetale en Godhed med en endnu større Godhed, men en Ondskab den skal man hævne. Blir man slaaet paa den ene Kind og tilgiver det og vender ogsaa den anden til, saa taber Godheden al Værdi . . . . . Se, Resultatet i Tinget idag det er jo ikke uden Sammenhæng med den Tilstand, vi er komne i overhovedet. Vi tilgiver og glemmer vore Føreres Utroskab og undskylder deres Vaklen og deres Blødhed overfor Afgørelser. Saa skulde Ungdommen træde frem, det unge Norge, Kraften og Harmen. Men Ungdommen den træder ikke frem nej, vi har flasket den op med Hymner og Kvækerpræk om evig Fred, vi har lært den at se op til Mildheden og Eftergivenheden, at prise dem, der har naaet den højeste Grad af god Tandløshed. Saa staar jo Ungdommen der, strunk og voksen, seks Fod høj, og patter af Flasken og blir mild og fed. Slaar man den paa den ene Kind, vender den tilgivende den anden til, Næverne i Lommen, Fred . . . . .«

Coldevins Tale vakte ikke liden Opmærksomhed, man tog ham ligefrem i Øjesyn. Han sad som sædvanlig med rolig Mine og sagde sine Ord uden Iver; hans Øjne ulmed, der gik en Dirren gennem hans Hænder, som han af

Kejtethed lagde mod hinanden og bøjed Fingrene bagover, saa de knaged; men han hæved aldrig Stemmen. Forresten saa han ikke godt ud, han brugte en løs Krave, og denne løse Krave og Slipset havde forskudt sig hos ham, saaat altsammen sad paa den ene Side; man skimted en blaa Bomuldsskjorte indenfor, og dette lagde han ikke Mærke til selv engang. Hans graasprængte Skæg hang ham nedad Brystet.

Journalisten nikked og bemærked til sin Sidemand:

»Ikke saa ilde! Han er jo næsten en af vore.«

Lars Paulsberg sagde spøgende og stadig velvillig:

»Ja, som sagt, jeg har nu ikke gjort andet end bandet den halve Dag, saa jeg maa da have bidraget mit til Ungdommens Indignation.«

Men Advokat Grande, som mored sig udmærket, sad og var ganske stolt af, at han havde fundet paa at trække Coldevin med sig, han fortalte Milde endnu engang, hvorledes det hele var gaaet til: Jeg tænkte, det var ikke for morsomt her oppe, og saa træffer jeg denne Mand staaende udenfor Tivoliporten, han stod aldeles alene, og dette rørte mig . . . . .

Nu tog Milde Ordet:

»De taler om den Tilstand, vi er komne i overhovedet, mener De dermed, at vi paa alle

Kanter er omgiven af Kraftløshed og Blødhed, saa tager De jo grovt fejl . . . . .«

Da smilte Coldevin og afbrød:

»Nej, nej, saa mener jeg ikke dét da.«

»Ja, hvad mener De da? Det gaar ikke an at sige om en Ungdom, der er saa blomstrende fuld af Talenter, som vor er, at den Ungdom er kraftløs. For Fan, der har kanske aldrig været en slig Rigdom af Talenter inden vor Ungdom, som nu.«

»Nej, jeg ved ikke, hvornaar det skulde have været,« sagde endog Skuespiller Norem, som i al Stilhed havde siddet og drukket Pjolter efter Pjolter ved sit Hjørne af Bordet.

»Talenter? Ja, det er egentlig et andet Spørgsmaal, vi er komne ind paa nu,« svared Coldevin. »Men synes De forresten, at Talenterne inden vor Ungdom raaber svært afvejen?«

»He, han spørger om . . . . . Jasaa, det er ikke stort bevendt med vore Talenter nu for Tiden, Hr. Coldevin? Aa, nej, det er vel saa det, det er ikke noget til Talenter, det.« Milde lo haanligt og vendte sig til Irgens, som ikke havde yttret et Ord, og lo endnu mere. »Det ser ikke godt ud for os nu, Irgens,« sagde han, »Fænomenet dømmer os til Nichts.«

Nu blanded endelig Fru Hanka sig i det, hun vilde bilægge Sagen. Det var kanske bare en Misforstaaelse, Hr. Coldevin vilde nok forklare

det bedre. Kunde det ikke gaa an forresten at høre paa en Mand uden at blive hæftig? Skam Dem, Milde . . . . .

»He-he, De har ikke stor Fidus til os, som altsaa skulde have lidt Talent, De da?« spurgte Paulsberg endnu overbærende.

Og Coldevin svared:

»Fidus? . . . . . Det er ikke frit for, at det efter min Mening glider lidt nedad med os, mener jeg. Ja, det tilstaar jeg, at jeg mener. Og det er især Ungdommen, jeg tænker paa hermed. Vi er begyndt at gaa sagtelig tilbage, rent ud, vi sænker Niveauet, og altsammen gaar mere eller mindre op i højere Nullitet. Ungdommen kræver ikke ret meget hverken af sig selv eller andre mere, den slaar sig til Ro med det lille og kalder det lille stort, der skal ikke meget, meget til forat komme i Betragtning nu. Det var dette, jeg mente med Tilstanden overhovedet.«

»Men Død og Helvede, hvad siger De om vore unge Digtere da, Mand?« skreg nu pludselig Journalist Gregersen høj i Kammen. »Ja, vore Digtere, ja, har De læst noget af dem? Har De for Eksempel nogensinde stødt paa Navnet Paulsberg, Navnet Irgens?« Journalisten var meget forarget.

Aagot kunde ikke lade være at iagttage sin fordums Lærer, det forundred hende, at denne

Mand, som altid plejed at bøje af, at overgive sig, naar han blev modsagt, nu sad med Svar til enhver Tid og slet ikke var meget forknyt.

»De maa ikke tage mig ilde op, hvad jeg siger,« bad han. »Jeg indrømmer, at jeg burde ikke tale med her, det skulde andre gøre, som forstod sig bedre paa det; men skal jeg sige, hvad jeg synes, saa retter heller ikke vore unge Forfattere stort paa vore Sager. Man har ikke noget Maal at maale med her, alt maa bero paa éns Skøn, og mit Skøn er ikke det samme som Deres, der kan ikke siges noget om det. Men altsaa: vore unge Forfattere hæver ikke Niveauet overmaade, de gør ikke det, efter min Forstand. De har ikke Kræfter til det, synes det. Nej, nej, men det kan de ikke hjælpe for? Godt, men da skal de heller ikke gælde for mere end de er. Det er saa galt, at vi taber det store af Sigte og gør det lille stort. Se engang ud over vor Ungdom, se paa Forfatterne ogsaa, de er nok flinke, men ..... ja, flinke er de nok, de slider og slider sig til det; men det kommer ikke over dem. Og Herregud, hvor lidet de i Grunden rutter med sine Midler! De er sparsomme og tørre og kloge. De skriver et Vers, og de trykker dette Vers og andre Vers. De piner ud af sig en Bog nu og da, skraber samvittighedsfuldt Bunden i sig for hver Gang og faar et udmærket bra Resultat ud af det.

De drysser ingenting ud, nej, de strør ikke Skillinger paa Veje. Og fordum kunde Digterne endog sætte til lidt, det havde de Raad til, de stod svulmende rige og slængte Dukater ud af Vinduet med herlig og ufornuftig Sorgløshed. Hvad saa? Der var fuldt af Dukater igen. Aa, nej, vore unge Forfattere de er fornuftige og flinke, de viser os ikke som de gamle nogen Vidløftighed, noget Uvejr, en eller anden forbausende Triumfscéne af rød Kraft.«

Aagot tog ikke sine Øjne fra ham, han saa paa hende og mødte hendes Blik, hun lod ham forstaa med et kort, varmt Smil, der fløj over hendes Ansigt, at hun havde hørt hans Ord. Hun vilde dog vise Ole, hvor lidet hun havde ment at beklage, at ikke ogsaa han var Digter, hun nikked endog til Coldevin og undte Digterne alt, de fik. Coldevin var hende taknemmelig for hendes Smil, hun var den eneste, som smilte lige venligt, og han brød sig lidet om, at man raabte hæftigt til ham, skraaled op, gjorde ham grove Spørgsmaal: Men hvad var dog han for Slags Fænomen, som kunde være saa overlegen? Hvilke verdenshistoriske Bedrifter havde han selv udført? Han burde ikke gaa omkring inkognito længer, hvad var hans virkelige Navn? Man vilde hilse ham.

Irgens var alligevel den roligste, han snoed stolt sit Overskæg og saa paa Klokken forat lade

forstaa, hvor dette keded ham. Og idet han kasted et Blik hen paa Coldevin, hvisked han til Fru Hanka med et Udtryk af Uvilje:

»Han er saa lidet renslig den Mand, synes jeg. Se nu det Bryststykke, den Krave, eller hvad det er, man kalder det. Jeg lagde Mærke til, at han nylig stak et skiddent Cigarmundstykke uden Futteral i Vestelommen; Gud ved, kanske gaar han og bærer paa en gammel Kam i den samme Lomme. Huf!«

Men stadig med sin rolige Mine, med Øjnene hæftede paa et Punkt i Bordet, ganske stilfærdig sad Coldevin der og hørte paa Herrernes Bemærkninger. Journalisten spurgte ham rent ud, om han ikke skammed sig.

»Aa, lad ham være,« afbrød Paulsberg. »Jeg forstaar ikke, at Dere gider bedrøve ham.«

»Det gør mig ondt, at jeg har fornærmet Dem,« sagde Coldevin da. »De skulde dog ikke tage Dem nær, at en Mand har en anden Mening end Dem om et Spørgsmaal, som saadan kan forekomme.« Coldevin smilte.

»Jagu ser det sort ud i Norge nu, altsaa,« udbrød Journalisten med en halv Latter. »Ingen Talenter, ingen Ungdom, ingenting, bare en »Tilstand overhovedet«. He-he, Gud ved, hvad Ende dette tager! Og vi, som for Eksempel har gaaet her og ment, at Folk burde ære og agte sine unge Digtere!«

Coldevin satte sine mørke Øjne paa ham.

»Ja, men det gør da Folk,« sagde han, »det kan man ikke klage paa, vel? Man ærer jo højt den Mand, som har forfattet en Bog eller to, man beundrer ham for Eksempel langt højere end den største Forretningsmand eller den mest talentfulde Praktiker. Hos os betyder virkelig Forfatterne svært meget for Folk, de er Indbegrebet af det største og fineste, man ved; der er kanske ikke mange Lande i Verden, hvor Aandslivet er i den Grad lagt i Hænderne paa Forfatterne, som i vort. Som De maaske vil give mig Ret i, har vi ingen Statsmænd, — nej, nej, men Forfatterne politiserer, og de gør det godt. Det har kanske slaaet Dem, at det er lidt tarveligt bevendt med vor Videnskab, — vel, med den voksende Agtelse for den ægte Intuition blir Forfatterne slet ikke saa afvejen som Videnskabsmænd heller. Det har jo nok ikke undgaaet Deres Opmærksomhed, at vi i hele vor Historie ikke har havt en Tænker, — nu, det er ikke saa farligt, Forfatterne lægger sig efter Tænkelsen ogsaa, og Folk synes virkelig, at de gør det godt. Nej, det synes mig ubilligt at klage over Folks Mangel paa Agtelse og Beundring for Forfatterne.«

Paulsberg, som gentagne Gange i sine Værker havde godtgjort, at han var en Tænker og Filosof af Rang, sad blot og legte med sin Lorgnet og

lo stumt af Fyren. Men da Coldevin endnu føjed til nogle Ord og endte med at sige, at han havde en velsignet Tro paa den praktiske Ungdom, Landets unge Handelstalenter for Eksempel, hørte han en skraldende Latter, og Journalisten og Paulsberg raabte i Munden paa hinanden, at det var udmærket, det var Gud Herren straffe mig udmærket, ubetaleligt. Handelstalenter, hvad var det for noget, mon? Talenter til Handel, hvad? Tak skulde han have!

»Ja, efter mit Skøn findes der virkelig store Talenter inden vor Ungdom i Handelsstanden, og jeg kunde ville raade Dem til at lægge lidt Mærke hertil, det er ikke afvejen. Man bygger Skibe, aabner Markeder, gør indviklede Forretninger efter en aldeles uanet Maalestok .....«

Coldevin kunde ikke komme længer, man lo endnu, skønt man af Hensyn til de gode Venner og Grosserere, som var tilstede, forsøgte at gaa over til noget andet. Ole Henriksen og Tidemand havde siddet ganske tause og hørt paa, de var tilsidst komne lidt i Forlegenhed med, hvorledes de skulde forholde sig, men skjulte det saa godt, de kunde, og talte sagte sammen. Pludselig hvisker Tidemand:

»Kan jeg komme over og tale med dig om noget imorgen, Ole? Det er bare en Forretningssag, men. Kunde jeg komme lidt tidligt,

for Eksempel ved Titiden, uden at forstyrre dig? Godt, Tak skal du have.«

Henne ved Mildes Ende af Bordet var man begyndt at drøfte gammel, dyr Vin, Johannisberg Cabinet, Musigny. Milde havde særdeles god Forstand paa Vin ogsaa og modsagde Advokaten paa det hæftigste, skønt Advokat Grande af den store Grandeslægt mente at have drukket gammel Vin fra han var Barn.

»Der er ikke Ende paa din Vigtighed i den sidste Tid,« sagde Milde.

Advokaten gav ham et Blik og mumled:

»En saadan Smule Oljemaler Milde vil ogsaa forstaa sig paa Vin.«

Derpaa faldt Talen paa Kunstnerstipendierne. Irgens sad og lytted, han fortrak ikke en Mine, da Milde holdt paa Øjen som den værdigste Ansøger. Hvor det ellers var et mærkeligt vakkert Træk af Milde at unde Øjen dette Stipendium af saa godt Hjærte, han var selv Ansøger og trængte Pengene saa haardt som nogen. Irgens havde virkelig lidt vanskeligt for at forstaa det.

Det var med en Gang bleven helt forbi med Interessen for den urimelige Huslærer, ingen henvendte sig til ham mere, og han havde snart faaet fat paa sin Hat, som han sad og fingred med. Fru Hanka gjorde ham af Høflighed et Par Spørgsmaal, som han besvared, og

siden lukked han ikke sin Mund op. Det var dog besynderligt, at Manden slet ikke mærked, hvordan det var fat med hans Krave, det vilde jo blot koste ham et lidet Greb med den ene Haand forat rette det; men han retted det ikke.

Saa tog Paulsberg Afsked. Inden han forlod Restaurationen, fik han Journalisten med sig hen i en Krog og sagde til ham:

»Du kunde gøre mig en Tjeneste ved at sætte ind i Bladet, at jeg nu er kommet omtrent midtvejs i min nye Bog. Det interesserer jo kanske Folk lidt at faa vide det.«

Nu rejste ogsaa Milde og Advokaten sig, de vækked Norem, som endelig havde slumret ind efter alle de stille Pjoltere, og fik ham nogenlunde paa Benene. Han begyndte at tale, han havde ikke hørt det sidste, det allersidste af Passiaren, sagde han, hvordan var det gaaet med Digterne? Ah, der var Fru Hanka ogsaa, glæded ham at se hende; men hvorfor var hun ikke kommet før?

Saa blev han trukket hen mod Døren og ført ud.

»Det skal altsaa være almindeligt Opbrud?« spurgte Irgens utilfreds. Han havde rigtignok forsøgt at nærme sig Aagot Lynum en eneste Gang i Løbet af Aftenen, men det havde ikke lykkedes ham, hun havde undgaaet ham, undgaaet at komme til at blive siddende ved Siden

af ham. Senere havde han mærket, at hun havde moret sig ganske godt over Coldevins Vrøvl om Ungdommen og Digterne; hvad skulde det betyde? Det havde i det hele taget ikke været nogen hyggelig Aften, Fru Hanka havde siddet der saa saar om Munden, at hun ikke engang havde kunnet le naturligt, og Fru Paulsberg kunde man dog virkelig ikke give sig i Kast med. Aftenen var ligefrem spildt; nu brød man op, der kunde ikke rettes paa Humøret med en liden intim Halvtime bagefter heller.

Irgens loved sig selv at gengælde Kliken den Overlegenhed, hvormed den mente at kunne behandle ham. Hans Tid kom kanske allerede i næste Uge . . . . .

Udenfor Tivoli skiltes Selskabet. Fru Hanka og Aagot fulgtes ad opover Gaden.

VI.

Klokken ti den næste Morgen indfandt Tidemand sig i H. Henriksens Kontor. Ole stod ved Pulten.

Tidemands Ærinde var, som han havde sagt, et blot og bart Handelsanliggende, han talte dæmpet, næsten hviskende og lagde frem et Telegram af et højst forblommet Indhold: hvor der stod stigende én, betød det ti, og hvor der stod Baisse U. S., betød det i Virkeligheden Stands paa Sortehavet og Donau og Hausse i Amerika. Telegrammet var fra Tidemands Agent i Archangel.

Ole Henriksen var straks paa det rene med, hvad det galdt: paa Grund af Hungersnøden hos Tsaren og Udsigten til en ny mislig Høst, vilde Rusland om ikke længe standse al Eksport af magasineret Korn. Der vilde oprinde haarde Tider, Norge vilde ogsaa komme til at faa det at føle, Kornet vilde stige til fabelagtige Priser,

og hvad mere var, det galdt at forsyne sig af det til hvilken Pris som helst, mens det dog endnu var at faa. Amerika havde allerede anet Lunten, trods den russiske Regerings Dementi af den engelske Presse, og den amerikanske Hvede gik daglig ivejret; mens den før havde staaet i syv og otti og otte og otti, svinged den nu mellem et Hundrede og ti, et Hundrede og tolv, et Hundrede og femten. Ingen havde nogen Anelse om, hvor den kom til at ende.

Tidemands Ærinde til Ole var da dette, at han vilde foreslaa sin Ven og Kollega en Forretning i Rug fra Amerika, mens der endnu var Tid. De skulde gaa sammen om Affæren, slaa et kolossalt Kejserslag med ét, tilføre Norge en Rugmasse, som kunde bidrage til at holde det oppe Aaret over. Men det havde Hast, Rug fløj ogsaa ivejret for hver Dag, i Rusland kunde den næsten ikke længer købes.

Ole forlod Pulten og begyndte at spadsere op og ned ad Gulvet, det arbejded i hans Hoved, han havde tænkt at byde Tidemand en Forfriskning, en Cigar, men glemte det saa aldeles. Forretningen fristed ham, men han havde for Øjeblikket bundet sig formeget paa andre Hold, den sidste Affære paa Brasilien havde virkelig lammet ham lidt, sat ham fast, og han kunde ikke vente at høste Frugterne af denne Affære før hen paa Sommeren.

»Her burde jo blive Penge at tjene,« sagde Tidemand.

Ingen Tvivl derom, det var heller ikke dét, som fik Ole til at vakle; men han kunde desværre ikke. Han forklared sine Omstændigheder og lagde til, at han turde ikke vove sig ud paa mere foreløbig. Men Spekulationen interessered ham, fik hans Øjne til at spille, han forhørte sig med Hidsighed om Detaljerne, tog et Papir og slog over, studered atter Telegrammet med grublende Mine. Tilsidst lod han Hovedet synke og erklæred ikke at kunne tage Del i Handelen.

»Ja, jeg kan naturligvis operere alene,« sagde Tidemand, »saa tager jeg blot saa meget mindre. Men jeg vilde saa gærne have havt dig med, jeg vilde have følt mig tryggere ved det. Men naturligvis, du kan ikke strække dig længer end du kan forsvare. Imidlertid vil jeg telegrafere; har du en Blanket?«

Tidemand skrev Telegrammet og rakte det over til Ole:

»Se saa, dét er vel forstaaeligt?«

Ole gjorde et Skridt tilbage.

»Saa meget!« sagde han. »Dette er en stor Ordre, Andreas.«

»Ja, det er det. Men jeg faar haabe paa et lykkeligt Udfald,« svared Tidemand stille. Og ude af Stand til at tilbagetrænge en Bevæ-

gelse, der med en Gang gennemstrømmed ham, saa han hen i en anden Væg og hvisked for sig selv: »Jeg er forresten lige glad med altsammen mere.«

Ole saa paa ham.

»Nej, sig ikke det, Andreas, tal ikke saa. Du skal ikke tabe Modet alligevel, hører du, det er der ingen Grund til; vel?«

»Aa, jeg ved ikke det . . . . . Naa, ja, det taler vi ikke om . . . . . Ja, ja, nu faar vi altsaa se, hvordan dette gaar.«

Tidemand stak Telegrammet i Lommen.

»Ja,« mente Ole ogsaa.

»Det vilde have glædet mig meget, om vi havde været sammen om denne Handel, Ole. Jeg kan ikke sige andet, end at jeg staar dybt i det paa andre Hold jeg ogsaa, men. Nu har jeg da ialfald min Is at skibe. Naar Varmen sætter ind, skal du se, at jeg tjener gode Penge paa den; tror ikke du ogsaa?«

»Ubetinget,« svared Ole, »det er kurant Vare.«

»Aa, ja, jeg er jo heller ikke paa Knæerne endda. Og Vorherre bevare mig ogsaa for den Skæbne, baade for min og mines Skyld!«

»Men kunde du ikke for en Sikkerheds Skyld . . . . . Vent lidt forresten, undskyld, at jeg ikke engang har budt dig en Cigar. Jo, jeg ved, at du gærne røger en Cigar, naar du

passiarer, jeg glemte det. Sid et Øjeblik, er du snil, jeg kommer straks tilbage.«

Tidemand forstod vel, at Ole var paa Vej efter den sædvanlige Vin i Kælderen, og han raabte efter ham, men Ole hørte det ikke og kom straks efter ind med den gamle, lodne Flaske. De satte sig, som de plejed, ned i Sofaen og klinked med hinanden.

»Det var det, jeg vilde have sagt,« vedblev Ole, »har du nu overvejet alt og rigtig alt angaaende denne Affære paa Amerika? Ja, jeg indbilder mig ikke at kunne belære dig, forstaar du, men . . . . .«

»Jeg tror nok, at jeg har beregnet alt,« svared Tidemand, »derfor bruger jeg ogsaa Terminen: inden tre Dage og paa Leverance. Der maa købes straks, skal der være Mening i det. Jo, jeg har ikke engang glemt at tage i Betragtning et sandsynligt Præsidentskifte nu ved Valgene.«

»Men kunde du ikke alligevel for en Sikkerheds Skyld give en lidt mere begrændset Ordre? Gaar det over tolv, burde du ikke købe, kanske?«

»Nej, nødigt. Men du forstaar, at hvis Rusland lukker, saa er ikke engang femten, tyve formeget; men hvis Rusland ikke lukker, saa er jo allerede Hundrede, allerede niti formeget. Da gaar jeg i Knæ alligevel.«

»Ja, du skulde nu ikke resikere saa bentfrem alt, Andreas, jeg vilde i dit Sted sætte Ordren ned.«

»Aa, nej, nu faar den være som den er. Gaar det galt, saa faar det i Guds Navn gaa galt da, jeg kommer nu vel ikke aldeles paa bar Bakke alligevel.« Og Tidemands Bevægelse overvandt ham igen, og han sagde atter sagte: »Desuden begynder jeg at blive lige glad omtrent.«

Han rejste sig hurtigt forat skjule sin Bedrøvelse, han stod en liden Stund henne ved Vinduet og saa ud, saa vendte han sig smilende om til Ole og sagde:

»Jeg tror, denne Handel har Lykke med sig, virkelig sandt, jeg har det paa Følelsen. Du ved, hvad det vil sige, naar vi Handelsfolk har en Ting paa Følelsen, saa vover vi alt uden at frygte.«

»Ja, lad os drikke et Glas paa, at alt maatte gaa efter Forventning nu da.«

Og de drak.

»Ja, hvordan staar det egentlig til ellers?« spurgte Ole.

»Jo,« skyndte Tidemand sig at svare, »det ser ikke saa galt ud heller, slet ikke det. Det er omtrent ved det gamle hjemme.«

»Ikke egentlig nogen Forandring da?«

»Aa, nej . . . . . Ja, ja, jeg faar vel afsted jeg.«

Tidemand rejste sig. Ole fulgte ham til Døren og sagde:

»Du skal ikke gaa hen og blive mismodig, Andreas, det beder jeg dig om. Jeg har ret ikke stor Lyst til at høre oftere, at du er lige glad med altsammen . . . . . Ja, Tak fordi du kom.«

Men Tidemand gik ikke, han blev staaende der med Haanden paa Dørvrideren og flytted nervøst sine Øjne fra det ene Punkt til det andet i Kontoret.

»Det er nu vel ikke saa underligt, om jeg taber Humøret en enkelt Gang jeg ogsaa,« sagde han. »Jeg staar ikke meget bra i det, jeg gør mit bedste med at faa Tingene i Orden igen, men det gaar ikke fort, ikke ret fort nej. Naa, nu faar vi altsaa se, hvordan det gaar, jeg synes, det er bleven lidt bedre, Gudskelov.«

»Er din Kone lidt mere hjemme nu, vel? Det forekommer mig at . . . . .«

»Hanka har sandelig været Børnene en god Moder i det sidste, jeg har været saa glad for det, for det har nærmet os betydeligt til hinanden. Hun arbejder med at forsyne Børnene med Tøj til Landopholdet, det er vidunderlige

Sager, hun faar istand, maa du tro, jeg har aldrig set sligt, blaa og hvide og røde Kjoler, ja, de ligger derhjemme, jeg ser paa dem, naar jeg vil. Jeg kan ikke sige saa meget om det kanske, hun føler sig fremdeles ikke som gift, hun vedbliver at skrive sig for Lange, ja, det er naturligvis et Lune af hende, og hun skriver sig ligeledes for Tidemand, hun glemmer da ikke det. Du hørte selv ude paa Tivoli igaaraftes, hun bad mig om Hundrede Kroner. Det glæded mig, jeg regner ikke paa det, og jeg skulde ikke have nævnt det, hvis du ikke selv havde hørt det! Men det var nu forresten den tredje Hundredekrone, hun havde faaet i to Dage. Du misforstaar mig vel ikke, Ole? Kære, gør ikke det! Men hvorfor beder hun mig efter Penge i alle Folks Paahør? Det er ligesom hun vil give Indtryk af, at dette er den eneste Maade at tage mig paa, for ellers faar hun ingenting. Hun bruger mange Penge, jeg tror nok ikke, at hun selv bruger dem, nej, det er jeg sikker paa, at hun ikke gør, Hanka ødsler ikke; men hun giver Pengene bort, det maa hun om, hun hjælper andre. Hun faar undertiden mange Penge af mig om Ugen, ofte faar hun Penge af mig, naar hun gaar ud, og har ingenting tilbage, naar hun kommer hjem igen, skønt hun ikke har købt noget. Aa, ja,

det faar nu være; saalænge, jeg kan, saa er jo mine Penge hendes ogsaa lige saa meget, det er en Selvfølge. Jeg spurgte hende for Spøg en Dag, om hun vilde ruinere mig, bringe mig til Betlerstaven, se, det var alene Spøg, og jeg lo hjærtelig godt af det selv. Men det taalte hun ikke, hun bød mig at forlade Huset hvad Dag, det skulde være, kortsagt: Skilsmisse. Det har hun budt mig mange, mange Gange, men denne Gang bare paa Grund af en Spøg. Saa sagde jeg, at jeg angred paa min Spøg og bad hende om Forladelse, det havde aldrig været i min Tanke, at hun vilde ruinere mig. »Kære Andreas, kan vi aldrig komme fra hinanden?« spurgte hun. Jeg ved ikke, hvad jeg svared, der var vel ikke stor Mening i det, kan jeg tænke, for hun bad straks efter om min Portnøgle, da hun havde kastet bort sin egen. Og jeg gav hende Portnøglen. Saa smilte hun, jeg bad hende om det, og hun gjorde det for min Skyld og sagde smilende, at jeg var et stort Barn . . . . . Nu igaar Morges saa jeg hende ikke før jeg kom hjem fra Kontoret en Tur. Hun arbejded fremdeles med Børnenes Sommertøj, og hun lod mig se altsammen. Saa tog hun sit Lommetørklæde frem, og just idet hun trak dette Lommetørklæde frem fra Brystet, fulgte der et Herreslips med, et rødt

Herreslips. Jeg lod som jeg ikke saa det, men jeg saa jo, at ikke Slipset tilhørte mig, jeg kendte det ogsaa godt igen. Ja, forresten, forstaa mig ret, Ole, jeg kendte det ikke saa nøje, at jeg kunde sige, hvis Slips det var. Det kan gærne hænde, at det var et af mine egne Slips ogsaa, et af mine gamle Slips, som jeg har lagt af. Det er en ren Besynderlighed ved mig, at jeg aldrig lærer at kende mine egne Slips, jeg lægger saa lidet Mærke til dem ..... Aa, jo, det retter sig da, som sagt. Og slaar nu min store Handel lidt godt ind, saa kanske den bringer Lykke med sig, den. Det vilde være morsomt, om jeg kunde vise hende, at jeg ikke var nogen Dumrian, ha-ha.«

De to Venner talte endnu i nogle Minutter sammen, hvorpaa Tidemand tog Vejen op til Telegrafkontoret. Han var fuld af Haab. Hans store Tanke var den at komme en Krise i Forkøbet, at sidde inde med en kolossal Mængde Rug, naar ingen anden havde nogen. Det skulde nok lykkes! Han var saa let paa Foden som en Yngling og undgik at træffe Bekendte, der kunde hæfte ham bort.

Fem Dage efter kom der virkelig Telegram til Udenrigsministeriet om, at den russiske

Regering paa Grund af Hungersnøden i Landet og de daarlige Udsigter for Aarets Høst havde set sig nødt til at forbyde al Udførsel af Rug, Hvede, Mais, Klid fra alle Ruslands og Finlands Havne.

Tidemand havde regnet rigtigt.

DET MODNER

I.

Irgens havde udgivet sin Bog. Denne fornemme Sjæl, som saa lidet indvied andre i, hvad han foretog sig, havde til alles Forundring slynget ud et nydeligt Bind Digte, just som Vaaren stod i Flor. Var det ikke en Overraskelse? Det var nu rigtignok over to Aar siden hans Drama saa Lyset, men nu viste det sig, at han ikke havde været ledig, Digt efter Digt havde han undfanget, skrevet og stukket i Skuffen, og da Bunken blev høj nok, overgav han den i Trykken. Saaledes bar en stolt Mand sig ad; der var ingen, som overgik Irgens i varm og diskret Kraft.

Hans Bog stod allerede i Boghandlernes Vinduer, Folk talte om den, den vilde komme til at vække en større Opsigt; Damer, som havde læst Bogen, var bedaarede af de mildt glødende Kærlighedsvers iblandt. Der var ogsaa mangt et modigt Ord, fuldt af Mandighed og

Vilje, Digte til Retten, til Friheden, til Kongerne; Gud skulde vide, han spared ikke Kongerne. At han turde tale om en Folkebank af smæltede Kongekroner, om Babylons Konger og Babylons Piger; at han voved at ymte om allernaadigste Nej, der mødtes af et Millionkor af Ja; han gav det næsten Adresse! Men Irgens tog ligesaalidt nu som tidligere nogen Notis af, at Byen beundred ham, naar han gik paa Promenaden; Herregud, naar der var Mennesker, som fandt Fornøjelse i at glo paa ham, saa! Han var og blev kold for Folks Opmærksomhed.

»Man maa indrømme, at du er en lur Broder,« sagde endog Skuespiller Norem til ham paa Gaden. »Her gaar du og lader som ingenting og siger ikke et Ord, men kaster en slig Fakkel midt for vor Næse og lader som ingenting igen. Der er ikke mange, som gør dig det efter.«

Advokat Grande kunde heller ikke nu lade være at gøre sig vigtig, han lo og sagde:

»Men du har Fjender, Irgens. Jeg talte med en Mand idag, som slet ikke kunde indse det kæmpestore i at udgive et lidet Bind nu igen efter to og et halvt Aars Forløb.«

Da var det, at Irgens gav det stolte Svar:

»Jeg holder det for en Ære at skrive lidet. Det er ikke Mængden, som skal gøre det.«

Men bagefter spurgte han dog, hvem denne Fjende var. Han var ikke plaget af formegen Nysgærrighed, og det vidste jo alle, at han bekymred sig svært lidet om Folks Interesse for ham; men alligevel, var det Paulsberg?

Nej, Paulsberg var det ikke.

Irgens spurgte og gætted endnu nogle Gange, men den vigtige Grande vilde ikke røbe Manden, han laved en Hemmelighed af det og pinte Irgens alt, han kunde. »Det viser sig jo, at du er ikke helt upaavirkelig alligevel,« sagde han og lo af fuld Hals.

Irgens mumled foragteligt: »Sludder!« Han var aabenbart endnu optagen af denne Mand, denne Fjende, som havde lagt sig ud efter ham og vilde forringe hans Bedrift. Naar det ikke var Paulsberg, hvem var det saa? Hvem kunde det være, som selv havde udrettet noget kæmpestort i de sidste to og et halvt Aar? Irgens husked ingen, inden Ungdommen var han absolut alene. Pludselig gik der et Lys op for ham, og han sagde ligegyldigt:

»Ja, det er som sagt ikke af nogen Vigtighed for mig at faa vide det stakkels Navn; men er det denne Coldevin fra Landet, saa Herregud, Grande, gaar du og husker, hvad en slig Mand siger! Naa, det blir din Sag, men. En Mand, som gaar og bærer en skidden Kam og et

Cigarmundstykke i samme Vestelomme . . . . .
Naa, jeg skal videre, Adjø saalænge.«

Irgens fortsatte sin Gang. Var ikke Fjenden nogen værre end denne Vildmand fra Skogene, saa var der ingen Fare . . . . . Hans Sind blev atter lyst, han hilste til Bekendte, som han mødte, og saa rigtig tilfreds ud; det havde for et Øjeblik harmet ham, at nogen havde skumlet bag hans Ryg, men nu var det over, den gamle Buskmand kunde man dog ikke give sig til at være fornærmet paa.

Irgens vilde gaa sig en Tur ned til Havnen forat være i Ro; denne mere eller mindre dumme Snak om hans Bog var virkelig ikke til at udholde. Begyndte man nu endog at snøvle om to og et halvt Aars Arbejdstid og om Kvantitet af Poesi! Saa faldt hans Bog igennem, den var ikke nogen bindstærk Bog, den vejed ikke op en af Paulsbergs Romaner, Gudskelov!

Da han kom ned til Havnen, blev han var Coldevins Hoved i en Krog af Kajen; han stod halvt skjult bag en Række Kasser, kun hans Hoved stak op. Irgens lagde Mærke til Retningen af hans Blik, men deraf kunde han ingenting finde ud, den gamle, tossede Mand stod aabenbart og tænkte paa noget, paa en eller anden ravgal Idé igen, og det var pudsigt at iagttage, hvorledes han var falden i Staver, med Næsen tilvejrs. Hans Øjne stirred næsten

ret op, de trat Henriksens lille Kontorvindu i Enden af Lagerbygningen, og han blinked ikke, heller ikke gav han Agt paa, hvad der foregik omkring ham. Irgens tænkte først at gaa hen til ham og forhøre, om han vilde træffe Ole Henriksen, derpaa kunde han lede Talen hen paa sin Bog og spørge ham, hvad han mente om den, det kunde kanske blive noksaa morsomt, Manden vilde blive dreven til at bekende, at han værdsatte Poesien efter Vægten. Men hvad Interesse havde det i Grunden? Det kunde dog være meget ligegyldigt, hvad denne Mand mente om Poesi.

Irgens gjorde et Slag udover Kajen, han saa op, endnu stod Coldevin paa samme Sted. Irgens drev forbi ham, kom op i Gaden og vilde ind i Byen igen. I det samme kom Ole Henriksen og Frøken Aagot ud af Døren til Lageret og fik Øje paa ham.

»Goddag, Goddag, Irgens!« raabte Ole med fremrakte Hænder. »Det var rigtig morsomt, at jeg traf dig. Og Tusind Tak for Bogen, som du har sendt os! Ja, du er mageløs, forbauser dine allernærmeste Venner endog, Digter, Mesterdigter.«

Ole raabte væk, fornøjet, straalende over den andens Bedrift, beundrende saa det ene Vers, saa det andet og takked mange Gange igen.

»Aagot og jeg har læst den med bankende Hjærte begge to,« sagde han. »Jeg tror forresten, Aagot græd lidt ogsaa . . . . . jo, du gjorde; det kommer du ingen Vej med, Aagot. Men det var ingen Skam . . . . . Hvad jeg vilde sagt, følg med op til Telegrafen, Irgens, jeg maa levere noget. Men saa gaar vi ned i *Sara* bagefter, om du vil. Jeg har forresten ogsaa en liden Overraskelse for Dere.«

Aagot sagde ikke noget.

»Dere kan jo spadsere lidt her af og til, mens jeg telegraferer?« spurgte Ole. »Men gaa ikke hen og bliv utaalmodige, om jeg skulde komme til at blive lidt længe. Sagen er, jeg skulde have fat i et Skib i Arendal . . . . .«

Og Ole gik opad Trappen og forsvandt, Irgens saa efter ham.

»Aa, hør, maa ogsaa jeg takke Dem for Bogen,« sagde Aagot straks og rakte ham Haanden; hun talte ganske lavmælt. »De tror ikke, hvor den har glædet mig.«

»Har den virkelig? Virkelig det? Hvor det gør mig godt at høre!« svared han fuld af Taknemmelighed. Dette, at hun havde ventet med at takke ham, til Ole var borte, var et fint, et yndigt Træk, nu gjorde hun det saa meget inderligere, saa meget mere fortroligt og ægte, hendes Ord fik forhøjet Betydning for ham. Hun sagde, hvad det var, som havde

grebet hende mest, dette vidunderlige Digt til Livet, hun havde ikke læst noget skønnere, nej, aldrig, saavidt hun vidste . . . . . Men som om hun var bange for at have gjort sin Tak lidt for varm, saa varm, at den kunde misforstaaes, lagde hun til i en mere ligegyldig Tone, at Ole havde været lige saa betagen som hun, han havde læst det meste højt for hende.

Irgens gjorde en liden Grimase. Syntes hun om, at der blev læst højt for hende? Jasaa, virkelig?

Aagot havde med Forsæt blandet Oles Navn ind. Nu i Eftermiddag havde han igen slaaet paa Spørgsmaalet om Bryllupet, og hun havde atter lagt alt i hans Haand, jo, deri var de enige. Det var blot et Tidsspørgsmaal naar de skulde være Mand og Kone, og jo før det var over, des bedre var det maaske; der var ingen Grund til at vente. Til Høsten, naar Ole kom tilbage fra sin Englandsrejse, skulde det saa afgøres. Ole var Godheden selv, han blev ikke træt af at bære over med hende paa alle Maader og glæde sig over hende saa komisk meget. Og saa skulde vi vel tænke paa at gøre lidt i Huset ogsaa en og anden Gang, havde han sagt. Ja, hun kunde ikke hjælpe for, at hun blev rød, det var en Skam, at hun endnu ikke havde begyndt at røre sig til det, som nyttigt var, men bare havde holdt ham med Selskab i Kon-

torerne. Hun kunde jo saa smaat begynde at spekulere paa Udstyret til Stuerne, sagde Ole, gøre sig en Idé om de nye Ting, hun vilde have; nogen egentlig Husgærning skulde hun jo ikke befatte sig med for det første, naturligvis . . . . . Ja, dette var saa sandt altsammen, hun havde ikke skænket hele Huset og Hjemmet en Tanke, bare flagret om i Forretningen med ham. Saa havde hun stukket i at græde og havde forklaret ham, hvor usigelig udygtig og ufornuftig hun var, hun var en Gaas, jo, hun var det, hun var en Gaas. Men Ole havde taget hende i sine Arme og sat sig ned med hende paa Sofaen og sagt, at hun var ung var hun, ung og henrivende, hun blev lidt ældre snart, de havde jo Tiden og Livet for sig. Og han elsked hende saa oprigtigt, at det skulde Gud vide; Ole havde selv Taarer i Øjnene og saa paa hende som et Barn. Ja, de elsked hinanden, de skulde faa det godt sammen. Fremfor alt hasted det ikke med noget, der var ingenting, som det hasted med, hun kunde selv bestemme Tiden for altsammen og indrette sig efter Behag. De skulde nok blive enige . . . . .

»Jeg troed ellers ikke, at De brød Dem om os Digtere længer,« sagde Irgens. »Jeg frygted for, at vi havde forspildt Deres Interesse paa en eller anden Maade.«

Hun vaagned til og saa paa ham.

»Hvordan kommer De til det?«

»Jeg synes at have forstaaet det. De husker den Aften i Tivoli for en Stund siden, da Deres gamle Lærer var saa unaadig mod os Kryb. De saa ud, som om De hjærtelig undte os alt, vi fik.«

»Ja, saa ud . . . . . Jeg sagde virkelig ikke et Ord. Nej, der tager De fejl.«

Pause.

»Jeg er overmaade glad for, at jeg har truffet Dem i mit Liv,« sagde Irgens saa ligegyldigt, som han kunde, »jeg blir i lyst Humør, bare jeg ser Dem. Det maa være herligt at have den Egenskab ved sig at kunne hensætte andre i en vis Grad af Lykke, bare ved at vise sig.«

Han sagde dette saa troværdigt, at hun havde ikke Hjærte til at misbillige det, han mente det ganske vist, saa lidet rimeligt som det lød, og hun svared derfor halvt smilende:

»Det vilde ikke være godt for Dem, om De ikke havde andre end mig til at lysne paa Deres Humør.« Gud skulde vide, at hun havde ikke ment at gøre ham ondt, hun havde svaret saa uskyldig, saa ganske uden Bagtanke; men da Irgens lod Hovedet synke og mumled: »Nej, jeg forstaar!« gik det op for hende, at der kunde faaes flere Meninger ud af hendes Ord, og hun

kom derfor i Hastværket til at lægge til: »For mig ser De jo ikke altid. Nu skal jeg forresten ud paa Landet igen i Sommer, og jeg kommer vel ikke ind til Byen da før til Høsten engang.«

Han standsed.

»Skal De ud paa Landet?«

»Ja. Jeg skal være sammen med Fru Tidemand. Det er bestemt, at jeg skal bo hos hende paa Landstedet.«

Irgens taug, taug og tænkte et Øjeblik.

»Er det sikkert, at Tidemands kommer til at rejse paa Landet da?« spurgte han. »Det forekommer mig, at det var ikke afgjort endda?«

Aagot nikked og sagde Jo, det var afgjort. Saa begyndte de at gaa igen.

»Ja, det er et Gode, som er mig nægtet,« sagde han melankolsk smilende, »paa Landet kan jeg ikke komme.«

»Kan De ikke? Hvorfor ikke?«

Og hun angred sit Spørgsmaal straks, han havde naturligvis ikke Raad til det. Bestandig var hun udelikat og uheldig, saa det var en Gru! Hun sagde nogle intetsigende Ord i al Hast forat spare ham for at svare.

»Nej, naar jeg skal paa Landet, saa laaner jeg mig en Færgebaad og ror mig over til Øen

for et Par Timer,« sagde han fremdeles melankolsk smilende. »Det smager da af Fugl.«

»Øen?« Hun blev opmærksom. »Ja, det er sandt, Øen, der har jeg aldrig været endda. Er det vakkert der?«

»Ja, mange Steder,« svared han, »overordentlig vakkert, jeg kender hvert Punkt. Hvis jeg turde bede Dem om Lov til at faa ro Dem derover engang, saa . . . . .«

Dette var ikke bare en ligegyldig Høflighed, det var en Bøn, hun hørte det godt; men hun svared alligevel, at det vidste hun ikke, jo, det skulde nok være morsomt, men.

Pause.

»Jeg har skrevet mange af mine Digte der,« fortsatte han, »jeg kunde vise Dem Stedet, ja, De vilde glæde mig saa meget dermed, Frøken Lynum . . . . .«

Aagot taug.

»Gør det!« sagde han pludselig og vilde tage hendes Haand.

I det samme viste Ole Henriksen sig paa Trappen og kom ud paa Gaden. Irgens stod endnu i samme Stilling, med Haanden udrakt, bedende.

»Gør det!« hvisked han.

Hun kasted et hurtigt Blik paa ham.

»Ja,« hvisked hun tilbage.

Ole kom henimod dem, han havde ikke kunnet faa fat i Arendal med det samme, han vilde ikke faa Svar før imorgen tidlig. Saa afsted til *Sara*! Jo, han havde virkelig en liden Overraskelse for dem, han gik med Øjens sidste Arbejde i Lommen; nu skulde de høre!

II.

I *Sara* var allerede flere af Kliken ved deres Glas og passiared ivrigt, Tidemand sad der ogsaa, straalende og fornøjet med alt, han saa. Siden hans store Rughandel havde løbet saa uanet heldigt af, havde han været lutter Smil, og ingen saa ham mismodig nogensinde. Nu var Rugen kommet, inde i hans Lager stuvedes Nat og Dag de Tusinder og Tusinder af Sække, det voksed op til Bjærge, der var ingen Plads til at røre sig, og endog Ole Henriksen havde maattet afstaa Pakrum for endel af Rugen. Tidemand gik der og saa paa al denne Herlighed og følte sig stolt over at have gjort et lidet Storværk han ogsaa engang; ikke et Øjeblik angred han, at han havde sat sin Ordre saa ubegrændset.

Da Ole traadte ind, gav Journalist Gregersen ham én Finger og nikked til ham.

»Du har noget bag Øret, Ole?« sagde han.

»Aa, ikke egentlig noget haarrejsende,« svared Ole. »Jeg har faaet Brev fra Øjen, han sender mig sit sidste Arbejde; vil Dere høre det?«

»Sender han dig sit . . . . . har han sendt dig et Manuskript?« spørger Milde yderst forbauset. »Jeg har aldrig hørt saa galt.«

»Naa, naa, ingen Personligheder!« advarer Advokaten.

Ole svared ikke et Ord.

»Ja, men undskyld, hvorfor har han sendt det til dig, Ole?« spørger Milde igen og giver ikke tabt.

Irgens kasted et Blik hen paa Aagot, hun saa ud til at lytte med et halvt Øre og talte forøvrigt med Fru Hanka. Irgens vendte sig til Milde og sagde ham kort og godt, at der dog var visse Arter af Uforskammethed, som ikke engang Venner behøved at taale; forstod han det?

Milde brast i Latter. Han havde Gud hjælpe mig aldrig været ude for noget morsommere, blev man fornærmet? Han havde ikke ment noget skadeligt . . . . . he-he, noget skadeligt med sit Spørgsmaal, det forekom ham bare at være saa komisk, at . . . . . Men altsaa var det ikke komisk da, gærne for ham . . . . .

Ole tog Manuskriptet op.

»Det er noget forunderligt,« sagde han, »det hedder Gamle Minder.«

»Nej, nej, lad mig læse det,« sagde Skuespiller Norem hurtigt og rakte Haanden ud. »Jeg skulde jo dog forstaa mig lidt paa Læsning.«

Og Ole gav ham Manuskriptet.

»Jehova er meget optagen .....« begyndte Norem. »Ja, her har Øjen anmærket i Margen, at det ikke skal være Jahve, saa meget Dere ved det.«

Jehova er meget optagen, Jehova har meget at gøre. Han var hos mig en Nat, da jeg var vandret i Skogen, og han steg ned til mig, mens jeg laa paa mit Ansigt og bad.

Jeg laa der og bad om Natten, og Skogen stod taus. Og Natten var som en stiv og leddeløs Urimelighed, og Natten var som en Stumhed, hvori noget aandende og stumt husered.

Da steg Jehova ned til mig.

Da Jehova steg ned, veg Luften som Skavle om ham, og Fugle avnedes bort, og jeg selv holdt mig fast i Jorden og i Træer og i Sten.

»Du raaber til mig?« sagde Jehova.

»Jeg raaber af min Nød,« svared jeg.

Og Jehova sagde: »Du vil vide, hvad du skal vælge i Livet, Skønheden eller Kærligheden

eller Sandheden?« Og Jehova sagde dernæst: »Du vil vide det?«

Og da han sagde: Du vil vide det? svared jeg ikke, men taug, da han vidste mine Tanker.

Saa berørte Jehova mine Øjne, og jeg saa:

Jeg saa en høj Kvinde mod Himlen. Hun havde ingen Klæder paa, og naar hun rørte sig, skalv hendes Legeme som hvid Silke, og hun havde ingen Klæder paa; ti hendes Legeme sitred imod mig af Behag.

Og hun stod mod Himlen i en Solopgang, ja, i en Morgenrøde, og Solen lyste paa hende, og et rødt Lys gled opad Himlen, ja, et Lys af Blod omgav hende.

Og hun var høj og hvid, og hendes Øjne var som to blaa Blomster, der strøg ved min Sjæl, naar hun saa paa mig, og da hun talte til mig, bad hun mig og bad mig op til sig, og hendes Stemme var som en sød Morild, som jeg smagte af hende.

Jeg letted mig fra Jorden og strakte mine Arme op mod hende, og da jeg strakte begge mine Arme op mod hende, bad hun mig igen, og hendes Legeme lugted af Behag. Og jeg bevæged mig herligt i mit Inderste derved, og jeg rejste mig op og gav hende min Mund mod Morgenrøden, og mine Øjne faldt i . . . . .

Da jeg saa op, var Kvinden gammel. Og Kvinden var gammel og hæs af Aar, hendes

Legeme var lidet af Alderdom, og hun havde næsten intet Liv mere. Men da jeg saa op, var Himlen mørk mod Natten, ja, mørk som en Nat, og Kvinden var uden Haar. Jeg saa op paa hende og kendte hende ikke og kendte ikke Himlen mere, og da jeg saa op mod Kvinden, var hun forsvunden.

»Det var Skønheden,« sagde Jehova. »Skønhed svinder. Jeg er Jehova.«

Og Jehova berørte igen mine Øjne, og jeg saa:

Jeg saa en Terrasse højt oppe ved et Slot. Der var to Mennesker der, og de to Mennesker paa Terrassen var unge og fulde af Glæde. Og Solen skinned paa Slottet og paa Terrassen, og Solen skinned paa de to Mennesker og faldt ned paa Gruset dybt, dybt nede i Afgrunden, paa den haarde Kørevej. Og Menneskene de var to, en Mand og en Kvinde i Ungdommens Vaar, og begge to var de fulde af søde Ord, og begge to var de blide mod hinanden af Vellyst.

Se denne Blomst paa mit Bryst, sagde han, kan du høre, hvad den siger? Og han læned sig bagover mod Terrassens Rækværk og sagde: Denne Blomst, som du gav mig, den staar her og suser og hvisker imod dig, og den suser: Elskede, Dronning, Alvilde, Alvilde! Hører du det?

Og hun smilte og slog Øjnene ned, og hun tog hans Haand og lagde hans Haand mod sit Hjærte og svared: Men hører du, hvad mit Hjærte siger til dig? Mit Hjærte flyver imod dig, og det rødmer af Bevægelse for din Skyld. Og mit Hjærte laller forvirret af Glæde og siger: Elskede, jeg staar stille for dig, og jeg er næsten forbi, naar du ser paa mig, Elskede!

Han læned sig mod Terrassens Rækværk, og herligt gynged hans Bryst af Kærlighed. Og dybt, dybt nede var Afgrunden og den haarde Kørevej. Og han pegte med sin Haand ned i Dybet og sagde: Sig et Ord, og jeg vil styrte mig ud! Og han sagde igen: Kast din Vifte ned, og jeg vil følge den! Og da han havde talt, gynged hans Bryst, og han lagde sine Hænder paa Terrassens Rækværk og gjorde sig rede til Spranget.

Da gav jeg et Skrig og lukked mine Øjne . . . . .

Men da jeg saa op, saa jeg de to Mennesker igen, og de var begge ældre, og begge stod i sin Kraft. Og de to Mennesker talte ikke mere til hinanden, men taug med hvad de tænkte. Og da jeg saa op, var Himlen graa, og de to Mennesker gik begge opad Slottets hvide Trappe, og hun var fuld af Ligegyldighed, ja, fuld af Had i de kolde Øjne, og da jeg saa op for tredje Gang, var ogsaa han fuld af Vrede i sit

Blik, og hans Haar var graat som den graa Himmel.

Og da de gik opad Slottets Trappe, tabte hun sin Vifte ét Trin ned, og hun sagde med dirrende Mund og pegte tilbage: Jeg tabte min Vifte, den ligger blot ét Trin ned, tag den dog op, kære!

Og han svared ikke, men gik videre, og han kaldte paa Tjeneren til at tage Viften op.

»Det var Kærligheden,« sagde Jehova. »Kærlighed forgaar. Jeg er Jehova.«

Og Jehova berørte mine Øjne for sidste Gang, og jeg saa:

Jeg saa en By og et Torv, og jeg saa et Skafot. Og da jeg lytted, hørte jeg en kogende Lyd af Stemmer, og da jeg saa, var der mange Mennesker, som talte og skar Tænder af Glæde. Og jeg saa en Mand, som blev bunden, en Misdæder, som blev bastet med Læderremme, og den bundne Misdæder var en stolt Herre af Aasyn, og hans Øjne saa ud som Stjærner. Men Manden havde en hullet Kofte paa, og hans Fødder stod nøgne paa Jorden, ja, der var næsten ingenting mere af hans Klæder, ja, hans Kofte var meget opædt af Slid.

Og jeg lytted og hørte en Stemme, og da jeg saa, var det Misdæderen, som talte, og Misdæderen talte med Herlighed. Og man bød ham at tie, men han talte, han vidned, han

raabte, og da man bød ham at tie, taug han ikke med Frygt. Og da denne Misdæder talte, sprang Sværmen til og holdt ham for Munden, og da han blev stum, og da han pegte mod Himlen og pegte mod Solen, og da han pegte paa sit Hjærte, som var varmt endnu, sprang Sværmen til og slog ham. Og da Sværmen slog ham, faldt Misdæderen i Knæ, og han knæled og folded sine Hænder og vidned stumt og usigeligt, om man slog ham.

Og jeg saa paa denne Misdæder og saa paa hans Øjne som Stjærner, og jeg saa, at Sværmen lagde ham ned og holdt ham med Hænder paa Skafottet. Og da jeg saa igen, skrev en Økse i Luften, og da jeg lytted, hørte jeg en Økses Hug mod Stokværk og en Brusen af Mennesker i Glæde. Og da jeg lytted, steg et enstemmigt Skrig til Himmels fra Mennesker i en Vaande af Glæde.

Men Misdæderens Hoved trilled henad Jorden, og Sværmen sprang til og holdt det ivejret efter Haaret. Og Misdæderens Hoved talte endnu, og det vidned med høj Røst og sagde med høj Røst alle de Ord, som det sagde. Og Misdæderens Hoved var endnu ikke stumt i Døden.

Men Sværmen sprang til og tog Misdæderens Hoved op og holdt det ivejret efter Tungen. Og dets Tunge taug overvunden, og dets Tunge

sagde intet mer. Men dets Øjne var atter ligesom Stjærner, ja, var ligesom tændte Stjærner, som alle kunde se . . . . .

Da sagde Jehova:

»Det var Sandheden. Og Sandheden vidner endog efterat dens Hoved er hugget af, og efterat man binder dens Tunge, lyser dens Øjne som Stjærner. Jeg er Jehova.«

Da Jehova havde talt, faldt jeg paa mit Ansigt og sagde intet, men taug af mange Tanker. Og jeg tænkte, at Skønheden den var skøn før den svandt og Kærligheden den var sød før den forgik, og jeg tænkte, at Sandheden den vared som evige Stjærner, og jeg tænkte med Bæven paa Sandheden.

Og Jehova sagde:

»Du vilde vide, hvad du skulde vælge i Livet?« Og Jehova sagde derpaa: »Har du valgt?«

Jeg laa paa mit Ansigt og svared fuld af mange Tanker:

»Skønheden den var skøn og Kærligheden meget dejlig, og hvis jeg vælger Sandheden, da er den som evige Stjærner.«

Og Jehova sagde atter og gentog:

»Har du valgt?«

Og mine Tanker var mange, og mine Tanker stred tungt i mig, og jeg svared:

»Skønheden den var som en Morgenrøde.« Og da jeg havde sagt dette, hvisked jeg og sagde: »Kærligheden den var ogsaa saa dejlig som en liden Stjærne i min Sjæl.«

Men da fornam jeg Jehovas Øje paa mig, og Jehovas Øje læste mine Tanker. Og atter for tredje Gang spurgte Jehova og sagde:

»Har du valgt?«

Og da han sagde for tredje Gang: Har du valgt? stod mine Øjne aabne af Gru, ja, mine Kræfter var ikke mere i mig. Og da han sagde for sidste Gang: Har du valgt? husked jeg Skønheden og Kærligheden og husked dem begge, og jeg svared Jehova:

»Jeg vælger Sandheden.«

. . . . .

Men jeg husker endnu . . . .

»Ja, det var dét,« slutted Norem.

Alle taug en Stund, saa sagde Journalisten leende:

»Jeg tier, for jeg ved, at Milde vil sige noget.«

Og Milde undslog sig ikke, sandelig om han vilde undslaa sig, tværtimod, han havde en Bemærkning at gøre: Kunde nu nogen sige ham, hvad alt dette skulde betyde? Han beundred Øjen saa oprigtigt som nogen, men. Og fandtes

der en Mening i alt dette Jehova sagde og Jehova sagde dernæst? Han ønsked at faa et Svar.

»Hør, Milde, hvorfor vil De altid være saa slem mod Øjen,« sagde Fru Hanka. »Gamle Minder altsaa, forstod De ikke det? Jeg syntes, det var saa fint og stemningsfuldt, jeg følte det hele; ødelæg det nu ikke for mig.« Og hun vendte sig til Aagot og spurgte: »Synes ikke ogsaa De, at det var vakkert?«

»Kære Fru Hanka!« raabte Milde, »er jeg altid saa slem mod Øjen? Gaar jeg ikke her og ønsker ham Stipendiet midt forbi min egen Næse? Men denne velsignede nye Hensigt og saadant mere! Gamle Minder, javel, men hvor er i Bund og Grund Pointet? Jehova har slet ikke været hos ham, nejgu har han ej, det er et Paafund. Og desuden, kunde han ikke have valgt baade Skønheden og Kærligheden og Sandheden? Det vilde jeg have gjort. Pointet?«

»Nej, det er netop det ejendommelige, der skal ikke være noget fast Point,« svarer Ole Henriksen. »Øjen skriver det selv i sit Brev til mig. Det skal virke ved sin Lyd, siger han.«

»Jasaa . . . . . Nej, den Mand er og blir den samme, hvor han kommer hen; det er Sagen. Ikke engang tilfjælds blir det anderledes med ham, Gedemælk og Skoglugt og Bondepiger virker ikke det Spor paa ham, om jeg saa

gøre Alvor af det og faa dit Billede færdigt med det samme. Kommer du og sidder imorgen?«

Paulsberg nikked. Saa klinked han over Bordet til Journalisten og afbrød Samtalen.

Irgens var lidt efter lidt kommet ud af sin glade Stemning igen, han var misfornøjet med, at der slet ikke blev talt om hans Bog. Hvad laa for Øjeblikket mere for Haanden end den? Dette Glaspusteri af Øjen kendte man dog før; Irgens trak paa Skulderen. Paulsberg havde ikke med et Ord antydet, at han var tilfreds med hans Bog, han indbildte sig vel, at man skulde spørge ham om det; men dertil var Irgens for stolt. Han kunde hjælpe sig Paulsbergs Mening foruden.

Irgens rejste sig.

»Skal De gaa, Irgens?« spurgte Fru Hanka.

Og Irgens traadte hen til hende, sagde Godnat til hende og Aagot, nikked i Forbigaaende til de øvrige af Selskabet og forlod *Sara*.

Han var kommet nogle Skridt nedad Gaden, da han hørte nogen kalde paa sig, Fru Hanka kom løbende efter ham, hun havde ladet sit Overtøj blive liggende tilbage inde i Kaféen og var blot kommet forat sige pent Godnat, var det ikke smukt af hende? Hun lo og var meget lykkelig.

»Jeg har næsten ikke set dig, siden din Bog kom. Aa, hvor jeg har nydt hvert Ord!« sagde hun og slog Hænderne sammen foran sig, mens hun gik. Og hun stak sin Haand ned i hans Frakkelomme forat være ham rigtig nær; han mærked, at hun efterlod en Konvolut dernede i Lommen, og det ligned hende, hun var altid fuld af Kærlighed og havde blot gode Ord til ham. »Nej, dine Vers, dine Vers!« sagde hun igen.

Han kunde ikke holde sig længer, denne varme Beundring gjorde ham over al Maade godt. Han vilde gengælde den, vise, hvormeget han holdt af hende, og i et Anfald af Meddelsomhed betroed han hende, at han havde søgt Legatet, ja, hvad syntes hun? Jo, han havde virkelig søgt Legatet han ogsaa, i al Stilhed, uden at vedlægge en eneste Anbefaling, han havde sendt sin Bog, det maatte vel være nok?

Hanka taug et Øjeblik bestyrtet.

»Du har havt det ondt,« sagde hun, »du har manglet . . . . . jeg mener, du maatte søge du ogsaa . . . . .«

»Men Herregud,« sagde han og lo, »hvad er Legaterne til? Jeg har ikke havt det ondt, det var ikke derfor, jeg søgte. Men hvorfor skal man ikke søge, naar man ikke ydmyger sig ved det? Og jeg har ikke ydmyget mig, det kan du stole paa: Undertegnede ansøger

om Stipendiet, min sidste Bog vedlægges; det var alt. Ikke megen Bukken og Skraben ikke. Og ser jeg hen til mine Medansøgere, saa kommer jeg dog vel ikke sidst i Rækken; hvad tror du?«

Hun smilte og sagde stille:

»Nej, du kommer ikke sidst i Rækken!«

Og han trykked hende ind til sig og hvisked:

»Saa, nu maa du ikke gaa længer, Hanka, lad mig nu følge dig tilbage . . . . . Det gaar an, saalænge du er her i Byen; men naar nu du rejser, saa blir her ganske sort. Nej, jeg holder det ikke ud!«

»Jeg rejser bare ud paa Landet,« sagde hun.

»Javel,« svared han; »men det er nok, vi blir alligevel skilte ad, for jeg kan ikke komme ud af Byen. Hvornaar flytter du?«

»Om en Uges Tid, tror jeg.«

»Aa, gid du ikke vilde gøre det, Hanka!« sagde han og standsed.

Pause. Hanka stod og tænkte.

»Vilde du være glad, om jeg blev?« sagde hun. »Saa blir jeg. Jo, saa blir jeg. Det er værst for Børnene, men. Ja, jeg er i Grunden ogsaa glad for, at det ikke blir til noget.«

De var komne til *Sara* igen.

»Godnat,« sagde han henrykt. »Tak, Hanka. Hvornaar ser jeg dig? Jeg længes efter dig.«

III.

Tre Dage efter havde Irgens modtaget en Billet fra Fru Hanka.

Han var nede i Byen, traf nogle Bekendte og slog sig sammen med dem, talte som sædvanlig ganske lidet, men var i sin bedste Stemning. Han havde været og beset Lars Paulsbergs store Billede, som nu var udstillet i *Pilen,* midt i det store Vindu, som alle Folk maatte forbi; der var stadig en Hob Mennesker udenfor. Billedet var flot og paatrængende, Paulsbergs parfumeduftende Skikkelse saa fornem ud i den simple Rørstol, og Folk hvisked og undredes paa, om det var i den Stol, han havde skrevet sine Værker. Alle Aviser havde rosende Artikler om Billedet.

Irgens sad med et Glas Vin foran sig og hørte adspredt paa, hvad hans Kammerater sagde. Tidemand var stadig fornøjet, hans Haab voksed daglig, den Regn i Rusland havde ikke gjort

ham nedslagen. Nej, Rugen steg ikke endda, men den vilde stige. Pludselig spidser Irgens Øren, Tidemand talte om sit Landophold.

»Vi kommer ikke til at rejse ud til Landstedet i Sommer,« sagde han; »Hanka mente ..... Jeg sagde rent ud til min Kone, at vilde hun rejse, saa fik hun rejse foruden mig, jeg havde nu faaet saa meget at tage vare paa i Forretningen, at jeg kunde ikke være borte. Hanka indrømmed det ogsaa, vi blev enige. Hun rejser heller ikke.«

Saa gik Døren op, og Milde traadte ind. Den tykke Mandsling straaled og raabte allerede straks, overmandet af den glade Nyhed, han bragte:

»Gratuler mig, Folk, jeg har vundet i Lotteriet! Vil Dere tænke Dere, Departementet har i sin uransagelige Visdom besluttet at skænke mig Stipendiet.«

»Dig?«

»Ja, mig,« sagde Milde og slog sig forpustet ned paa en Stol. »Dere gaber allesammen? Det samme gjorde jeg, jeg har saa at sige ingen Skyld i det, det overrasked mig.«

»Har du faaet Stipendiet?« spurgte Irgens langsomt.

Milde nikked:

»Ja, kan du forstaa det? Jeg fik det lige for Næsen paa Dere allesammen. Du Irgens har jo ogsaa søgt, hører jeg?«

Der blev helt stille ved Bordet. Dette havde ingen ventet, og alle grubled paa, hvad det vel var, som kunde have gjort det. Nu havde man aldrig hørt Magen, Milde havde faaet Stipendiet!

»Ja, ja, jeg gratulerer dig!« sagde Tidemand og rakte Haanden ud.

»Visvas!« svared Milde. »Ingen Omstændigheder! Men nu skal du, Tidemand, simpelthen laane mig endel Penge, saa siger jeg en Omgang. Vil du det? Du faar dem altsaa tilbage af Stipendiet.«

Irgens saa pludselig paa Klokken, som om han kom i Tanker om noget, og rejste sig.

»Ja, ja, jeg gratulerer jeg ogsaa,« sagde han. »Det er kedeligt, at jeg ikke kan være længer, jeg maa gaa . . . . . Nej, det, at jeg søgte, det havde en anden Grund end den at faa Stipendiet,« oplyste han forat redde Stumperne. »Jeg skal sige dig det en anden Gang.«

I Døren mødte han Journalist Gregersen, som vrængte mange Ord og ogsaa raabte op om Stipendiet. Der var ingen Tvivl længer, Milde havde faaet det.

Irgens vandred hjemad. Aha, Milde var den lykkelige; der saa man nu til Evidense, hvorledes Norge lønned sine Talenter! Nu havde han slynget sin rige Lyrik lige i Fjæset paa disse tarvelige Sjæle, og de saa ikke, hvad det var engang, saa ikke, at det var Poesi, at det

var enestaaende Sager, Kaviar. Og Herregud, hvem var bleven foretrukket fremfor ham? Milde! Siger og skriver Oljemaler Milde, Byens Samler af Pigekorsetter! Nej, det var ved Gud den højeste Grad af Sjofelisme!

Forresten havde han paa Følelsen, hvorledes det var gaaet til, Paulsberg stod bag. Lars Paulsberg havde hjulpet til. Men den Mand gjorde jo aldrig noget uden at tage sig betalt for det, han hjalp ikke nogen, uden at han selv havde Nytte af det; reklamered N. N. for ham, saa reklamered han for N. N. igen, ellers ikke. Nu unddrog han vistnok ikke Journalist Gregersen sit Selskab, nejvel, men den samme Journalist Gregersen var til Gengæld lykkelig over at faa lave Notiser i Bladet om Paulsbergs mindste Bevægelser, lige til hans Udflugter til Hønefos. Saaledes var det. Paulsberg havde støttet Mildes Ansøgning om Stipendiet, og Milde havde til Gengæld malet Paulsbergs Portræt. Reklame, Alliance og Komplot! Jo, der handledes og tuskedes efter Ævne.

Da Irgens atter passered *Pilen* og saa Paulsbergs Billede i Vinduet, spytted han foragteligt i Gaden. Naa, ham narred man ikke, han gennemskued Simpelheden. Kom Tid, kom Raad, han skulde vide at gøre sig gældende.

Men Milde! Havde det endda været Øjen, saa. For Øjen stræved da, Øjen hang i det, han

var en fin og usædvanlig Begavelse, han gjorde nydelige Ting, Irgens undte ham alt godt, ja, i sin Skuffelse over selv at være bleven tilsidesat pønsed han paa, om han ikke burde offentliggøre en Protest til Fordel for den usædvanligt begavede Øjen. Men saa vilde jo Folk sige, at han gjorde det af Misundelse mod Milde, for Folk tænkte grovt. Nej, han skulde tage Skeen i en anden Haand herefter, han var ikke bundet af noget Hensyn, det skulde man faa at føle. Tænk, Milde!

Og hvorfor i Alverden skulde Lars Paulsberg raade for Stipendierne? Han havde altsaa aldrig undset sig for at gøre sig Venner med Aviserne, det var sandt, han havde baade her og der sin faste Neger til at minde Folk om hans Eksistense, han sørged i megen Beskedenhed for, at ikke hans Navn skulde glemmes; men ellers? Ak, et Par Romaner med Metode fra Syttiaarene, en populær Dilettantkritik af et sligt Katekismusspørgsmaal som Syndernes Forladelse! He-he, hvad var det i Grunden, naar man gik det lidt efter? Men det havde vist sig, at det, at den Mand havde Pressen i Ryggen, gjorde ham til en agtet Person, det viste sig nu ogsaa, hans Ord fik Vægt. Jo, han var en klog Bonde, en ren Landsbygdsjakrer, han vidste hvad han gjorde, naar han endog lod sin Kone modtage Journalist

var enestaaende Sager, Kaviar. Og Herregud, hvem var bleven foretrukket fremfor ham? Milde! Siger og skriver Oljemaler Milde, Byens Samler af Pigekorsetter! Nej, det var ved Gud den højeste Grad af Sjofelisme!

Forresten havde han paa Følelsen, hvorledes det var gaaet til, Paulsberg stod bag. Lars Paulsberg havde hjulpet til. Men den Mand gjorde jo aldrig noget uden at tage sig betalt for det, han hjalp ikke nogen, uden at han selv havde Nytte af det; reklamered N. N. for ham, saa reklamered han for N. N. igen, ellers ikke. Nu unddrog han vistnok ikke Journalist Gregersen sit Selskab, nejvel, men den samme Journalist Gregersen var til Gengæld lykkelig over at faa lave Notiser i Bladet om Paulsbergs mindste Bevægelser, lige til hans Udflugter til Hønefos. Saaledes var det. Paulsberg havde støttet Mildes Ansøgning om Stipendiet, og Milde havde til Gengæld malet Paulsbergs Portræt. Reklame, Alliance og Komplot! Jo, der handledes og tuskedes efter Ævne.

Da Irgens atter passered *Pilen* og saa Paulsbergs Billede i Vinduet, spytted han foragteligt i Gaden. Naa, ham narred man ikke, han gennemskued Simpelheden. Kom Tid, kom Raad, han skulde vide at gøre sig gældende.

Men Milde! Havde det endda været Øjen, saa. For Øjen stræved da, Øjen hang i det, han

var en fin og usædvanlig Begavelse, han gjorde nydelige Ting, Irgens undte ham alt godt, ja, i sin Skuffelse over selv at være bleven tilsidesat pønsed han paa, om han ikke burde offentliggøre en Protest til Fordel for den usædvanligt begavede Øjen. Men saa vilde jo Folk sige, at han gjorde det af Misundelse mod Milde, for Folk tænkte grovt. Nej, han skulde tage Skeen i en anden Haand herefter, han var ikke bundet af noget Hensyn, det skulde man faa at føle. Tænk, Milde!

Og hvorfor i Alverden skulde Lars Paulsberg raade for Stipendierne? Han havde altsaa aldrig undset sig for at gøre sig Venner med Aviserne, det var sandt, han havde baade her og der sin faste Neger til at minde Folk om hans Eksistense, han sørged i megen Beskedenhed for, at ikke hans Navn skulde glemmes; men ellers? Ak, et Par Romaner med Metode fra Syttiaarene, en populær Dilettantkritik af et sligt Katekismusspørgsmaal som Syndernes Forladelse! He-he, hvad var det i Grunden, naar man gik det lidt efter? Men det havde vist sig, at det, at den Mand havde Pressen i Ryggen, gjorde ham til en agtet Person, det viste sig nu ogsaa, hans Ord fik Vægt. Jo, han var en klog Bonde, en ren Landsbygdsjakrer, han vidste hvad han gjorde, naar han endog lod sin Kone modtage Journalist

Gregersens øldunstende Opmærksomheder. Fy, for en Elendighed!

Naa, den Sort Manøvrer skulde ikke Irgens befatte sig med; kunde han ikke slaa sig igennem alligevel, saa. Men han haabed at kunne klare sig uden Fusk, rigtigt sikkert haabed han det. Han havde et Vaaben, Pennen; det Slags Mand var han . . . . .

Irgens gik hjem og laaste sig inde. Der var endnu en god Tid, inden Fru Hanka skulde komme, han vilde se at genoprette sin Ligevægt forinden. Saa ophidset var han bleven ved den hastige Underretning om, at Stipendiet var sluppet ham af Hænde, at han en Tidlang ikke kunde skrive, skønt han forsøgte flere Gange. Han rejste sig rasende og drev op og ned ad Gulvet, bleg af Bitterhed, ganske opblæst og hoven efter sit Nederlag. Han skulde ved Gud gengælde Forurettelsen; fra nu af skulde det ikke blive for milde Ord, der flød fra hans Pen.

Endelig efter et Par Timers forgæves Anstrængelse kunde han sætte sig ind til Bordet og finde Udtryk for sin Stemning. Han skrev det ene Vers efter det andet, kneb Munden sammen og skrev.

Saa kom Fru Hanka.

Hun kom som sædvanlig lidt hastigt ind, tog sig op til Hjærtet, der altid klapped lidt af den ilsomme Gang opad Trapperne, og smilte

af Forlegenhed, naar hun stod i Værelset. Saa ofte hun nu havde betraadt dette Rum, hun var endnu lidt forlegen i de første Øjeblikke, og hun sagde gærne forat stive sig op:

»Er det her, Hr. Irgens bor?«

Men Irgens var ikke oplagt til Spøg idag, det saa hun straks, og hun spurgte, hvad der var ivejen. Og da hun havde faaet den store Ulykke at vide, blev ogsaa hun hed af Harme, oprigtig indigneret: Hvilken Uretfærdighed, hvilken Skandale! Havde Milde faaet Stipendiet?

»Som Betaling for Paulsbergs Portræt,« sagde Irgens. »Naa, der er ingenting at gøre ved det, lad det ikke gaa dig for nær. Jeg selv tilgiver det.«

»Ja, du tager det skønt, jeg forstaar ikke, at du kan . . . . .«

»Den eneste Virkning, det har paa mig, er at det kan gøre mig lidt bitter. Det knækker mig ikke.«

»Jeg forstaar det ikke,« sagde hun, »nej, jeg forstaar det ikke. Sendte du din sidste Bog med Ansøgningen?«

»Javist . . . . . Pyt, min Bog! Det er akkurat som om jeg ikke har udgivet nogen Bog engang, der gøres virkelig ikke stor Stas af den, til Dato har der ikke været nogen Anmældelse af den.« Og atter opirret ved Erindringen om, at hans Bog slet ikke havde været omtalt i nogen Avis

endnu, bed han Tænderne sammen og gjorde et Slag henover Gulvet. Naa, han skulde føre op til en anden Dans herefter, det skulde spores, at hans Pen kunde sige ifra.

Han greb sit beskrevne Ark paa Bordet og sagde:

»Jeg har et lidet Digt her, jeg skrev det nu, Blækket er raat . . . . .«

»Aa, læs det!« bad hun.

De satte sig over i Sofaen, og han læste dette Digt, disse Par Linjer, som om det var et kongeligt Budskab:

Han pusled og rulled Cigarer
et Sted ved den fremmede Strand
og lagde de lumskeste Snarer
i disse Varer,
som skulde til fremmed Land.

Han pusled saa taus som en Bille
fra Morgen til Aftenens Slut;
han havde en underlig stille
og sælsom Grille:
han fyldte Cigarer med Krudt.

Saa pusled han ensom og haded
den hele Menneskehed;
han rulled Cigarer og laded,
brændte og skaded
og fniste af Glæde derved.

»Det skal gøre godt, haaber jeg,« sagde han for sig selv.

Hun saa bedrøvet paa ham.

»Gaa ikke hen og bliv bitter, Irgens,« sagde hun. »Du har saa stor Grund til det, men alligevel, kære! Du kan jo leve det Stipendium foruden, en Mand, der skriver Digte som du! Du er aldeles den eneste.«

»Ja, men kære Hanka, hvad nytter det, om jeg er den eneste? Du ser selv, disse samme Digte blir ikke nævnt i en Avis, og der staar jeg!«

For første Gang, ja, for allerførste Gang fik Fru Hanka nu en Følelse af, at hendes Digter og Helt viste sig mindre overlegen end ellers. Det fór som en Ilen gennem hendes Hjærte, at han alligevel ikke bar sin Skuffelse med mer end almindelig Stolthed. Hun kom til at se lidt nøjere paa ham, den Modgang, han havde lidt, gjorde hans brune Øjne blegere, hans Mund var sammenkneben og hans Næsebor udvidede af Sindsbevægelse. Det var blot en Ilen gennem hendes Hjærte.

Saa sagde han ovenikøbet:

»Du kunde forresten gøre mig den store Tjeneste at interessere Gregersen lidt for min Bog, saa den endelig blev anmældt engang.« Og da han saa, at hun blev mere og mere opmærksom, at hun ligefrem gav ham et undersøgende Blik lige i Ansigtet, lagde han til: »Naturligvis, uden at bede ham direkte, uden

at forcere dig frem, jeg mener bare et Vink, et lidet Vink.«

Var dette Irgens? Men hurtigt kom hun atter til at huske paa, hvilken pinlig Stilling, han virkelig stod i for Øjeblikket, han var i Grunden mutters alene, stod fægtende mod et Komplot, og det undskyldte ham fuldstændig. Hun burde forresten selv have taget dette Skridt overfor Gregersen og sparet sin Digter for den Ydmygelse at bede hende derom. Jo, hun vilde straks tale med Gregersen, det var en Skam, at hun ikke allerede havde tænkt paa det.

Og Irgens takked hende af Hjærtet, hans Bitterhed fortog sig. De sad der i Sofaen og taug begge, saa sagde hun:

»Du! Nej, hvor det nær havde gaaet galt med det røde Slips! Du husker det røde Slips, jeg fik af dig engang? Naa, ja, det gik jo heldigt alligevel; men han saa det.«

»Saa han det? At du kunde være saa uforsigtig! Hvad sagde han?«

»Ingenting. Han siger aldrig noget. Jo, jeg bar det her paa Brystet, det faldt ud for mig. Ja, lad os ikke tale mere om det, det gør ingenting . . . . . Hvornaar ser jeg dig nu igen?«

Bestandig, bestandig var hendes Ømhed lige stor; Irgens tog hendes Haand og klapped den. Hvor lykkelig var ikke han, som havde hende! Hun var den eneste, som var god mod ham,

han havde bare hende i hele Verden . . . . .
Hvordan var det, hun rejste altsaa ikke paa Landet?

Nej, hun rejste ikke. Og hun fortalte meget oprigtigt, at hun havde faaet sin Mand paa andre Tanker, det havde ikke været vanskeligt for hende, han havde givet efter straks. Men det var, som sagt, lidt Synd mod Børnene.

Ja, svared Irgens ogsaa. Og pludselig sagde han sagte:

»Laaste du Døren af, da du kom?«

Hun saa paa ham, slog Øjnene ned og hvisked:

»Ja.«

IV.

Om Morgenen den syttende Maj sang Fuglene over Byen.

En Kullæmper, der havde havt Nattearbejde, vandrer op fra Bryggerne med sin Spade paa Skulderen, han er sort, træt og tørst, han skal hjem. Og mens han vandrer hjemad, begynder Byen at vaagne, et og andet Gardin rulles op, et og andet Flag stikkes ud af Vinduerne; det er Fest og syttende Maj.

Alle Forretninger er lukte, Skolerne har fri, Bulderet fra Værfter og Fabriker tier. Kun Gangspillene tier ikke, men ramler som fyrige Hurra i den klare Morgen, Skibe, som skal gaa, puster hvid Damp ud fra Siderne og tager sine Varer ind, Bryggerne er aabne, Havnen lever.

Og Telegrafbud og Postbud er allerede begyndt at løbe omkring, hver med sine Nyheder, dryssende Efterretninger indad Dørene, hvirv-

lende Sindsbevægelser op i Menneskers Hjærter hvor de farer frem.

En herreløs Hund stryger med ludende Hoved gennem Gaderne, snusende efter et Spor og uden at ændse noget andet end netop dette Spor. Pludselig standser den, hopper op og hviner, den har fundet en liden Pige, som bringer Aviser om fulde af syttende Maj-Frihed og behjærtet Politik. Og den lille Pige kaster sin lille Krop i alle Retninger, rykker med Skuldrene, stirrer, jager afsted fra Dør til Dør, den lille Pige er mager og svag, hun har St. Vejtsdans.

Og Kullæmperen gaar videre med lange, tunge Skridt i Brostenene, han har rigtig tjent godt inat, disse svære Kuldragere fra England og de forskellige Købmandsskibe fra alle Verdens Kanter var dog en velsignet Ting! Hans Spade er blank af Slid, han lægger den over paa sin anden Skulder og faar den til at blinke for hvert Skridt, den skriver gennem Gaden over Mandens Ryg, skriver mod Himlen med store, sære Tegn, skærer som et Værge og skinner som Sølv. Og mens Kullæmperen stadig gaar sin faste, trampende Gang, ser han virkelig ud som en eneste arbejdende Muskel under de udstukne Flag i Gaderne, han hejser og gaar, hejser og gaar. Saa støder han paa en Herre, der kommer ud af en Port; Herren lugter af

Toddy og ser lidt ustø ud, han har Silkefor i Klæderne. Saasnart han har tændt sin Cigar, damper han nedad Gaden og kommer afsyne . . . . .

Men Herren har et lidet rundt Pigeansigt, der er meget blegt, meget fint. Han er ung og haabefuld, det er Øjen, Poeten, de Yngstes Fører og Forbillede. Han har været tilfjælds forat styrke sig, og siden han kom tilbage til Byen igen, har han havt mange morsomme Nætter, Vennerne har fejret ham uden Ophør.

Idet han svinger nedad mod Fæstningen, møder han en Mand, som han mener at kende, han standser, og Manden standser ogsaa.

»Undskyld, har ikke vi truffet hinanden før?« siger Øjen høfligt.

Manden smiler og svarer:

»Jo, paa Thorahus, vi var sammen en Aften.«

»Rigtigt, De er Coldevin! Jo, jeg syntes nok, at . . . . . Hvordan staar til?«

»Aa, jo . . . . . Men er De oppe saa tidligt?«

»Hm. Jeg skal sige Dem, jeg har ikke lagt mig endda.«

»Naa saaledes!«

»Nej, Sagen er den, at jeg har Gud hjælpe mig næsten ikke ligget nogen Nat, siden jeg kom hjem. Jeg gaar formelig paa Omgang hos

mine Venner. Naa, det vil egentlig bare sige, at jeg atter er i mit Element. Det er mærkværdigt, Hr. Coldevin, med Byen, jeg elsker den, den er dejlig, dejlig; se bare disse Huse, disse rette Linjer. Jeg føler mig ikke hjemme andre Steder end her. Nej, deroppe i Fjældene . . . . . Gud bevare mig, skønt jeg havde det bedste Haab, da jeg rejste derop.«

»Hvordan gik det forresten, blev De af med Deres Nervøsitet deroppe?«

»Nej, blev jeg af med min Nervøsitet! Men rent ud sagt, min Nervøsitet hører vel mig til, Doktoren sagde ogsaa, at min Nervøsitet hørte mig til, den udgjorde noget af mig selv, der var ikke noget at gøre ved den.«

»De har altsaa været tilfjælds og faaet konstateret, at Deres Nervøsitet er kronisk De da? Stakkels unge Talent, som gaar med en slig Svaghed!«

Øjen studsed. Coldevin saa ham lige i Ansigtet, kort efter smilte han igen og fortsatte at tale som om intet var. Jasaa, han kunde slet ikke trives oppe paa Landet? Men syntes han nu ikke, at hans Talent havde havt godt af Landopholdet? Ikke det!«

»Nej, slet ikke. Jeg har ellers aldrig trængt Forfriskelse for mit Talent, synes jeg.«

»Nej, nej, det er vel saa.«

»Jeg har skrevet et længere Prosadigt deroppe, saa jeg har da ialfald arbejdet i disse Uger. Jeg synes, det er al Ære værd, især naar jeg tager i Betragtning de Omgivelser, jeg var stedt i. Nej, slige Omgivelser! Ha-ha, jeg har aldrig set saa løjerlige Mennesker, ja, De kender dem? De kunde for Eksempel ikke begribe, at jeg havde silkeforede Klæder, de gik og saa paa mine Laksko som om de kunde spise dem, en slig Udskejelse havde de aldrig drømt om. Naa, de behandled mig med stor Respekt, men . . . . . Ja, ja, undskyld, at jeg fornyed Bekendtskabet saa ligefrem, jeg maa hjem og sove lidt, absolut. Overmaade morsomt at træffe Dem igen.«

Og Øjen gik.

Coldevin raabte efter ham:

»Men det er jo syttende Maj idag?«

Øjen vendte sig om og saa forbauset ud.

»Javel?« spurgte han.

Da rysted Coldevin paa Hovedet og lo en kort Latter:

»Ingenting, ingenting! Jeg vilde bare høre, om De husked det. Og De husked det udmærket.«

»Ja,« sagde Øjen ogsaa, »man glemmer da ikke helt sin Børnelærdom.«

Og han gik igen.

Coldevin blev staaende og se efter ham, saa begyndte ogsaa han at gaa; han gik bare og vented paa, at Byen skulde komme paa Benene og Processionerne begynde. Hans Frakke begyndte at blive altfor blank, den var børstet, men slidt, i det venstre Opslag havde han en liden nydelig Silkesløjfe i norske Farver, og denne Sløjfe havde han sat paa med to Naale for ikke at miste den.

Han frøs, det var tidligt og koldt, han gik stærkere til forat komme ned til Havnen, hvorfra den friske Larm af Kættinger naaed ham. Han passered flere Gader og kiged og nikked op til de udstukne Flag, talte dem, fulgte deres Viften mod Himlen. Nogle blege, stilfærdige Teaterplakater var klæbet op paa Søjlerne hist og her, han gik fra den ene til den anden af dem og læste: store, berømte Navne, Tragedier, Samfundsskuespil, Mesterværker fra forrige Perioder. Han kom til at huske paa Irgens' lyriske Drama, han ledte efter det, men fandt det ikke. Og han stiled ned til Sjøen, Lyden af Kættingerne spilled hele Tiden i hans Øre.

Skibene flaged, hele Havnen var idel Bevægelse ved disse mange røde Klude mod Luften. Coldevin trak Vejret og stod stille. Lugten af Kul og Tjære, af Vin og Frugt, af Fisk og Tran, Larmen af Maskiner og Mennesker, Raabene, Træskoenes Klappen mod Dækket, Sangen

fra en ung Matros, der stod i Skjorteærmer og pudsed Sko, altsammen satte ham i en hæftig Glæde, som næsten fik hans Øjne til at glippe. Hvilken Magt var ikke her i Bevægelse, hvilke Skibe! Og Havnen blussed; længst henne laa Frøken Aagots lille Lystjagt med den forgyldte Mastetop tilvejrs.

Han fortabte sig i Beskuelsen af Skibe og Flag, Mennesker og Varer, Tiden gik, han stak ned i en Kælder, der havde slaaet Vindueslemmerne ifra, og forlangte lidt Smørogbrød til Frokost. Da han en Stund efter kom op af Kælderen, var der allerede mange Folk i Gaderne, det lakked mod det Øjeblik, da Smaaguttoget skulde afgaa, det galdt at være paa Pletten, Togene maatte ikke forsømmes.

Og Coldevin mente pludselig at have faaet saa knap Tid tilbage, at han begyndte at strække ud og gaa af alle Kræfter, for ikke at komme forsent til det første Tog.

Ved Tretiden havde nogle af Kliken taget Plads paa »Hjørnet« forat se det store Fanetog passere opover til Slottet; ingen af dem deltog i Processionen. Saa var der en, som hvisked:

»Se, der er Coldevin ogsaa!«

Man saa ham marchere snart under en, snart under en anden Fane, det var som om

han vilde tilhøre dem alle, han var næsten for ivrig til at følge Takt. Advokat Grande skraaed ud fra »Hjørnet« og slutted sig til Toget han ogsaa. Han indhented Coldevin og hilste.

De begyndte snart at tale sammen.

»Og hvor er det unge Norge?« sagde Coldevin, »Digterne, Kunstnerne, gaar ikke de med her? Det skulde de gøre, det vilde ikke svække deres Talent. Ja, det vilde kanske ikke netop styrke det heller, det ved jeg ikke, men det vilde ialfald ikke skade det. Sagen er, de bryder sig ikke om det, de er ligegyldige for det. Men det er ganske sikkert galt at blive saa ligegyldig.«

Coldevin var bleven en Grad urimeligere endnu, skønt han stadig talte stille og eftertænksomt; han var paastaaelig, brugte store Ord, kom ind paa Kvindesagen og slog paa saadant noget, som at Kvinderne først og fremst burde beflitte sig paa at gøre lidt Nytte i Hjemmet. Det var galt dette, sagde han, at Kvinderne brød sig mindre og mindre om at have et Hjem sammen med Mand og Børn, de foretrak en Hybel, solo, hvis de derved kunde blive noget, som de kaldte for selvstændig. De skulde absolut »studere« sig til et Par Lorgnetter de ogsaa, om ikke andet, saa gik de ind i et Handelsgymnasium. Og paa et sligt Handelsgymnasium der gjorde de da sine Sager saa

udmærket, at de fik Eksamen, og var de heldige bagefter, opnaaed de langt om længe at faa en Post paa tyve Kroner Maaneden. Godt! Men de maatte give syv og tyve for Hybel og Mad. Saa var de selvstændige!

»Men det er jo ikke Kvindernes Skyld, at deres Arbejde betales saa meget daarligere end Mændenes,« indvendte Advokaten, som var liberalt gift.

Ak, ja, disse Indvendinger kendte man, aa, ja, da; de var gamle og gode. De var ogsaa blevne besvarede, men; jo, man havde da besvaret dem nogle Tusind Gange, men ..... Forresten var det det værste, at Hjemmet simpelthen ophørte paa den Maade. Og Coldevin betoned dette. Han havde allerede faaet det Indtryk herinde i Byen, at mange Folks Liv hovedsagelig foregik paa Restaurationen. Han havde idelig ikke fundet Folk hjemme, saaledes havde han søgt efter et Par Bekendte, men han havde ikke truffet dem, han saa dem paa Kaféer iblandt. Forfatterne og Kunstnerne vilde han nu ikke engang snakke om, de havde ikke og vilde ikke have noget andet Hjem end Kaféen, og han forstod ikke, hvorledes de kunde faa sine Værker fra Haanden der . . . . . Nej, det ene hængte sammen med det andet, Kvinderne havde for Tiden hverken rigtig stor Ærgærrighed eller

meget varmt Hjærtelag, det var bleven nymodens at »drive«, og saa havned de i Kaféen. Hvad gjorde Kvinderne før? De holdt Dagligstue, — man maatte forbigaa dem, som holdt Salon. Nu »drev« de, og de havde saa lidet Ærgærrighed og Hjærtelag, at de fandt sig tilfreds i det blandede Selskab, som de traf. Saa blev de jo ikke længer til en Kant end til en anden, de lod ikke den enkelte Ting optage sig saare, de blev runde i Hovedet. Herregud, hvor det var sjældent at se Race . . . . .

Saa blev der udbragt et Leve i Toget, og fra en og anden i Processionen raabtes der Hurra. Coldevin skreg Hurra af al Kraft, standsed næsten op og skreg Hurra, skønt han ikke havde hørt, hvad der skulde skriges for. Han saa harmfuldt nedad Rækkerne og svinged med Hatten forat opmuntre Folk dernede til at raabe højere.

»Disse Folk bryder sig ikke om at raabe Hurra engang,« sagde han, »de hvisker, det høres ikke. Hjælp mig, Hr. Advokat, saa skal vi sætte lidt Liv i det!«

Og Advokaten syntes, det var morsomt, han raabte op han ogsaa og hjalp til at faa de døende Hurra til at blusse op paany.

»En Gang til!« sagde Coldevin med fyrige Øjne.

Og atter rulled Hurraraabene nedad Rækkerne.

Saa sagde Advokaten smilende:

»Men at De gider dette!«

Coldevin saa paa ham. Han svared alvorligt:

»Det skulde De ikke sige. Vi skulde allesammen gide dette, det er ikke afvejen. Naturligvis, det at gaa her i Procession har vel ikke megen Betydning; men der blir kanske udbragt et Leve for Norge, et Leve for Flaget, vi burde være tilstede; kanske blir der ogsaa sagt et Alvorsord til Stortinget idag. Der er Haab om, at Stortinget blir mindet om et Par Ting, som det har begyndt at glemme, lidt Kraft, lidt Troskab; det turde hjælpe. Jo, man skulde ikke være saa ligegyldig, Ungdommen burde netop stige frem; Gud ved, kanske hvis Ungdommen havde vist sig lidt mere og troppet op og raabt lidt Hurra, naar Lejlighed gaves, saa havde Stortinget afgjort et Par af de sidste Sager lidt anderledes. Og sandelig, hvis man bare har gidet at gaa ned paa Bryggerne idag og se det susende Liv dernede, saa føler man jo, at Landet er værd vore Hurra . . . . .«

Advokaten saa Øjen over paa Fortouget, han tog hurtigt Afsked med Coldevin og traadte ud af Toget. Lidt senere saa han tilbage, Coldevin havde atter byttet Plads og gik nu under Handelsstandens Fane, opret, graaskægget

og luvslidt, med den lille Silkesløjfe i norske Farver paa Frakken.

Øjen var sammen med Skuespiller Norem og de to maskinklippede Poeter, der nu pludselig var dukket op igen. De to var allerede i graat Vaartøj, skønt det vistnok var fra ifjor, de brugte ogsaa begge overmaade tykke Spadserstokke, som de virkelig støtted sig til, naar de gik.

»Du talte med Coldevin,« spurgte Øjen, da Advokaten kom, »hvad havde han at sige nu?«

»Aa, forskelligt. Den Mand har mange Interesser, han er kanske ikke saa dum, men han er lidt forkært, han gaar omkring med Bunden ivejret og ser Tingene op ned. Forresten er han morsom iblandt, du skulde have hørt ham ude paa Tivoli en Aften, jeg førte ham med mig ind og tog mig lidt af ham, han underholdt os alle, absolut. Men saa skejed han naturligvis ud og gik for vidt ..... Jo, nu havde han tænkt ud, at Hjemmene var i Opløsning trint omkring: Folk var i Kaféerne, Folk var ikke hjemme, Folk leved deres Liv i Restaurationerne, vilde man træffe dem, saa maatte man søge dem der.«

»Vrøvl ..... Jo, jeg traf denne Fyr imorges, da jeg gik hjem. Vi hilste, hvordan

staar til, glæder mig overmaade, og saa videre. Saa siger Manden i Samtalens Løb, at jeg altsaa havde været oppe paa Landet og faaet konstateret en kronisk Svaghed ved mig. Ja. Ha-ha, jeg saa paa Manden og oplyste, at jeg dog ikke var mere kronisk svag, end at jeg havde skrevet et længere Prosadigt deroppe i Skogen. Nej, saa maatte han jo indrømme . . . . . Har du forresten hørt det Digt, Grande? Jeg sendte det til Ole Henriksen forat belægge mig lidt, da jeg bad ham om Rejsepenge.«

»Jo, jeg har hørt det. Storartet, aldeles storartet! Det syntes vi alle.«

»Ja, ikke sandt, der var en vis Lyd i det? Jeg fik ikke Fred, før jeg havde skrevet det ned, det kosted mig ganske overordentlig Anstrængelse.«

»Ja, at Dere gider og gider gøre noget!« udbrød nu Skuespiller Norem med sløv Mine. »Nu har ikke jeg havt Rolle i fem Maaneder, og Gud ske Lov for det!«

»Ja, du! Det er en anden Sag med dig, som kan lade være,« svared Øjen. »Vi andre faar nok hænge i, skal vi holde Liv i os.« Og Øjen slog Kappen tættere op om sine smale Hængeskuldre.

Et lidet Barn, en liden Pige, kom i det samme farende ud af en Port, hun rulled en tom Barnevogn foran sig for Leg, og just idet hun kom ud paa Gaden, vælted Vognen. Pigen

klapped henrykt i Hænderne og gav et lidet Udraab; men Øjen maatte næsten skræve over den væltede Barnevogn, før han slap forbi.

»Jeg kan jo ikke sige andet, end at det forundrer mig lidt, at jeg ikke fik Stipendiet,« sage han. »Her gaar man og slider og gør sit bedste, og alligevel hjælper det ikke. Der er ikke mange, som paaskønner det just.«

Den ene af de maskinklippede Poeter, ham med Kompasset i Urkæden, tog nu Mod til sig og bemærked hertil:

»Er ikke det Regelen herhjemme kanske? Havde man ikke Talenterne at mishandle, saa havde man jo ingen da; for nu beskytter man jo bra Dyrene.« Og den maskinklippede Poet voved sig til at le en Smule af dette Indfald.

»Gaar Dere i *Grand*?« spurgte Norem kort og godt. »Jeg vil have mig en Pjolter.«

»Nej, jeg for min Del vil helst være lidt alene,« svared Øjen endnu nedslagen ved Tanken paa Stipendiet. »Ja, jeg kommer kanske efter, hvis Dere blir siddende. Adjø saalænge.«

Og atter trak Øjen Kappen op i Halsen, vendte om og gik helt tankefuld opad Gaden igen. Folk, som kendte ham, forstyrred ham ikke, han gik i en Bue udenom den lille Barnevogn, som endnu laa der midt i hans Vej væltet og tom.

V.

Aagot havde klædt sig paa til Øturen, hun trak sine Handsker paa og stod rede.

Det havde ingen Vanskelighed været med at faa denne lille Udflugt istand, Ole havde ingenting havt at indvende derimod, og det eneste, han bad om, var, at hun skulde være forsigtig og ikke forkøle sig; for det var dog bare Juni endnu.

Irgens trak ogsaa sine Handsker paa.

»Ja, jeg gentager, at Dere maa være forsigtige,« sagde Ole endnu engang.

Saa gik de.

Det var stille Vejr, varmt og klart og uden en Sky paa Himlen. Irgens havde alt parat, Baaden lejet og anvist, der var bare at stige ind. Det var med Forsæt, at han talte saa ligegyldigt om flere Ting og endog nynned lidt, han bragte hende ganske til at glemme, at da hun først havde gaaet ind paa at tage med over til Øen,

da var det med et Ja, en skyndsom Underkastelse lige foran Næsen paa Ole, der kom til. Hun følte sig beroliget, Irgens lagde virkelig ikke mere i hendes hviskende Ja dengang, end hun selv havde lagt i det; nu gik han der og var saa rolig og sagde saa almindelige Ting om Vejr og Vind, at hun formelig maatte skynde paa ham. Just idet de skulde lægge fra Land, saa hun et Skimt af Coldevin, der stod oppe paa Bryggen halvt skjult af Kasser. Hun rejste sig, sprang ud af Baaden igen og raabte to Gange:

»Coldevin, Goddag.«

Han kunde ikke undgaa hende, han traadte frem og tog Hatten af.

Hun rakte ham Haanden. Hvor havde han nu været igen i al denne Tid? Kære, hvorfor var han aldrig at se? Dette begyndte virkelig at blive paafaldende. Jo, det gjorde.

Han stammed en Undskyldning, talte om lidt Biblioteksarbejde, lidt Oversættelse fra en Bog, en nødvendig Bog . . . . .

Men hun afbrød ham og spurgte, hvor han boed henne for Tiden. Hun havde søgt ham i Hotellet, og derfra var han rejst, ingen vidste hvorhen; saa havde hun set et Glimt af ham den syttende Maj, han gik i Processionen, hun havde siddet inde i *Grand,* ellers vilde hun have raabt paa ham.

Han gentog atter sine Undskyldninger og endte med at sige den gamle Spøg, at man maatte jo ikke forstyrre Kærestefolk altfor meget heller, og da han sagde dette, smilte han godmodigt.

Hun iagttog ham nøjere. Han begyndte at slides tynd paa Klæderne, hans Ansigt var heller ikke saa fyldigt som før, og med en Gang slog det hende, at han kanske gik og sled ondt. Hvorfor var han flyttet fra Hotellet, og hvor boed han nu? Hun spurgte ham engang til, og han gav sig til at tale om en Ven, en Ungdomskammerat, virkelig sandt, Lærer ved en Skole, prægtigt Menneske.

Aagot spurgte ham ligefrem, hvornaar han kom til at rejse op til Thorahus igen; men det vidste han ikke, kunde han ikke sige bestemt; saa længe han havde dette Biblioteksarbejde, saa .....

Ja, han maatte ialfald for Guds Skyld komme til hende før han rejste; loved han det? Godt! Og pludselig spurgte hun: »Hør, jeg saa Dem altsaa den syttende Maj, De gik med en Sløjfe der i Knaphullet?« Og Aagot pegte, lagde Fingeren helt hen paa hans Frakkeopslag.

Javel, han havde denne Sløjfe, jo, man maatte da have Farverne paa en saadan Dag! Kunde hun ikke huske ifjor, da hun selv havde foræret ham en Sløjfe? Hun havde villet, at han skulde være pyntet, naar han holdt sin

syttende Maj-Tale for Bønderne hjemme, og saa havde hun givet ham denne Sløjfe, kunde hun ikke huske det?

Og Aagot husked det, hun spurgte:

»Var det virkelig den?«

»Ja, De maa nok spørge,« sagde han. »Jeg fandt den igen, jeg har tilfældigvis havt den med mig, aldeles tilfældig, jeg kom over den blandt mit Tøj.«

»Ja, tænk, jeg troed nok, at det var min Sløjfe, jeg blev sjæleglad for det, jeg ved ikke, hvorledes det var,« sagde hun stille og lod Hovedet synke.

Saa raabte Irgens fra Baaden, om hun ikke kom.

»Nej!« svared hun hastigt, aldeles uden at tænke over det; hun drejed ikke engang paa Hovedet. Hvilket Barn! Og bagefter, da det gik op for hende, hvad hun havde svaret, blev hun ude af det og raabte til Irgens: »Undskyld bare et Øjeblik, et eneste Øjeblik!« Og hun vendte sig atter til Coldevin: »Nej, nu vilde jeg saa gærne have talt med Dem, men jeg har ikke Tid, jeg skal til Øen, vi skal til Øen. Kære ..... Nej, jeg forstaar ikke dette!« Saa slog hun med en Gang om, hun rakte Coldevin Haanden igen og sagde: »Ja, ja, det blir vel altsammen godt tilslut: tror ikke De ogsaa det? Det er kedeligt, at jeg

ikke har mere Tid, Adjø saalænge. Saa ser De altsaa op til os en Dag?«

Hun hopped nedad Bryggen igen og steg ind i Baaden, hun gjorde Irgens en ny Undskyldning, fordi hun havde ladet ham vente.

Og Irgens roed ud. Han havde en ny Silkeskjorte paa idag, en ganske anden Silkeskjorte, og Aagot syntes, det var mærkeligt. De talte om Sjølivet, de store Rejser, Udlandet; han havde været udenlands kun i Tankerne, og derved blev det vel ogsaa for hans Vedkommende. Han saa vemodig ud. Hun ledte Talen hen paa hans sidste Bog, og han spurgte forundret, om hun endnu husked den? Da var hun vist den eneste!

»Saa bittert!« sagde hun.

Ja, undskyld! Men vilde hun saa ikke lade være at minde ham om hans Bog og al den Smaalighed og Misundelse, man havde forfulgt ham med, siden han udgav den? Hun saa selv, Bogen var vistnok udgiven, men kun et Par Smaablade havde anmældt den, og der laa den. Nej, Tak og Ære for Opmærksomheden, men de skulde ikke tale om den. Naa, Enden var ikke endnu, han havde kanske et Ord utalt, der skulde kanske ogsaa blive lyttet til det!

Han var i sin Hidsighed kommet til at ro stærkt til, Handskerne paa hans Hænder sprængtes

ud og blev hvide i Sømmerne. Hun sad og iagttog ham. Saa sagde han atter roligt:

»Det er sandt, De kommer jo ikke til at rejse paa Landet i Sommer, har jeg hørt?«

»Nej, Tidemands har ombestemt sig.«

»Ja, saa hører jeg. Det var Synd, jeg er paa en Maade bedrøvet over det for Deres Skyld.« Og idet han næsten hviled paa Aarene, sagde han ligefrem: »Men for min egen Skyld er jeg glad for det, jeg siger det lige ud.«

Pause.

»Saa, ro nu lidt stærkere, ellers kommer vi aldrig frem,« sagde hun. »De mener fremdeles at have Brug for mig til at kvikke op Deres Humør iblandt?« Hun lo. »Var jeg i Deres Sted, vilde jeg forresten trække Handskerne af, tror jeg; se, nu revner de overalt.«

Og han gjorde, som hun sagde, og svared:

»Men var jeg i Deres Sted, saa vilde jeg vel næppe bruge Handsker nogensinde, dertil vilde jeg være for stolt af mine Hænder.«

»Saa, saa, ingen Smiger! . . . . . Nej, men en anden Sag er det, at det er ganske brydsomt med Handsker, naar man har Ring.« Og hun trak ogsaa Handskerne af, de hvide Haandbage bare Mærker efter Sømmerne; hendes Forlovelsesring var ganske liden og ny. »Rent galt maa det vel være med Ringe med Sten i; men dem har jeg ingen af, saa.«

»Gud bevare mig, hvor Deres Hænder er smaa!« sagde han.

Da de lagde tillands, sprang Aagot opad Stenkajen med en Gang. Træerne henrykte hende; hun havde ikke set Skog i en Evighed, slige svære Træer her var her ogsaa, ligesom hjemme! Hun snused ind den fede Furrulugt med Behag, saa paa Stene og Træer med en Følelse af Genkendelse, Minder fra Hjemmet stormed ind paa hende og gjorde hende for et Øjeblik grædefærdig.

»Men her er jo Mennesker?« sagde hun.

Irgens lo.

»Ja, det er just ingen Urskog dette, desværre, men. Havde De virkelig ikke ventet at finde Mennesker her?«

»Nej, det havde jeg ikke. Ja, vis mig nu lidt om. Hvor her er dejlige Træer!«

De strejfed omkring en god Stund, saa, hvad der var at se, nød en Forfriskning ved et Udsalg. Folk fulgte dem som sædvanlig med Opmærksomhed, Irgens var kendt ogsaa her. Aagot lagde Mærke til det og sagde næsten med et Udtryk af Respekt:

»Tænk, man kender Dem her ogsaa, Hr. Irgens!«

»Aa, kanske endel,« sagde han. »Vi er jo heller ikke saa langt borte fra Byen endnu. Desuden saa maa jo Folk kende sine Forfattere, naturligvis.«

Aagot straaled. Gangen og Luften havde sat en mild Rødme i hendes Ansigt, paa hendes Mund, hendes Øren, ja, endog hendes Næse; hendes Øjne funkled viltre som et Barns. Hun kom til at huske paa, at hun ligefrem havde gjort en Grimase af Mishag, da hun saa, at der ogsaa var andre Mennesker paa Øen, hvad maatte Irgens tænke derom?

»Ja, det forundred mig et Øjeblik at finde saa mange Mennesker her, det er sandt,« sagde hun; »men jeg tænkte paa Dem. De fortalte, at De havde skrevet flere af Deres Digte her, og sligt noget troed jeg ikke, man kunde gøre i Støj.«

Hvor hun husked, hvor hun husked! Han saa betagen paa hende og svared, at det kunde man heller ikke, man kunde ikke skrive under nogen Forstyrrelse; men han havde sit stille Sted her, hvor der næsten aldrig kom et Menneske, det var over paa en anden Kant, skulde de gaa did?

Og de gik.

Det var ganske sandt et stille Sted, et rent Krat, nogle store Stene, Ener, Lyng, indelukket til to Sider. Her satte de sig. Langt borte saaes en liden Græsslette.

»Og her har De siddet og skrevet!« sagde hun. »Tænk, jeg synes, det er ganske underligt at vide det. Sad De netop her?«

»Ja, saa omtrent, vel,« svared han smilende. »Ved De, det er en Nydelse for én at støde paa

en saa umiddelbar Interesse som Deres. Den er formelig fugtig af Friskhed.«

»Og hvordan bærer man sig ad, naar man skriver? Kommer det?«

»Ja, det kommer. Man blir kært eller haardt berørt, og saa kommer det. Men saa gælder det om, at éns Ord kommer til at elske eller hade, som éns Hjærte elsker eller hader. Ofte standser det hele, man finder ikke Sprogets ladeste Ord til at udtrykke Deres Haands Stilling dèr, man mangler Betegnelsen for den fine Glæde, Deres Latter vækker i én . . . . . Ja, dette er bare Eksempler, forstaar De,« lagde han hurtigt til.

Saa blev hun siddende at tænke paa dette. Hun havde Hænderne foran sig og saa ned.

Solen daled sagte, der iled en Dirren gennem Træerne, alt var stille.

»Hør!« sagde han, »hør, hvor Larmen koger inde i Byen!«

»Ja,« svared hun sagte.

Han lagde Mærke til, at Kjolen strammed nedad hendes Knæ, han fulgte Knæets bedaarende Linje, saa, hvor hendes Barm steg og sank, iagttog hendes Ansigt med det kære Smilehul; denne noget store, uregelmæssige Næse paavirked ham, jog Blodet op i ham. Og han sagde, idet han flytted sig nærmere hen imod hende, med lidt famlende Ord, afbrudt:

»Nu er dette de Saliges Ø, og Stedet her hedder Aftenlund, Solen daler, vi sidder her, Alverden er borte, dette er ligefrem min Drøm. Sig, forstyrrer det Dem, at jeg taler? De sidder saa hensunken ..... Frøken Lynum, nu er der ingen Raad med mig, jeg overgiver mig til Dem. Jeg har en Følelse af, at jeg ligger dèr for Deres Fødder og siger dette, skønt jeg sidder her .....«

Denne pludselige Overgang i hans Tone, de dirrende Ord, hans Nærhed slog hende med en kort, stupid Forbauselse, hun saa paa ham et Øjeblik forinden hun fik sagt noget. Saa begyndte hendes Kinder at anløbes rødt, hun vilde rejse sig og sagde med det samme:

»Hør, Irgens, skal vi ikke gaa?«

»Nej!« svared han. »Nej, ikke gaa!« Han holdt hende fast i Kjolen, slog Armen om hendes Liv og holdt hende tilbage. Hun stritted imod, rød i Ansigtet, leende forlegent ud i Luften, mens hun stadig arbejded med at faa væk hans Arm.

»Jeg mener, De er gal,« sagde hun hele Tiden, »jeg mener, De er gal, Irgens!«

»Hør, lad mig ialfald sige Dem noget,« bad han.

»Ja, hvad er det?« sagde hun, og hun lytted virkelig, holdt Hovedet bort og lytted.

Saa begyndte han at tale, med hastige og usammenhængende Ord, hans Hjærteklap skalv

i hans Stemme, han var fuld af Ømhed. Hun saa jo dog, han vilde ikke noget andet, blot fortælle hende, hvor usigelig glad han var i hende, hvor han var overvunden, aldeles overvunden, som aldrig nogensinde før. Hun kunde tro ham, dette havde ligget og groet i hans Hjærte længe, allerede siden den første Gang, han saa hende; han havde stridt en Strid forat holde det inden Grændser, men en saadan Strid havde jo ikke meget paa sig, det var sandt, det var altfor kært at give efter, og man gav efter, man stred med stadig slippende Tag. Nu var det kommet til Enden, han havde ikke mere at give efter, han var afvæbnet aldeles . . . . . »I Guds Navn, Frøken Aagot, lad mig høre et tilgivende Ord af Dem ialfald! Tro mig, det er ikke min Vane at overfalde Alverden med Kærlighedserklæringer, jeg er i Virkeligheden en lidt stiv Natur, enten det nu er en Fejl eller et Fortrin ved mig. Men naar jeg har talt til Dem, som jeg har gjort nu, saa maatte De forstaa, at jeg har været noksaa nødt til det, havt en Nødvendighed til det. Sig, kan De ikke forstaa det? Nej, jeg tror, mit Bryst gaar istykker . . . . .«

Stadig med bortbøjet Overkrop havde hun nu vendt Ansigtet og sad og saa paa ham; hendes Hænder havde ophørt at arbejde, de var blevne hvilende paa hans, der endnu omslutted

hendes Liv, hun kunde tydelig se paa hans Strube, hvor hans Blod slog. Saa satte hun sig ret, og han holdt fremdeles om hende, hun syntes ikke at føle det mer, men greb sine Handsker, der laa ved Siden af hende, og sagde med bævende Læber:

»Ja, Irgens, men dette skulde De alligevel ikke have sagt. Nej, skulde De vel? For jeg vilde ikke have havt det, jeg har ingen Raad med det, saa . . . . .«

»Nej, det skulde jeg vel ikke, jeg skulde ikke have sagt det, men.« Han stirred paa hende, ogsaa hans Læber dirred lidt. »Frøken Lynum, hvad vilde forresten De have gjort, naar Deres Kærlighed gjorde Dem til et Barn, formelig ruinered Deres Fornuft og forblinded Dem, saa at De ikke saa mere? Jeg mener . . . . .«

»Ja, men sig nu ikke mer!« afbrød hun. »Jeg forstaar Dem nok, men . . . . . Og forresten saa kan jeg ikke høre paa Dem heller.« Hun mærked, at han endnu havde sin Arm om hende, og med et Ryk flytted hun sig paany bort og rejste sig.

Hun var endnu saa forvirret, at hun ingenting foretog sig, men blev staaende der og se ned, hun børsted ikke engang Lynget af sin Kjole. Og da ogsaa han rejste sig efter hende, gjorde hun ikke Mine til at ville gaa, men blev stadig staaende.

»Kære Irgens, jeg vil være saa taknemmelig, hvis De ikke fortæller dette til nogen. For jeg er saa bange,« sagde hun. »Og De skal jo ikke bryde Dem om mig mere, ved De. Jeg kunde ikke tro, at De brød Dem om mig heller, jo, jeg tænkte nok, at De var lidt glad i mig, jeg havde begyndt at tænke det; men ikke saa meget, troed jeg. Hvordan kunde han være meget glad i mig! har jeg tænkt . . . . . Men hvis De vil, saa skal jeg gærne rejse hjem til Thorahus en Tur . . . . .«

Han rørtes umiddelbart, han svælged, fik fugtige Øjne. Hendes forunderlig søde Snak, disse trohjærtede Ord, hele hendes Stilling, der var uden Angst, uden Skaberi, virked mere paa ham end alt andet, hans Følelse blussed i ham, slog op i lys Lue: Nej, nej, ikke til Thorahus, ikke nogen Steder, bare være her! Han skulde nok beherske sig, vide at beherske sig, hun maatte blot ikke rejse. Aa, om han blev helt gal, om han gik tilbunds, vilde han heller have hende her.

Han vedblev at tale, idet han børsted hendes Kjole. Hun maatte forlade ham alt, han var ikke som alle andre, han var Digter, naar Øjeblikket var der, saa gav han sig hen. Men hun skulde ikke faa Grund til at beklage sig mere, naar hun bare ikke rejste . . . . . Vilde det forresten ikke være det allerringeste ivejen fra

hendes Side at rejse, ikke en Smule? Aa, nej, der vilde vel ikke det, han gjorde sig ingen Indbildninger . . . . .

Pause. Han vented, at hun dog vilde svare, modsige ham lidt; det vilde maaske gøre hende noget ondt at rejse til Thorahus. Men hun taug. Var han da totalt ligegyldig for hende? Umuligt! Men denne Tanke begyndte at pine ham, han saaredes, stødtes, fandt sig næsten forurettet af hende. Han gentog sit Spørgsmaal: var der virkelig ikke en liden Gnist af Gengæld hos hende for al hans Kærlighed?

Hun svared mildt, vemodigt:

»Nej, De maa ikke spørge. Hvad tror De, Ole vilde sige, hvis han hørte det?«

Ole? Han havde ikke et Øjeblik tænkt paa ham. Stod han da virkelig og skulde optage Konkurrencen med Ole Henriksen? Det var for latterligt, og han kunde ikke tro, at hun for Alvor mente det. Herregud, Ole kunde være god for sig, han solgte og købte, han gik sin Kræmmergang gennem Livet og betalte sine Regninger og lagde nye Skillinger til sin Formue, det var alt. Havde virkelig de mange Penge nogen Betydning for hende? Gud ved, kanske var der i dette lille-lyse Hoved et forstukket Hjørne, hvor Tanken tumled med

Kroner og Øre ogsaa, saa umuligt som det hørtes.

Irgens taug et Øjeblik, Skinsygen begyndte at arbejde i ham, Ole var istand til at holde fast paa hende, hun vilde maaske endog foretrække ham, han var blaaøjet og høj, hans Øjne var sære.

»Ole?« sagde han. »Det er mig jo ligegyldigt, hvad han vilde sige. Ole er ikke til for mig, det er Dem jeg elsker.«

For første Gang gav det et lidet Ryk i hende, hun blegned, fik en Rynke over Næsen og begyndte at gaa.

»Nej, dette er for daarligt!« sagde hun. »Dette skulde De heller ikke have sagt. Det er mig, De elsker? Ja, men saa sig det dog ikke mer.«

»Frøken Aagot, bare ét Ord: er jeg virkelig aldeles ligegyldig for Dem?«

Han havde lagt Haanden paa hendes Arm, og hun maatte se paa ham. Han var saa voldsom, han behersked sig aldeles ikke, som han sagde, nu var han ikke smuk.

»Dette Spørgsmaal skulde De ikke gøre mig, jo,« svared hun. »Jeg elsker jo Ole, det forstaar De vel.«

Solen sank alt mer og mer, Menneskene havde forladt Øen, kun hist og her gik endnu en forsinket Spadserende udad Vejen, der førte

ind til Byen ad Landsiden. Irgens gjorde ingen flere Spørgsmaal, han taug eller talte det nødvendigste, hans Sindsbevægelse gjorde hans Øjne meget lyse. Aagot prøved forgæves at faa en Samtale til at gaa, hun havde selv mere end nok med at holde sit Hjærte roligt, og han saa det slet ikke, han var bare optagen af sin egen Sorg.

Da de sad i Baaden, sagde han:

»Ja, De vilde kanske helst have kørt ind til Byen igen, alene? Her turde kanske være en Vognmand endnu . . . . .?«

»Nej, Irgens, vær ikke slem!« svared hun.

Hun kunde ikke holde sine Øjne tørre længer, hun tvang sig til at tænke paa ligegyldige Ting forat stive sig op, stirred bagud paa Øen, som de forlod, fulgte med Blikket en Fugl, der fløj udefter Fjorden. Og endnu med fugtige Øjne spurgte hun:

»Hvad er det? Er det Vand, det sorte derhenne?«

»Nej,« svared han, »det er Eng, grøn Eng, den har ligget i Skygge, det er Duggen, som gør den saa sort.«

»Tænk, jeg syntes, det var Vand!« Men da det nu var umuligt at sige noget mer om denne grønne Eng, som laa i Skygge, gik hun lige løs paa Sagen og sagde: »Hør, lad os tale sammen igen, Irgens! Ikke sandt?«

»Jovel,« svared han. »Lad os for Eksempel sige hver vor Mening om de Skydotter dèr paa Himlen. Jeg synes, de ligner svære Fregner, Udslæt . . . . .«

Hun hørte godt, at hans Tone var kold, isende kold; men hun svared alligevel smilende:

»I mine Øjne ligner de nu mere Skydotter alligevel.«

»Ja,« sagde han, »jeg har ikke Haab om at kunne finde de rammende Betegnelser just nu, jeg er virkelig lidt for sløv, Frøken Lynum. Vær lidt rimelig og bær over med mig for denne Gang, vil De det? Ja De maa ikke tro, at jeg er Døden nær, men . . . . . jeg dør i det hele taget ikke let, men . . . . .«

Han roed stærkt, de nærmed sig Bryggen. Han lagde Langsiden til, traadte op paa Trappetrinnet og hjalp hende iland. De var begge uden Handsker endnu, hendes varme Haand hviled i hans, hun benytted Anledningen til at takke ham for Turen.

»Og jeg beder Dem glemme, at jeg har overfaldt Dem med mine Hjærteanliggender,« sagde han, »Kære tilgiv det!«

Og uden at vente paa hendes Svar, tog han Hatten af, sprang ind i Baaden igen og stødte paany ifra.

Hun havde standset oppe paa Bryggen, hun saa, at han igen gik i Baaden, og hun

vilde raabe til ham, spørge, hvor han agted sig hen, men opgav det. Han saa hendes lyse Nakke forsvinde indad Bryggen.

Egentlig havde han ikke ment noget med at stige i Baaden igen, han gjorde det af Forlegenhed, i Øjeblikkets Bevægelse og Hast, uden Tanke paa at ville foretage sig noget ekstra. Han greb Aarene og roed ud, ud paa Vandet, henimod Øen igen; Aftenen var lige stille. Nu, da han var alene, greb Fortvivlelsen ham haardt; atter en Skuffelse, atter et Fald, det værste! Og ingen Stjærne i den hele Nat! Han husked et brat Øjeblik Hanka, som kanske havde været og søgt efter ham idag, ja, som kanske gik og søgte efter ham et eller andet Sted endnu. Nej, Hanka var ikke lyshaaret, Hanka var mørk, hun straaled ikke, men hun betog. Men hvordan var det, stødte hun ikke lidt med Maven, naar hun gik? Hanka havde ikke Aagots Gang, hun stødte med Maven. Og hvoraf kom det, at hun ikke mere kunde faa det til at risle i hans Bryst, naar hun lo?

Han lagde Aarene ind og lod Baaden drive; det tog paa at mørkne lidt. Hans Hoved var fuldt af Tanker, en Mand paa det vildene Hav, en slagen Kejser, Lear, mange, mange Tanker. Han satte sig bag i Baaden og begyndte at skrive, skrive Vers paa Vers, paa Bagsiden af et Par Konvolutter. Gudskelov, hans Talent

kunde man ikke fratage ham! Og ved Tanken herom, skalv atter en inderlig Følelse af Lykke gennem ham.

Han tændte en Cigar og blæste Røg ivejret. Egentlig var han dog en mærkelig Mand, en Digter, bare Digter! Nu laa han her og drev i en Baad, og hans Hjærte led, og hans Blod var hedt i ham af Smærte; men han digted alligevel, det kunde han ikke lade være, han laa og søgte efter Ord, vejed og valgte Ord, og hans Hjærte led, og han var aldeles syg af Sorg. Det kunde man kanskesig kalde Kraft!

Og han skrev igen . . . . .

Det var sent paa Nat, da han roed iland. Han saa Milde oppe i en Gade, det var med Nød, han selv kunde undgaa at blive opdaget. Milde var i Stemning og havde en Pige under Armen, hans Hat sad helt paa tre Haar, han talte ganske højt i Gaden. Et nyt Korset! tænkte Irgens; ja, ja, nu kan han atter dyrke dette sit frodige Talent, han har faaet Stipendiet at rutte med!

Og Irgens sneg sig ind i en Sidegade. Men da han var kommet til »Hjørnet«, skulde han til alt Uheld træffe Øjen. Hvor han dog var ilde ude idag, i hele Dag! Øjen rev straks Kappen op og haled frem et Manuskript. Det var bare et kort Prosadigt, jo, jo, han

maatte faa læse det, nu med det samme, det var ægyptisk, foregik i et Gravkammer, var stivt og naivt i Tonen, mærkeligt. Men Irgens, som var lige saa optagen af sit eget Digt, som den anden af sit, stak ogsaa Haanden i Lommen. Han havde gaaet og glædet sig til at faa komme hjem rigtig fort og faa læse sit Digt igennem i al Ro, han blev utaalmodig, han glemte sin Fornemhed og sagde:

»Tror du ikke, at jeg ogsaa kan hale Papirer op, hvis jeg vil?«

Øjen bøjed sig straks, han var aldrig før bleven saaledes beæret af Irgens, dette var usædvanligt. Og han foreslog, at de skulde gaa over i Lunden og finde en Bænk.

»Nej,« sagde Irgens saa, »det er ikke noget at gøre Stas af just, det er bare en Stemning.« Men han fulgte alligevel med til Bænken. Og da han satte sig, var han atter saa overlegen, at han kunde sige temmelig ligegyldigt: »Ja, hvis du endelig gider høre, hvad Bagsiden af et Par gamle Konvolutter kan indeholde, saa.«

Og han læste:

Ud glider Jollen
ved Midnatstide,
og alt er stille
saa vide, vide,

og Natten lukker
sig allevegne,
mens Jollen vugger
til Havskæregne,
til Havskæregne, til fjærne Øer.

Jeg hører Lyden
af andre Joller,
to Slag med Aarer
mod Aaretoller?
Ak, nej, de Slag er
saa bittert begge
mit Hjærtes Ho-Ho
mod Brystets Vægge,
de dumpe Ho-Ho, som aldrig tier.

Og nys hun sad her,
mit Livs Sirene.
Saa fløj hun bort, og
jeg blev alene.
Det tog min Aande,
hver Glæde drukned,
og alle Stjærner
og Sole slukned.
Nu driver Jollen for alle Vinde.

Sig, er der ikke en Ø derude?
Her flyver Fugle, og Kysten stiger,
og Bjærge blaaner i varme Riger.
Glid ganske sagte, saa saare sagte, min lille Skude!

Her er de Saliges vinblaa Høje.
Og Latter lyder, og Glæder buldrer,
der staar et Følge af vilde Huldrer,
med Smil om Munden, som hvide Stjærner mod Slottets
Fløje.

Og glid, min Jolle, saa lulle, lulle!
Nu blusser Smilet, nu gløder Vinen,
og Huldrer spiller paa Mandolinen.
Lad Sorgen fare, lad Sorgen fare og Jorden rulle!

Og Jollen vugger i Midnatstide
ved Havskæregne,
og alt er stille saa vide, vide
og allevegne.

En Fugl slaar op som en Splint og dirrer
hen ind i Natten,
en Fristerinde, en sød Forvirrer
har vel forladt den.

Saa find en ny paa din Vej og tag den,
imens du bier . . . . .
Og Nattens Lyddulm slaar sammen bag den,
og alting tier.

VI.

Tidemand var fremdeles tilfreds med Tingenes Gang, saaledes gjorde han gode Forretninger med Is paa England. Han satte heller ikke megen Lid til Rygterne om, at den rigelige Regn i Rusland havde forandret Udsigterne for Aarets Høst til det bedre. Der havde regnet, javist; men Faktum var, at Rusland den Dag idag var stængt, absolut stængt, der kunde ikke lures en Sæk Korn ud af Landet, om man vilde veje den op med Guld. Og Tidemand holdt sine faste Priser, han solgte nu og da nogle Sække Rug ud paa Landet, men hans vældige Oplag svandt næsten ingenting ind derved, der maatte komme Kornmangel, Panik, før han kunde tale om nogen Afsætning af Betydning. Det hasted heller ikke, Tiden var ikke inde. Nej, vent bare til Vinteren!

Og Tidemand lod Dagene gaa. Han var som sædvanlig stærkt rændt paa Dørene af

Skippere, Skibsredere og Agenter af alle Slags; man kom til ham med Lister til Paategning, med alskens Forslag, hans Navn blev forlangt, han maatte tage Aktier. Intet kunde sættes i Værk uden Handelsstandens Hjælp, og man henvendte sig især til de Unge inden denne, de Driftige, som tumled med Planer og Penge, og som desuden havde lært sine Ting. Der var nu den elektriske Sporvej, det nye Teater, det nye Træsliberi i Vardal, Trankogeriet i Henningsvær, altsammen skulde have sine Navne, sit Stempel af Byens Forretningsmænd. Baade Tidemand og Ole Henriksen var saa at sige selvskrevne Aktieejere til Stadighed.

Dette skulde bare min Fader i Kødet have set! sagde Tidemand ofte for Spøg, naar han skrev sig paa. Det var bekendt om hans Fader, at han havde været over al Maade gærrig, han var en af Fortidens gamle Hædershøkere, som gik omkring med Fangskind og Halværmer og vejed nøjagtigen Gryn og Sæbe i Lod. Han timedes ikke at klæde sig anstændigt, hans Sko var endnu et Ordsprog, Tæerne stak ud, og naar han gik, var det som om disse Tæer ledte efter Kobberskillinger paa Fortougsfliserne. Sønnen slægted ikke Faderen meget paa, hos ham var Horisonten brudt, den havde slaaet vide Revner og aabned ham Udsigter, hans lyse Handelshoved var anerkendt.

Nu var netop Ole Henriksen kommet ind til ham paa Kontoret og var atter begyndt at tale om det nye Garveri, som der var en slig udmærket Beliggenhed for oppe ved Thorahus. Dette Foretagende vilde engang blive til noget, der var ingen Tvivl derom; de store Skoge fældtes Aar for Aar, Tømmeret solgtes til Ind- og Udland, to Toms, tre Toms Afskær og Top blev liggende tilbage i Skogen til ringe Nytte. Hvilken Enfoldighed! Granbark indeholdt indtil tyve pro Cent Garvestof, hvad om den blev opsamlet, bragt i Værdi?

Man fik se, hvad der kunde gøres til Vaaren . . . . .

Ole Henriksen saa noget overarbejdet ud, han havde ogsaa altfor liden Hjælp; naar han nu skulde til England, fik han give sin Førstemand Prokura og sætte ham noget ind i Kontorarbejdet. Det var ellers gaaet saa let for Ole at arbejde, siden Aagot kom, hun havde altid været med og gjort den lille Hjælp, hun kunde; men nu havde Aagot været utilpas i et Par Dage og havde maattet holde Stuen. Ole savned hende, og det var ham paafaldende, hvor alting havde set lettere ud, naar hun var tilstede. Naturligvis havde hun været uforsigtig alligevel paa den Øtur i Forgaars og havde forkølet sig. Der saa man bare! Han havde saa gærne villet have hende med paa en Sejltur med den lille Lystjagt,

men denne Sejltur havde nu maattet opsættes til næste Søndag. Han bad Tidemand om at blive med, der blev er syv, otte Stykker, de skulde koge Kaffe, kanske gik de iland paa et Skær.

»Og er du sikker paa, at Frøken Aagot blir frisk igen til den Tid?« spurgte Tidemand.

»Ja, det er jo ikke nogen Sygdom,« svared Ole, »det er bare lidt Ildebefindende, lidt Hovedpine, vel. Forresten kan hun slippe ud allerede imorgen, har Doktoren sagt.«

»Aa, ikke værre. Ja, slige Øture er farlige saa tidlig paa Aaret . . . . . Hvad jeg vilde sagt: Vil du ikke være saa snil at bede Hanka selv? Det er ikke sikkert, at jeg faar hende med . . . . . Og med Hensyn til det Garveri, saa faar vi se Tiden an et Aar. Det afhænger jo noget af Trælastpriserne ogsaa.«

Da Ole havde fundet Fru Hanka og indbudt ogsaa hende til Sejlturen, gik han hjem. Han grunded lidt over, hvad Tidemand havde sagt: at slige Øture kunde være farlige saa tidlig paa Aaret, Tidemand havde lagt en liden Betoning paa det, og Ole havde set paa ham.

Da han gik opad Trappen i sin Lejlighed, traf han udenfor sin egen Entrédør Coldevin. De to Herrer blev staaende at se paa hinanden et Øjeblik. Coldevin tog endelig til Hatten og sagde noget forvirret:

»Nej, jeg er jo gaaet aldeles galt, ser jeg, her bor nok ingen Ellingsen. Jeg leder efter en gammel Bekendt, Ellingsen. Det er ikke muligt at finde Folk hjemme her i Byen, de holder til paa Kaféerne, jeg har ledt højt og lavt. Undskyld forresten, De bor altsaa her, Hr. Grosserer? Det var da besynderligt, at netop De skulde bo her . . . . . Hvordan lever Frøkenen?«

»Har De ikke været inde?« sagde Ole. Han observered, at Coldevin nylig maatte have været i stærk Bevægelse, hans Øjne var rødrandede, vaade.

»Inde? Nej, Gudskelov, jeg var da ikke saa gal at ringe straks, der er kanske ogsaa syge Folk i Huset? Nej, jeg stod netop og læste her paa Dørpladen, da De kom . . . . . Og De lever vel, Hr. Grosserer? Og Frøkenen?«

»Jo, Tak. Ja, Aagot har været lidt daarlig, men. Vil De ikke se ind? Aa, gør det, hun sidder inde.«

»Nej, nej, Tak, ikke nu. Nej, jeg maa prøve at finde min Mand, det haster lidt.« Coldevin hilste og gik nogle Trin nedad Trappen. Saa vendte han sig om igen og sagde: »Ja, det er altsaa ikke noget farligt med Frøken Aagot da? Jeg synes ikke, at jeg har set hende i nogle Dage, jeg har set Dem som snarest et Par Gange i Gaderne, men ikke hende.«

»Nej, det er ikke noget farligt; imorgen kommer hun ud igen. Nej, det var vel lidt Forkølelse formodentlig.«

»Ja, De maa undskylde, at jeg graver og spørger saa ubeskedent,« sagde Coldevin nu med sin sædvanlige Ro. »Jeg havde blot tænkt at skrive hjem, skrive til Sorenskriverens iaften, og saa var det jo morsomt at kunne hilse. Beder saa mange Gange om Undskyldning.«

Coldevin løfted igen sin Hat og gik.

Ole fandt sin Forlovede i hendes eget Værelse, hun læste. Da Ole kom, kasted hun Bogen hen paa Bordet og fløj ham imøde. Hun var frisk, ja, aldeles frisk; føl Pulsen, hun havde ingen Feber mer! Aa, hvor hun glæded sig til Søndags! Ole foreholdt hende paany, hvor forsigtig hun maatte være, hun skulde værsaagod klæde sig anderledes godt til Sejlturen, forstod hun det? Tidemand havde ogsaa sagt, at det var gruelig farligt med slige Ture saa tidlig paa Aaret.

Og saa skulde hun være Værtinde! sagde han. Tænk, saa nydeligt! Lille Frue, lille Frue! . . . . . Hvad var det forresten for en Bog, hun netop læste i?

»Aa, det var bare Irgens' Digte,« svared hun.

»Ikke sig »bare« om Irgens' Digte,« sagde han. »Ikke sandt, du syntes jo ogsaa selv, at de var saa vakre?«

»Ja, men nu havde jeg altsaa læst dem før, jeg kendte dem, det var derfor jeg sagde »bare« ..... Værtinde, siger du? Ja, Gud ved, hvad Slags Værtinde jeg blir! Skal der være megen Stas?«

»Er du gal, megen Stas? En Sejltur, forstaar du, Kaffe, Pjolter og Smørogbrød..... Hør, det er sandt, jeg traf Coldevin her ude paa Trappen, han gik og ledte efter en Mand, han vilde slet ikke ind.«

»Bad du ham med til Sejlturen?« raabte Aagot. Og hun blev meget skuffet, da Ole ikke havde husket det. Han maatte love at gøre alt forat finde Coldevin i Ugens Løb.

Lørdag Aften sent ringte Tidemand paa hos Henriksens og bad om at faa tale med Ole. Nej, Tak, han vilde ikke ind, det var saa sent, han havde bare en liden Sag at forhandle med Ole om.

Da Ole kom ud, saa han straks, at noget alvorligt var ivejen, han spurgte, om de skulde gaa ud eller stige ned i Kontoret, og Tidemand sagde, at det var ligegyldigt for ham. Saa begav de sig ned i Kontoret.

Tidemand lagde et Telegram paa Pulten og sagde dæmpet:

»Det gik ikke rigtig godt med min Rughandel alligevel, Ole. I dette Øjeblik er Rug normal, Rusland har ophævet sit Udførselsforbud.«

Rusland havde ganske rigtig taget sit Forbud tilbage. De uventet gode Udsigter, man nu en Tidlang havde havt for Aarets Høst, var ikke blevne gjorte tilskamme, og dette i Forening med de velsignet store Beholdninger af magasineret Korn fra forrige Aaringer havde overflødiggjort den russiske Regerings strænge Forholdsregler; Hungersnøden var ophørt, Udførselsforbudet erklæret hævet, Rusland og Finland var atter aabne. Dette var Telegrammets Indhold.

Ole sad en Stund stum. Dette var et voldsomt Slag. I hans Hoved fløj i et Øjeblik allehaande Tanker om: hvad om Telegrammet var løgnagtigt, et Børsfif, et købt og betalt Forræderi? Og han saa igen paa den solide Agents Underskrift og kunde ikke fatte Mistanke til ham. Men havde man nogensinde hørt Magen? Et Lands Regering havde holdt sig selv for Nar og foretaget selvødelæggende Manøvrer ganske med aabne Øjne! Det var værre end i 1859, da ogsaa et Forbud var bleven hævet midt i Høsten og havde rystet Markederne sønder og sammen. Ja, men da var der Krig . . . . .

Den lille Klokke paa Væggen tikked og gik, tikked og gik i Tausheden.

»Du kan vel stole paa Telegrammet?« sagde Ole endelig.

»Ja, Telegrammet er nok paalideligt, desværre,« svared Tidemand. Min Agent telegrafered to Gange igaar: Sælg, sælg! Jeg solgte ogsaa det lille, jeg kunde, solgte med Tab, solgte under Dagens Priser; men hvad forslog det? Jeg tabte voldsomt igaar, kan du tro!«

»Ja, gaa nu ikke hen og overil dig, lad os overveje Tingen. Hvorfor kom du ikke til mig straks igaar forresten? Det havde jeg ventet, Andreas.«

»Nej, jeg burde jo ikke have kommet til dig iaften heller med en slig Nyhed, men . . . . .«

»Ja, en Gang for alle,« afbryder Ole, »jeg vil hjælpe dig alt, jeg kan. Alt, jeg kan, forstaar du. Og jeg kan jo ikke saa rent lidet.«

Pause.

»Ja, du skal have Tak . . . . . og Tak for alt! Jeg forstod nok, at jeg ikke vilde gaa uhjulpen fra dig, men. Jeg vil være glad, om du kunde overtage nogle af mine Sager . . . . . af dem, som der ikke er nogen Resiko ved, Aktier og sligt noget . . . . .«

»Nej, dem kan hvemsomhelst skille dig af med. Jeg overtager simpelthen Rug. Vi daterer Papirerne for i Forgaars, for min Faders Skyld.«

Tidemand rysted paa Hovedet.

»Nej, aldrig!« sagde han. »Tror du, jeg har ophørt at være Handelsmand? Jeg skal dog ikke have noget af at trække dig med mig.«

Ole saa paa ham, Aarerne arbejded i hans Tindinger.

»Du er en Tosk!« sagde han forbittret. »Tror du, jeg er saa let at trække med?« Og Ole svor, rød i Ansigtet, lige under Tidemands Næse: »Jeg skal Fan søkke mig vise dig, hvor let jeg er at trække med!«

Men Tidemand var ubevægelig, ikke engang Oles Forbittrelse fik ham til at give efter. Nej, han forstod Ole, hans Formue var kanske ikke saa liden, men han overdrev vistnok, naar han lod som om den raged vældigt op; Ole skrød ene og alene forat være ham tilhjælp, det var Sagen. Og desuden vilde Rug synke med rivende Fart fra imorgen af, det var ikke engang Handel mellem Uvenner at sælge Rug nu til Forgaarsdagens Pris.

»Men hvad vil du da? Vil du standse?« spurgte Ole hidsigt.

»Nej,« svared Tidemand, »jeg tror ikke, at jeg behøver det. Isen paa England er mig virkelig til lidt Hjælp, ja, den er ikke stor, men Kroner er Penge nu for mig. Jeg skal indskrænke min Bedrift foreløbig, jeg vil sælge det, jeg kan sælge, rejse lidt Kontanter. Jeg vilde høre, om

du kanske kunde købe . . . . . du kunde faa Brug for det nu, naar du gifter dig . . . . . for vi bruger det nu slet ikke alligevel, saa det kan være det samme . . . . .«

»Hvad er det, du taler om?«

»Jo, du kunde kanske købe Landstedet nu, naar du gifter dig, jeg tænkte mig det.«

»Landstedet? Vil du virkelig sælge det?«

»Jeg maa.«

Pause. Ole mærked, at Tidemands Sikkerhed begyndte at klikke.

»Det er godt,« sagde han, »jeg beholder dit Landsted. Og den Dag, du kan købe det tilbage, er det tilsalgs. Jeg har paa Følelsen, at det ikke varer nogen Evighed.«

»Ja, det maa Vorherre vide. Men ialfald saa gør jeg nu, hvad jeg bør og kan. Jeg er saa glad, fordi du kommer til at eje Stedet. Det er vakkert der, det var ikke med min Vilje, at vi blev borte derfra i Sommer . . . . . Naa, ja, ja, dette letned mig lidt, nu faar vi se. Jeg haaber, at jeg ikke behøver at lukke, det vilde blive for svært. Og værst for Børnene, værst for Børnene.«

Ole tilbød atter al sin Hjælp.

»Ja, Tak,« sagde Tidemand, »jeg tager ogsaa imod alt, hvad du kan gøre for mig med Rimelighed. Men Tab er nu Tab alligevel, ved du, og selv om jeg kan holde det gaaende uden

Fallit, saa er jeg jo lige fuldt en fattig Mand for det. Jeg ved ikke, om jeg ejer en Hvid nu . . . . . Det var en Guds Lykke, at ikke du blev med paa Rugen, Ole, det var virkelig et saare Held, jeg er ialfald glad forsaavidt . . . . . Ja, ja, nu faar vi se, som sagt.«

Pause.

»Ved din Kone om dette?« spurgte Ole.

»Nej, jeg fortæller hende det efter Sejlturen . . . . .«

»Sejlturen? Ja, den aflyser jeg naturligvis nu.«

»Nej,« sagde Tidemand, »jeg vil bede dig om ikke at gøre det alligevel. Hanka har talt meget om den, hun har glædet sig overordentlig til den. Nej, jeg vil tværtimod bede dig om at lade som intet imorgen, være saa tilfreds som du kan; jeg skal rigtig forskylde dig for det af al min Ævne. Naturligvis nævner vi ikke min Ulykke med et Ord.«

Tidemand stak Telegrammet i Lommen og tog sin Hat.

»Ja, undskyld, Ole, at jeg kom og forstyrred dig. Jeg gaar ialfald gladere bort end jeg kom. Tak for al din Hjælp. Kommer jeg nogensinde i den Stilling igen, saa . . . . . men det gør jeg kanske ikke . . . . . men da skulde jeg huske dig for det.«

»Herregud, saa staa dog ikke der og snak slig; jeg troed ikke, at det skulde være nød-

vendigt mellem os . . . . . Forresten tør du forestille dig Ulykken lidt større end den er, ja, det ved jeg ikke, men . . . . .«

»Ja, Isen gaar udmærket, det er rent utroligt, jeg er glad for, at jeg har den. Naturligvis er det Bagateller, men det hjælper paa. Og naar nu Landstedet kommer i dine Hænder, saa . . . . . Ja, ja, Ole, saa faar jeg hæve lidt paa dig, naar jeg nu trænger det som værst. Og Godnat for iaften.«

»Du lukker ikke, Andreas, det siger jeg dig!« sagde Ole efter ham for sidste Gang.

SEKSTI FOLD

I.

Et Selskab af Damer og Herrer var samlet nede paa Bryggen, det var det Selskab, som skulde paa Sejltur med Aagots Jagt; man vented bare paa Paulsbergs, som endnu ikke var komne. Irgens var allerede utaalmodig og sagde Spydigheder: var det ikke bedst at sende selve Jagten op til Paulsbergs og hente dem ærbødigst? Da Paulsberg og Frue endelig kom, gik man straks ombord og krydsed ud af Fjorden.

Tidemand havde Roret. Et Par af Ole Henriksens Bryggefolk var med som Mandskab. Ole havde virkelig ordnet denne Tur paa bedste Maade og taget med en udsøgt Proviant; han havde husket alt, ja, han havde ikke engang glemt brændt Kaffe til Irgens. Men Coldevin havde det ikke været ham muligt at finde, og Journalist Gregersen havde han med Vilje undladt at invitere; Gregersen kunde let have set et eller andet Telegram fra Rusland.

Tidemand talte ikke, han saa ud, som om han havde havt en vaagen Nat, maaske to vaagne Nætter nu. Da Ole spurgte, hvordan han havde det, svared han, at det gik an, svared smilende, at det gik an. Men forresten vilde han bede om at faa beholde Pladsen ved Roret.

Og Jagten lagde ud imod Havskærrene.

Fru Hanka sad helt forude, hendes Ansigt var friskt, hun havde kastet sin Forværks Kaabe ganske løst om sig, og Milde bemærked, at det var malerisk.

»Gid det forøvrigt var Pjoltertid snart!« sagde han højt og leende.

Ole bragte straks Flasker og Glas frem. Han gik om blandt alle og pakked Schavl og Tæpper om Damerne. Ja, man skulde ikke le af det, vistnok skinned Solen, men det trak paa Sjøen! Ole holdt sig mest agterude, han tilbød Tidemand Gang paa Gang at afløse ham ved Roret, men Tidemand afslog det. Nej, det var ham en ren Velsignelse at faa blive staaende, saa slap han at passiare, han dued saa lidet til det idag.

»Ja, tab nu ikke Modet aldeles. Har du hørt noget nærmere?«

»Ikke andet end Bekræftelse. Imorgen har vi det vel officielt. Ja, bryd dig ikke om det nu, jeg har stukket klart ud min Linje inat og

har alt paa det rene. Jo, jeg haaber at frelse mig lidt.«

Og forude begyndte der meget hurtigt at blive Stemning. Øjen var sjøsyg og drak for at redde sig, han kunde ikke holde sig oppe, han var meget medtagen.

»Det er rigtig hyggeligt, at De er kommet hjem igen, Øjen,« sagde Fru Hanka forat trøste ham. »De har Deres lille Pigeansigt endnu, men det er heldigvis ikke saa blegt, som det var før . . . .«

»Jo, om Forladelse,« raabte Fru Paulsberg uden Skaansel, »jeg har aldrig set ham blegere end nu.«

Og efter denne Antydning til hans Sjøsyge blev der almindelig Latter. Fru Hanka vedblev at tale: Ja, hun kendte hans Arbejde oppe fra Thorahus, dette Digt om de gamle Minder. Man maatte ialfald sige, at han ikke havde været paa Landet forgæves.

»De har ikke hørt mit sidste Digt,« sagde Øjen med svag Stemme, »det er ægyptisk, foregaar i et Gravkammer . . . . .« Og han ledte, saa syg og elendig som han var, efter sit Digt i alle Lommer. Hvor havde han nu gjort af det? Han havde lagt det tilrette imorges forat tage det med, han havde tænkt, at der kanske var nogen, som gad høre det, han turde nok sige, at det var lidt mærkeligt i sit Slags. Men

saa havde han formodentlig lagt det efter sig alligevel. Han kunde nu ikke tro, at han havde mistet det, kastet det bort? For i saa Fald var virkelig Turen forspildt for ham, et saadant Digt havde han ikke gjort før, det var rigtignok bare paa halvanden Side, men . . . . .

Nej, sagde Fru Hanka, han havde naturligvis glemt det hjemme, det laa nok paa Bordet, skulde han se. Og hun gjorde alt muligt forat faa den arme Digters onde Anelser forjagede: han trivedes vel bedre i Byen end oppe paa Landet?

Ja, ak, ja. Han var ikke før kommet ind i Gaderne igen og saa de rette Linjer, før det begyndte at vifte i hans Hjærne, og han undfanged det ægyptiske Prosadigt. Nej, han h a v d e nu vel ikke kastet det bort . . . . .

Nu var ogsaa Milde paa Øjens Side, han begyndte at anerkende ham fuldt ud. Jo, nu havde han endelig faaet Syn for hans Poesis fine Egenartethed. Men Irgens, som sad lige ved og hørte paa denne mærkelige Ros, bøjed sig over til Fru Hanka og sagde dæmpet:

»Forstaar De den? Nu har jo Milde faaet Stipendiet, han har ikke mere at frygte af sin farlige Medansøger Øjen.« Og Irgens kneb Munden sammen og smilte.

Fru Hanka saa paa ham. Hvor han vedblev at være bitter, og hvor det vanklædte ham! Han

vidste det ikke selv, for ellers vilde han ikke knibe Munden saaledes sammen og skyde hadskt med Øjnene. Han iagttog forøvrigt hele Tiden sin sædvanlige Taushed, til Aagot sagde han ikke et Ord, men lod, som om hun ikke var tilstede. Hvad havde hun gjort ham? Kunde hun have handlet anderledes end hun havde gjort? Hvorfor betænkte han ikke nogen Ting?

Men han saa ikke paa hende.

Kaffeen blev kogt ombord, men af Hensyn til Øjen, som stadig var lige sjøsyg, blev det besluttet at drikke den paa det første det bedste Skær, man kom til. Og Jagten lagde til. Man lejred sig paa Stene, kasted sig plat ned paa de haarde Heller og støjed. Dette var morsomt, dette var friskt! Øjen saa med store, forundrede Øjne paa alt, paa Havet, paa Bølgerne, der gjorde Luften tung af Sus, paa dette øde Skær, hvor ikke et Træ voksed, og hvor Græsset var brændt af Sol og Sjøvand. Hvor det var forunderligt! Aagot gik omkring med Kopper og Glas, hendes bittesmaa Hænder var altfor bange forat slippe noget ned, hun gik saa varsomt, som om hun skulde balancere, og stak Tungespidsen ud.

Milde foreslog en Skaal for hende. »Har du ikke Champagne?« sagde han til Ole.

Og Champagnen kom frem, Glassene blev fyldte og Skaalen drukket med højе Hurra. Milde var i Perlestemning, han fandt paa, at

man skulde korke Flasken til igen og kaste den paa Havet med en Seddel i, allesammen skulde skrive paa, Damer og Herrer, værsaagod.

Og allesammen skrev sig paa, undtagen Paulsberg, som bestemt afslog det. En Mand, der skrev saa meget som han, skrev jo ikke for Moro Skyld paa Sedler, sagde han. Og han rejste sig og gik længer indover Skærret aldeles alene.

»Saa skriver jeg ham sgu paa selv,« sagde Milde og greb til Blyanten.

Men nu raabte Fru Paulsberg forarget:

»Hvad gør De, siger De? Jeg haaber, De lader være. Paulsberg har sagt, at han ikke vil have sit Navn paa dér, det maa være os nok.« Fruen havde en ligefrem krænket Mine; hun lagde det ene Ben over det andet og tog som sædvanlig om Kaffekoppen, som om den var et Pjolterglas.

Milde gjorde en Undskyldning straks: det vilde bare have været en Spøg, troed han, en harmløs Skøjerstreg. Men naar han nu overvejed det, saa maatte han indrømme, at Fruen havde Ret, det var et dumt Indfald af ham, Paulsberg kunde ikke gøre sligt noget, kortsagt . . . . . Forresten syntes han ikke, at der nu blev nogen Moro ved det hele længer, han vilde rent ud foreslaa, at man lod være dette med Flasken.

Naar ikke Paulsbergs Navn blev med, saa ..... Ja, hvad syntes de andre?

Men Irgens var ude af Stand til at bare sig længer, han holdt sig for Næsen og lo indædt af Milde:

»He-he-he. Hr. Stipendiat, du er guddommelig!«

Hr. Stipendiat! Aldrig kunde han glemme Stipendiet.

»Og du,« svared Milde opbragt, stirrende med vinstive Øjne, »ja, dig begynder det at blive mere og mere umuligt at være sammen med.«

Irgens lod forbauset:

»Hvad nu? Jeg synes at mærke paa dit Tonefald, at mine Ord har mishaget dig?«

Men nu maatte Fru Hanka mægle. Hvorfor i Alverden kives paa en Sejltur ogsaa! Det var ikke hyggeligt, nej, sandelig om det var. Saa, nu skulde man værsaagod dukkes, hvis man ikke holdt Fred!

Og Irgens taug øjeblikkelig, han mumled ikke engang mellem Tænderne, som han plejed, naar han var ondskabsfuld. Fru Hanka faldt i Tanker: hvor hendes Digter og Helt var bleven forandret paa nogle korte Uger! Hvad kom det altsammen af? Hvor hans mørke Øjne havde blegnet! Hans Overskæg hang slapt ned, han havde tabt i Friskhed, hans Ansigt var ikke saa bedaarende som før. Men saa kom hun til at

huske paa hans Skuffelser, hans Sorg over Stipendiet, som han ikke fik, over Bogen, denne skønne Digtsamling, som man med saa ond Beregning tied ihjæl, og hun læned sig over mod Aagot og sagde:

»Irgens er bleven bitter, desværre, De har vel lagt Mærke til det? Ja, men det gaar nok over igen.« Og Fru Hanka vilde gøre det bedste, hun kunde for ham, ligefrem undskylde ham, hun sagde i sin Hjærtens Godhed det samme, som hun havde hørt Irgens selv sige saa mangen Gang under fire Øjne: at det var jo ikke saa underligt, om han blev bitter heller, man maatte have Respekt for en Bitterhed som hans. Her havde han gaaet og slidt i aarvis med sit store Talent, og Landet, Staten traadte ikke til.

Ja, tænk! sagde Aagot ogsaa. Frøken Aagot indsaa med en Gang, at hun ikke havde været mod denne Mand, som hun burde og skulde, hun havde været udelikat havde hun, ja, grov, og afvist ham unødig hensynsløst. Hun vilde inderlig gærne have det ugjort, men nu var det forsent.

Saa kom Paulsberg tilbage fra sin ensomme Vandring og udlod sig med, at man fik se til at komme hjem igen. Det var ikke trygt for Regn, troed han, det saa ud til noget af hvert. Forresten var nu Solen næsten nede, og det blæste lidt.

Aagot gik endnu engang om med Kopperne og bød mere Kaffe. Hun bøjed sig ganske umærkelig ned mod Irgens og sagde:

»Og De, Hr. Irgens?«

Denne næsten bønlige Tone fik ham til at kaste Øjnene op paa hende. Han skulde ingen Kaffe have, Tak; men han smilte forundret, da han saa paa hende. Hun kunde have jublet, hun vidste ikke, om hun længer holdt paa Brættet, og hun stammed:

»Bare lidt?«

Han saa paa hende igen og sagde Nej, Tak.

Paa hele Hjemvejen var Irgens som et andet Menneske, han talte, underholdt Damerne, hjalp endog tilrette den arme Øjen, som atter laa stiv af Ildebefindende. Milde havde paany faaet en Flaske foran sig under Paaskud af, at det igen var bleven sand Tid, Pjoltertid, og Irgens drak med ham ene og alene forat være hyggelig. Fru Hanka blussed op og blev glad som et Barn hun ogsaa, og med en sær og hurtig Tankeovergang sagde hun pludselig til sig selv, at hun rigtig skulde huske paa at faa lidt Penge af sin Mand igen allerede iaften, en Hundrede Kroner eller to.

Tidemand tog Roret paa Hjemvejen ogsaa og var ikke at formaa til at slippe det; han passed Sejl og Sjøer og talte ikke et Ord. Han tog sig godt ud med Roret i Haanden, hans lidt

graa Haar klædte ham, hans Skikkelse duved op og ned mod Luften. Hans Kone raabte engang til ham om han frøs, en Opmærksomhed, han næsten ikke troed paa, og derfor lod, som han ikke hørte.

»Han hører ikke,« sagde hun smilende. »Fryser du, Andreas?«

»Fryser? Nej,« svared han.

Og snart stod Selskabet atter paa Bryggen.

Øjen var ikke før kommet paa Land, før han kaldte paa en Vogn. Han maatte hjem øjeblikkelig forat se efter sit Digt og faa sin Skæbne afgjort. Han havde ingen Ro, før han havde faaet Vished, sagde han. Men han stødte kanske til Selskabet senere. Gik de i *Sara?*

Man saa spørgende paa hinanden og vidste ikke, hvor man skulde hen. Ole Henriksen sagde da, at han for sin Part vilde hjem; han husked paa Tidemand og vidste, at trængte nogen Ro nu, saa var det han. Fru Hanka gik og tænkte paa de Penge, hun vilde bede om, og fulgte sin Mand. Selskabet skiltes ad udenfor Tidemands.

Fru Hanka gik straks løs paa Sagen, endnu før Manden havde aabnet Døren:

»Vil du være saa venlig at give mig en Hundrede Kroner eller saa?«

»Hundrede Kroner? Hm. Javel. Men vil du ikke følge med ind i Kontoret? Jeg har ikke Penge paa mig.«

Og de gik ind i Kontoret.

Han rakte hende den røde Seddel. Hans Haand rysted stærkt.

»Værsaagod,« sagde han.

»Tak ..... Du skælver saa?« spurgte hun.

»Hm. Det kommer vel af Roret, som jeg har holdt hele Dagen ..... Hm. Jeg har en glædelig Nyhed at bringe dig, Hanka: du har saa ofte bedt mig om Skilsmisse, nu faar jeg gaa ind paa den, i Guds Navn ..... Jeg gaar altsaa ind paa den.«

Hun troed knapt sine egne Øren. Gik han ind paa at ville skilles? Hun saa paa ham, han var overordentlig bleg, han saa ned. De var komne til at blive staaende paa hver sin Side af den svære Pult.

Han talte igen:

»Forholdene gør nu ..... Min store Rughandel er gaaet galt, og jeg er ialfald om ikke aldeles fallit, saa en fattig Mand. Jeg slipper kanske at lukke, det er alt. Men saa er jeg altsaa ikke rig nok længer til at holde dette Liv gaaende. Jeg kan heller ikke længer forsvare at hænge dig som en Klods om Foden nu, naar jeg ikke kan skaffe dig det bedre.«

Hun stod der og hørte disse Ord som en fjærn Lyd. I det første Øjeblik havde hun en uklar Følelse af Glæde, hun var fri, hun kunde skilles fra alt dette, som havde været hende saa

saare imod i lang Tid, hun kunde være Pige igen, Hanka Lange, tænk ligefrem Hanka Lange! Og da hun hørte, at Manden var nærpaa fallit, rysted det hende ikke meget; han behøved ikke engang at lukke, han ejed ikke mere nogen Formue, men han stod ikke uden Hus og Hjem; det kunde have været værre.

»Jasaa,« sagde hun bare, »jasaa«.

Pause. Tidemand havde genvundet sin Ro, han stod igen som ude paa Jagten, ligesom med Roret i Haand, hans Blik var fæstet paa hende. Ja, se, hun sagde ikke Nej, hun havde ikke ombestemt sig! Aa, nej, det var vel heller ikke at vente!

»Ja, det var bare dette, jeg havde at sige, Hanka,« sagde han saa.

Hans Stemme var usædvanlig rolig, næsten myndig, og hun blev opmærksom paa, at med denne Stemme havde han ikke talt til hende i tre Aar. Hans Styrke var mærkelig.

»Ja, vil du dette da?« sagde hun. »Skal vi skilles, altsaa? Ja, ja. Men . . . . . ja, du har vel betænkt det, saa du ikke gør det bare forat føje mig.«

»Selvfølgelig gør jeg det forat føje dig,« svared han. »Du har saa ofte bedt om det, og jeg har desværre altid modsat mig det, lige til nu.« Og han lagde til uden nogen Ondskab:

»Jeg beder dig tilgive, at jeg har forhalet Tiden for dig.«

Saa blev hun opmærksom:

»For mig? Har du forhalet Tiden for mig?«

»Ja, har jeg ikke det? I hele det sidste Aar ialfald.«

»Jeg forstaar ikke, hvad du mener,« sagde hun lidt utaalmodigt.

Han brød sig ikke om det og svared ikke herpaa. Havde hun ikke Gang paa Gang slaaet paa Skilsmisse? Havde han saa ikke forhalet Tiden for hende? Han knapped sin Frakke op og gjorde med fuldkommen Sindsro et Kryds i sin Lommealmanak.

Hun kunde ikke lade være at mærke sig denne Behersketheđ, som hun aldrig tidligere havde set hos ham, hun kom til at sige:

»Jeg synes, du er bleven saa forandret.....«

»Aa, ja, man graaner lidt, men . . . . .«

»Nej, du misforstaar mig,« afbrød hun.

Da sagde Tidemand langsomt og saa hende ind i Øjnene:

»Men Gud give dog, at du havde forstaaet mig saapas, som jeg dig, Hanka! Saa havde kanske ikke vor Forbindelse endt saaledes..... Ja, ja, nu faar det være, som det er, jeg har ialfald ingen Raad med det mere.« Han knapped atter sin Frakke, som om han vilde gaa, og sagde: »Og med Hensyn til Pengene . . . . .«

»Ja, kære, her er Pengene,« sagde hun og vilde række ham Hundredekronesedlen tilbage.

For første Gang gjorde han en hæftig Bevægelse med Hovedet:

»Det er ikke de Penge, jeg taler om. Vær saa venlig at gøre dig lidt Umage for at forstaa mig nu ialfald ..... De Penge, du skal have at leve af, skal blive dig sendt, saasnart du opgiver Adresse.«

»Men Herregud,« sagde hun forvirret, »skal jeg rejse? Jeg blir vel i Byen? Ja, hvad skal jeg?«

»Hvad du vil, altsaa. Børnene faar vel blive her, ikke sandt? Jeg skal nok have Omsorg for dem, det kan du trygt stole paa. Men hvad dig selv angaar, saa ..... du lejer dig et Par Værelser et Sted, vel? Det er tre Aar, ved du, tre Aar.«

Hun stod endnu med den røde Pengeseddel i Haanden og saa paa den. Hun kunde slet ikke tænke, alt svirred for hende; men inderst inde havde hun en Følelse af Glæde over at være bleven fri. Hun sagde ingenting, og han vilde have en Ende paa det, for ikke at bukke under selv for sin Sindsbevægelse.

»Ja, jeg vil sige dig Tak da, Hanka, for .....« Han kom ikke længer, men rakte hende Haanden, og hun tog den. »Vi ser nok hinanden kanske; men jeg vil sige dig Tak nu alligevel, for vi blir altsaa ikke mere sammen ialfald .....

Pengene skal blive dig sendt hver Maaned.« Og han satte Hatten paa og gik til Døren.

Hun fulgte ham med Øjnene. Og dette var Andreas?

»Ja, ja,« sagde hun, »du vil vel gaa, du; jeg staar her og hæfter dig bort. Ja, ja, saa faar vi gøre det saa da . . . . . Jeg ved slet ikke, hvad jeg siger forresten . . . . .« Hendes Stemme skalv pludselig.

Tidemand aabned Døren med rystende Hænder og lod hende gaa foran. Saa standsed hun ved Trappen og lod ham gaa foran. Da han stod ovenpaa, paa Gangen, vented han et Øjeblik, til hun kom efter, saa aabned han Entréen med sin egen Nøgle og holdt Døren aaben for hende. Da hun var kommet indenfor, sagde han:

»Ja, ja, Godnat, da.«

Og Tidemand gik atter nedad Trappen igen, ned i Kontoret, hvor han laased sig inde. Han stilled sig ved Vinduet, med Hænderne paa Ryggen, stirrende ret ud i Gaden uden at se. Nej, hun havde ikke i ringeste Maade ombestemt sig, som vente kunde være, hun vakled ikke. Nej, det gjorde hun ret ikke. Se, hun stod dér, med Albuen paa Pulten, hun hørte, hvad han sagde, og svared paa det: ja, saa faar vi gøre det saaledes da. Nej, ikke nogen Vaklen . . . . . Men hun havde ikke skreget af Glæde heller? Aa,

nej, det havde hun sparet ham for, han kunde ikke sige andet, saa hensynsfuld var hun. Aa, Hanka var altid fin, Gud være evig med hende! Just dér stod hun. Hanka, Hanka! ..... Men saa sad hun vel og glæded sig nu. Aa, ja, hvorfor skulde hun ikke det ogsaa? Hun havde faaet sin Vilje ..... Og Børnene laa vel og sov allerede de, baade Ida og Johanne. Og saa rak de ikke op paa Hovedpuden engang, saa smaa var de. Naa, ja, der skulde nok blive Mad til dem, det var ikke forbi, man graaned lidt, men man var ikke forbi .....

Og Tidemand gik bort fra Vinduet og hen til Pulten. Han blev staaende der med Bøger og Papirer til den lyse Morgen.

II.

I et Par Dage søgte Fru Hanka forgæves efter Irgens. Hun vilde have ilet til ham og berettet ham om sin store Lykke, sin Frihed, sin endelige Frihed, hun fandt ham ikke hjemme. Hans Dør var aflaaset, og naar hun banked paa, blev den ikke aabnet, derfor var han jo ikke hjemme. Hun stødte heller ikke paa ham i Restaurationerne. Tilslut maatte hun skrive til ham, udbede sig en Dag, en Time, hun havde noget meget glædeligt at tale med ham om.

Men i disse to Dage, denne lange Ventetid, hvori hun intet fik udrettet, havde hendes Glæde over Skilsmissen begyndt at fortage sig lidt, hun havde saa ofte gentaget og gentaget for sig selv, at nu var hendes Ægteskab forbi, hendes Tanke vænned sig til det, det fik ikke længer hendes Hjærte til at blusse. Hun skulde skilles fra sin Mand, — godt, men hun havde

ikke været meget bunden til ham før heller, Forskellen var ikke saa stor, at den vedblivende kunde optage hende.

Og dertil kom nu, at da hun stod foran selve Afgørelsen og skulde forlade Hjemmet hvad Tid som helst, begyndte en Følelse af Vemod at plage hende, et Stænk af Sorg, af Blødhjærtethed; fastere var ikke hendes Lykke. Der begyndte pludselig at løbe hende som en forunderlig stærk og gylden Smag gennem Hjærtet, naar Børnene pludred med hende eller strakte sine Arme efter hende; hvad kunde det komme af? Hun havde staaet op igen igaar Nat og tittet paa Børnene, mens de sov. Der laa de i hver sin lille Seng, og de havde sparket saa aldeles af sig, at de var nøgne lige op til Armene, men lige godt sov de og rørte Fingre og Tæer i Søvne. Nej, Mage til Børn at ligge der og rødme og sove med Skjorten krøllet op paa Brystet og Arme og Ben i alle Retninger! Hun pakked forsigtig om dem og forlod dem med Hovedet ludende, i tyst Bevægelse.

Hvordan skulde det nu gaa, naar hun flytted? Hvordan skulde hun indrette sig? Hun var fri, men gift, i tre Aar havde hun at vente, bo et Sted, betale for Maaneden, gøre Indkøb. Og i disse to Dage, hun havde tænkt og tænkt paa alt dette, havde hun ingen havt at raadføre sig med; Irgens havde aldrig været hjemme,

Gud alene vidste, hvor han dog var. Tidemand havde hun ikke set.

Hun begav sig paa Vej til Irgens, han vilde nok hjælpe hende med at leje Værelser og raade hende paa bedste Maade. Jo, jo, det var herligt, at hun nu havde faaet en Ende paa denne daglige Tvang; hun havde gaaet og baaret paa sin dybe Utilfredsstillelse i Maaned efter Maaned, i Aar, helt siden hun kom ind i Kliken og lærte et andet Liv at kende; nu var hun fri, fri og ung. Hun vilde overvælde Irgens med Glæde, han havde saa tidt slaaet paa Skilsmissen, naar de var alene, i stille Stunder . . . . .

Og endelig var Irgens hjemme.

Hun begyndte straks at meddele ham Nyheden, fortalte, hvorledes det var gaaet til, at Tidemand nu havde givet efter, gengav hans Ord og berømmed ham for hans Overlegenhed; hun iagttog Irgens' Ansigt, hendes Øjne tindred. Irgens viste ingen stor Glæde, han smilte, sagde Ha og Ja, spurgte, om hun saa var tilfreds. Jasaa, hun skulde skilles? Ser man det! Ja, det gjorde hun Ret i, der var dog ikke Mening i at pine sig hele Livet igennem heller . . . . . Men han blev siddende der paa Stolen og talte ganske sindigt om Sagen.

Hun fyldtes af bange Anelser, hendes Hjærte begyndte at hugge.

»Ja, men det synes ikke at gøre dig lykkelig, Irgens?« sagde hun.

Han smilte igen:

»Jo, lykkelig? Naturligvis. Kære, tror du ikke, jeg er lykkelig? Du har da virkelig længe nok ønsket denne Forbindelse hævet, skulde jeg da ikke . . . . . . Jo, det kan du være overbevidst om.«

Lutter gode Ord, uden Glød, uden Fart. Han søgte sig frem, hun hørte det godt. Hvad i Guds Navn havde hændt? Elsked han hende ikke nu? Hun sad der med sit tunge Hjærte og vilde prøve at vinde Tid, at berolige sig, hun sagde:

»Men kære, hvor har du været henne hele Tiden? Jeg har tre Gange staaet her udenfor Døren og ikke fundet dig hjemme.«

Men dertil svared han atter søgende, atter sindigt, at det maatte have været et Tilfælde, et rent Uheld; han var ude nu og da, men for det meste holdt han sig da hjemme. Hvor skulde han ellers være? Ingen Steder.

Nej, det mente hun ogsaa, men.

Pause. Saa gav hun helt og fuldt efter for sine Følelser og sagde stakaandet:

»Ja, Irgens, Herregud, nu er jeg jo din da, jeg skilles, jeg blir ikke hjemme længer. Og du siger mig nok Tak for det, vel? For nu

blir jeg jo ikke længer hjemme, saa. Det tager tre Aar, men . . . . .«

Hun holdt inde af sig selv, hun mærked paa hans Ansigt, at han vred sig, at han ligesom belaved sig paa at ride Stormen af. Hendes Forfærdelse steg, da han ikke svared, ikke et Ord. Der blev paany en Pause.

»Ja, Hanka, det er ikke godt dette,« sagde han endelig. »Du har altsaa forstaaet mig saaledes, at naar du var skilt, saa; at naar du bare var skilt, saa . . . . . Jeg indrømmer, at taget bogstavligt, har du Ret, ja, at jeg kan have sagt sligt noget, det er vel vist nok, baade en og mange Gange . . . . .«

»Ja, hør,« raabte hun beklemt, »vi har jo aldrig ment noget andet, vel? Hvad, Irgens? For du er jo glad i mig, det maa jeg tro. Du er saa besynderlig idag.«

»Desværre, det er ikke alt, som det var før.« Han saa bedrøvet bort og famled efter Ord, der gik en Trækning gennem ham. »Jeg vil ikke lyve for dig, Hanka, jeg er ikke længer saa optagen af dig, som jeg var. Det vilde være Synd at skjule det, jeg kan det ikke heller, magter det ikke.«

Dette forstod hun, det var rene Ord. Og med en stille Bøjning af Hovedet, opgiven, fortabt, hvisked hun nogle halve Ord:

»Ja, ja, ja, ja, ja! Magter det ikke nej. For det er uigenkaldelig forbi . . . . .«

Og han sad stum.

Hun vendte pludselig Ansigtet om og saa paa ham, og den lille Overlæbe var endnu lidt opbrættet, og de hvide Tænder saaes indenfor. Hun forsøgte at smile, og hun sagde sagte:

»Det er vel ikke aldeles forbi, Irgens? Husk paa, jeg har sat saa meget til . . . . .«

Og han rysted paa Hovedet.

»Ja, det er virkelig saa galt, men . . . . . Ved du, hvad jeg sad og tænkte paa just nu, da jeg ikke svared dig? Jo, at du sagde: uigenkaldelig forbi. Om det kunde siges, om det var godt Sprog? Saa lidet med er jeg endog nu, dette Opgør griber mig ikke, jeg er ikke greben. Saa kan du selv skønne . . . . .« Og som om det var ham om at gøre at benytte Anledningen vel, fortsatte han: »Sagde du, at du havde været her og ledt efter mig tre Gange? Ja, jeg har vidst om de to. Jeg bør sige dig det forat du kan se, hvor det er mig umuligt at skjule Sammenhængen. Jeg har siddet herinde og hørt, at du har banket paa udenfor, og jeg har ikke lukket op. Saa kan du forstaa, at det er alvorligt . . . . . Men kære, kære Hanka, jeg kan ikke for det, du skal ikke være bedrøvet . . . . . Ikke sandt, du forstaar mig, naar jeg siger, at vort Forhold har

ydmyget mig lidt ogsaa? At jeg stadig har gaaet og modtaget Penge af dig, det har ydmyget mig dybt, og jeg har sagt til mig selv: dette trækker dig ned! Ikke sandt, du forstaar, at en Mand med min Natur, — jeg er stolt, hvad enten det nu er en Dyd eller en Last ved mig . . . . .«

Pause.

»Ja, ja,« sagde hun mekanisk, »ja, ja.« Og hun rejste sig forat gaa. Hendes Øjne var stive, hun saa ingenting.

Men nu vilde han forklare sig, hun maatte dog ikke gaa bort med et fejlagtigt Indtryk af ham, han holdt hende fast, han vilde lægge frem sine Grunde, ellers blev han jo en latterlig Person. Saa talte han en lang Stund, klared flinkt hver Ting, som om han havde ventet, hvad der vilde komme, og havde lagt alt tilrette i sit Hoved. Jo, det var en Masse Bagateller, og for en Mand af hans Art fik jo Bagatellerne Betydning. I det hele taget var det begyndt at gaa op for ham, at de ikke passed for hinanden. Hun satte nok Pris paa ham, langt mer, end han fortjente endog, men hun forstod ham maaske ikke helt ud; han vilde ikke bebrejde hende det, men. Hun sagde, at hun var stolt af ham, at hun følte sig ganske stolt, naar Damerne vendte sig om og saa efter ham paa Gaden. Godt! Men hun satte maaske ikke

nok Pris paa ham som Personlighed, hun var ikke først og fremst optagen af den Tanke, at han var et lidt ualmindeligt Menneske. Nej, hun var undskyldt, hendes Forstaaelse af ham var ikke dyb nok. Hun var ikke stolt af ham for det, han havde sagt eller tænkt eller skrevet, nej, ikke i første Række stolt af det; men hun notered sig, at Damerne saa efter ham paa Gaden. Og Damerne de kunde jo endog se efter hvemsomhelst, baade Løjtnanter og Kræmmere. Men hun havde virkelig foræret ham en Stok, forat han skulde tage sig ud paa Gaden . . . . .

»Nej, Irgens,« afbrød hun, »det var ikke derfor, det var ikke derfor . . . . .«

Nej, nej, kanske var det ikke derfor, og naar hun nu sagde det, saa . . . . . Men det Indtryk havde altsaa han, at det var derfor. Og han mente jo som saa, at kunde han ikke tage sig ud uden Stok, saa. For Stok det brugte jo endog de to klippede Sauer, som Øjen altid trak om med ogsaa. Kortsagt, han gav Stokken bort til den første, den bedste . . . . . Men der var andre Ting, andre Bagateller: Hun vilde gaa i Operaen, han kunde ikke ledsage hende, men hun gik alligevel, og han havde sagt til sig selv: hun gaar alligevel i Operaen, alligevel, hun staar ikke fast for Følge, — godt, det glæded hans Sjæl, glæded umaadelig hans

Sjæl, og saa videre. Hun brugte en lys, ulden Kjole, og naar han var sammen med hende, fik han Haar og Uld nedad alle sine Klæder. Hun mærked det aldrig. Han gned og pudsed sig en lang Stund bagefter, han saa ud, som om han havde ligget i en Seng i fulde Klæder; men mærked hun det? Aldrig! Og han sagde til sig selv: at hun dog aldrig mærker det, aldrig ser det! Saaledes havde den ene Ting efter den anden stillet sig imellem ham og hende, og tilsidst var det kommet til den uovervindeligste Antipati. Han saa Fejl ved hende i alt muligt: hun kunde ikke lade være at støde lidt med Maven, naar hun gik. Han syntes, at Folk var opmærksom paa det og saa hende paa Maven, naar de mødte nogen, og dette ærgred ham, saared ham. Han husked saa tydeligt en Lørdag i Vinter, de traf to Herrer i Slotsbakken, bare to Studenter forresten, men alligevel. Han kunde dø paa, at de to Herrer saa hende paa Maven og gjorde sig nærgaaende Tanker om hende. Se, hvor hun støder, vil du bare se, hvor hun er flink! syntes han, at han havde hørt lige ind i sit Ansigt. Hvad skulde han saa gribe til? Han sagde til sig selv: hun støder med Maven, støder virkelig med Maven, man kan ikke fortænke Folk i, at de ser paa det, iagttager Fænomenet. Men hvorfor gaar hun ogsaa saa skødesløst, hun, som er saa

vakker? Folk taler om det, stirrer paa det..... Ak, der var Hundrede bittesmaa Ting! For ikke saa længe siden havde hun desværre saa sprukne Læber, at hun ikke engang kunde le naturligt, og tænk, ogsaa dette havde paavirket ham ilde, ganske fordærvet ham Synet af hende. Herregud, hun maatte ikke tro, at han bebrejded hende det, bebrejded hende, at hun havde sprukne Læber, det kunde hun jo virkelig ikke hjælpe for, og han var ikke saa dum, slet ikke saa dum. Men ..... Og alt i alt var det nu saa galt med ham, at han halvvejs havde gruet for hendes Besøg; hun skulde tro ham, han havde siddet her paa Stolen og lidt, lidt usigelig, naar han havde hørt hendes Banken paa Døren. Men ikke saa snart var hun forsvunden nedad Trapperne, før han gjorde sig rede til at gaa ud han ogsaa, han gik til en Restauration og spiste med god Appetit, spiste rigtig godt og hjærteløst, uden at være greben af Sorg over, hvad han havde gjort. Dette vilde han, at hun skulde vide, forat hun kunde forstaa ham.....

»Men kæreste Hanka, nu har jeg siddet her og sagt alt dette og kanske gjort dig mere bedrøvet endda. Jeg troed, at det var nødvendigt, du maatte se, at det virkelig havde sin Grund; at jeg ikke bare snakked. Det bunder desværre dybt i min Natur. Aa, men tag det ikke saa haardt, kære, lad det bare ikke gøre dig altfor

ondt. Du ved, at jeg er glad i dig alligevel og inderlig taknemmelig for alt, jeg kommer aldrig til at glemme dig heller, det føler jeg altfor vel. Sig, at du tager det med Fatning, saa er jeg glad . . . . .«

Saa holdt han op. Der var ingen Tvivl om, at han havde belavet sig paa alt dette paa Forhaand og udtænkt, hvad han skulde sige, saa nøje havde han husket de saare smaa Ting. Og da han tilslut taug, sad han endnu og tænkte over, om noget skulde være glemt.

Hun forblev siddende paa sin Plads rolig og sløv. Jo, hendes onde Anelser havde ikke bedraget hende, alt var virkelig forbi. Og der sad Irgens, og det og det havde han sagt, og det og det havde han husket at tage med forat forklare sig rigtig godt. Han havde talt saa meget, han havde ogsaa blottet sig, ja, hvor sørgelig havde han ikke skrabet med alt, som kunde retfærdiggøre ham lidt! Nej, ham kunde hun ikke bede om Raad nu, han vilde vel henvise hende til Aviserne om ledige Værelser, kanske vilde han raade hende til at tage Bybud. Hvor han havde tabt sig! Han viskedes ud for hende, gled fjærnt hen, hun saa ham langt borte i Værelset, han havde to Knapper i sin Silkeskjorte foran, og hans Haar var blankt og plejet. Hun havde en Følelse af, at hans lange Tale saa forunderlig havde aabnet hendes Øjne; se,

han havde nu ikke engang skyet at undskylde hende, fordi hun havde gaaet med en Rift paa Læben i Vaar. Der sad han . . . . .

Hun var saa sløv, at hun ikke engang gad rejse sig straks, hun var bleven udhulet og tømt, den lille Illusion, hun endnu havde forsøgt at holde oppe, havde ynkelig gaaet i Grus den ogsaa. Nogen gik i Trappen, og hun husked ikke, om Døren var aaben eller aflaaset, men hun rørte sig ikke alligevel, og Skridtene gik desuden forbi, op i Etagen ovenover.

»Kære Hanka,« sagde han forat trøste hende det bedste, han kunde, »du skulde gøre Alvor af at skrive den Roman, som vi har talt om. Der er ingen Tvivl om, at du kan det, og jeg vilde jo med Glæde gaa Manuskriptet lidt igennem efterpaa. Du skulde rigtig tænke paa det, det vilde adsprede dig ogsaa. Du ved, jeg vil dig vel.«

Ja, se, det havde hun ogsaa tænkt paa engang at skrive en Roman. Hvorfor ikke? Nu dukked den ene Kone op og nu dukked den anden Kone op, og alle Koner saa kunde de saa dejligt skrive. Jo, hun havde virkelig faaet den Idé engang, at nu var det hendes Tur. Og hvor var hun ikke bleven opmuntret! Gudskelov, hun havde ikke tænkt mere paa det, før nu; Gudskelov!

»Du svarer ikke, Hanka?«

»Jo,« sagde hun aandsfraværende, »jo, der er noget i det, du siger.«

Hun rejste sig med ét og saa ret ud for sig. Nej, hvis hun nu bare vidste, hvad hun skulde foretage sig. Gaa hjem? Ja, det var vel det bedste. Havde hun havt Forældre, vilde hun kanske have gaaet til dem, men Forældre havde hun ikke, og det havde hun saa at sige aldrig havt. Jo, hun fik begive sig hjem til Tidemands, til Grosserer Tidemands, hvor hun havde boet . . . . .

Og med et aldeles dødt Smil rakte hun Irgens Haanden og sagde Farvel.

Han blev saa lettet ved hendes rolige Opførsel, at han trykked rigtig varmt hendes Haand. Hvor hun dog var en storartet fornuftig Kvinde, som tog en Ting, som den skulde tages! Ikke nogen Krampe, ingen fortvivlede Bebrejdelser; Farvel med et Smil. Han vilde end yderligere stive hende op i hendes Sorg og talte forat adsprede hende paa bedste Maade, talte om Sager, som laa ham selv nær, om sine digteriske Planer: jo, han skulde da sende hende sin næste Bog ogsaa, hun skulde finde ham igen i den. Og som sagt, den Roman den burde hun tænke paa . . . . . Men forat bevise hende, hvor dog hans Venskab vared, om end deres Forhold nu var forbi, bad han hende endnu engang om

at tale med Journalist Gregersen om Anmældelsen af hans Digte. Det var dog som evige Satan, at ikke Anmældelsen engang kom! Men det var atter Paulsberg, som stod bag, Paulsberg var misundelig, han forhindred af al Magt, at Bladene beskæftiged sig med andre end ham selv. Og om hun vilde gøre ham den store Tjeneste, saa. For han selv, Irgens, kunde ikke bekvemme sig til at tale med Gregersen, det var han dog ved Gud for stolt til, han nedværdiged sig ikke . . . . .

»Ja,« svared hun med sit stive Smil, »jeg har talt med ham, jeg husker saa tydeligt, at jeg talte med Gregersen om sligt noget engang.« Og uden at se videre til højre eller venstre gik hun henover Gulvet og ud af Døren.

Saa var hun ikke før kommet udenfor, før hun atter aabned Døren og uden at sige noget steg ind i Værelset igen. Hun traadte hen til Spejlet, der hang mellem de to Vinduer, og begyndte at dreje og vende sig foran det.

»Ja, værsaagod!« sagde Irgens, »der er Spejlet; det er kanske lidt støvet, men . . . . .«

Hun tog Hatten af og ordned lidt paa sit Haar, hun strøg sig ogsaa med Lommetørklædet om Munden. Imens stod han bare og saa paa hende, hun forundred ham lidt. Det var nu bare godt og vel at have megen Sjælsstyrke i sig og ikke lade Sorgen faa slaa én ned,

men denne Overlegenhed var ikke fin, aldeles ikke fin. Han havde dog troet, at hun havde saa megen Dybde, at et Opgør med ham havde gaaet hende mere nær; nu stod hun og ordned sit Toilette med den største Omhu af Verden. Han kunde ikke paaskønne denne Koldblodighed, han stødtes, rigtig inderlig stødtes han, og han gjorde dybt saaret den Bemærkning, at han endnu var tilstede i Værelset, det var mærkeligt, at hun havde rent glemt ham . . . . .

Hertil svared hun ingenting. Men da hun forlod Spejlet, standsed hun et Øjeblik midt paa Gulvet, og med Blikket et Sted nede ved hans Sko sagde hun træt og ligegyldigt:

»Kan du da ikke forstaa, at jeg er aldeles færdig med dig!«

Men nede paa Gaden, omskinnet af den lyse Dag, midt i al den Færdsel af Mennesker og Vogne, sank hun sammen og begyndte at hulke. Hun slog Sløret ned og lagde Vejen ind i de snævreste Sidegader forat skjule sig, hun gik meget hurtigt, foroverludende, brudt, og hendes Ryg fortrak sig af Graad. Nej, nu var det mørkt for hende, ja, hvad skulde hun gøre? Hun iled afsted, forlod Fortouget og holdt sig midt efter Gaden hviskende og hulkende. Kunde hun egentlig gaa hjem igen til Andreas og Børnene? Hvad om Døren nu var laaset? Hun havde havt to Dage at leje Værelser i, og

nu havde kanske Andreas tabt Taalmodigheden. Hun fik skynde sig, Døren var maaske aaben endnu, hvis hun skyndte sig.

Hun følte, hver Gang hun tog efter Lommetørklædet, at hun havde et Brev i Lommen. Ja, det var Konvolutten med hendes Hundredekroneseddel i, den havde hun endnu, den laa dernede paa Bunden af Lommen og knitred . . . . . Men Herregud, havde hun nu bare havt nogen at gaa til, om ikke mer end en lidt god Ven! Og af alle de Bekendte, hun havde faaet i Kliken, vilde hun ikke se nogen; aa, nej, hvor hun havde faaet nok af dem! I Aar og Dag havde hun været mellem dem og hørt deres Tale og set deres Gærninger, nej, kære vene, at hun havde gjort det! Og der gik Milde, og der gik Paulsberg, og der var Skuespiller Norem og Irgens og Gregersen, allesammen var de der og talte om sine Sager, og den ene sad over den anden og bed efter den andens Ord. Nej, nej, med Kliken var hun færdig, intet kunde trække hende did igen . . . . . Og Ole Henriksen kunde hun vel heller ikke gaa til forat bede om Retledning? Nej. Nej, hun kunde ikke det . . . . .

Ja, nu var nok Andreas i Kontoret og stod og arbejded; hun havde ikke set ham i to Dage, det havde ikke truffet sig saa, han var vel optagen. Og der havde hun endog modtaget

Hundrede Kroner af ham, skønt han var ruineret. Men nej, nej, at hun ikke havde tænkt paa det før! Hundrede Kroner havde hun bedt ham om. Ja, havde han sagt, vær saa snil at gaa med ind i Kontoret, for jeg har ikke Penge paa mig. Og saa havde han lukket Skabet op og fundet de Hundrede Kroner, maaske skrabet Kassen. Nej, Andreas, tilgiv det! Kære, saa havde han rakt hende Sedlen og husket at sige Værsaagod ogsaa, skønt han kanske ikke ejed flere Penge. Hans Haar var graasprængt, og han saa forvaaget ud, men han havde ikke klaget over noget alligevel; stolt og roligt havde han talt. Hun havde forundret sig over ham, det var, som om hun havde set ham da for første Gang . . . . . Nej, hun vilde virkelig ikke beholde disse Hundrede Kroner; Gud give, hun aldrig havde bedt om dem! Kanske hvis hun bragte Andreas dem tilbage, vilde han tilgive hende det? Ja, om han vilde det, saa! Kom hun til at hæfte ham altfor meget bort, om hun stak ind paa Kontoret nu? Hun skulde være snar . . . . .

Fru Hanka tørred sine Øjne under Sløret og fortsatte at gaa. Da hun stod ved Mandens Kontor, rykked hun et Øjeblik tilbage. Hvad om han viste hende ud igen? Han forstod maaske ovenikøbet, hvor hun kom fra. Nej, aa, nej, gid han bare ikke forstod dét ialfald,

saa kunde han vise hende ud . . . . . Af Kontoristerne hørte hun, at Tidemand var inde i sit Kontor.

Hun banked paa og lytted. Jo, han sagde Kom. Ganske stille traadte hun ind. Der stod han ved Pulten og saa op, han lagde straks Pennen ned.

»Ja, undskyld, jeg forstyrrer dig vel,« sagde hun hurtigt.

»Nej,« svared han ventende, »nej, ikke det heller.« En Dynge Breve laa foran ham, han stod rank og høj, med den ene Arm paa Pulten. Nej, han var ikke meget graa, og hans Øjne var heller ikke trætte nu.

Hun tog sin Hundredekroneseddel frem og sagde:

»Jeg vilde give dig tilbage denne. Du maa tilgive, at jeg bad dig om Penge nu, naar du trænger dem saa vel selv; jeg har slet ikke tænkt paa det før nu. Det var saa rent galt af mig.«

»Nej, kære,« sagde han og saa overrasket paa hende, »behold du bare Pengene. Hundrede Kroner fra eller til er ingenting i Forretningen alligevel, saa.«

»Ja, men vær saa snil . . . . . Jeg vil bede dig om at tage dem tilbage alligevel.«

»Ja, ja, har du ikke Brug for dem, saa. Du skal have Tak, men.«

»Tænk, han takked hende! Hvor hun nu var glad for, at hun havde disse Penge endnu og kunde give ham. Hun undertrykte sin Sindsbevægelse og sagde i sin Forvirring Tak hun ogsaa, idet hun lagde Pengesedlen hen til ham. Hun blev staaende. Da hun saa, at han atter greb til Pennen, sagde hun smilende og forknyt:

»Du maa undskylde, det varer saa længe ..... det gaar saa smaat for mig med at leje Værelser, men .....«

Saa kunde hun ikke længer beherske sig, hendes Stemme klikked fuldstændig, og hun vendte sig bort, mens hun greb efter Lommetørklædet.

»Ja, med Værelserne haster det vel ikke saa svært,« sagde han. »Du kan jo tage dig Tid, vel?«

»Ja, ja, Tak, naar jeg faar det, saa!«

»Naar du faar det? Jeg forstaar ikke dette rigtig. Det er jo ikke mig, som har ..... Jeg vil jo bare lette dig Adgangen til at faa din Vilje.«

Hun var bange for at have gjort ham misfornøjet, hun skyndte sig at sige:

»Ja, da! Ja, da! Jeg mente heller ikke ..... Nej, jeg forstyrrer dig, du maa rigtig undskylde.«

Og hun gik med en Gang ud af Døren.

III.

Tidemand havde ikke havt megen Hvile, siden den store Ulykke rammed ham. Tidlig og sent var han paa Færde, Papirer, Regninger, Veksler, Aktiebreve hvirvled op om ham, og han bragte dem alle i taalelig Orden efter Tur. Ole Henriksen havde til enhver Tid støttet ham paa det første Ord, udbetalt ham Købesummen for Landstedet, overtaget flere af hans udenbys Affærer; der begyndte at falde mere Ro over Tingene.

Det kom for en Dag, at Firmaet Tidemand ikke havde nogen grundmuret Formue at fægte med, skønt det drev en vidt forgrenet Virksomhed og omsatte meget; Folk havde heller aldrig hørt om en saa afsindig Handel i Rug som den, Andreas Tidemand havde kastet sig ind i; nu bagefter var Alverden vis og beklaged ham eller havde ham tilbedste, som det kunde falde sig. Og Tidemand lod Bulderet have sin Tid, han

arbejded, balancered og holdt sig idelig paa Fode. Vistnok havde han paa Lager en urimelig Rugmasse, som han havde købt altfor dyrt; men Rug var nu Rug alligevel, han brændte ikke inde med den, han solgte jævnt og stille af den til Dagens Priser og tabte Pengene med fuld Fatning. Hans Modgang havde ikke slaaet ham ned.

Nu havde han sit sidste Tørn at tage med det amerikanske Hus, og hertil maatte han have Ole Henriksens Hjælp; senerehen skulde han forsøge at holde det gaaende alene. Det var hans Drøm at forenkle sin Forretning, bringe den ned til et Slags første Begyndelse igen, for lidt efter lidt at arbejde den ivejret paany. Han skulde nok klare det, der var endnu Planer i hans Hoved, han havde ikke været Handelsmand fra Barn af for ingenting.

Tidemand samled endel Papirer med sig og gik over til Ole. Det var en Mandag, begge havde ekspederet deres Post om Formiddagen og havde intet videre at gøre; men Tidemand maatte bagefter op i Banken, Klokken fem stængtes den.

Saasnart han viste sig i Døren, lagde Ole Pennen ned og gik ham imøde. Der var endnu stadig Fest, naar de var sammen, Vinen og Cigarerne kom frem ligesom før, intet havde forandret sig. Tidemand vilde ikke forstyrre,

han tilbød tværtimod at være tilhjælp, hvis han kunde; men Ole afslog det, han havde absolut intet presserende fore.

Ja, saa havde da Tidemand sine sædvanlige Papirer med. Han begyndte at blive temmelig ublu nu og kom, saasnart der var det mindste ivejen . . . . .

Ole afbrød ham med en Latter:

»Ja, du maa endelig ikke glemme at undskylde dig for hver Gang.«

»Jeg haaber, jeg skal komme lidt sjældnere herefter, nu faar jeg Gudskelov Amerika fra Haanden.«

Ole skrev paa og sagde:

»Hvorledes er det ellers?«

»Jo, ved det gamle. En Dag ad Gangen.«

»Din Kone er ikke flyttet endnu?«

»Hun er ikke flyttet endnu, nej; hun plages nok med at finde Værelser. Ja, lad hende tumle med det, hun kommer vel et Sted hen tilsidst..... Hvad jeg vilde sagt: Hvor er Frøken Aagot?«

»Jeg ved ikke rigtig, hun spadserer, Irgens var her og hented hende.«

Pause.

»Du har vel opgivet Tanken om at indskrænke din Forretning,« sagde Ole igen, »du har alle dine Folk endnu.«

»Nej, opgivet den har jeg ikke, og jeg kommer ikke til at opgive den heller. Ja, jeg

var jo nødt til at beholde mine Folk en Stund, jeg kunde ikke sætte dem udenfor med en Gang, de maa faa Tid til at se sig om efter Plads. Men nu rejser de snart, jeg beholder en Mand paa Kontoret.«

»Jeg siger endnu engang, at det er et Spørgsmaal, om du bærer dig ret ad i dette Stykke, Andreas. Ikke for det, at jeg vil prøve at belære dig om noget, men. Begynder man først at trække Armene til sig, naar man har været vant til at omspænde meget, saa taber man Kredit og skubbes tilside. Det er nu saa engang.«

Tidemand grunded.

»Ja,« sagde han, »min Kredit er ikke stor for Øjeblikket, det faar saa være; jeg skal kanske arbejde den op igen, aldenstund jeg ikke har snydt nogen. Nej, dette, at jeg vil indskrænke mig, det staar jeg fast ved, jeg vil have lidt mindre mellem Hænderne en Stund, begynde forfra igen paa en Vis, samle mig sammen om færre Ting. Det er en Idé hos mig, at det skal gaa godt. Før var det mere i det store hos mig, Forretningen var for en hel Familje, nu er den bare for Børnene og mig; men jeg haaber, den skal blive lige saa solid for det.«

De talte videre om Forretningen, Tidemand havde ladet et stort Parti Rug male forat lette Afsætningen, nu gik det med dobbelt Fart, han

solgte og tabte, men han fik Penge ind. Jo, der var ikke tale om at lukke længer, han havde desuden en liden Plan, som var begyndt at gære i ham, men saalænge den ikke var fuldt moden, var den ikke værd at nævne. Man stod jo ikke til midt paa Livet i Forretninger Dag ud og Dag ind, uden at man fik en og anden fattig Tanke i Hovedet. Pludselig sagde han:

»Hvis jeg vidste, at du ikke blev fornærmet paa mig, saa vilde jeg tale med dig om en Ting, det er noget, som angaar dig selv . . . . . Ja, du skal undskylde, at jeg siger det, jeg har nu saa mine egne Tanker: Hm. Irgens . . . . . du skulde ikke lade Aagot spadsere saa meget, Frøken Aagot spadserer ret meget med ham; det var en anden Sag, om du var med selv. Det er ikke noget galt det at spadsere, men . . . . . Ja, det er nu min Mening, vær ikke sint for, at jeg sagde det.«

Ole saa med aaben Mund paa ham, saa brast han i Latter:

»Kære Andreas, kære Andreas, hvor vil du hen nu? Saa du er begyndt at se mistroisk paa Folk?«

Tidemand afbrød ham:

»Jeg vil bare sige dig, at det aldrig har været min Vane at fare med Sladder, Ole,« sagde han alvorligt.

Pause. Ole saa paa ham fremdeles. Hvad gik der af Tidemand? Hans Øjne var blevne skarpe af Harme, han satte Glasset ned med det samme han sagde det. Sladder? Nejvist, Tidemand fór ikke med Sladder, men nu var han gal, ganske gal.

»Det være langt fra mig at ville kaste nogen Skygge paa nogen,« sagde han; »Frøken Aagot gruer jeg ikke for, hun vil nok vide, hvad hun har at gøre, om fornødent; men alligevel ..... Naa, tag mig det ikke ilde op, jeg skal aldrig nævne det mer.«

»Nej, du har i Grunden Ret i det, at der kan blive Snak og Sladder, hvis den Spadsering drives for vidt,« sagde Ole ogsaa. »Jeg har virkelig ikke tænkt paa det før, men nu, naar du siger det, saa. Du skal have Tak, Andreas. Jeg vil give Aagot et lidet Vink ved Lejlighed.«

Saa blev der ikke talt mere om det, Passiaren drev igen ind paa Tidemands Forhold. Hvordan indretted han sig nu, spiste han fremdeles i Restaurationerne?

Ja, endnu. Hvad skulde han gøre? Han fik nok spise i Restaurationerne endnu i nogen Tid, ellers gjorde vel Sladderen det aldeles af med Hanka. Folk vilde sige, at det var hendes Skyld, at han ikke havde ført Husholdning i de sidste Aar, for det viste sig jo, at ikke saa snart var hun vel borte, før han, Tidemand, igen

hyred Kokkepige og holdt sig skikkelig hjemme. Ja, ingen vidste, hvad Bagvaskelsen kunde finde paa; Hanka havde vist ikke saa mange Venner. Naa, saalangt det stod til ham, skulde ikke Folk faa Grund til at skumle ..... Tidemand lo over, at han skulde give Bagvaskelsen en lang Næse. »Hun var inde hos mig for nogle Dage siden, hun kom ind i Kontoret,« fortalte han. »Jeg troed, det var en ny Regning, et nyt ulykkeligt Rykkerbrev, som banked paa min Dør, og saa var det hende. Det er rigtig ikke mer end nogle Dage siden. Ved du, hvad hun vilde? Hun kom med Hundrede Kroner til mig. Ja. Hun havde vel sparet dem sammen. Naturligvis kan man kanske sige, at det egentlig var mine egne Penge i Grunden, det kan man vel til Nød sige; men alligevel, hun kunde jo ogsaa have beholdt dem selv. Men hun forstod, at det var smaat for mig nu ..... I de sidste Dage har hun forresten ikke været ude, det forundrer mig, jeg forstaar ikke, hvad hun lever af. Hun holder sig hjemme, jeg ser hende ikke; men Pigen siger, at hun spiser lidt oppe hos sig selv nu og da. Forresten arbejder hun, hun gør noget hele Tiden.«

»Hør, Andreas, det skulde ikke forundre mig, om det blev godt igen mellem Dere snart. Det kan hænde, at hun slet ikke flytter?«

Tidemand maalte sin Ven med Øjnene:

»Og det tror du? Er det ikke du forresten, som engang har sagt, at jeg ikke var nogen Handske, som man kunde kaste ifra sig og tage igen efter Behag? Ser du, jeg mener, som du mente dengang. Ganske vist, Spørgsmaalet foreligger ikke, men selv om det forelaa, saa har jeg jo ikke gennemgaaet en lang Kval bare for Løjer, Ole. Jeg beslutted mig til at give hende Friheden, og hun tog imod den. Aa, ja, da, der var slet ingenting ivejen fra hendes Side, hun tog gladelig imod den. Da jeg blev fattig og ruineret, løste jeg straks Baandet og sagde: ja, nu kan jeg desværre ikke mere skaffe dig det saa godt, som jeg gærne vilde, Hanka, det er ikke længer forsvarligt af mig at holde dig bunden, du er fri. Og det svared hun Ja til og gik. Men det var heller ikke at vente andet, jeg siger det ikke derfor. Det er forbi. Hun har vist ikke mere Tanke om at komme tilbage, end jeg har Tanke om at modtage hende ..... Ja, ja, hun skyr mig ikke aldeles, og det er jeg glad for, det var et fint Træk med de Penge, jeg skal altid takke hende for det.«

Men nu rejste Tidemand sig hurtigt og tog Afsked, han skulde i Banken og maatte skynde sig.

Ole stod tilbage ved Pulten. Tidemands Skæbne havde gjort ham tankefuld. Og hvor blev Aagot af? Hun havde lovet at være tilbage om en Times Tid, og nu var det meget over to

Timer, siden hun gik. Nej, ganske vist, der var intet galt i at spadsere, men; det havde Tidemand Ret i, men. Tidemand havde sine egne Tanker, havde han sagt, hvad mente han med det? ..... Der gaar pludselig et Lys op for Ole: kanske var det Irgens, som havde lagt Tidemands Lykke saa øde? Man skulde ikke forsværge det. Byen talte ikke om det, men; nej, Ole havde absolut intet hørt; man var saa vant til at se Fru Hanka saa med den ene og saa med den anden af Kliken, og hun hæved sig over alt Snak. Men nu kunde det godt være Irgens. Et rødt Slips? Jo, brugte han ikke rødt Slips engang?

Ole forstod nu ogsaa, hvad Tidemand havde ment, da han med en vis Betoning havde talt om de farlige Øture i Juni. Ser man det! Aagot havde saa aldeles tabt Lysten til at følge ham paa Kontorerne mer, hun havde virkelig begyndt at ville være ude, at gaa omkring i godt Følge og bese Steder og Ting i dette gode Følge. Nej, Herregud, der var nu vel ikke den bitterste Grund til Mistanke? Tidemand sagde jo ogsaa, at Aagot vilde vide, hvad hun havde at gøre, hvis det fornødigedes. Ja, Aagot var ikke Ole bange for, det vilde være sort Synd at lade nogen Skygge falde paa hende; men alligevel, disse Spadserture gav Anledning til Snak ..... Havde hun ikke beklaget, at ikke ogsaa han var Digter?

Det er Synd, at du ikke er Digter du ogsaa, Ole, havde hun sagt. Ja, men det havde hun forklaret saa ømt og nydeligt bagefter, det var bare en Spøg; nej, hun var saa uskyldig, som det Barn hun var. Men disse idelige Ture med Irgens de kunde hun gærne aflyse nu og da, for hans Skyld . . . . .

Først om en stiv Time endnu kom Aagot. Hendes Ansigt var friskt og varmt, hendes Øjne skinned. Hun hængte sig øjeblikkelig om Oles Hals, det gjorde hun altid, naar hun havde været ude med Irgens. Ole straaled atter op; kunde han nu bære over sit Hjærte at bedrøve hende? Han vilde bare spørge hende, om hun ikke for hans Skyld vilde holde sig lidt mere hjemme, det var ikke til at holde ud, naar hun var borte saa længe, det gik næsten over hans Forstand; her gik han og tænkte ikke paa andet end hende.

Aagot hørte stille efter og loved at huske paa det. Ja, da, han havde Ret.

»Og kanske, hvis jeg maa bede dig om en Ting til, saa er det den: om du vilde være lidt mindre sammen med Irgens, bitte lidt mindre. Jeg mener ikke noget galt med det, Aagot; men bare lidt mindre altsaa, saa faar ikke Folk noget at sige. Irgens er min gode Ven, og jeg er hans; men . . . . . Ja, ja, tag dig bare ikke nær af, hvad jeg har sagt.«

Saa vendte hun hans Ansigt imod sig, tog ham med begge Hænder om Hovedet og vendte hans Ansigt imod sig, hun saa ham ind i Øjnene og sagde:

»Du tror kanske ikke, at jeg elsker dig du, Ole?«

Men nu blev han forvirret, han stod hende altfor nær, han stammed og traadte et Skridt tilbage:

»Jo, elsker? Ha-ha, nej, du Aagot! Tror du, jeg vilde bebrejde dig noget? Du forstod ikke det, jeg sagde, det var for Folks Skyld, for Folks Skyld. Men det var rasende dumt, jeg skulde ikke have nævnt det, du giver dig til at tænke over det, reflektere over det, du vil kanske ikke træffe Irgens mer. Jeg beder dig, lad det blive ved det gamle, du skal ikke bryde med ham, det vil vække end større Opmærksomhed. Nej, han er en fin og betydelig Mand, du skal rigtig paaskønne ham du ogsaa. Og hvad jeg har sagt . . . . . jeg har ingenting sagt, ingenting. Er det et Ord?«

Men hun havde Trang til at forklare sig: hun gik lige saa gærne med hvemsomhelst anden, som med Irgens, det havde blot truffet sig saa idag. Hun beundred ham, det vilde hun ikke nægte for, og det var hun ikke alene om; dertil kom nu, at hun ogsaa havde faaet Medfølelse for ham, tænk, han havde søgt et Stipendium

og ikke faaet det. Hun havde ondt af ham, der var ikke noget andet, slet ikke . . . . .

Nok! raabte Ole. Var hun da aldeles paa Styr? Havde han ment nogetsomhelst? Kortsagt, alt skulde være ved det gamle, de skulde ikke snakke mere om det . . . . . Ja, saa var det da Bryllupet igen, man fik snart komme overens om Tiden; han havde bare at gøre sin Tur til England, saa var han for sin Del færdig. Og saa var det jo bedst, at hun rejste hjem igen til Thorahus, mens han var borte, og naar saa alt var rede, kom han op til hende. Jo, det skulde ikke mangle paa, at alt kom i Orden, naar de begge to lagde deres Hoveder i Blød; hvad? Og naar Bryllupet var over, rejste de ind til Byen igen; nogen Bryllupsrejse havde han ikke Tid til før kanske engang til Vaaren.

Aagot smilte fornøjet og gik ind paa alt. Et underligt, vagt Ønske havde dukket op i hende: hun vilde helst have forblevet, hvor hun var, til han kom tilbage fra England, saa kunde de have rejst sammen til Thorahus. Hun vidste ikke selv, hvordan denne skjulte Tanke havde opstaaet hos hende, og den var da for den Skyld heller ikke saa stærk, at hun gad omtale den, det skulde blive som Ole vilde. Hun gjorde de allernødvendigste Bemærkninger om, at han endelig maatte skynde sig i England; hendes Øjne var aabne og troskyldige, hun havde den

ene Arm paa hans Skulder og den anden hvilende paa Pulten, mens hun talte med ham.

Og hende havde han villet give et Vink! Tidemand havde Ret, hun skulde nok vide, hvad hun havde at gøre, om fornødent.

IV.

Der gik over en Uge, inden Irgens atter viste sig. Havde han anet Uraad? Eller var han bleven træt af Spadserturene? Saa kom han en Eftermiddag ned til Oles Kontor, det var klart Vejr med Sol, men det blæste dygtigt og føg med Støv i alle Gader. Han havde sine Tvivl om, at Frøken Aagot vilde gaa ud i denne Vind, og netop derfor sagde han:

»Det blæser herligt idag, jeg kunde ville tage Dem med op paa Haugene, til de høje Steder, Frøken Lynum. De har kanske aldrig set et saadant Syn, det ryger over Byen af Støv.«

Ole sagde hurtigt det samme, det var virkelig noksaa interessant at iagttage, hun skulde se det engang . . . . . Ole vilde under andre Omstændigheder have sagt Nej, det var baade usundt og trist med alt det Støv; men Irgens vilde endog tilvejrs, op i Højden, det

var, som om Vinden var hans egentlige Element; kunde man saa tale om de fattige Pust af Storm, som hylte op fra Havet og Bryggerne og fik Marquiserne foran Vinduerne til at dirre? Han vilde desuden ogsaa vise Aagot, at der ikke var noget ivejen fra hans Side . . . . . Godt! Hun skulde virkelig gøre denne Tur.

Og Aagot gik med.

»Jeg har ikke set Dem i en Evighed,« sagde Irgens.

»Nej,« svared hun, »jeg er i Hus nu, jeg er flittig. Jeg rejser hjem om kort Tid.«

»Nej?« spurgte han brat og standsed.

»Joho . . . . . Ja, jeg kommer jo snart tilbage, men.«

De gik igen. Irgens var bleven tankefuld.

»Hør,« sagde han, »der er alligevel formegen Vind idag, vi kan jo ikke engang høre, hvad vi siger til hinanden; lad os heller gaa op i Slotsparken. Jeg ved et Sted . . . . .«

»Ja, som De vil,« svared hun.

De fandt et Sted, det var lunt, og der var ingen Mennesker. Irgens sagde:

»Oprigtigt talt, jeg mente heller ikke at ville trække Dem tilfjælds idag. Jeg var blot bange for ikke at faa Dem med ud, og derfor sagde jeg, hvad jeg sagde dernede. Jeg maatte se Dem igen.«

Pause.

»Jasaa . . . . . Aa, ja, jeg har ophørt at forundre mig over Dem,« svared hun.

»Godt, Frøken Aagot. Og Herregud, det er ogsaa ti Dage, siden jeg sidst talte med Dem, saa længe er det.«

»Ja, det er nu ikke bare min Skyld . . . . . Naa, ja, lad os ikke tale mere om det,« lagde hun hurtigt til. »Sig mig forresten, hvorfor optræder De endnu overfor mig som De gør? Det er sandelig ikke ret af Dem. For jeg har jo sagt Dem før ogsaa, at det er galt. Jeg holder saa af, at vi er gode Venner, men . . . . .«

»Men ikke mer, nej. Forstaar. Men se, det er jo ikke nok for en, som lider, ved De. Nej, det ved De forresten ikke, De har aldrig vidst det. Man drives idelig og idelig at kredse om det forbudne, det er éns Trang at kige sin Skæbne op i Næsen. Om jeg skulde sætte alt til for dette Øjeblik nu, for Eksempel, saa satte jeg det jo til. Jeg vil heller være her en stakket Stund sammen med Dem, Frøken Aagot, end have nogle flere Aar at leve i.«

»Ja, ja, ja, Herregud, det er forsent, ved De; hvad nytter det da, at vi taler om det? De gør det saa meget værre for os begge.«

Saa sagde han fast og langsomt:

»Nej, forsent er det ikke.«

Nu saa hun paa ham og rejste sig, han rejste sig ogsaa, de begyndte at gaa. Ganske i

deres egne Tanker, uden at vide, hvad de gjorde, drev de om i Parken, uden at se de Mennesker, de mødte, uden at hilse. De gik rundt, de kom atter tilbage til deres lune Sted, og begge satte sig igen.

»Vi kredser,« sagde han. »Saaledes kredser jeg om Dem.«

»Hør,« sagde hun med ganske vaade Øjne, »det er vel sidste Gang, jeg gaar sammen med Dem, Irgens, vær nu hyggelig, vil De det? For nu rejser jeg snart, saa.«

Men netop nu, da han vilde give hende et overvældende Svar af al sin Kærlighed, skulde der komme et Menneske forbi deres Bænk. Det var en enslig Dame, hun bar intet andet end en Kvist i den ene Haand, og med denne Kvist slog hun sig paa Kjolen for hvert Skridt, hun tog. Meget langsomt nærmed hun sig, hun var ung, Irgens kendte hende, han hilste, rejste sig op fra Bænken og tog Hatten dybt af.

Og Damen gik rødmende forbi.

Aagot spurgte:

»Hvem var det?«

»Blot en Datter af min Værtinde,« svared han . . . . . De sagde, at jeg skulde være hyggelig. Ja, kære . . . . .«

Men Aagot vilde have nøjere Rede paa Damen: hun boed altsaa i Huset? Hvad gjorde

hun? Hans Værtinde, hvad var det for Slags Menneske?

Og Irgens besvared alt. Ganske som et Barn, hvis Nysgærrighed var bleven vakt ved et Tilfælde, lod Aagot sig fortælle om disse vild fremmede Mennesker i Thranes Vej Numer 5. Hun forundred sig over, at Damen havde rødmet, at Irgens havde hilst saa udsøgt høfligt paa hende; hun vidste ikke, at Irgens altid betalte sin Husleje paa denne stille Maade ved at hilse paa sine Værtsfolk paa Gaden.

»Den unge Dame saa godt ud, men hun havde Fregner,« sagde hun. »Hun var ligefrem nydelig, da hun rødmed; ikke?«

Og Irgens sagde Jo, hun var nydelig. Men hun havde ikke bare et eneste Smilehul, det var der bare én, som havde . . . . .

Aagot kasted et hurtigt Blik paa ham, hans Stemme virked, hans Ord traf hende, hun lukked halvt Øjnene. I næste Øjeblik følte hun, at hun hælded henimod ham og at han kyssed hende; ingen talte, al hendes Uro forlod hende, hun hviled og nød.

Og ingen forstyrred dem; Vinden sused dulmende og døvende over hele Parken. Saa kom der endelig igen et Menneske forbi, de slap hinanden, de saa begge ned mod Gruset, mens Mennesket passered, og Aagot var saa umiddelbar og flink, hun røbed ingen Forvirring.

Saa rejste hun sig og gav sig til at gaa, og først nu begyndte hun at komme til Eftertanke; der drypped Taarer ned fra hendes Øjenvipper, og hun hvisked omtaaget, dumpt:

»Nej, Gud trøste mig, hvad har jeg gjort!«

Saa gik det, som det havde gaaet før, Irgens vilde sige noget, vilde tale, mildne Stødet: dette var kommet fordi det maatte komme, han havde hende saa voldsomt kær, hun maatte dog forstaa, at dette ikke var bare Løjer af ham . . . . . Han saa virkelig heller ikke ud til at spøge nu.

Men Aagot hørte intet, hun gik og gentog og gentog fortvivlede Ord og lagde Vejen instinktsmæssig nedad mod Byen igen. Det var som om hun hasted hjem.

»Kære Aagot, hør mig . . . . .«

Hun afbrød ham hæftigt:

»Saa ti dog, ti dog!«

Og han taug.

Ved Udgangen af Parken vrængte Vinden Hatten af hendes Hoved, hun greb efter den, men naaed den ikke, den fløj langs Stakitet ind i Parken igen. Irgens fik endelig fat i den ved et Træ.

Hun stod en Stund uvirksom og saa til, saa lagde ogsaa hun afsted i Løb, og da de begge mødtes nede ved det store Træ, var hendes forrige Fortvivlelse næsten bortdunstet.

Irgens rakte hende Hatten, og hun sagde Tak. Hun saa lidt undselig ud.

Saa gik de igen.

De var komne et Stykke nedad den grusede Plads, Aagot vendte sig et Øjeblik om og gik baglænds for Vindens Skyld; med ét standsed hun, hun havde opdaget Coldevin. Han krydsed ned langs Parken og gik i Retning af Tivoli, ilsomt, foroverludende, som om han vilde skjule sig. Saa var han altsaa ikke rejst hjem endnu.

Og Aagot tænkte med Gru: hvad om han havde været i Parken og set dem! I et Sekund stod hendes Hjærne oplyst som af et Glimt: han kom maaske fra Parken, han havde villet vente, til de vel var ude af Sigte, saa havde han forregnet sig, Hatten var blæst hende af Hovedet og havde hæftet dem bort i flere Minutter; nu var han kommet fortidlig frem. Hvor han dukked sig! Han kunde ikke stikke sig væk nogen Steder paa den aabne Plads.

Aagot raabte paa ham, men Vinden bar hendes Raab helt bort; hun vinked med Haanden, og han lod, som om han ikke saa det, han hilste heller ikke. Og uden at sige et Ord til Irgens, sprang hun nedad Slotsbakken, holdt paa Hatten og sprang; hun naaed Coldevin nede ved den første Gade. Hvor havde hun ikke maattet løbe! Og Vinden blæste endog hendes Skørter opover Knæerne.

Han standsed og hilste som han plejed, kejtet, med et Udtryk af sørgmodig Glæde, bevæget fra øverst til nederst. Han var misserabelt klædt.

»De ..... De skal ikke gaa og spionere efter mig,« sagde hun stakaandet og hæst. Hun stod pustende foran ham, vred, barnagtigt rasende over, at hun havde været nødt til at anstrænge sig saa saare forat faa ham standset.

Han aabned Munden, men fik intet sagt, han kunde slet ikke redde sig.

»Hører De det?«

»Ja ..... De har kanske været syg igen, De har ikke været ude, i to Uger ..... Nej, jeg ved jo ikke, men?«

Der stod han. Hans fuldkommen hjælpeløse Ord rørte hende, hun slog om, grædefærdig igen, ydmyget i sit Inderste:

»Kære Coldevin, om Forladelse!«

Hun bad ham om Forladelse. Han vidste intet at sige dertil, saa sagde han ganske hen Vejret:

»Om Forladelse? Ja, det taler vi ikke om ..... Nej, hvad græder De for? Gid jeg ikke havde truffet Dem, saa .....«

»Jo, det var netop godt,« afbrød hun, »jeg vilde træffe Dem. Jeg husker paa Dem altid, men ser Dem aldrig; jeg længes mangen Gang efter Dem.«

»Ja, det taler vi ikke om, Frøken Aagot; De ved, at vi har gjort op. Jeg ønsker Dem alt vel, alt vel.«

Coldevin var tilsyneladende rolig igen, han begyndte endog at tale om nogle meget ligegyldige Ting: var det dog ikke en voldsom Storm? Gud ved, hvordan det gik Skibene ude i Havet idag . . . . .

Hun hørte paa og svared, hans Ro virked ogsaa paa hende, hun sagde stille:

»Saa er De ikke rejst hjem endnu, Coldevin. Jeg beder Dem ikke om at komme til os mer, det nytter ikke. Baade Ole og jeg vilde have havt Dem med paa en Sejltur for en Tid siden, men De var ikke at finde.«

»Nej, jeg har talt med Grossereren siden, jeg har forklaret ham, at den Søndag var jeg optagen paa andre Hold, et lidet Selskab, en Middag . . . . . Men det staar altsaa godt til med Dem?«

»Ja, Tak . . . . . Og med Dem ogsaa, vel?«

»Jeg synes ikke, jeg har set Dem i lang Tid? Ja, jeg mener . . . . . De har nok ikke været ude hver Dag i det sidste, mener jeg.«

»Nej, jeg er flittig nu, jeg holder mig i Hus. Jeg rejser forresten snart hjem.« Og atter engang blev hun greben af Uro: hvad om nu denne Mand, som hun stod og talte med, havde været i Parken og set alt! Hun spurgte

saa ligegyldigt, som hun kunde: »Nej, se hvor Træerne slynger oppe i Parken. Men der er ganske lunt derinde alligevel?«

»Inde i Parken? Saa. Jeg har ikke været der . . . . . Nej, jeg ser, at Deres Følge venter paa Dem, De maa vel gaa. Det er Irgens, synes jeg?«

Gudskelov, hun var frelst, han havde ikke været i Parken! Hun hørte intet andet, svared ikke paa noget andet. Og der kom Irgens gaaende, han var bleven træt af at vente; men det brød hun sig ikke om. Hun vendte sig igen til Coldevin.

»De har altsaa talt med Ole siden Sejlturen? Hvorfor har han slet ikke nævnt det?«

»Aa, hvorledes kan han huske alt! Han maa have meget i Hovedet, Frøken Aagot, rigtig meget i Hovedet; Forretningen er vidløftig, jeg fik et lidet Indblik i den engang, jeg var dernede. Storartet! Nej, den Mand er undskyldt, om han glemmer Bagateller af den Sort. Hvis jeg maatte sige Dem ét: han er mere glad i Dem end nogen anden. Han . . . . . Ja, husk paa det. Det var det, jeg vilde sige.«

Og disse faa Ord gik hende til Hjærte, i et Øjeblik viste Billedet af hendes Forlovede sig for hende og hun udbrød henreven:

»Ja, ikke sandt? Aa, ja, han er saa forunderlig god mod mig. Nej, naar jeg husker

paa alt . . . . . Ja, nu kommer jeg,« raabte hun til Irgens og slog imod ham med Haanden. »Og hvornaar træffer jeg Dem nu igen, Coldevin? Om ikke længe, vel? Ja, lad mig nu se det.«

Hun gav ham Haanden, sagde Farvel og gik.

Hun havde paa engang faaet det meget travlt, hun bad Irgens undskylde, at han havde maattet vente saalænge paa hende, men gik forøvrigt paa af alle Kræfter.

»Hvor De har faaet Hastværk!« sagde han.

»Ja, jeg maa jo hjem igen. Huf, det blæser!«

»Aagot!«

Hun saa paa ham, hans Stemme havde skælvet, hun følte et hedt Stød gennem sig. Nej, hun kunde ikke længer gøre sig roligere end hun var, hendes Øjne sank igen halvt i, og hun trak sig over mod ham og strøg hans Arm med sin, gik tæt ved hans Side.

Han kaldte hende atter ømt ved Navn, og hun svared opgiven:

»Ja, lad mig faa lidt Tid for mig. Men hvad skal jeg gøre? Jeg vil være saa glad i Dem, hvis De lader mig være nu.«

Han taug.

De kom længer og længer ned i Byen, de saa Henriksens Hus for Enden af Gaden. Hun vaagned ligesom til Besindelse; hvad havde hun

sagt? havde hun lovet noget? Nej, nej, ingenting! Og hun sagde med bortvendte Øjne:

»Det, som har hændt idag . . . . . De har kysset mig. Jeg angrer det, ved Gud! Ja, jeg sørger over det . . . . .«

»Behag at bestemme Straffen,« sagde han fyrigt.

»Nej, jeg kan ikke straffe Dem. Men her er min Haand paa, at jeg siger det til Ole, hvis De vover noget sligt engang til.«

Og hun rakte ham Haanden.

Han tog den, trykked den, han bøjed sig i samme Øjeblik ned og kyssed hendes Haand, kyssed den flere Gange lige under hendes egne Vinduer. Og helt fortumlet i Hovedet fik hun endelig Døren op og kom opad Trapperne.

V.

Da modtog Ole Henriksen et Telegram, der paaskynded hans Rejse til London. I et helt Døgn igennem arbejded han som en Træl med at blive færdig, skrev og ordned, var i Bankerne, gav sit Personale Besked, instruered sin Førstemand, som nu skulde forestaa Forretningen. Nu laa Hullbaaden paa Havnen og lasted, om et Par Timer gik den. Ole Henriksen havde ikke megen Tid at spilde.

Aagot fulgte ham fra Kontor til Kontor, trofast og bedrøvet, med undertrykt Bevægelse, hun sagde ikke et Ord for ikke at forstyrre ham, men saa paa ham med duggede Øjne hele Tiden. De var blevne enige om, at hun skulde rejse hjem den næste Dag med Formiddagstoget.

Gamle Henriksen gik taus og stille omkring, han mærked, at det galdt for Sønnen at skynde sig, der kom hvert Øjeblik en Mand op fra Bryggen forat give Besked om Hullbaaden; nu havde den

blot et Parti Tran at tage ind, saa var den færdig. Det vilde tage en tre Kvarter. Og endelig kunde Ole sige Farvel. Aagot havde sit Ydertøj i Beredskab og slængte det paa sig; hun vilde følge ham til Bryggen.

Men just i sidste Øjeblik kom Øjen indad Døren. Han havde lagt sig til en rød Snor i Lorgnetten, og denne røde Snor hang ham nedad Brystet. I det sidste Par Uger havde hans Nervøsitet fundet nye Maader at pine ham paa, han kunde ikke længer tælle uden i Par, to, fire, seks, han havde anskaffet sig mørke Klæder med lyse Knapper, som faldt i Øjnene, og dette bragte ham nogen Lise. Saa var det nu den sorte, usynlige Snor i Lorgnetten, — kunde man i det hele taget være ganske tryg for, at man havde en Snor i den, naar man ikke saa noget til den? Man maatte stadig grue for, at man havde lagt hele Lorgnetten efter sig hjemme. Nu vidste han endelig, hvad han havde, Idéen med den røde Snor havde skaffet ham. Hvile . . . . .

Den unge Mand kom med Aanden i Halsen. Han bad meget undskylde; forstyrred han?

»Jeg hører, du skal rejse, Ole Henriksen?« sagde han. »Jeg fik høre det netop nu paa Gaden, og der gik mig ligefrem et Sting gennem Hjærtet, ligefrem. Det nytter sandelig ikke mig, hvormeget jeg stræver og lægger mig i Sælen, der blir ikke noget at stikke i Munden for det.

Rent ud sagt, jeg kan ikke haabe at faa min nye Bog færdig med det første, og her staar jeg. Jeg skulde ikke snakke saa aabent, hvad ogsaa Milde sagde til mig idag: Tal ikke om det, sagde han, det er i Grunden at lægge blot hele Norge og dets Adfærd mod Dem. Men hvad skal jeg gøre? Kan du hjælpe mig ud af denne Knibe, Ole, saa skal du gøre det. Hvis du da kan afse saa meget?«

Ole greb efter Nøglerne i Lommen og gik til Skabet. Men han havde leveret Nøglerne ifra sig, Faderen havde faaet dem. Han blev lidt utaalmodig og ønsked, at Øjen var kommet en Stund før, nu stod han jo paa Farten. Øjen svared ikke et Muk. Hvormeget skulde han have? Godt! Og Ole gav Faderen en kort Besked.

Men gamle Henriksen aabned vistnok Skabet og havde Pengene lige foran sig, men han vilde have bedre Besked, han begyndte at spørge. Og desuden, hvor skulde man føre op denne Post? Ole maatte selv gøre kort Proces og tælle Pengene af.

Øjen sagde hurtigt:

»Jeg vil give dig Kvittering. Hvor har du en Pen? En ny Pen; jeg skriver bare med nye Penne.«

»Ja, det er godt. Lad alt det være til en anden Gang.«

»Ja, for jeg vil jo give dig Kvittering, kan du forstaa. Du har da med en ærlig Mand at gøre.«

»Naturligvis. Kære Øjen, hvor kan du snakke saa! . . . . . Ja, ja, Farvel igen.«

Men da haled Øjen et Papir op af Lommen og sagde:

»Dette er mit sidste Digt, Ole. Det foregaar i Ægypten, det tør kunne læses. Du skal have en Afskrift af det, for du har virkelig staaet mig troligt bi. Værsaagod. Aa, ingen Aarsag; det er mig en Glæde.«

Saa kom da Ole afsted; Aagot fulgte ham.

»Saa du,« sagde han, »hvor det glæded Øjen, at han kunde give mig dette Digt? Det er stor Synd for ham, han er et fint Talent, aa, et ganske storartet Talent. Jeg var lidt utaalmodig mod ham, jeg angrer det. Naa, det var da endda godt, at han traf mig betids . . . . . Hvad tænker du paa, Aagot?«

Hun svared stille:

»Nej, paa ingenting. Men gid du vel var tilbage igen, Ole!«

»Kære, snille Aagot, jeg rejser jo bare til London,« sagde han, bevæget han ogsaa. »Vær du rolig, jeg blir ikke længe borte.« Han lagde Armen om hendes Liv og klapped hende, gik og klapped hende opad Gaden og gav hende sine sædvanlige Kælenavne: lille Frue, lille, kære

Frue. Saa peb et Dampskib, Ole saa paa Klokken, han havde endnu et Kvarter. Han maatte stikke indom Tidemand.

Og ikke saasnart var han kommet ind til Tidemand, før han sagde:

»Jeg rejser til London. Jeg vil bede dig om ét, Andreas: vær saa snil at se over til Gamlingen nu og da. Jeg har givet ham god Hjælp, men.«

»Skal ske,« svared Tidemand. »Vil ikke Frøkenen tage Plads? For De rejser vel ikke?«

»Jo, imorgen,« svared Aagot.

Saa kom Ole til at huske paa de sidste Børsnoteringer, Rug var begyndt at stige igen, han lykønsked sin Ven, trykked hans Haand.

Jo, Rugen steg ubetydeligt, Høsten i Rusland havde alligevel ikke kunnet rette Markedet ganske ivejret; Stigningen var liden, men for Tidemands Masse havde den sin store Betydning.

»Aa, ja, jeg balancerer efter Ævne,« sagde han glad, »og det har jeg for Størstedelen dig at takke for. Jo, jeg har. Men slaar ikke alle Mærker fejl, saa skal du ikke forlise paa det.« Og han fortalte, at han netop stod midt oppe i en liden Affære i Tjære, Tjære til Eksport, til Skibsbrug, han skulde forsyne et Bilbaoværft. Det var ham en stor og kær Fornøjelse at begynde at røre Armene lidt igen . . . . . «Men

dette skal vi tale nærmere om, naar du kommer tilbage. Lykkelig Rejse, Ole.«

»Og er der noget,« sagde denne, »saa telegrafer.«

Tidemand fulgte Parret til Døren, baade Ole og Aagot var rørte. Saa stilled han sig ved Vinduet og vinked ad dem, idet de passered; lidt efter stod han igen ved Pulten med sine Bøger og Papirer, arbejdende som før. Der gik et Kvarter, han saa Aagot komme tilbage fra Bryggen alene; Ole var rejst.

Tidemand tog et Slag henover Gulvet, mumlende, tællende i Hovedet, beregnende alle Muligheder for sin Tjære. Han fik Øje paa en lang Konto i den opslagne Hovedbog paa Pulten, det var Irgens' Konto. Tidemand kasted et ligegyldigt Blik paa den, det var gammel Gæld, Vin og kontant Laan, atter Vin og kontant Laan; det skrev sig fra Aar tilbage, i det sidste Aar havde han været helt borte. Han havde aldrig betalt noget, Kreditrubriken stod blank. Død Gæld, død Gæld! Tidemand husked endnu, hvorledes Irgens plejed at omtale sin Gæld, han lagde ikke Skjul paa, at han skyldte sine tyve Tusind, han tilstod det med ærligt og smilende Ansigt. Hvad skulde han gøre? Han maatte jo leve. Det var at beklage, at Forholdene tvang ham ind i slige Tilstande, Landet var lidet og Folket fattigt; han kunde selv have ønsket det anderledes,

og han vilde have takket inderlig den Mand, som kom og betalte hans Gæld. Men Manden kom ikke. Der var intet at gøre ved det, plejed han at sige, han fik nok trækkes med sit Aag. Nu havde heldigvis de fleste Kreditorer saa megen Læsning og Finfølelse, at de vidste, hvad Mand de havde for sig, de kræved ham ikke gærne efter Penge, de havde Agtelse for Talentet; men nu og da hændte det, at en Skrædder, en Vinhandler virkelig lod ham sende en Regning og kanske spolered ham den bedste Stemning. Han maatte jo lukke op, selv om han sad midt i det kosteligste Digt, maatte svare, give Besked: Hvad, kom man til ham med Regninger? Ja, læg den der, saa skal jeg se paa den, naar jeg faar Brug for Papir. Naa, saa, den var kvitteret? Ja, da maatte han ganske ærligt afslaa at modtage den, kvitterede Regninger havde han aldrig havt i Huset. Tag den med Dem igen, De; hils og sig Tak . . . . .

Tidemand drev igen. Ved en Idéforbindelse begyndte hans Tanker at arbejde med Hanka og Skilsmissen. Gud ved, hvad hun vented efter, hun var endnu ikke flyttet, hun holdt sig saa stille og skjult oppe i anden Etage og var inde hos Børnene og syed dem smaa Skjorter hele Dagen. Han havde mødt hende i Trappen engang, hun bar Brød og nogle Smaapakker under Armen, hun havde veget tilside for ham og

gjort en Undskyldning; men de havde ikke talt sammen.

Ja, hvad tænkte hun egentlig paa? Han vilde ikke drive hende bort, men saaledes kunde jo ikke dette fortsætte i Længden. Det underligste var, at hun spiste hjemme, hun havde ganske ophørt at komme i Restaurationerne. Herregud, hun havde kanske ikke Raad til det engang; han havde sendt hende op et Par Hundrede Kroner med Pigen en Dag, det kunde ikke vare nogen Evighed. Hun gik nu vel ikke der og mangled Penge og ikke vilde sige det? Han slog efter i sin Lommealmanak og saa, at der var gaaet over en Maaned, siden han havde sit Opgør med Hanka, nu maatte jo hendes fattige Kroner være slupne op for længe siden; hun havde vistnok ogsaa købt Tøj og forskellige Ting til Børnene for sine egne Penge.

Tidemand blev med engang hed af Bevægelse. Nej, mangle noget skulde hun ikke, Gudskelov, man var ikke helt udarmet! Han skrabed med sig alle de Penge, han kunde afse, forlod Kontoret og gik op i anden Etage. Af Pigen hørte han, at Hanka var i sit eget lille Værelse til Gaden, Midterværelset. Klokken var fire.

Han banked paa og hørte, at der blev raabt Kom. Han traadte ind.

Hanka sad ved Bordet, hun var i Færd med at spise. Hun sprang op.

»Nej ..... jeg troed, det var Pigen,« stammed hun. En Rødme fløj over hendes Ansigt, og hun saa forknyt hen til Bordet. Saa begyndte hun at rydde, at lægge Papir over Maden, flytte Stolene, og hun sagde atter og atter: »Her er saa uordentligt, jeg vented ikke ..... jeg vidste ikke .....«

Men han bad hende undskylde, at han var kommet saa uforvarende, han havde blot et lidet Ærinde, hun maatte jo for lang Tid siden være pengelæns, jo, naturligvis var hun saa, det var en Selvfølge, han vilde ikke høre mere om det. Her havde hun nu lidt, en Bagatel ..... Og han lagde Konvolutten paa Bordet.

Hun vægred sig for at modtage disse Penge, hun havde fuldt op endnu, hun viste ham, at hun havde Penge, mange Penge, de sidste to Hundrede Kroner urørte. Hun vilde endog give ham dem tilbage.

Han saa forbauset paa hende. Hun havde vel sine Ringe? Nej, se, paa venstre Haand havde hun ingen Ring mer; hvor havde hun gjort af den? Han fik en Rynke i Panden og spurgte:

»Hvor har du gjort af din Ring, Hanka?«

»Det er ikke den, jeg har faaet af dig,« svared hun hurtigt; »den har jeg; se! Det er den anden, det gør ingenting.«

Han sagde igen:

»Jeg har ikke vidst, at du har været nødt til sligt noget, ellers skulde jeg for længe siden .....«

»Nej, jeg var heller ikke nødt til det, Andreas, jeg vilde det bare af mig selv. Nej, nødt til det? Jeg har jo Penge, mange Penge liggende, jeg kan ikke bruge dem alle ..... Men dette gør ikke noget, for din Ring har jeg, saa.«

»Ja, enten det nu er den ene eller den anden Ring ..... Nej, mig har du ikke gjort nogen Tjeneste med dette, jeg vilde gærne, at du skulde have dine Ting urørte. Jeg er heller ikke saa paa Knæerne, om jeg ogsaa har skilt mig af med endel af mine Folk.«

Hun lod Hovedet synke. Han saa ud af Vinduet, da han igen vendte sig om, mærked han, at hun sad og iagttog ham fra Siden, et fuldt, aabent Blik hviled paa ham, han forvirredes, hosted og vendte sig paany til Vinduet. Nej, nu kunde han ikke slaa paa Flytningen, hun fik heller blive hvor hun var endnu en Stund, det blev hendes Sag. Han vilde blot faa hende til at ophøre med sin underlige Husholdning paa egen Haand, den ligned ingenting, hun havde ogsaa tabt sig ganske meget paa kort Tid.

»Tag mig det ikke ilde op, men du bør ..... ikke for noget andet, men blot for din egen Skyld .....«

»Ja, du har Ret,« afbrød hun, bange for, at han skulde tale ud. »Jeg ved det nok, den ene Dag gaar efter den anden, og jeg flytter ikke. Jeg takker dig sent og tidlig for, at du ikke har været utaalmodig for det, jeg er taknemmelig for hver Dag, jeg kan være her . . . . .«

Men da glemte han, hvad han vilde sige om hendes Husholdning, og hæfted sig blot ved hendes sidste Ord:

»Jeg forstaar ikke dette. Nu har du jo faaet det, som du vilde have det, der er ingenting ivejen mer, du kan være Hanka Lange saa meget, du lyster, jeg holder jo ikke paa dig, jo?«

»Nej,« svared hun. Saa rejste hun sig og tog et Skridt henimod ham, hun rakte ganske meningsløst Haanden ud, og da han ikke tog imod den, lod hun den falde, forknyt og rødmende. Hun slængte sig igen ned paa Stolen. »Nej, du holder ikke paa mig . . . . . Andreas, jeg tænkte at spørge dig alligevel, om jeg kunde være her . . . . . jeg venter det ikke . . . . . men altsaa faa være her en Stund, lidt? Jeg skulde være noget anderledes end før, jeg føler, at jeg vilde blive noget anderledes, der er foregaaet en Forandring med mig, og med dig ogsaa. Jeg kan ikke sige det, jeg vilde . . . . .«

Hans Øjne blev pludselig uklare. Hvad var nu Meningen med alt dette? Hans Fasthed glipped et Øjeblik, han knapped Frakken, retted

sig ivejret. Nej, havde han da forgæves gennemgaaet al sin Lidelse i de lange, tunge Dage og Nætter? Næppe. Det fik vise sig nu. Hvad kunde han gøre? Se, nu sad Hanka der, hun var overspændt, han havde sat hende i den højeste Ophidselse ved sit Komme.

»Berolige dig, Hanka. Du taler saa uklart, du ved kanske ikke selv, hvad du siger.«

Hun fatted et lyst, ustyrligt Haab.

»Jo, jo,« udbrød hun, »hvert Ord ved jeg. Ja, hvis du vilde glemme, hvad jeg før var! Andreas, hvis du vilde være naadig denne Gang, aldrig mer! Tag mig til Naade, tag mig til Naade! Jeg har ønsket mig til dig i en hel Maaned, jeg har set efter dig her bag Gardinerne, naar du har gaaet ud. Jeg saa dig for første Gang paa Sejlturen; husker du Sejlturen? da saa jeg dig for første Gang. Jeg havde ikke set dig før. Du stod ved Roret, jeg saa dig mod Himlen, mod Luften, du havde lidt graat Haar hér. Jeg blev med en Gang saa bevæget, da jeg saa dig, og jeg spurgte, om du frøs, bare forat faa dig til at tale til mig. Men saa gik jo Tiden. Men i disse Uger har jeg ikke set andet end dig, aldrig; nej, jeg er fire og tyve Aar og har ikke følt det saaledes før. Alt, hvad du gør, alt, hvad da siger . . . . . Og jeg følger dig med Øjnene; her har jeg klippet nogle Masker op i Gardinet forat faa lidt større Hul, jeg kan se dig

lige op til Enden af Gaden, og naar du gaar i Kontordøren, kan jeg høre, at det er du. Straf mig, straf mig, kast mig bare ikke bort, gør ikke det alligevel, Andreas, men straf mig. Det er Tusind Glæder for mig at være her, jeg skal ogsaa være saa anderledes, aa, ja . . . . .«

Hun holdt næsten ikke op, men vedblev at sige de underlige Ord med en Bevægelse, som stundom tog Mælet fra hende. Hun rejste sig, stridgrædende og smilende, hun jubled med svigtende Stemme, der blev undertykte Lyde af det.

»Nej, hør, hold nu op!« sagde han brat, og Taarerne drypped ogsaa fra hans Øjne. Han vred sig, skar Grimaser af Vrede over ikke at kunne beherske sig. Der stod han nu og snapped med sit Svar, det gik daarligt for ham: »Du kan altid tale mig rundt, jeg er ikke meget flink til at svare paa sligt, nej, det er jeg ikke. Man taler godt for sig i Kliken, men jeg har ikke lært Knebet . . . . . Nej, tilgiv mig, jeg vilde ikke saare dig heller, men. Hvis du mener, at jeg nu skal overtage en Plads, hvis det er det, du mener . . . . . Vil du have mig til at være en Stedfortræder, Hanka? Nej, jeg ved ikke, men. Er det din Mening at komme tilbage nu? Men hvorledes kommer du tilbage? Ja, jeg vil ikke vide det, gaa du i Guds Navn.«

»Du har bare Ret, jeg føler alt, jeg har ikke sagt andet til mig selv, end at det var umuligt. Jeg vilde bare bede dig alligevel. Og jeg har været baade utro mod dig og alt andet, ja, der er ikke den Ting, som . . . . .«

»Ja, jeg haaber, at vi kan slutte denne Scene; du kan trænge Ro du ogsaa.«

Tidemand gik til Døren. Hun fulgte efter ham, og hendes Øjne var vidaabne.

»Straf mig!« raabte hun. »Jeg beder dig om det, vær naadig. Jeg skal takke dig. Gaa ikke endnu, jeg ser ikke noget andet end dig, jeg er glad i dig. Naar jeg ser efter dig her fra Vinduet, staar jeg og venter længe efterat du har svinget om Hjørnet, og efterat jeg har taget mit Sytøj igen, vender jeg om til Vinduet endnu engang og ser, om du er forsvunden. Kast mig ikke bort, Andreas, ikke aldeles! Bliv ikke utaalmodig fordi jeg holder paa dig, jeg har aldrig været saa bange som nu, hør mig et Øjeblik, ja, jeg har været dig utro, jeg ved, at der ikke er noget Haab for mig . . . . . Jo, hvis du vilde, bare paa Prøve, paa Prøve, sig det . . . . . Nej, nej, nej, nu gaar du . . . . .«

»Der var en Tid, da du ikke først og fremst kom til mig, naar du var i Nød . . . . .«

»Nej. Aa, men nu, saa. Du har besat mig. Men maa jeg være din, Andreas?«

Pause.

Han aabned Døren. Hun stod endnu med sit Spørgsmaal i Øjnene.

»Nej, hvorfor ser du saa paa mig? Hvad vil du have mig til?« sagde han lige før han gik. »Kom til dig selv, tænk ikke mere paa dette. Du ved, at i det sidste Aar har du søgt al din Trøst andre Steder, du fandt altid andre at henvende dig til, jeg var ikke rigt nok udrustet. Men jeg er heller ikke fattigt nok udrustet til at være din Vaskefille længer, Hanka. Jeg skal prøve at gøre alt for Børnene, mer forlanger du vel ikke.«

Saa gav hun tabt. Og da han gik, tog hun stumt efter ham med Hænderne og blev staaende. Hun hørte hans Skridt i Entréen, nedad Trapperne; et Øjeblik standsed han nede i Gangen, som om han overvejed, hvor han skulde tage Vejen, Hanka sprang hurtigt til Vinduet, men lidt efter hørte hun, at han gik ind i Kontoret. Saa blev alt stille.

Forbi! Nej, var det ogsaa at vente? Du gode Gud, nej, var det ogsaa det? Hvor kunde hun have gaaet og haabet og glædet sig saa enfoldigt i dette Haab i Dag og Nat i en Maaned! Nej, nej, alt var umuligt. Han gik, han sagde sit Ord og gik; han vilde vel heller ikke have hende gaaende her længer sammen med Børnene . . . . .

Den næste Dag flytted Fru Hanka. Hun tog et Værelse efter Avisen, ganske det første det bedste Værelse nede paa Fæstningskanten. Hun forlod sit Hjem om Formiddagen, og Tidemand var gaaet ud, hun kyssed Børnene og græd meget, saa pakked hun sine Nøgler ind i en Konvolut og skrev et Brev til Manden; da Tidemand kom hjem, fandt han disse Nøgler til Skabe og Skuffer, endog Portnøglen havde hun husket at levere ifra sig. Og ved Siden af Nøglerne laa dette Farvel, som var uden en Klage, uden Bitterhed, men hvoraf hvert Ord var en Tak til ham og en Bøn om Tilgivelse. Farvel derfor, og jeg kommer til at takke dig hver eneste Dag . . . . .

Tidemand gik ud igen. Han vandred i Gaderne, kom ned til Havnen og fulgte Bryggerne saa langt, han kunde. Et Par Timer efter var han vendt om og kom den samme Vej tilbage. Han saa paa Klokken, Klokken var et. Han gik langs Havnen ud mod Havet. Saa stødte han tilfældigvis paa Coldevin.

Coldevin stod urørlig ved et Hjørne og stak blot Hovedet frem; da han saa Tidemand komme lige imod sig, traadte han ud i Gaden og hilste.

Tidemand saa op med et fraværende Blik.

Og Coldevin spurgte:

»Undskyld, er det ikke Hr. Irgens, som spadserer dér nede, den Herre i graat?«

»Hvor? Jo, det synes saa, det er kanske ham,« svared Tidemand. Men han saa atter ned i Gaden.

»Og Damen? Han har en Dame med, er det ikke Frøken Lynum?«

»En Dame? Jo, jeg synes ogsaa, at det er Frøken Lynum.«

»Men skulde ikke hun rejse idag? Det forekommer mig, at jeg hørte ..... Men saa har hun vel ombestemt sig.«

»Nej,« sagde Tidemand, »hun rejser maaske ikke idag.«

Coldevin saa hurtigt paa ham. Han var vistnok kommet til Ulejlighed, Tidemand gik i sine egne Tanker. Saa hilste han høfligt og bad undskylde, han havde maaske forstyrret.

Og Tidemand vandred igen.

VI.

Nej, Aagot kom ikke til at rejse efter sin Bestemmelse. Det faldt hende ind, at hun skulde købe nogle Smaating at have med hjem til sine mindre Søskende, hun kunde ikke komme tomhændet, og det tog Tid at finde de rette Ting. Det var desuden ogsaa morsomt at gaa omkring og kige i Butiksvinduer paa egen Haand, hun brugte hele Eftermiddagen til det, og det var først ved Sekstiden om Aftenen, da hun endelig var færdig, at hun traf Irgens paa Gaden. Han skilte hende af med hendes Pakker og slog sig i Følge med hende. De tog tilsidst en Trille og kørte udenfor Byen. Det var lyst og mildt.

Nej, hun maatte ikke rejse den næste Dag. Hvad skulde det være godt for? En Dag mere eller mindre var uden Betydning. Og Irgens sagde hende ærligt op i Øjnene, at det var bedrøveligt med hans Pengemidler for Tiden,

ellers vilde han have fulgt med hende . . . . . nej, nej, om ikke i samme Kupé, saa i samme Tog, forat være i hendes Nærhed til det sidste. Men han var som sagt for fattig til det.

Dette hørte hun paa. Var det dog ikke en Skændsel, at denne Mand skulde have det saa smaat! Ja, hun vilde ikke have havt ham med, det var ikke derfor, men. Hvor det gjorde Indtryk paa hende, at han sagde hende saa aabent, hvordan det var fat med ham! Han smykked sig ikke ud, gjorde sig ikke bedre end han var, ingen falsk Undseelse havde han. Ja, men der var ingen Raad med det.

»Jeg ved forresten ikke, hvorlænge jeg kan være tryg paa Livet herinde heller,« sagde han smilende. »Har De fortalt min Ven Ole, at jeg har været uartig mod Dem?«

»Det er ikke forsent endnu,« svared hun.

Nej, intet havde hun fortalt, hun kunde dog ikke være noget Barn. Og desuden, nu rejste hun hjem, saa var den Historie ude.

De lod Kusken holde og steg ud af Vognen, de gik videre fremover Vejen, talende sammen, leende og spøgende; han bad hende om at tilgive ham hans Ubesindighed sidst, men han vilde ikke derfor sige, at han havde glemt hende eller kunde glemme hende. Han optraadte yderst roligt og ytred ingenting, der kunde opfattes som overilet Tale.

»Jeg elsker Dem,« tilstod han, »men jeg forstaar, at det er uden Nytte. Saa har jeg ét tilbage at holde mig til gennem Livet, det er min Pen. Jeg kommer nok til at gøre et og andet Vers til Dem, men det maa De ikke tage ilde op. Ja, den Tid, den Sorg, om Hundrede Aar er alting glemt alligevel.«

»Det staar ikke i min Magt at forandre noget,« svared hun.

»Jo, det gør det. Ja, det beror da paa . . . . . Der er ialfald ingen anden, som raader for det.« Og han spurgte hende med det samme: »De sagde sidst, at jeg skulde give Dem Tid, De bad om lidt Tid, hvad mente De med det? Var det bare et Ord?«

»Ja,« svared hun.

De gik videre, de kom ind paa en Mark. Og nu talte Irgens med Interesse om den fjærne, blaa Skog, Aaserne, en tjoret Hest, en Arbejder, som luded et Stykke borte og satte Gærde op. Aagot følte sig taknemmelig, hun forstod, at han gjorde sit bedste for at holde sig oppe, han vilde ikke forurolige hende, hun paaskønned det. Han sagde endog med et mat Smil, at var det ikke for Skams Skyld, kunde han næsten ville notere et Par Strofer, som faldt ham ind; hun maatte ikke tro, det var bare Affektation.

Og Irgens notered det Par Strofer.

Hun kiged frem, hun vilde se, hvad han skrev, hun lagde sig helt henimod ham, leende og nysgærrigt, og bad om at faa se.

Ja, værsaagod! Det var alligevel ingenting, dér saa hun. Det blev ikke til noget, før han kom hjem og sad ved Bordet ialfald, saa kunde det lykkes for ham, hvis alt gik godt. Nej, var han ikke aldeles alene, saa fik han det ikke til.

Men havde han ikke noget andet, noget, som han kunde læse op?

Nej, ingenting. Forresten læste han aldrig noget op, aldrig. Det havde endnu ingen hørt; det bød ham imod; det kunde andre gøre.

Og hun gav ham Ret.

»Ved De forresten,« sagde han, »nu, da De stod mig saa nær, og De lagde Hovedet næsten helt ind til mig, da bad jeg Dem stille i mit Hjærte om at blive staaende saa, det var derfor, jeg vægred mig saa længe for at vise Dem, hvad jeg havde skrevet.«

»Irgens,« sagde hun pludselig med øm Stemme, »hvorledes skulde det gaa, hvis jeg sagde Ja til Dem?«

Pause. De saa begge paa hinanden.

»Det skulde gaa saaledes, at . . . . . at De altsaa sagde Nej til ham, til en anden.«

»Ja . . . . . Men det er forsent nu, jo, det er forsent nu. Det er ikke at tænke paa . . . . .

Men kan det trøste Dem, saa er De ikke alene om at være bedrøvet . . . . . ja, jeg mener, jeg holder ogsaa meget af Dem, men.«

Dette Svar tog han smukt. Han greb hendes Haand og trykked den i Taushed, med et lykkeligt Blik, og han slap hendes Haand igen med det samme.

Saaledes gik de henad Vejen; de havde aldrig været hinanden nærmere. Da de kom saa langt som til det nye Gærde, saa Arbejderen op og tog Huen af. Saa stod de ved en Grind, de saa et Øjeblik paa hinanden, og uden at sige noget, vendte de om. Uden at sige noget.

De steg atter ind i Vognen. Paa Hjemvejen holdt Irgens alle de smaa Pakker i sine Arme, han rørte sig ikke og var ikke paatrængende mer, hun blev mere og mere rørt over denne tvungne Tilbageholdenhed, han havde endog bundet sine Hænder bort, og da han paany bad hende om ikke at rejse den næste Dag, loved hun endelig at blive.

Men da Vognen skulde klareres, roded han forgæves om i alle sine Lommer og fandt ingen Penge, tilsidst maatte han anmode hende om at betale Kusken selv. Og hun gjorde det med ligefrem taknemmeligt Hjærte, hun havde bare ikke tænkt paa det straks, det var meget ærgerligt, han havde set ganske ulykkelig ud.

Hun glæded sig som et Barn over, at hun kunde gribe i Lommen og betale Vognen selv, istedetfor ham . . . . .

Den næste Dag traf de hinanden allerede paa Formiddagen. De spadsered langs Havnen, passiared med dæmpede Ord, i begges Bryst arbejded den undertrykte Bevægelse og gjorde deres Øjne ømme, de saa paa hinanden, strøg sig opad hinanden. Og da Irgens tilsidst fik Øje paa Coldevin, der stod og lured ved sit Hjørne, nævnte han ikke sin Opdagelse med et Ord, for ikke at gøre hende urolig. Han sagde blot:

»Det er kedeligt, at ikke De og jeg er ganske almindelige Arbejdsfolk nu, man glor saa stærkt paa os, der er ikke Fred at faa. Det er ikke min Skæbne at føre en aldeles ubemærket Tilværelse, men det har sine Ubehageligheder.«

Og hun gav ham atter Ret. Hun husked, at Arbejderen ude paa Landet igaar havde staaet med Huen i Haanden for ham han ogsaa, det var sikkert fordi han kendte Irgens, endog saa langt udenfor Byen vidste man, hvem han var.

De talte om, at de skulde gaa i *Grand* om Aftenen, nu var det saa længe siden, hun havde virkelig ikke været for ofte ude i det sidste. Pludselig sagde han:

»Nej, kom og gaa med op til mig. Der kan vi sidde i Ro og Mag og prate.«

»Nej, kan vi det?« spurgte hun.

Jo, de kunde. Hvorfor ikke? Midt paa lyse Dagen. De skulde ikke gøre Omstændigheder med det, bare gaa op. Og saa vilde han altid, altid huske, at hun havde været der, og gæmme dette Minde for bestandig.

Og ganske forknyt af Glæde og Frygt gik hun med.

SLUTNING

I.

Milde og Gregersen vandred nedad Gaden, de kom fra en Bodega, det var bleven Pjoltertid, og de stævned nedad mod *Grand*. De talte om Mildes Portræt af Paulsberg, som nu var bleven indkøbt af Nationalgalleriet, om Skuespiller Norem og en Kammerat af ham, som var blevne fundne i Rændestenen igaaraftes og bragt op paa Raadstuen, om Fru Hanka, om hvem det nu fortaltes Byen rundt, at hun endelig havde flyttet bort fra sin Mand. Ja, var der at vente andet? Havde hun ikke holdt trolig ud i fire Aar nede i den Butik? De to Venner spurgte hinanden efter Fru Hankas Adresse, de vilde hilse paa hende, lykønske hende, hun maatte dog se, at hun havde deres Sympati. Men ingen af dem vidste Adressen.

De var forøvrigt optagne af Situationen. Situationen var nu den, at Stortinget var gaaet hjem uden at have sagt Slag og Punktum,

ganske uden at have sagt det. Nej, *Gazetten* havde fraraadet det i sidste Øjeblik, den slog paa Ansvaret, paa Ubetimeligheden af en reel Udfordring; da Bladet havde drevet Ophidselsen op til en vis Grad, lagde det sig bagud og fragik sit forrige Standpunkt, som sædvanlig.

»Nej, hvad Fan skal vi gøre, vi med vor Krigsmagt!« sagde Gregersen fra *Gazetten* med Alvor og Overbevisning. »Vi faar pent vente saalænge.«

»Ja,« sagde Milde ogsaa, »der er nok ikke andet at gøre.«

De gik ind i *Grand.* Der sad allerede Øjen med sine Hængeskuldre og sin røde Lorgnetsnor. Han udvikled for sine stadige Ledsagere, de to maskinklippede Poeter, hvad han havde paa Stabelen af ny Digtning, tre eller fire Prosadigte: en sovende By, Valmuer, Babels Taarn, en Billedtekst. Men tænk Dere Babels Taarn, bare den Arkitektur! Og med en nervøs Bevægelse tegned Øjen en Spiral opover sit Hoved.

»Den Gestus var for hurtig,« afbrød Gregersen. »Du tænker dig vel ikke Babels Taarn som nogen Urfjær? Nej, saaledes skal det tænkes, en Spiral i vældig Ro.« Og Gregersen gjorde nogle umaadelige Ringe omkring sig.

Kort efter kom Paulsberg og Frue, nu slog man to Borde sammen og danned Koloni;

Milde forlangte Fortæring for samtlige, han havde endnu Penge tilbage af første Halvdel af Stipendiet. Paulsberg kunde ikke bare sig, men overfaldt Gregersen straks for *Gazettens* sidste Politik. Han havde jo for ikke længe siden selv skrevet en hvas Artikel i *Gazetten*, havde Bladet ganske glemt den? Og dengang var det dog enig med ham? Ja, hvorledes skulde det saa forstaas alt dette? Det begyndte snart at blive en Skam for ærlige Folk at sætte sin Pen i det Blad. Paulsberg var oprigtig harm og sagde sin Mening i faa Ord.

Og Gregersen taug. Han svared blot, at *Gazetten* havde jo lagt frem sine Grunde, nu sidst i Dagens Numer . . . . .

Grunde? Ja, hvad Slags Grunde var det? Paulsberg vilde vise ham, hvad Slags Grunde det var. Opvarter, *Gazetten* for idag!

Og mens de vented paa Avisen, afgav ogsaa Milde Erklæring om, at Grundene var for bedrøvelige, de ligned ingenting. Der taltes om Østgrændsen, om forøget Hærhold, ja, ligefrem om andre Magters Indblanding.

»Og dog er det ikke længer end et Kvarter, siden du, Milde, var aldeles enig med *Gazetten*,« sagde Gregersen.

Men nu begyndte Paulsberg at læse op af Bladet Punkt for Punkt, han lo tyst og ondskabsfuldt, satte Fingeren som Mærke og saa

op. Ja, var det ikke kosteligt, at et Blad som *Gazetten* slog paa Ansvaret? Hele denne Artikel var skreven for Abonnenterne . . . . . Og Paulsberg kasted Bladet ifra sig. Nej, man fik holde lidt, bitte lidt Hæderlighed i Livet. Denne idelige Offren til Pøbelens Smag trak simpelthen hele Landet ned. Han skulde ikke være bange for at gaa op i *Gazetten* imorgen den Dag og sige det.

Der blev ganske stille efter dette. Sjælden eller aldrig havde man hørt Paulsberg sige saa meget paa en Gang, alle saa paa ham, selv de øldrikkende Gæster ved Sidebordene stak Hovederne frem og lytted, hver og en kendte Paulsberg, og det havde sin dybe Interesse at høre, hvad denne Mand mente om Tingene. Jasaa, Paulsberg var ikke enig med *Gazetten*; der hørte man! En rigtig ærlig Mand kunde ikke skrive der mer.

Men den arme Journalist var greben han ogsaa af Paulsbergs alvorlige Ord, han holdt *Gazetten* mellem Fingrene, men han sagde sig principielt enig med Paulsberg, der var og blev noget, som hedte Hæderlighed, det kunde ikke nægtes. Rigtignok var det ikke ham, som havde lavet denne sidste Slinger i *Gazetten*; men han kunde som Medarbejder ikke vise ifra sig al Skyld.

»Jeg kunde tænke mig,« slutted Lars Paulsberg med samme Alvor, »jeg kunde tænke mig, at havde visse Mænd og Blade holdt ud i Enighed dennegang, saa havde kanske Stortinget gjort noget, før det lusked af; vi havde efter al Sandsynlighed faaet en Slut paa vor ulykkelige Strid. Men visse Mænd og Blade havde sine egne Interesser for kære, og Stortinget sneg sig hjem. Nu burde der forordnes Landesorg efter de strængeste Regler forat vise Folk, at her tabte vi noget, satte vi noget til. Det er os, som Ungdom er, som kommer til at svide mest for Stregen.«

Atter Stilhed. Alle lagde sig paa Hjærte, hvad de hørte. Og Paulsbergs Ansigt udtrykte i denne Stund, hvor dybt han harmedes over Bladenes og Stortingets Adfærd, han glemte sin vanlige Positur med sænket Hoved og tankefulde Miner, som gjorde saa meget Indtryk paa alle, der saa ham, han var et indigneret og saaret Menneske, der løfted Ansigtet og sagde ifra. Først efter en lang Pause voved Milde sig til at smage paa sin Pjolter; de tre Prosadigtere sad endnu stumme. Men Journalisten, denne glade Knægt fra det harmløse Blad, kunde ikke længer holde det ud, han pegte paa et Avertissement i *Gazetten* og læste fnisende:

»En Pige, der vil dele Værelse med en

anden, kan faa Plads . . . . . Hi-hi, en Pige, der vil dele Værelse med en anden . . . . .«

»Nej, Gregersen, husk paa, her er Damer tilstede,« sagde Fru Paulsberg ogsaa leende.

Saa var det forbi med Alvoret for den Gang, man begyndte at tale nogen hver, og selv Øjen dristed sig til at gratulere Paulsberg med hans Indlemmelse i Nationalgalleriet. Det var saa godt som en Indlemmelse i Akademiet. Naa, ja, det var ikke fortidligt, ikke for det.

Man fik mere Pjolter, megen Pjolter, Milde gav rundelig og klinked med hele Bordet. Gregersen drak sig lidt efter lidt i Humør igen, han tog paa at sige morsomme Ting, at vrænge Ord, som hans Vane var. Varmen steg i Lokalet, syntes han, der var daarlig Luft, en Blanding af alle Slags Lugter, baade Fiskelugter og forskellige Kødlugter. Gud ved, om Spytbakkerne havde været tømte idag . . . . . Gregersen gjorde ingen Omstændigheder med Samtaleæmnet.

Men nu vilde lille Øjen begynde at tale om Poesi igen. Milde kasted et Blik paa Paulsberg, der gren uvilligt, han var aabenbart ikke i Stemning til at høre Øjens Anskuelser om Poesi nu. Og Milde sagde rent ud, at nej, de skulde langt heller drøfte Suezkanalen.

Denne korte Afvisning krænked Øjen ganske overordentlig. Havde ikke hans to Elever siddet

der og hørt den, vilde han have smilet og ladet den passere, nu kunde han ikke tie, han svared saa skarpt, som han kunde hitte paa, at det var en mærkelig Gave, Milde havde til at være uforskammet baade i Tide og Utide. Hvem havde nu spurgt ham om hans Mening om Baudelaire?

Men Milde svared igen, for han vidste, at han havde Paulsberg i Ryggen; der blev et af de sædvanlige Skænderier, kun grovere, mere ligefremt end nogensinde. Nu var ikke Fru Hanka længer der til at dæmpe Hidsigheden, der faldt korte og klare Ord, som ingen kunde misforstaa, ja, Milde talte tilsidst om Øjens Poesi som en ganske almindelig Baudelairesk Hjærnebetændelse. Herpaa svared ikke Øjen noget, men han satte Glasset haardt i Bordet, betalte med en Gang og gik. Han aksled sig hidsigt under den fine Kappe, da han skred henimod Døren. Hans to Ledsagere gjorde ham Følge.

»Han er aldeles uudholdelig den Mand med sine Prosadigte,« sagde Milde forat undskylde sig. »Jeg forstaar ikke, at han kan tale om sine egne Lapperier, naar der for Eksempel sidder en Mand som Paulsberg lige for Næsen af ham. Naa, forresten skal jeg nok faa ham blid igen; hvis jeg bare klapper ham paa Skulderen og beklager, at han ikke fik Stipendiet, saa.«

Men lidt efter var Milde selv kommet til at tænke paa Fru Hanka, han sagde: »Jeg savner Fru Hanka her, hun er aldeles forsvunden, ingen ved hendes Adresse. Ja, Dere har vel hørt, at hun endelig er skilt fra Manden? Hun har lejet et Værelse, hun faar saa meget for Maaneden af sin Kræmmer.«

Da raabte Journalist Gregersen i et Anfald af Lystighed og Glæde:

»De sidder og sparker mig paa Læggene, Fru Paulsberg.«

»Nej, De maatte skamme Dem . . . . .«

»Jo, virkelig sandt, De sparker mig paa Læggene, under Bordet, he-he. Men jeg er ikke en principiel Modstander af at blive sparket paa Læggene af en smuk Dame, he-he, aldeles ikke af de allerprincipielleste Modstandere, nej . . . . .« Og Gregersen storlo over, hvad han havde sagt. Han kom ind paa sin Kæphest igen, Snærperiet, den Last, som for Tiden stod i Blomst herhjemme. Ja, var det ikke sandt? Kunde man røre sig, kunde man være Menneske? Nej, der slap du! Og Gregersen lo igen og var godslig.

Men Paulsberg, som havde siddet taus i lang Tid, og som desuden indsaa sin Uretfærdighed mod sin hjælpsomme Ven Journalisten ved at laste ham for *Gazettens* Politik, lo han ogsaa og var rigtig tilfreds med, at Gregersen

kunde fornøje sig saa vel. Paulsberg klinked med ham, han havde jo ogsaa en Tjeneste at bede ham om igen, han vilde langtfra være Uvenner med Gregersen. Efter en kort Stund klinked han med ham paany og sagde rent ud:

»Ja, du forstod da vel for Pokker, at det ikke var dig, jeg vilde tillivs, da jeg skændte paa *Gazetten*, dig personlig?«

Og Gregersen, der var bleven fuld og snil, forstod alt, han klapped Paulsberg paa Skulderen og sagde bedste Ven, bedste Ven til ham. Hvad tog han ham for? En Dompap?

Nej, Paulsberg tog ham ikke for nogen Dompap, det skulde Gud vide. Og han fik Journalisten med sig hen i en Krog og sagde:

»Hør, gamle Kammerat, der stod fornylig en rosende Anmældelse i en tysk Avis af min Afhandling om Syndernes Forladelse, du kunde kanske se at smugle ind den en Dag? Du vilde gøre mig en stor Tjeneste. Jeg skal sende dig den oversat. Det har jo ogsaa sin Interesse for Folk at se, at nu begynder én at erobre Udlandet.«

Og Gregersen loved at gøre sit bedste, der skulde ikke mangle paa Vilje. Jo, naturligvis skulde Anmældelsen komme ind.

De gik tilbage til deres Stole. Men Milde, som havde Ørene med sig, havde hørt, hvad

de to Venner talte om, og han var ganske sikker paa, at han ikke havde hørt fejl: Paulsberg vilde alligevel have en Omtale ind i det Blad *Gazetten.*

Nu havde Paulsberg egentlig udrettet sit Ærinde og vilde hjem. Men Milde var enfoldig og protestered. Gaa nu? Nej, ingen Streger. Dette var ikke retskaffent.

Paulsberg smilte taalmodig.

»Du kender mig nok ikke endda, du Milde,« sagde han. »Naar jeg har sagt en Ting, saa ved du jo, at jeg mener den.«

Og det burde Milde have vidst, men han forsøgte endnu engang at holde Paulsberg tilbage. Det hjalp ikke, han havde ikke Tid, han havde formeget at gøre, nu vilde ovenikøbet et Par Tidsskrifter have Bidrag, han var ganske overlæsset af Arbejde.

Paulsberg og Frue fortrak. Men just idet de gik, mødte de tre Personer i Døren, og de vendte om til Bordet igen med Tøjet paa, for dog at hilse paa gamle Bekendte. De tre Personer var Grande og Norem, de havde Coldevin med sig.

Fru Grande var derimod ikke med, Fru Grande var aldrig med.

Coldevin talte til de to, han fortsatte sin Samtale fra Gaden, hilste blot med et Nik til

Selskabet og sagde, hvad han vilde, før han standsed. Advokaten, dette mærkelige Nul, som selv hverken sagde eller gjorde noget af Betydning, havde sin Fornøjelse af at høre denne Vildmand fra Landet tale. Han nikked og hørte paa, spurgte, modsagde, blot forat høre, hvad den anden vilde svare. Nu havde han truffet Coldevin højt oppe i Thranes Vej, han havde givet sig i Snak med ham, og Coldevin havde fortalt, at han snart skulde rejse fra Byen, rimeligvis allerede med Nattoget imorgen. Han rejste op til Thorahus igen, han vilde forøvrigt bare rejse didop og opsige sin Post som Huslærer, han havde faaet en Plads nordpaa, nu vilde han forsøge den. Men naar han nu saa at sige stod paa Faldrebet, saa maatte de virkelig have et Bæger sammen, sagde Advokaten, det var Skam ellers. Og Coldevin var endelig drevet med. De havde truffet Skuespiller Norem lige udenfor *Grand.*

Coldevin talte om Stortinget og Situationen han ogsaa, han anklaged atter Ungdommen, at den ikke havde rørt sig, ikke havde knyet under al den sidste Daarlighed. Gud hjælpe os, hvad Slags Ungdom havde vi ogsaa nu? Var den bare Afartning?

»Det spaar ikke godt for os igen nu, hører jeg,« sagde Milde sagte.

Og Paulsberg tømte sit Glas og svared leende:

»Aa, Dere faar tage det med Taal, saa ..... Nej, vi faar se at komme hjem, Nikoline. Dette gider jeg ikke høre paa.«

Og Paulsberg og Frue forlod *Grand.*

II.

Coldevin havde sat sig et Stykke borte, han saa ogsaa meget uhyggeligt ud, han gik i de samme Klæder, som han var kommet ind til Byen i ivaar, og hans Skæg og Haar var langt og uklippet. Klæderne var ganske udslidte og mangled Knapper.

Journalisten raabte ham alligevel nærmere hen til Bordet. Hvad vilde han drikke? Nej, bare Øl? Naa, som han vilde, men.

»Coldevin skal forlade os snart,« sagde Advokaten, »han rejser kanske imorgen, vi skal have os et Bæger sammen iaften ..... Flyt Dem hid, Coldevin, her er god Plads.«

»Og du, Norem,« sagde Milde, »hvad Satan er det, vi hører om dig? I Rændestenen, i hjælpeløs Tilstand i Rændestenen?«

»Ja,« svared Norem, »hvad saa?«

»Nej, det har du Ret i, men.«

Coldevin kasted et ligegyldigt Blik rundt i

Kaféen. Den lange, skaldede Huslærer saa ikke ud til at have havt det for godt under sit Byophold, han var bleven jammerligt smal og mager, og under hans ulmende Øjne laa blaa Skygger. Han drak med Begærlighed af sin Sejdel og sagde endog, at det var længe siden Øl havde gjort ham saa godt. Han var ganske taknemmelig.

»Nej, forat komme tilbage til vor Samtale,« sagde Advokaten, »saa kan man ikke uden videre sige, at vi rider paa Stumperne, vel? Det unge Norge er nu ikke saa elendigt heller.«

»Nej,« svared Coldevin, »man skal ikke sige nogen Ting uden videre. Man maa prøve at søge tilbage til det Tilgrundliggende i en Tilstand .....«

»Javel?«

»Ja, og det Tilgrundliggende i vor Tilstand nu, det tør være — som jeg sagde — vor naive Overtro paa en Kraft, som vi slet ikke ejer i høj Grad mere, vi har ikke et eneste Omraade tilbage, hvor vi egentlig spiller Herrer, det skulde da være Forretningslivet, som blomstrer rigtig glædeligt. Men ellers? Vi er blevne saa usigelig nøjsomme af os, hvor kan det være? Skulde ikke det høre sammen med det Tilgrundliggende i vor Tilstand? Vi førte et stolt og stort Sprog for en ti, femten Aar siden, og dengang havde vi nogen Ret til det; men saa blev vi saa vante til at føre det stolte, store Sprog, at vi fører det

endnu med liden eller slet ingen Ret. Vi fortsætter. Bladene fortæller os, at vi er kække Gutter og første Rangs Banebrydere. Tag engang et Overblik over vore Banebrydere og se, om vi saa ikke er blevne lidt nøjsomme. Stortinget gik hjem for kort Tid siden. Det var bleven udfordret, der var skudt mod det, hvorledes gebærded det sig overfor dette? Det pakked sine Papirer sammen og gik hjem! Vor Journalistik er bleven til det ikke at være Svaret skyldig, saasnart der raabes, svares der, svares skarpt, svares mandigt: Jeg mener, du raaber? Tag dig i Agt, nu smælder det! Men det smælder ikke, Stortinget gaar hjem. Jeg har spurgt mig selv, om vi vilde have nøjet os med dette for en ti, femten Aar siden. Jeg tror det ikke. Vi vilde forhaabentlig have vendt os bort og holdt os for Næsen over vore værste Smaaligheder, de Dværges Ondskab, Apanagepolitiken, og vi vilde have fordret værdig og reel Handling. Nej, vor Tapperhed og vor Kraft er teoretisk, vi beruser os selv i Ord, vi handler ikke. Vor Ungdom slaar sig paa Litteratur og fine Klæder, det er nu dens Ærgærrighed, og i noget andet er den ikke med. Vi har havt vor lille Tid, vor Smule Guldalder, nu er den foreløbig forbi, vi er slagne omkuld. Og det er ved vort Forretningsliv, vi skal hjælpes paa Fode igen.«

»Tænk, hvor De ved alt!« begyndte Journalisten hidsigt.

Men Milde standsed ham i al Hemmelighed ved at bøje sig over mod ham og hviske et Par Ord: Hvad var dette at bryde sig om? hvorfor kunde ikke Manden faa prate væk? He-he, han troed selv paa, hvad han sagde, han dirred af Overbevisning, han var et Syn i vor Tid.

Pludselig spurgte Advokaten ham:

»Har De hørt Øjens sidste Digt?«

»Nej,« svared Coldevin.

»Aa, storartet, fra Ægypten, jeg husker bare en Strofe: I dette Sandhav, hvori ingen er, lyder intet andet end en evig Regn af Sand mod min Hat og saa Kamelens knækkende og knækkende Haser . . . . . Men saa kommer det vigtigste, inde i Gravkamret, Støvet, Mumien. Jo, De burde absolut have hørt det.«

»Jeg husker den unge Mand, jeg traf ham første Gang paa Thorahus, med et aldeles beskrevet Skjortebryst. Aa, ja. Jeg saa ham igen den syttende Maj, vi hilste paa hinanden, han var nervøs, sagde han, han skulde hjem og lægge sig. Han var formodentlig træt.«

»Selvfølgeligmang!« faldt Journalisten ind. »Naar Øjen blir træt, saa lægger han sig. Saa mærkelig er han.«

»Men Irgens' sidste Bog har De vel læst? Jeg ved ikke, om jeg har spurgt Dem før?«

»Jo, Irgens' sidste Bog har jeg læst. Hvorfor spørger De om det?«

»Nej, for ingenting just,« svared Advokaten. »Det er mig blot uforstaaeligt, at De kan have saa daarlig en Mening om vor Ungdom, naar De kender dens Arbejder. Der er Digtere af Rang . . . . .«

»Bestandig saa kommer man stikkende med vore Digtere, man kan ikke tale om nogen Ting, uden at det driver ind paa vore Digtere. Som om det var dét, det kom an paa, at have nogle Mennesker, som digted! Spørgsmaalet er nu for det første, af hvad Rang denne Digtning er . . . . .«

»Javel. Derfor tillod jeg mig . . . . . Digtere af Rang, sagde jeg.«

»Hvorfor er der aldrig Tale om andre end vore Digtere? Her er i Deres Kreds en Mand, som nylig tabte svære Penge paa Rug. Nu, det var galt, han var saare uheldig. Men ved De, hvad samme Mand gør nu? Han knækker ikke over efter sit Tab, han skaber i disse Dage en ny Eksportvare. Jeg ved det fra hans Folk, han har paataget sig at forsyne et udenlandsk Skibsværft med Tjære, norsk Tjære. Men ham taler man ikke om.«

»Nej, jeg tilstaar, at mit Kendskab til vort Forretningsliv er slet, men . . . . .«

»Deres Kendskab tør ikke være saa daarligt, Hr. Advokat, De har muligens forliden Sympati

for det . . . . . Her er saa mange Digtere af Rang, her er Øjen og her er Irgens og her er Paulsberg, foruden alle de andre; det er det unge Norge. Jeg ser dem nu og da paa Gaden, de bruser forbi mig, som Digtere skal bruse forbi et almindeligt Menneske, de er smækfulde af ny Hensigt, de dufter af Kölnervand, kortsagt, der er intet tilbage at ønske. Og kommer de ind her i *Grand,* saa tier andre Folk stille, mens de taler: tys, stille, Digteren taler! Og naar de kommer hjem, saa er det vist det samme: stille i Huset, Digteren skriver! Folk kender dem i lang Afstand og tager Huen af, og Aviserne ser sig istand til at meddele Nationen, at nu er Digteren Paulsberg paa en Tur til Hønefos. Kort og godt . . . . .«

Nu kunde ikke Gregersen holde sig længer, det var ham selv i egen Person, som havde skrevet den Notis om Hønefosturen, han raabte:

»Men det er da en hundsk Maade, De har at sige Uforskammetheder paa, De ser ud, som om De ikke siger noget videre . . . . .«

»Jeg kan ikke begribe, hvad du, Gregersen, anstrænger dig for!« bemærked Milde. »Naar Paulsberg selv har sagt, at vi skulde tage det med Taal, saa.«

Pause.

»Kort og godt,« fortsatte Coldevin, »alt er, som det skal være, enhver gør sin Skyldighed

mod Digterne. Men saa kommer jo Spørgsmaalet, om de unge Digtere selv er værd al den Stas. Jeg ved ikke. Jeg kender maaske ikke alle, jeg kan have sprunget nogen over. Er der nogen, som egentlig klemmer alle de andre op i et Hjørne? Eller gaar det ud paa middels god Eskimopoesi altsammen? Jeg fraregner . . . . .«

»Sig mig engang, De Mand . . . . .« begyndte Gregersen igen.

»Siden, om et Øjeblik . . . . . Jeg fraregner Øjens sidste Digt om Ægyptiens Sand, men ellers kender jeg det meste. Det ene forekommer mig ikke at gøre det andet tilskamme, alt er lige godt . . . . .«

»Hvis De havde Ret i det, saa er det ialfald højst sørgeligt,« sagde Advokaten.

»Højst sørgeligt, ganske overmaade sørgeligt.«

»Og der er intet at gøre ved det.«

»Nejvel, aldeles rigtigt. Men nu kan vi slet ikke glemme, at vi i sin Tid havde nogen Ret til at føre et stolt og stort Sprog, vi fortsætter det endnu. Vore Forfattere er ikke nogenlunde læseværdige Begavelser, nej, de er straalende Ildsøjler, Banebrydere, de oversættes til Tysk. De antager Dimensioner. Nu kan man saa længe gentage og gentage dette, at Folk tror det; men en slig Selvindbildning er inderlig skadelig for os, den bringer os til at ane Fred og ingen Fare.

Ungdommen mener at være storlig ovenpaa, den bruser om i Silke og laver op sine Bøger og beskuer Verden her fra *Grand*. Imidlertid kommer Landet i en politisk Konflikt, og Aviserne de blir ikke Svaret skyldig, men Stortinget det gaar hjem. Ja, hvad saa? siger Ungdommen, staar her ikke lige godt til for det? Har vi ikke vore Banebrydere?«

Men endelig tager Gregersen Ordet:

»Sig mig, De derborte, jeg husker ikke, hvad De hedder: kender De Historien med Vinje og Poteten? Jeg kommer altid til at huske paa den Historie, naar jeg hører Dem tale. De er saa umaadelig naiv, De kommer fra Landet og mener at forbause os aldeles herinde, og De ved slet ikke, at Deres Meninger er svært lidet nye. Det er Autodidaktens Meninger ..... Jo, Vinje han var jo Autodidakt, ved De. Naa, det ved De kanske ikke, men han var Autodidakt altsaa. Engang faldt han i Grublisering over Ringen i en overskaaren raa Potet, — ja, De kender da i det mindste fra Landet, at der kan være en violet Figur i en Potet om Vaaren. Og Vinje han blev saa slagen af denne violette Figur, at han satte sig til at gøre en matematisk Afhandling om den. Saa bragte han Fearnley Afhandlingen til Gennemlæsning, og han troed nu, at han havde gjort en stor Opdagelse, Vinje Jo, dette er bra, sagde Fearnley ogsaa, det er ganske

rigtigt, hvad De har gjort, De har løst Opgaven. Men, sagde gamle Fearnley, Ægypterne vidste dette for to Tusind Aar siden . . . . . For to Tusind Aar siden vidste de det, ha-ha-ha. Det er denne Historie, jeg kommer til at huske paa, hver Gang jeg hører Dem tale. Tag mig det ikke fortrydeligt op.«

Pause.

»Nej, jeg skal ikke tage Dem det fortrydeligt op,« svared Coldevin. »Men forstaar jeg Dem ret, saa er vi jo enige da? Jeg siger ikke andet, end hvad De ved før, er det ikke saa?«

Men Gregersen rysted hæftigt paa Hovedet og vendte sig til Milde:

»Nej, han er umulig!« sagde han. Saa drak han af sit Glas og talte igen til Coldevin, raabte højere end nødvendigt, luded sig frem og raabte: »Herreste Gud, Mand, forstaar De da ikke, at det er altfor latterlige Meninger, De har, Autodidaktens Meninger? De tror, at det er nyt det, De siger, det er gammelt for os, vi kender det og ler af det . . . . . Isch, jeg gider ikke snakke mere med Dem.«

Gregersen rejste sig hastigt.

»Betaler du?« sagde han til Milde.

»Ja. Men vil du gaa?«

»Ja. For det første skal jeg op i Bladet, og for det andet har jeg faaet nok af dette. For

det andet og tredje og allertolvteste har jeg faaet nok af dette. Farvel.«

Og Gregersen vandred med ustø Gang ud af Lokalet forat begive sig op i Bladet.

Klokken blev seks. De tre Herrer, som nu var tilbage ved Bordet, sad et Øjeblik tause. Coldevin famled efter sine Knapper, som forat knappe Frakken og gaa, men da han ingen Knapper fandt, saa han hurtigt ud af Vinduet, forat aflede Opmærksomheden herfra, og sagde:

»Ja, det blir sent, ser jeg .....«

»De vil nu vel ikke gaa De ogsaa?« afbrød Advokaten. »Opvarter, Øl! ..... Nej, lad os komme til en Forstaaelse med dette. Den, som tager vore Digtere ifra os, han kan lige saa gærne stryge os af Brættet med en Gang; for det er dem, som gør os til det, vi er.«

Og pludselig sagde Milde det samme, at det var Digterne, som gjorde os bekendte i Udlandet, de straaled ganske rigtigt som Ildsøjler, de var vor Stolthed. Milde paatalte Udtrykket Eskimopoesi; hvad skulde der forstaas ved det? Han var forøvrigt ingen Fanatiker, han kunde taale at høre alle Meninger.

»Det var ikke godt for os, hvis det var vore Forfattere, som gjorde os til det, vi er,« svared Coldevin. »Det var ogsaa bedre, at De modarbejded den Forestilling lidt, bedre for os alle. Her gaar nu disse Forfattere og ejer Verden

i vor lille By, og Fortougene er ikke meget for brede for dem. Vi glæder os over, at de trænger al den Plads, vi vender os om og siger beundrende: Se, hvilken Plads de trænger! Jeg aner en stor og almindelig Grund til dette, og Grunden er den, at vi er blevne saa saare nøjsomme af os i de sidste Aar. Aa, ja, saare nøjsomme desværre. Jeg har fulgt med det i Aviserne efterhvert, vi har ikke store Fordringer mer, vi er taknemmelige for lidet. Eskimopoesi? Nej, det er jo et for drøjt Ord, det forstaar sig, jeg mente det ikke saa ligefrem. Men er det ikke paafaldende, hvor vore Forfattere pusler selvbehageligt med tynde Ting? Der er Paulsberg og der er Irgens og der er Øjen, de siger ikke som saa — jeg bare sætter det —: Verdenstilstanden er saadan og saadan, Tilværelsen har ikke bare en, men adskillige Tusind Sider, og inde i mit eget Hjærte er der dunkle og dybe Moradser, som jeg ikke har besøgt; vi maa gøre noget, faa Menneskene til at se Solens Lys igen, bringe Guds Navn til at suse, henrykke Ungdommen ikke bare til at nyde Kærligheden, men ogsaa at glæde sig rødmende i den; nej, dette rører de saa lidet ved, og om de rørte mere ved det, vilde de vel ogsaa komme ilde derfra. Menneskene er ikke meget deres Sag, de digter om Pontoppidan, Statskirken og Hypoteken, de skriver Vers om smæltede Kongekroner og ægyptisk Sand; nej, Herregud, vore

Forfattere taler saa sjælden inderligt til mig, fattige Sjæl. De mangler Impuls og Omfang. Men de har ikke selv nogen Følelse af denne Mangel, og der er ingen, som oplyser dem om den. De taler altid, som om de indvarsled en ny Kulturmagt, mindst; deres beskedne Selvtilfredshed slaar ud i Fuldkommenhed, i Patos, de rynker Panden og ser saa gramme og helligt besatte ud, som om de gik og lugted kristen Mands Blod. Respekt for disse Mænd, de er vor Stolthed! Og Bladene holder dem troligt frem, Bladene gør dem til Aander, til Tænkere, Seere; Dag efter Dag, Dag efter Dag lyder den samme hule Skryd, og man vilde ganske vist stene alvorligt ned den Forvorpne, som for søgte at holde Selvindbildningen inden Grændser. Tilslut blir der ingen Undseelse tilbage, ingen Undseelse, Forfatterne er slet ikke læseværdige Begavelser mer, ak, nej, de griber dybt ind i Tidens Aandsliv, de sætter Europa i Grublen. Hvad Under da, at de selv lærer sig til at indkassere Folks Beundring som et Tilkommende? De er jo store Tænkere, skal de da ikke gaa om i vort lille Land med en Smule verdenshistorisk Mine? I stille Nætter, naar de er alene, smiler de kanske for sig selv, det er ikke usandsynligt, at de i rigtig ensomme Timer stiller sig foran Spejlet og ser paa sig fra øverst til nederst og fniser lidt. Man havde jo hos de gamle Romere

nogle Folk, som man kaldte for Augurer. Det var meget dybe og vise Mænd, de adspurgte og tyded Fugles Flugt. Men to saadanne Augurer kunde ikke gaa forbi hinanden paa Gaden uden at le . . . . .«

Advokaten indvendte:

»De kender ikke nok til vore Forfattere, Coldevin, ikke paa langt nær nok.«

»Jeg har forsøgt at faa et lidet Indblik i deres Liv herinde, det er ikke saa beskedent og skjult, at man ikke kan se lidt af det, og jeg har af en vis Grund fulgt ganske flittigt med; det er den samme Grund, som gør, at jeg kanske taler lidt harmt iaften. Aa, jo, jeg har set noget, set lidt. Jeg har mer end en Gang spurgt mig selv: Er vi da blevne saa fattige i vore Idealer? kan vi slet ikke fordre med lidt Stolthed mer? Ny Jord, bleg Jord, Lerjord! Nej, nej, nej, jeg kunde ønske at hjælpe paa dette og faa Folk til at se det! Og i dette Forfatterliv blir man heller ikke altid de bedste Mennesker. Hvorfor skulde man blive det? Landet er lidet og Rummet trangt, Forfatterne trænger megen Plads. De kives indbyrdes, spinder Snarer, misunder hinanden et Stipendium. Hvorfor har man endnu ikke anmældt Irgens' Digtsamling, ikke nævnt den? Jeg er ikke Irgens' Ven, og han er ikke min, men jeg har været opmærksom paa, at man gør ham Uret. Hvem er det, som staar

imod ham? En Kollega, en Forfatter det ogsaa, som øver Grævlingegærning i det skjulte? Jeg ved det ikke. Men jeg ved, at vore Forfattere fører ikke det rummeligste Liv, jeg har iagttaget dem herinde, de blir smaa og bitre, de blir skinsyge ved en andens Held, og de formaar saa daarligt at holde deres Nid nede. Naar de saa kommer i en vis Alder og har skrevet et Antal Bøger, blir de vrede og fornærmede over, at ikke Landet skaffer dem de Summer, de trænger at leve af, de føler sig ligefrem forurettede ved, at ikke Nationen paaskønner dem end mere, end den gør. Saa stiller de sig frem og lader sig beklage: her kan man nu se, saaledes behandler Norge sine Stormænd! Aa, ja, saapas gennemgaaende har man nu forfalsket vore Forestillinger om, hvad Stas en Forfatter blandt alle andre er værd. Hvor meget, meget heller maatte man ikke give Journalisterne de fattige Stipendier, som er, disse daglige Slidere i et Blad, Journalisterne, som gør mere Arbejde i en Maaned end Digterne piner ud af sig i et Aar! Ofte har de Familje, ofte er det meget trangt for dem, mange af disse Mænd har Skæbnen trykket ondt, de har engang drømt sig et friere og rigere Liv end at klemmes ind i et Aviskontor, hvor deres anonyme Arbejde forsvinder sporløst, og hvor de fleste maa stræve uhyggelig saart endog med Øjentjeneri forat beholde deres Pladse. Faar de et lykkeligt Indfald i

Hovedet, maa des traks lade det springe, stikke det ind i en Artikel med det samme, og Artiklen trykkes raa, og Indfaldet forsvinder i et Nu. Og hvad faar de for det? Ak, ussel Løn, ussel Løn og liden Glæde. Man kunde kanske virkelig yde disse Mænd den retfærdige Opmuntring, de fortjente, man vilde kanske ikke tabe paa det heller, men se Frugterne af det i en fri og redelig Avislitteratur. Det var ikke umuligt. Og hvor meget mere tiltalende er ikke den begavede og ærlige Journalist, som stræver for sig og sine i et dagligt Arbejde, end disse mange Digtere, som laver op en Bog hvert andet Aar og siden lægger sig til at snike paa Stipendiet.«

Under alt dette havde Skuespiller Norem siddet hensunken, ganske umælende paa sin Stol, blot blinkende med sine tunge Øjenlaag og trækkende dorsk og træt af sin Cigar. Endelig saa han op, puffed sin tomme Sejdel henad Bordet og sagde:

»Nej, Milde, er det virkelig din Mening at ville give mig noget, saa skal det altsaa være en Pjolter.«

Og Pjolteren kom.

I samme Øjeblik gik Døren i Kaféen op, og Irgens og Frøken Aagot traadte ind. De standsed lidt nede ved Døren og saa sig om, Aagot var uden Forlegenhed, uden Uro; men da hun fik Øje paa Coldevin, traadte hun pludselig

et Par hurtige Skridt frem, smilende, aabnende Munden som forat hilse højt, saa standsed hun. Coldevin stirred paa hende og famled mekanisk efter sine Frakkeknapper, men blev siddende.

Dette foregik i et Par Minutter.

Irgens og Aagot kom sammen hen til Bordet, hilste og satte sig. Aagot rakte Coldevin Haanden. Milde bad om at faa vide, hvad de vilde have at drikke.

»Dere kommer forsent,« sagde han leende, »Dere skulde have været her før, nu er Forestillingen forbi. Coldevin har i Sandhed underholdt os.«

Irgens saa op, gav Coldevin et hastigt Blik og sagde, idet han tændte en Cigar:

»Jeg har nydt Hr. Coldevins Underholdning engang før, ude i Tivoli, tror jeg; det faar foreløbig være mig nok.«

Irgens lagde blot daarligt Skjul paa sin Uvilje. Han saa Coldevin for anden Gang idag, han havde set ham hele Tiden udenfor sit Logis i Thranes Vej Numet 5, han havde ikke kunnet komme ud med Aagot, før dette Satans Menneske var vel borte. Et lykkeligt Tilfælde havde bragt Grande forbi, ellers var vel Manden bleven staaende der end længer. Og hvorledes havde han staaet der? Som en Vagt, en Skildvagt, uden at flytte sig. Irgens var rasende, han havde havt sin store Møje med at holde Aagot borte fra

sine Vinduer; havde hun blot kastet et Blik ud, vilde hun med en Gang have opdaget Coldevin. Han dækked sig slet ikke, han stod der, som netop forat blive set, og holdt Parret i Belejring.

Nu saa han noget forlegen ud, han fingred uroligt ved Hanken paa sin Sejdel og saa ned.

»Ja, Irgens, i denne Aftenstund har Dere Digtere faaet paaskrevet,« vedblev Milde. »Du syntes kanske, at Dere fik paaskrevet den Gang i Tivoli? Pyt, Kæleprat imod iaften, Mælk og Honning, siger jeg dig, imod iaften. Dere er ikke ret store Banebrydere just, ikke egentlig uopnaaelige nej, desuden har Dere den Uvane at være skinsyge paa hinanden og spinde lumske Snarer for hinanden og kives indbyrdes som Grævlinger. He-he, kender du dig igen?«

Irgens trak paa Skuldrene.

Aagot sagde ingenting, hun fulgte snart den ene, snart den anden med Øjnene og saa tryg og med smilende Mund op i Irgens' Ansigt. Hun var atter rolig.

»Naa, naa,« sagde Advokaten, »Coldevin har været meget skarp; men han har da ialfald paatalt den Uret, at man ikke anmælder Irgens' Digte. Det hørte jo du ogsaa Milde.«

»Det var imidlertid ikke ment som et Forsvar for Hr. Irgens,« udbrød pludselig Coldevin skarpt og klart. Han saa op med et fast Blik.

»Det var blot forat vise, hvordan de Herrer Forfattere omgaaes hinanden.«

Pause. Coldevin drak i Distraktion af sin Sejdel, hans Haand rysted. Advokaten saa forundret paa ham. Hvad gik der af Manden? Han talte paa engang med en anden Stemme og bed sig i Læben bagefter.

»Naa, ja, lad det være som det vil med det,« sagde Advokaten forsonende. »Men De sagde en og anden Ting, som De vist ikke mente saa alvorligt. Naar De for Eksempel lagde Forfatterne til Last, at de var misundelige paa hinanden og gærne holdt hinanden nede, saa er jo det en Last, som følger hver Stand og hæfter ved alle Kolleger. Jeg ser bare i min egen Stilling.«

Og nu svared Coldevin kort og uskaansomt, at der var kanske ikke den Stilling i det ganske Land, der husede saa megen jammersmaa Skinsyge og Modvilje mod Kolleger, som inden Forfatternes Kreds. Han vilde nævne Handelsstanden som en Modsætning. Handelsmændene, disse foragtede og af sørgelige Litterater smædede Grosserere, Kræmmere, Høkere, de hjalp hinanden i Nødsfald, stod hinanden bi, hæfted for hinanden og bragte en Strandet flot; hvad gjorde Forfatterne? Ønsked saa gladelig en Medbroders Undergang, bare forat faa lidt mere Plads selv. Det var ikke af liden Betydning

det at staa i en Stilling i Livet, der tumled lidt med Mennesket, der sænked det ned i Sorg og atter aabned det Adgangen til menneskelig Fryd og Varme; det gjorde sine Folk velsignet rummelige, velsignet lidet bittesmaa. Her gik vi bare og var optagne af Forfatterne og diskutered den sidste mere eller mindre gode Bog, mens det var disse Kræmmere, som for Tiden fortjente vor dybeste Højagtelse. Hvad havde ikke disse Mænd drevet os op til? En Handelsnation, et eksporterende Folk midt i dette golde Land! Han havde læst, at i selve Paris skrev man endnu den Dag idag udenpaa en Forretning: Her er Telefon! Det slap man her hos os, her var det en Selvfølge, at hver Forretning havde Telefon. Men altid, men altid var det Forfatterne, som skulde have Prisen. Hvorfor? Og i Alverdens Navn hvorfor? Her gik disse Forfattere og vendte op og ned paa hvad de vilde iblandt os, og Folk knyed ikke. En Forfatter kunde skylde i ærlig og ren Gæld sine tyve Tusind. Hvad saa? Han kunde ikke betale, det var alt. Hvad om en Handelsmand bar sig saaledes ad? trængte sig ind og snakked til sig Vin eller Klædevarer paa falske Angivender om Betaling? Man vilde simpelthen hægte ham for Bedrageri og erklære ham fallit. Men Forfatterne, Kunstnerne, disse vore Banebrydere, hvoraf Landet marerides under Nationens Jubel,

hvem vilde være bekendt at optræde saa haardt mod dem? Folk taler blot om Snyderiet privat og ler af det og synes, at det er Djævels godt gjort at kunne blive skyldig sine tyve Tusind i ren Gæld . . . . .

Milde satte sin Sejdel haardt i Bordet og sagde:

»Ja, nu synes jeg, min gode Mand, at det kan være nok.«

Den fortræffelige Maler syntes med ét at have tabt Taalmodigheden. Saalænge han sad her alene med Advokaten og Skuespilleren, havde han ikke protesteret med et Ord, han havde endog moret sig over den misserable Huslærers bitre Tale; men ikke saasnart var en af Forfatterne selv kommet tilstede, før han følte sig forarget og slog i Bordet. Det var nu saa Mildes store, udmærkede Vane altid at regne med Støtte i Ryggen.

Coldevin saa paa ham.

»Synes De det?« sagde han.

»Ja, det synes jeg.«

Coldevin havde uden Tvivl talt med Beregning, med velberaad Hu, og endog givet sine Ord Adresse, alle hørte det. Irgens bed sig nu og da i sit Overskæg.

Men nu blev ogsaa Norem opmærksom, han forstod, at noget foregik midt for hans sløve Øjne, og han begyndte at blande sig i

det, at lægge ud om Handelsmoralen, den raadneste Moral paa Jorden, ja, Optrækkeri, Jødedom, den reneste Jødedom. Var det ret at tage Aager? Nej, kom ikke med Snak til ham; han skulde svare paa det efter Fortjeneste, hvis det gik ud paa det. He, Handelsmoralen! Den raadneste Moral paa Jorden . . . . .

Imens talte Advokaten over Bordet til Irgens og Aagot, han beretted, hvorledes han havde truffet Coldevin:

»Jeg traf ham nu for en Stund siden oppe paa dine Kanter, Irgens, oppe i Thranes Vej, ja, lige udenfor dine Vinduer. Der stod han. Jeg tog ham med, det gik jo dog ikke an at lade Manden blive staaende der . . . . .«

Aagot spurgte sagte, og hendes Øjne var med engang blevne store og forvildede:

»I Thranes Vej? Traf De ham der? . . . . . Hør, Irgens, han var udenfor dine Vinduer. Gud hjælpe mig!«

Hun aned øjeblikkelig Uraad. Nu iagttog Coldevin hende spændt, han stirred ret paa hende og anstrængte sig endog for just at lade hende se, at han stirred paa hende.

Imidlertid fortsatte Norem sine umulige Spørgsmaal: Jasaa, det skulde forstaaes slig, at hele Folket var saa at sige korrumperet, Kvinder og Mænd totalt fordærvede, eftersom de holdt paa Kunsten og Digtningen? Lad Kunst være

Kunst, De Far, og bryd Dem ikke med den. He, Kvinder og Mænd totalt fordærvede . . . . .

Coldevin greb straks denne Anledning og svared. Han henvendte sig ikke til Norem, han saa endog bort fra ham, men sagde noget, der laa ham paa Hjærte, talte til en rette Vedkommende, hen i Vejret, ud til alle. Det var unøjagtigt at sige, at Kvinder og Mænd var fordærvede, de var blot komne til en vis Grad af Udhulethed, de var afartede og smaa. Ny Jord, bleg Jord, uden megen Grøde, uden Frodighed. Ungdommen havde saa koldt og magert Blod, den lod alt gaa sin Gang og blev blot overfladisk bedrøvet, om dens eget Land taug og smøg sig væk fra en Udfordring. Det var ikke saa længer, at en Hovenhed mod Norge blev opfattet som en personlig Hovenhed mod hver enkelt Nordmand, Højre og Venstre; man blev ikke mere rød i Panden af Harme, man rødmed slet ikke mere, hverken af Harme eller Glæde. Og Kvinderne leved glat væk de ogsaa, uden at være trætte af Livet, men ogsaa uden at gøre nogen Indsats i det. Hvor kunde de ogsaa gøre nogen Indsats? De havde ikke noget at sætte ind. De hopped om som blaa Flammer, de nipped lidt til alt, til Glæder og Sorger, og de havde ingen Følelse af, at de var blevne ubetydelige. De var ophørt at være højt ærgærrige, og de havde ingen store Plager af

deres Hjærte, det slog ganske flinkt, men det svulmed ikke mere for det ene end for det andet og ikke mere for den ene end for den anden. Og hvor havde de unge Kvinder gjort af deres stolte Blik? Det var af megen og fin Betydning dette Blik, men nu stødte man ikke mer paa det, Kvinderne saa lige saa villigt paa Middelmaadigheden som paa Overlegenheden, de faldt i Beundring over noksaa fattige Vers, ja, noksaa sammenpinte Romaner. Og for en Tid tilbage skulde der dog større og stoltere Ting til forat erobre dem? Nu havde de slaaet Fordringerne meget ned, og de kunde ikke andet, de magted ikke mere, deres Trang var slappet. Vor unge Kvinde har mistet Magt, det rige og kære Enfold, den store Lidenskab, Racemærket, hun har tabt den rette Glæde over den eneste Mand, hendes Helt, hendes Gud, hun er bleven slikvoren, hun snuser til hvemsomhelst og giver alle det villige Blik. Kærligheden blir hende mere et Navn paa en forhenværende Følelse, hun har læst om den, og den har til sine Tider ogsaa moret hende selv, men den har ikke tvunget hende sødt i Knæ, den har bare ganske sagte suset hende forbi som en slidt Lyd. Men den unge Kvinde affekterer ikke sin Mangel, ak, nej, hun er ærlig ribbet. Der er ingen Raad med det, det gælder blot

om at holde Tabet inden Grændser. Om saa og saa mange Slægter faar vi vel vor Tid igen, alting gaar i Bølgegang. Men nu, i dette Øjeblik, slider vi saa sorgløst paa Stumperne, kun Handelen har sin friske, blodfulde Puls, Handelen lever sit susende Liv, lad os takke den! Af den skal Fornyelsen fremstaa.

Men ved disse sidste Ord blev Milde atter indigneret, han trak frem en Tikroneseddel, som han slængte hen paa Bordet til Coldevin og sagde opbragt:

»Der . . . . . der er Deres Penge! De husker, jeg har laant ti Kroner af Dem, jeg havde glemt det. Nu haaber jeg, De forstaar, at De kan gaa.«

Coldevin blev med ét rød over hele Ansigtet, men han tog Sedlen.

»De takker ikke meget høfligt for Laanet,« sagde han.

»Nej, hvem har ogsaa fortalt Dem, at jeg var en høflig Mand? Hovedsagen er jo, at De har faaet Deres Penge tilbage, og at vi haaber at blive kvit Dem.«

»Ja, ja, Tak, jeg trænger mine Penge, jeg har ikke flere af dem,« sagde Coldevin og pakked Sedlen ind i et Stykke Avispapir. Blot den Maade, hvorpaa han forvared denne stakkels Pengeseddel, viste, hvor han var kejtet og lidet

vant til at have Penge i Haanden. Men pludselig saa han Milde ind i Ansigtet og vedblev: »Jeg havde forresten ikke gjort Regning paa at faa dette Laan tilbage af Dem.«

Milde rykked til, men krøb igen hurtig sammen, den stive Fornærmelse drev ham ikke ivejret, han slugte den, mumled et Svar, men bøjed af og sagde ligefrem, at han havde ikke ment at være uhøflig, han vilde bede om Undskyldning, han var bleven irriteret, men, kortsagt . . . . .

Men Norem, som sad der fuld og ligegyldig, kunde ikke længer holde sig alvorlig, han saa bare det morsomme ved Optrinnet og raabte leende:

»Har du slaaet den Mand ogsaa, Milde? Nej, du laaner da Gud hjælpe mig Penge af hvert Menneske, du træffer! Du er ubeskrivelig. Ha-ha, af ham ogsaa!«

Coldevin rejste sig.

Aagot rejste sig ogsaa i samme Øjeblik og iled hen til ham. Hun tog hans Haand i en sælsom Ophidselse og begyndte at hviske til ham, trak ham med sig hen til et andet Vindu og hvisked. De satte sig derhenne, der var ingen Mennesker omkring dem, og hun sagde:

»Ja, ja, saaledes er det, De talte til mig, jeg forstod det, De har Ret, Coldevin, Ret, Ret. Aa, De skal se, det skal blive anderledes! De

sagde, at jeg kunde ikke, jeg magted ikke mere, men jo, jeg kan, De skal bare se! Nuførst forstaar jeg alt, De har sagt mig det. Kære, kære Coldevin, vær ikke sint paa mig, jeg haaber til Gud, at De ikke er det. For jeg har gjort saa meget galt, men . . . . .«

Hun græd med tørre Øjne, svælged, sad endog helt paa det ene Hjørne af Stolen af lutter Hjælpeløshed og talte væk. Han sagde nu og da et Ord med, nikked, rysted paa Hovedet, naar hun var for utrøstelig, og kaldte hende forvirret Aagot, nej, kære Aagot. De blev siddende der, hun beroligedes lidt efter lidt og lagde Hovedet paaskakke og lytted opmærksomt, naar han talte. Hun maatte ikke tage alt, hvad han havde sagt, til sig, det maatte hun slet ikke. Jo, han havde tænkt paa hende ogsaa, det var sandt; men saa havde han taget fejl, og Gudskelov for det! Han havde nu heller ikke villet gøre hende ondt med det, han sagde, men kanske bare advare hende; hun var ung, og han var saa meget ældre, han forstod jo, hvad hun var udsat for. Men nu skulde hun ikke længer være trist tilmode for det, alt var ment til det bedste.

De vedblev at tale. Irgens blev utaalmodig og rejste sig, han strakte Armene og gæsped, som forat vise et Tegn paa, at nu vilde han

gaa, men kom pludselig til at huske paa noget, som han havde glemt, og tog nogle hurtige Skridt hen til Buffeten. Her forlangte han i al Stilhed brændt Kaffe, som han fik i et Kræmmerhus.

Milde gjorde op, han slængte flot og rundeligt med Penge og rejste sig han ogsaa. Han sagde Farvel til Herrerne ved Bordet og gik. Kort efter saaes han at hilse til en Dame lige udenfor *Grands* Vinduer, de slog Følge ind i en Sidegade, Damen havde en lang Boa, der bugted sig bagefter hende og nu og da lagde sig henover Mildes Arm. Saa forsvandt de.

Og endnu sad Aagot og Coldevin paa deres Plads.

»De maa følge mig hjem,« sagde hun. »Bi lidt, jeg skal bare . . . . .«

Hun vendte om til Irgens' Bord og greb sit Overstykke paa Stolen. Dermed vilde hun atter afsted.

»Gaar De?« sagde han og saa himmelfalden paa hende.

»Ja. Huf ja, nej, jeg vil ikke dette mere, Irgens,« svared hun. »Tak for idag.«

»Hvad er det, De ikke vil mere? Skal jeg ikke følge Dem hjem?«

»Nej. Og jeg vil heller ikke siden, imorgen. Nej, nu skal det være slut.« Hun

rakte Irgens Haanden og sagde ligegyldigt Tak for idag endnu engang; hun saa hele Tiden hen til Coldevin og var utaalmodig over at blive hæftet.

»Husk paa, hvad De har lovet imorgen,« sagde han, idet hun gik.

III.

Aagot og Coldevin gik sammen opad Gaden. Han fortalte hende ikke, at han skulde rejse, og hun vidste det ikke. Den villige Sjæl! Hun var lykkelig over at gaa ved Siden af Coldevin, dette Menneske, som stødte alle andre bort ved sine umulige Taler; hun gik tæt op til ham, hendes Hjærte flagred i hende.

»Tilgiv mig, Coldevin,« sagde hun. »Jo, jo, tilgiv mig alt, baade fra før og nu; vil De det? For lidt siden turde jeg ikke bede Dem om det, men saasnart jeg kommer sammen med Dem igen, blir jeg aldeles fortrøstningsfuld. De bebrejder mig ikke noget, aldrig. Men jeg har intet, intet galt gjort idag . . . . . idag, da jeg var ude, da jeg var langt oppe i Byen, mener jeg. Ja, De forstaar, hvad jeg mener.« Og hun saa aabent paa ham.

»Jeg har ingenting at tilgive Dem,« svared han.

»Jo, det har De, men. Jo, det har De,« gentog hun stærkere. »Nej, jeg forstaar ikke

dette, nu husker jeg bare, hvordan De og jeg gik i Skogen ved Thorahus. Vi roed paa Vandet . . . . .«

»Rejser De snart hjem, Frøken Aagot?«

»Ja, jeg rejser hjem med en Gang . . . . . Tilgiv mig, Coldevin, og tro mig, tro mig, jeg har ingenting galt gjort idag, men jeg angrer paa det, angrer alt . . . . . Nej, De faar mig til at huske saa meget. Engang hented De mig hjem fra Sæteren, De sagde, at De havde savnet mig, mens jeg var borte, jeg synes, jeg hører det endnu . . . . .« Hun taug. Saa sagde hun pludselig smilende og saa paa ham: »Nu er det længe, siden De har klippet Deres Haar.«

»Ja, jeg skal snart klippe det.«

»Men ikke Skægget ogsaa,« udbrød hun afværgende; »nej, ikke Skægget, det er prægtigt nu.«

Og hertil svared han ligegyldigt:

»Synes De det? Aa, nej, det er for graat nu, men.«

Pause. Og hun talte igen:

»Ja, De har bare Ret i alt. Blaa Flammer, uden nogen stor Stolthed. Jeg er nu ikke saa dum heller, at jeg ikke forstod, hvem De sagde det til.«

»Men kære Aagot!« udbrød han fortvivlet, »det var ikke til Dem. Jeg mente det ikke heller. Og desuden tog jeg fejl, aldeles fejl,

jeg ser det selv; De er Gudskelov ganske anderledes. Med det samme, lov mig en Ting, Aagot . . . . . Nej, undskyld, at jeg sagde bare Aagot! Men lov mig, at De tager Dem lidt i Agt, vil De det? Det vedkommer ikke mig det mindste, det ved jeg nok, men De har raget sammen med endel Folk, tro mig, det er ikke Folk for Dem. Fru Tidemand er kommet ud for dem forud.«

Hun saa spørgende paa ham.

»Jeg tænkte, at jeg vilde fortælle Dem det,« vedblev han. »Fru Tidemand, et af de faa stolte Mennesker, som var i denne Kreds, selv hun! En Forfatter forvirred hende ogsaa.«

»Jasaa,« sagde Aagot. »Ja, jeg bryder mig ikke det ringeste om Forfatterne, ak, nej, det kan De tro. Nej, nu husker jeg dem ikke.« Og hun tog pludselig Coldevins Arm og trykked sig tæt op til ham.

Han blev næsten forlegen og kom til at sagtne sin Gang, hun følte det selv og sagde smilende, idet hun atter slap ham:

»Aa, nej, det maa jeg vel ikke, kanske.«

»Nej,« svared han ogsaa, »De maa vel ikke det.«

»Nej. Men ialfald saa ser jeg Dem nu ikke for ofte, Coldevin, det ved Gud.« Hun slog Øjnene ned.

»Hm. Hvad skal De gøre, naar De kommer hjem nu? Jeg mener, skal De læse, eller? A propos: har De hørt fra Deres Forlovede?«

»Nej. Nej, ikke endnu. Men det er vel ogsaa fortidligt. Er De bange for, at han ikke skal komme godt frem? Kære sig, er De det?«

»Nej, nej, vær bare rolig, han kommer nok godt frem. Nej, jeg spurgte bare alligevel ..... Ja, ja, Tak fordi jeg fik følge Dem.«

De standsed ved hendes Dør og sagde Farvel. Hun steg opad de to Trin nølende, uden at tage Kjolen op. Med en Gang vendte hun om, kom atter ned paa Gaden og saa i dyb Bevægelse paa ham.

»Coldevin, hvor jeg er glad i Dem nu!« sagde hun sagte. »Og Tak for idag.«

Dermed iled hun opad Trappen og ind gennem Døren.

Han blev staaende et Øjeblik. Han hørte endnu hendes Trin inde i Huset, saa døde de bort. Og han vendte om og drev opad Gaden igen. Han saa og hørte intet omkring sig.

Han havde instinktsmæssig taget Vejen hen til den Kælder, hvor han plejed at spise. Her gik han ned og forlangte Mad. Han spiste hungrigt alt, der blev sat frem, som om han ikke havde havt Mad paa længe, og ikke engang af Brødet levned han noget tilbage. Da han var færdig, vikled han sin Tikrone ud af det Stykke

Avispapir og betalte; han følte med det samme efter en liden Pakke i Vestelommen, nogle Kroner i Sølv, den lille Sum, som han havde aftalt til Jærnbanebilletten.

Dagen efter ved Femtiden kom Aagot gaaende ned til Havnen, til det samme Sted, hvor hun havde spadseret den foregaaende Dag. Irgens var der allerede og bied paa hende.

Hun gik hurtigt hen til ham og sagde:

»Ja, jeg kommer alligevel, men bare forat sige Dem . . . . . Jeg vil ikke træffe Dem, jeg har ikke Tid til at tale med Dem. Men jeg vilde ikke, at De skulde gaa her og vente.«

»Hør nu, Frøken Aagot,« sagde han med en Gang, »nu skal De ikke gøre Knuder igen.«

»Jeg gaar ikke hjem med Dem mere, aldrig. Jeg er bleven belært. Hvorfor faar De ikke Fru Tidemand med Dem? Ja, hvorfor faar De ikke hende med?« Aagot var bleg og ophidset.

»Fru Tidemand?« sagde han studsende.

»Javist, jeg ved alt, jeg har spurgt mig for . . . . . Jo, jeg har tænkt paa det i hele Nat, gaa De bare til Fru Tidemand.«

Han traadte hende ganske nær.

»Fru Tidemand har ikke været til for mig, siden jeg saa Dem; ikke til! Jeg har ikke

truffet hende i Uger, jeg ved ikke, hvor hun bor engang.«

»Ja, det hjælper ikke,« sagde hun. »Men De kan vel opsøge hende . . . . . Jeg vil gaa med et lidet Stykke. Jeg blir ikke med Dem hjem, men jeg kan gaa med et lidet Stykke,« sagde hun.

Og de gik. Aagot var rolig igen.

»Jeg fortalte, at jeg havde tænkt paa det i hele Nat,« sagde hun. »Det har jeg naturligvis ikke. I hele Dag, mente jeg. Nej, ikke i hele Dag, men . . . . . nej, men det faldt mig ind . . . . . Forresten burde De skamme Dem! Gifte Koner! De forsvarer Dem ikke meget varmt, Irgens.«

»Jeg ved, det nytter ikke.«

»Nej, De elsker hende vel, saa.« Og da han taug, sagde hun hæftigt: »De kunde da i det mindste sige mig, om De elsker hende.«

»Jeg elsker Dem,« svared han. »Jeg lyver ikke i denne Stund, det er Dem og ingen anden, jeg elsker, Aagot. De kan gøre med mig, hvad De vil for det, saa er De vel tilfreds.« Han saa ikke paa hende, men ned i Gaden, og han vred et Par Gange sine Hænder.

Hun følte imod sig, at hans Bevægelse var ægte, og hun sagde mildt igen:

»Ja, ja, Irgens, jeg tror Dem . . . . . Men jeg gaar ikke med Dem hjem, ikke helt frem.«

Pause.

»Belært Dem?« sagde han saa. »Hvem er det, som med en Gang har stemt Dem saa fjendtlig imod mig? Er det denne .....? Han har været Deres Lærer, men han er mig oprigtig modbydelig. Skidden og fillet som en Synd. En ufordragelig Fisk.«

»De er saa god ikke at skælde paa Coldevin,« sagde hun bestemt. »Det beder jeg Dem om.«

»Naa, ja, nu rejser han iaften, saa er vi kvit ham.«

Hun standsed.

»Rejser han iaften?«

»Ja, det gør han. Han rejser med Aftentoget.«

Rejste han? Det havde han ikke sagt et Ord om til hende. Irgens maatte forklare, hvor han havde det ifra. Hun blev saa optagen af denne Efterretning om Coldevins Afrejse, at hun hørte intet andet, og da Irgens berørte hendes Arm ganske let, gik hun mekanisk fremad igen. De gik lige op til hans Bopæl. Da de stod ved Trappen, veg hun pludselig tilbage og sagde et Par Gange Nej, mens hun saa stivt paa ham. Men han vedblev at bede hende, og tilsidst tog han hende i Armen og førte hende ind.

Døren lukked sig efter dem . . . .

Men paa Hjørnet stod Coldevin og saa det hele. Da Parret forsvandt, traadte han frem og gik hen til Døren han ogsaa. Der blev han staaende en Stund, stiv og foroverbøjet, som om han lytted. Han var helt forandret, hans Ansigt havde fortrukket sig, og han smilte endog, stod og smilte. Saa satte han sig ned paa Trappen, lige ind til Væggen, og vented.

Der gik en Time, et Taarnur slog, der var endnu en god Stund til Togets Afgang. Endnu en halv Time, og der lød Skridt i Trappen. Irgens traadte først ud, Coldevin rørte sig ikke, men sad stiv, med Ryggen mod Døren. Saa kom Aagot, hun steg helt ud paa Trappen og udstødte pludselig et Skrig. I det samme rejste Coldevin sig og drev af. Han havde ikke set hende og ikke sagt et Ord, blot vist sig, blot været paa Stedet. Han raved som en fuld Mand og bøjed af ved første Hjørne, han smilte lige forstenet endnu.

Coldevin gik lige ned til Jærnbanestationen. Han løste Billet ved Lugen og stod færdig. Dørene aabnedes, og han gik ud paa Perronen, her kom et Bybud løbende efter ham med hans Kuffert. En Kuffert, naa, javel, den havde han nær glemt. Jo, sæt den der, sæt den ind i Kupéen, den tomme Kupé! Selv gik han ind bagefter. Saa faldt han fuldstændig sammen. Han hulked tyst henne i sit Hjørne og rysted

jammerligt sin magre Krop. Et Par Minutter efter tog han op af sin Lommebog en liden Silkesløjfe i norske Farver, som han begyndte at plukke istykker. Ganske stille, under stum Hulken sad han der og plukked Sløjfen op, og da han var færdig, gav han sig til at betragte Trevlerne i sin Haand. I det samme stødte Toget i Fløjten og begyndte at gaa, Coldevin slog Vinduet ned og tømte sin Haand ud af det. Og de bitte smaa Rester af de norske Farver hvirvledes langsefter Toget, faldt ned paa Gruset, ned for Hvermands Fod.

IV.

Først endnu nogle Dage senere kom Aagot til at rejse hjem. Irgens havde alligevel ikke holdt ud forgæves, han havde Lykken med sig, nu høsted han Frugterne af al sin Møje. Aagot var daglig sammen med ham, hun var saa kær i ham, som hun kunde blive, gik efter ham, hang ham om Halsen.

Og Dagene gik.

Saa kom der endelig Telegram fra Ole, og Aagot vaagned op. Telegrammet havde først været paa Thorahus, nu var det kommet ind til Byen, gammelt og forsinket, ganske forsent. Ole var i London.

Ja, hvad skulde det saa blive til? Ole var i London, men han var ialfald ikke her, og hun husked ikke aldeles klart, hvorledes han saa ud engang. Mørk, blaa Øjne og høj, med en nedfaldende Haarlug, som han idelig strøg op. Naar hun tænkte paa ham, saa hun ham langt borte,

i en forgangen Tid. Hvor det var længe, længe siden han rejste!

Da Telegrammet kom, blussed igen hendes Følelser for den Fraværende ivejret, hun blev gennemilet af den gamle Glæde, den lykkelige Fornemmelse af at eje hans Hjærte, hun kaldte hviskende paa ham og velsigned ham grædende for al hans Godhed, ja, bad ham til sig, rødmende og stakaandet. Nej, ingen var som han, han traadte ikke nogen ned, han gik ærligt og redeligt paa hele Foden, og han var glad i hende. Ja, var ikke han hendes Livs Kæreste, saa! Lille Frue, lille Frue, sagde han ofte, selv naar han havde det travlt med Arbejde. Og hans Bryst var saa varmt, hun blev hed, naar hun læned sig mod hans Bryst. Og hun blev ogsaa hed ved hans store, lyse Frejdighed; den Mand kunde se op midt i et Regnestykke og smile af noget. Aa, hun havde ikke glemt det heller . . . . .

Hun pakked straks sine Sager sammen og vilde hjem, hvordan det end gik. Aftenen før hun rejste, tog hun Farvel med Irgens, et langt Farvel, der sønderrev hende. Hun var hans nu, javel, og Ole vilde vel finde sig i det. Hvor dog altsammen tumled med hende! Hun tog sin Beslutning: jo, hun vilde forlade Byen og hæve sin Forlovelse, saasnart Ole kom tilbage. Hvad han vilde sige, naar han læste hendes Brev og fandt Ringen indeni? Ja, hvad vilde

han vel sige! Det smærted hende, at hun ikke kunde være tilstede og trøste ham, langt borte fra skulde hun give ham Slaget. Saaledes kom det til at ende!

Irgens var øm mod hende og holdt hende oppe, de skulde ikke skilles for saa længe, blev der ingen anden Raad, vilde han gaa paa sin Fod til hende. Og desuden kunde jo hun komme ind til Byen igen, hun var jo ikke noget Fattiglem, hun ejed endog en Lystjagt, ja, en ligefrem Lystjagt, kunde hun forlange mere? Og Aagot smilte over denne Spøg og følte sig lettet.

Døren var i Laas, i Gaden var det ganske stille, de kunde høre deres Hjærter slaa. Og hun tog Afsked.

Irgens skulde ikke følge hende til Stationen, det havde han selv foreslaaet. Der kunde altid blive endel Snak om det, hvis han mødte op, saa liden var jo Byen og i den Grad var han kendt desværre, han kunde ikke røre sig ret meget. Og Aagot fandt sig i det. Men de skulde skrive, skrive hver Dag til hinanden, ikke? For ellers kom hun ikke til at holde det ud . . . . .

Tidemand var den eneste Fremmede, som vidste om Aagots Afrejse og fulgte hende til Toget. Han kom om Eftermiddagen sin sædvanlige Tur ned i Henriksens Forretning og

havde sin Passiar med den gamle Chef, det tog nogen Tid, og da han gik ud, traf han Aagot rejsefærdig i Døren, hun havde blot at tage Afsked. Tidemand fulgte hende og bar hendes Rejsetøj; hendes Kuffert var sendt i Forvejen.

Det havde regnet, og Gaden var sølet, meget sølet. Aagot sagde et Par Gange:

»Huf, hvor det er trist!«

Men hun klaged ikke mere, men gik paa rigtig som et flittigt Barn, der ikke vilde være forsent ude. Hendes lille Rejsehat klædte hende, gjorde hende end yngre, og efterhvert som hun gik, fik hun Farve i Ansigtet.

De talte ikke meget sammen. Aagot sagde blot:

»Det var snilt af Dem, at De vilde følge mig, ellers var jeg nok bleven helt alene paa denne Tur.« Og Tidemand saa, at hun bestræbte sig for ikke at vise nogen Bevægelse, hun smilte, og hendes Øjne var vaade.

Han smilte han ogsaa og svared trøstende, at ja, nu maatte hun være rigtig glad over at kunne forlade denne Søle inde i Byen, nu kom hun ud paa rene Veje, ind i bedre Luft. Forresten vared det vel ikke saa længe, før hun vendte tilbage igen, haabed han?

Nej, sagde hun ogsaa, det vared vel ikke saa længe.

Disse ligegyldige Ord var alt, de talte sammen. De stod paa Perronen, det var igen begyndt at regne, Draaberne slog haardt i Glashvælvingen over deres Hoveder, og Lokomotivet stod og hvæsed paa Sporet. Aagot gik ind i Kupéen og rakte Haanden ud til Tidemand. Og med en pludselig Trang til at blive tilgivet, dømt mildt, sagde hun til denne Fremmede, som hun ikke havde været meget sammen med:

»Farvel . . . . . Og tænk ikke for slet om mig alligevel!« Saa rødmed hun over hele Ansigtet.

»Nej, kære Barn . . . . .« svared han forundret. Og mer kom han ikke til at sige.

Hun laa der med sit lille lyse Ansigt ud af Vinduet og nikked endnu, efterat Toget var begyndt at gaa, hendes Øjne var stadig vaade, og hun kæmped for ikke at græde. Hun saa hele Tiden paa Tidemand, tilslut vifted hun med Lommetørklædet.

Den underlige Pige! Han var det eneste Menneske paa Platformen, som hun kendte, og saa vilde hun ialfald vifte til ham! Han blev ogsaa rørt over denne simple Hjærtelighed og vifted tilbage lige til Toget forsvandt. Ikke tænke for slet om hende alligevel? Nej, det vilde han ikke. Og havde han nogensinde gjort det, saa skulde det ialfald ikke ske mere. Hun havde viftet tilbage til ham, fremmede Mand!

Det vilde han rigtig fortælle Ole, det vilde glæde ham . . . . .

Tidemand tog Vejen nedad mod sin Brygge. Han havde Hovedet meget fuldt af Handel, og han glemte efterhaanden alt andet. Arbejdet begyndte igen at vokse i hans Forretning, Krediten var ikke længer lukket for ham, og han havde atter maattet tage to af sine gamle Bryggefolk i sin Tjeneste. Hans Bedrift var som et Dyr, der havde ligget besvimet en Tid og nu begyndte at røre sig igen og komme til Kræfter. For Øjeblikket skibed han Tjære.

Da han havde været rundt i Lageret og givet nogle Ordrer, begav han sig ind i den Restauration, hvor han plejed at faa sine Maaltider. Det var bleven sent, han spiste hurtigt og talte ikke med nogen. Han grunded meget over en ny Plan, som han havde undfanget. Nu gik hans Tjære til Spanien, Rugen stod i god, stiv Pris, og han solgte jævnt af sin Masse, hans Virksomhed begyndte at skyde Arme ud paany, og saa var der nu dette Garveri oppe ved Thorahus. Hvad om man under Opførelsen af et saadant Garveri tænkte en liden Sidetanke paa et fast Tjærebrænderi? Jo, han vilde virkelig ikke fraraade Ole et sligt Foretagende, hvis han selv syntes saa, det havde nu beskæftiget ham i

Uger, han havde endog talt under Haanden med en Ingeniør om det. Den afbarkede Afskær og Top havde man jo allerede, og naar Garveriet tog Barken, tog Brænderiet Veden. For sin egen Del ønsked han foreløbig ikke mere mellem Hænderne, der var nu ogsaa bare ham selv og Børnene at stræve for; men han kunde ikke lade være at komme tilbage til denne Sag baade tidt og ofte.

Tidemand vandred hjem. Det regned jævnt og tæt.

I nogle Skridts Afstand fra sin Kontordør standsed han brat op, lidt efter trak han sig forsigtigt ind i en Port. Han stirred ret frem, hans Kone stod derude i Gaden, lige udenfor Kontoret, skønt det regned ganske tæt. Hun saa afvekslende indad Kontorvinduerne og op mod anden Etage, op til Midterværelset, hendes eget gamle Værelse. Der stod hun, han tog ikke fejl, og hans Aandedræt sagtned med ét. Han havde engang før set hende der, hun havde kredset om udenfor Huset i Skyggen af Gaslygten, ligesom nu, han var kommet til at raabe ganske sagte hendes Navn, kalde paa hende, men hun havde straks ilet om Hjørnet uden at svare. Det var tre Uger siden, en Søndag Aften. Nu var hun her igen.

Han vilde træde frem, han gjorde en Bevægelse, det rasled i hans Regnkappe, men i

samme Øjeblik saa hun sig sky omkring og strakte pludselig begge Hænder opad, folded dem og strakte dem opover sit Hoved. Dette vared et Øjeblik. Saa gik hun. Han blev staaende stille paa sin Plads til hun var forsvunden.

V.

En Uges Tid efter kom Ole Henriksen hjem. Han var bleven urolig, han havde slet ikke faaet noget Svar fra Aagot, han telegrafered igen og igen, men hørte intet fra hende. Saa gjorde han sig hurtigt færdig og rejste. Men han var saa langt fra at ane den hele tunge Sammenhæng med Aagots Taushed, at han endnu den sidste Eftermiddag, han var i London, købte ėn Gave til hende, en Vogn til hendes lille Fjordhest paa Thorahus.

Og hjemme paa hans Pult laa allerede Aagots Brev og vented paa ham. Ringen var pakket ind i Silkepapir.

Ole Henriksen læste Brevet næsten uden at forstaa det. Han begyndte blot at ryste paa Hænderne, og hans Øjne stod vidaabne. Han gik hen og lukked Kontordøren af og læste Brevet igen, det var enkelt og klart, han kunde ikke faa andet ud af det, end hvad der stod:

hun gav ham hans »Frihed« tilbage. Og der laa nu Ringen ved Siden af i Silkepapir. Jo han kunde ikke længer være i Uvished om Indholdet af dette tydelige Brev.

Og Ole Henriksen drev frem og tilbage i Kontoret i Timer, lagde Brevet paa Pulten, drev med Hænderne paa Ryggen, tog atter Brevet og læste det igennem. Han var »fri«.

Han maatte ikke tro, at hun ikke var glad i ham, skrev hun; hun tænkte paa ham lige saa meget som før, ja, mere nu, hun bad ham Hundrede Gange om Dag om Tilgivelse. Men hvad hjalp det, at hun tænkte paa ham saa meget, skrev hun videre, hun var ikke længer hans, som hun skulde være, det var kommet dertil. Men hun havde ikke overgivet sig den første den bedste Gang og uden Modstand, nej, det vidste Gud alene, at hun havde været saa glad i ham og ikke villet være nogen andens end hans. Men nu var hun gaaet aldeles for vidt, og hun bad ikke om noget andet, end at han vilde dømme hende kærligt, skønt hun ikke fortjente det. Alt, hun havde gjort imod ham, maatte han glemme, ja, alt, og han skulde ikke sørge over hende, det skulde han ikke, for hun var ikke værd hans Sorg. Og nu vilde hun sige ham Farvel og takke ham for hver Stund; Ringen sendte hun ogsaa tilbage, men det var ikke for at saare ham end mere, kun var det

vel brugeligt. Og derved fik det blive i al Evighed.

Brevet var dateret to Gange, baade øverst og nederst, det havde hun ikke været opmærksom paa. Det var ogsaa skrevet med Aagots store, barnlige Skrift og var rørende ubehjælpeligt, hun havde gjort to smaa Udstrygninger.

Saa havde han da forstaaet det ret; og desuden laa jo Ringen der! Nej, hvad var ogsaa han? Han var ingen betydelig Mand, som hele Landet kendte, eller et Geni, som man kunde være meget straalende glad i, han var en jævn Slider i sin Forretning, en Kræmmer, det var alt. Han burde ikke have indbildt sig noget saa højt som at faa beholde Aagots Hjærte i Fred, der saa man nu ogsaa, hvor han havde forregnet sig. Ja, han skøtted nok sin Handel og arbejded baade sent og tidlig, men i Guds Navn, det kunde ikke gøre et Hjærte glad i ham, der var ikke noget at sige paa det. Ja, ja, saa vidste han da, hvorfor han ikke fik noget Svar paa sine Telegrammer; se, han burde jo have anet det straks, men det gjorde han ikke..... Hun havde gaaet aldeles for vidt, nu sagde hun Farvel og elsked en anden. Aa, ja, dét var der heller ikke noget at sige til, naar hun elsked en anden, saa. Det var vel Irgens, som kom til at faa hende alligevel, det maatte saa være, han havde været heldigere med hende, havde virket mere

berusende, rigere, han havde ogsaa sit bekendte Navn at møde frem med ..... Nej, Tidemand havde alligevel Ret, det var farligt med Øturene og det var farligt med Spadserturene, Tidemand havde Erfaring for sligt. Naa, ja, nu var det forsent at tænke paa det. Men desuden saa var jo ikke Kærligheden meget fast, naar den skulde staa og falde paa en saadan Øtur .....

Og pludselig griber Harmen den stakkels Fyr, han begynder at tage hidsigere og hidsigere Skridt, og hans Pande rødmer. Hun havde gaaet aldeles for vidt, javel, og det havde han igen for sin Ømhed! Han havde knælet for en Tøjte, og han havde ladet sig snyde i to Aar igennem baade for Penge og Varer af hendes jammerlige Elsker. Han kunde vise det af Hovedbogen, se her, se bare her, hvor Aagots fine Ven havde været i Forlegenhed for saa ti, saa femti Kroner. Og der havde han endog gaaet saa bange for, at hun en Dag kunde faa Øje paa Hr. Digterens Konto, naar hun bladed i hans Bøger, han havde tilslut lagt Hovedbogen helt tilside for hende, af Hensyn til den store Mand. Jo, det var et pent Kompagni disse to, den ene var saare værd den anden, og det kunde han nu besynge i sine Digte, det var saa udmærket passende et Æmne. He, han maatte ikke sørge formeget over hende, nej, se, det maatte han nu slet ikke, for det taalte hun ikke, hun vilde tabe sin Søvn ved

det. Se, se! Men hvem havde sagt, at han vilde sørge? Hun tog fejl, han havde knælet for hende, men han havde ikke slikket hendes Sko, nej, han havde næsten ikke knælet for hende engang. Aa, nej, rent sengeliggende blev han nu ikke af dette, det kunde hun trøste sig med, hun behøved ikke at fælde salte Taarer af den Grund. Jasaa, hun slog op med ham, hun sendte Ringen tilbage! Ja, hvad saa? Ha-ha-ha, var det det samme som hans Dødsdom? Næppe! Men det var besynderligt, at hun havde slæbt Ringen med sig til Thorahus; hvorfor havde hun ikke lagt den tilbage paa hans Pult, saa havde hun sparet Portoen! Nej, bedste Frøken Lynum, man døde ikke af Hjærteklap, om man fik en Kurv. Og Gud ved, det var sikkert til det bedste, jo, Kurven var en ligefrem Velsignelse. For slige Folk som hende, vilde han ikke have noget at bestille med, han havde forsøgt at være et ærligt Menneske hele sit Liv. Farvel, Farvel; ingen Aarsag; rejs Djævelen ivold med din silkeforede Bedrager og lad mig aldrig høre tale om nogen af Dere mere . . . . .

Han vred ophidset sine Hænder og gik med lange, rasende Skridt omkring i Kontoret. Naa, han vilde gøre Gengæld, han vilde naturligvis kaste sin egen Ring tilbage i Frøkenens Ansigt og faa en Ende paa Komedien. Han standsed ved Pulten og sled Ringen af Fingeren, pakked

den ind og stak den i en Konvolut. Han skrev udenpaa med store, brutale Bogstaver, hans Haand rysted hæftigt. Saa banked det paa Døren, og han slængte Brevet ned i sin Pult og slog Laaget i.

Det var en af hans Betjente, som kom og minded ham om, at det var meget over Lukketid. Om han skulde stænge Butiken?

Javel, stæng væk. Men vent, han var færdig, han vilde gaa. Bring Nøglen op!

Og han gik ud af Kontoret.

Nej, ingen skulde sige, at han knak ned ved et Bedrageri saa lurvet, som dette, han skulde netop vise Folk, at han beholdt hele sin Fatning. Han kunde ville gaa i *Grand* og fejre sin Hjemkomst med en gemen Sejdel Øl. He, det vilde være kosteligt! Jo, han havde ikke i Sinde at sky Folk. Nu havde han en Pistol liggende i sin Kontorpult, men havde han staaet i Begreb med at bruge den? Havde han havt den fjærneste Tanke paa den? Aldeles ikke, slet ikke, det var bare et Øjeblik, det faldt ham ind, at den kanske laa der og rusted. Nej, Gudskelov, saa træt var man ikke af Livet . . . . .

Ole Henriksen gik i *Grand*.

Han satte sig straks indenfor Døren og forlangte sin Sejdel. Lidt efter følte han et Slag paa sin Skulder, han saa op, det var Milde.

»Gamle Knægt,« raabte Milde, »sætter du dig her og siger ikke et Ord? Velkommen tilbage. Kom over til Vinduet, vi er et Par Stykker derborte.«

Og Ole Henriksen gik med til Vinduet. Der sad Øjen, Norem og Gregersen, allesammen med halvtomme Vinglas foran sig. Øjen sprang op og sagde fornøjet:

»Velkommen tilbage, kære Ole. Det var hyggeligt at se dig igen, jeg har savnet dig meget. Ja, jeg kommer forresten imorgen og hilser ordentlig paa dig, jeg har noget, jeg maa tale med dig om igen.«

Gregersen rakte ligegyldigt én Finger frem, Ole tog den, satte sig og kaldte paa Opvarteren, der bragte ham hans Sejdel.

»Hvad, drikker du Øl?« spurgte Milde forundret. »Ikke Øl i en saadan Stund, ved du. Nej, lad os drikke Vin.«

»Ja, drik Dere, hvad Dere vil, jeg skal nu bare have denne Sejdel.«

Men i samme Øjeblik kom ogsaa Irgens indover Gulvet, og Milde skreg til ham:

»Ole drikker Øl, men det vil ikke vi; vel? Hvad siger du?«

Irgens studsed ikke det mindste ved at staa Ansigt til Ansigt med Ole, han nikked blot til ham og sagde saa meget som Velkommen tilbage, saa satte han sig han ogsaa, som om intet var.

Og Ole saa paa ham og lagde Mærke til, at Irgens havde ikke ganske rene Mansketter paa; i det hele taget var heller ikke hans Dragt flunkende ny.

Men Milde gentog sit Spørgsmaal, om man ikke skulde faa lidt mere Vin, hvad? For Ole han vilde nu have Øl, men det var ved Gud for gement, især i Anledning af en dobbelt Højtidelighed.

»En dobbelt Højtidelighed?« spurgte Gregersen.

»En dobbelt Højtidelighed ja. For det første er nu Ole kommet hjem igen, og det er det vigtigste for os for Øjeblikket, jeg siger det rent ud. Men dernæst er jeg bleven kastet ud af mit Atelier idag, og det er ogsaa af en vis højtidelig Betydning. Ja, vil Dere tænke Dere, Fruen kom og vilde have Penge. Penge? sagde jeg. Og saa videre, og saa videre. Men Enden blev, at hun sagde mig op, med kortest mulige Frist, et Par Timer. He-he, jeg har aldrig hørt om en slig Frist; ja, hun havde rigtignok varslet mig for en Maaned siden, men. Forresten maatte jeg hænge tilbage et Par bemalede Lærreder..... Men altsaa saa synes jeg, at vi drikker mere Vin. For Ole han er ikke den Mand, som regner paa, hvad vi drikker.«

»Nej, kære, hvad kommer det mig ved?« sagde Ole Henriksen ogsaa.

Men Irgens greb den allerede tømte Flaske paa Bordet, undersøgte mistænksomt Vignetten og sagde:

»Hvad er dette? Nej, ved Dere hvad, skal det være Vin, saa lad det da være drikkendes Vin ialfald.«

Og Vinen blev bragt.

Irgens var forøvrigt i temmelig godt Humør, han havde arbejdet lykkeligt idag, sagde han, skrevet et Digt, et Par Vers, der formelig smilte som Piger. Men det var en ren Undtagelse, hans Digtning var ikke meget smilende for Tiden, hvad den heller ikke skulde være.

Og hans unge Kollega Øjen var heller ikke altfor bedrøvet. Vistnok havde han ikke meget Gods og Guld, men han var fornøjet med lidet, og gode Folk hjalp ham ogsaa, det var Synd at sige andet. Men just idag var der en Ting, som glæded ham en Smule ekstra midt i hans Fattigdom: en dansk Autografsamler havde netop skrevet til ham og bedt om hans Haandskrift. Det havde maaske ikke megen Betydning, men det viste dog, at man ikke var aldeles glemt af Verden. Øjen saa omkring paa de tilstedeværende, da han sagde dette, og hans Øjne var aabne og trohjærtige.

Og Herrerne klinked flittigt med hinanden, de blev gode og glade, inden de tog Afsked. Irgens var den første, som gik, derpaa sagde

Øjen Godnat og gik han ogsaa. Ole Henriksen sad der fremdeles, lige til den sidste var gaaet, kun Norem var endnu paa sin Plads, men han havde som sædvanlig slumret ind.

Ole havde siddet og hørt paa Herrernes Passiar, nu og da havde han ogsaa sagt et Ord med. Han var bleven stille og træt, Ophidselsen var gaaet af ham, en bitter Lede havde grebet ham og gjort ham ligegyldig for alt. Nu sad han her i *Grand*, midt iblandt endel fulde Mennesker, og her var Irgens lige ved Siden af ham, han sad maaske i denne Stund og gotted sig over sin Sejr over ham, og alligevel rejste han sig ikke og gik sin Vej! Nej, han gjorde ikke det. Kunde det ikke være ligegyldigt, hvor han befandt sig for en Time eller to?

Endelig betalte han og rejste sig.

Opvarteren standsed ham.

»Undskyld,« sagde Opvarteren, »Vinen .....«

»Vinen?« spurgte Ole Henriksen. »Jeg har drukket to Sejdler Øl.«

»Ja, men Vinen er heller ikke betalt.«

»Jasaa, betalte ikke Herrerne deres Vin?« Et Øjeblik blaffed Vreden op i ham igen, han var lige paa Nippet til at sige, at hvis denne Vinregning blev sendt op til Thorahus, vilde den straks blive betalt. Men han sagde det ikke, han bemærked blot: »Jeg har nu egentlig ikke

drukket nogen Vin, men jeg kan gærne betale den alligevel.« Ole tog til Lommebogen.

Og nu begyndte Opvarteren at prate, at udbrede sig over de forskellige Sorter Gæster. Der var endel Gæster, som man ligefrem maatte holde Øje med, ellers sneg de sig paa Dør uden at betale. Ja, det var ikke Tilfældet nu, langt ifra, det maatte ikke forstaaes saaledes. Digterne og Kunstnerne de var ærlige ud i Fingerspidserne, Digterne især, dem var der ingen Fare med. Han kendte dem, havde studeret dem og lært at betjene dem til deres Tilfredshed. Det var Folk, der havde hver sine Egenheder, som man maatte huske vel paa, naar man var Opvarter; man var vant til at de glemte at betale, de havde Hovedet saa fuldt af andre Ting, de studered og tænkte saa meget. Men der var altid nogen, som gjorde Ret for dem, ja, som gjorde det med Glæde, man behøved bare at nævne det . . . . . .

Ole betalte og gik.

Nej, hvad skulde han forresten gøre hjemme? Gaa tilsengs og sove? Ja, om han kunde det! Han havde sovet daarligt ombord, og han var netop kommet fra Rejsen, men han fik heller se at holde sig oppe saa længe som muligt alligevel, inden han lagde sig. For der blev vel ingen Søvn af. Han søgte ind i de mørkeste Gader, hvor han syntes, han var mere alene; han var

paa Hjemvejen, men svinged brat af og tog Retningen nedad mod Fæstningen.

Her traf han pludselig Tidemand, i Kanten af Fæstningsvolden, Tidemand alene, staaende stille foran en mørk Port og kigende opad Huset ligeoverfor. Hvad havde han at gøre her?

Ole gik hen til ham, de saa forundret paa hinanden.

»Ja, jeg driver bare en Tur, en ganske liden Tur, jeg kom tilfældig her forbi,« sagde Tidemand flau og forvirret allerede før han hilste ..... »Men Gudskelov, er det dig, Ole, et du kommet tilbage? Velkommen hjem. Kom, lad os gaa herfra.«

Og Ole smilte med et træt Smil og hilste: »Godaften, Andreas.«

De vandred afsted. Tidemand kunde ikke komme sig af sin Overraskelse. Nu havde han aldrig set Magen; han havde ikke vidst om Oles Hjemkomst. Alt stod forresten godt til hjemme, han havde været rigtig flittigt over hos Gamlingen, som han havde lovet. I Forretningen gik alt, som det skulde.

»Ja, din Kæreste er rejst,« sagde han, »jeg fulgte hende paa Stationen. Jeg maa rigtig fortælle dig, det er en yndig Kæreste, du har. Hun stod i Kupéen og var lidt bevæget fordi hun skulde rejse, hun saa paa mig med ligefrem blanke Øjne, da hun sagde Farvel. Du ved,

hvordan hun er. Men da hun rulled afsted, tog hun Lommetørklædet op og vifted til mig. Ja. Hun stod og vifted til mig, bare fordi jeg havde fulgt hende til Toget. Og hun gjorde altsammen saa nydeligt, du skulde have set hende.«

»Ja, nu er jeg ikke forlovet mer,« sagde Ole med dump Stemme.

Ole gik ind i sit Kontor. Det var sen Nat. Han var bleven gaaende en lang Tid sammen med Tidemand og havde fortalt ham alt. Nu vilde han skrive et Brev til Aagots Forældre, ærbødigt og stolt, uden nogen Bebrejdelse. Det var hans sidste Skyldighed.

Og da han var færdig hermed, læste han endnu engang Aagots Brev over. Han vilde rive det istykker og brænde det, men standsed sig selv og lagde det foran sig paa Pulten. Det var nu alligevel et Brev fra hende, det sidste; hun havde siddet og skrevet til ham og tænkt paa ham, mens hun gjorde det. Og hun havde lagt sine smaa Hænder over Brevet, og her var Pennen bleven tyk for hende, saa havde hun vel strøget den af paa noget og dyppet den igen og skrevet videre. Brevet var nu til ham, ikke til nogen anden, kanske var det en Aften, da alle havde lagt sig, hun havde skrevet det.

Han tog atter Ringen ud af Silkepapiret og saa længe paa den, inden han paany lagde den ind. Han angred, at han havde tabt Ligevægten og ladet sit Raseri løbe af med sig iaften, han ønsked hvert Ord tilbage. Farvel, Aagot, Farvel . . . . .

Og Aagots sidste Brev gæmte han blandt hendes andre.

VI.

Nu begyndte Ole at arbejde i Forretningen igen, han hang end hidsigere i end nogensinde og tilbragte saa godt som hele sin Tid i Kontorerne, endog naar det egentlige Arbejde var over. Hvad stod han der for? Han tog af, han undte sig altfor liden Frihed, og hans Blik blev fraværende og stirrende. I Løbet af et Par Uger var han ikke udenfor Bryggen og Kontorerne. Det skulde dog ikke siges, at han gik og hang med Hovedet, bare fordi hans Forlovelse var gaaet overstyr, han skøtted sin Forretning som før og havde det godt.

Han tabte sig, magredes af, — javel. Det kom af Arbejdet, intet andet end Arbejdet, han gjorde kanske lidt formeget af det. Der var nu vel ikke en Moders Sjæl, som tænkte, at det kom af noget andet end Arbejdet? Der laa saa meget ugjort, da han kom tilbage fra England, han havde forklaret Tidemand det hele, der laa

utrolig meget. Men forresten saa havde han nu faaet det værste fra Haanden, og han vilde tage det roligere, han vilde ovenikøbet gaa lidt ud, se hvad der var at se, more sig; nu var Teatrene i fuld Gang igen, snart kom Cirkus. Nej, noget Hængehoved var han ikke.

Og han fik Tidemand med sig baade i Teatret og i Tivoli, de drev lange Ture om Aftenen, aftalte alt angaaende Garveriet ved Thorahus og beslutted at bygge til Vaaren. Et Tjærebrænderi skulde lægges under samme Tag. Dette Foretagende optog dem begge meget, og Ole var endog den ivrigste. Han kasted sig saa fyrigt ind i Livet omkring sig, at ingen skulde tro, han bar paa nogen Sorg; han talte heller aldrig om Aagot, nævnte hende ikke, hun var død og borte.

Men han holdt sig stadig lige mager og huløjet. Han skyldte tilsidst paa sin Rejse, den havde virkelig taget lidt paa ham, han var bleven meget forkølet ombord. Men nu følte han, at han snart var ovenpaa igen, det var bare et Tidsspørgsmaal.

»Hvordan lever du?« spurgte Tidemand, naar han kom.

»Jeg? Udmærket,« svared Ole. »Og du?«

Og Tidemand leved ogsaa efter Omstændighederne. Tidemand havde i de sidste Dage faaet sin gamle Kokkepige igen, han spiste atter

hjemme; nu var det to Aar siden sidst. Det var lidt øde, Spisestuen var for stor, Pladsene var ikke optagne som før; men Børnene holdt den friskeste Støj gennem hele Huset, han hørte dem undertiden lige ned i Kontoret, disse viltre Børn. De kunde ogsaa forstyrre ham mangen Stund, mangen velsignet Stund, ja, tage ham bort fra Arbejdet. Naar deres Udraab og Latter trængte ned til ham, eller han hørte Klappene af deres smaa Sko oppe i Entréen, lagde han Pennen ned og gjorde sig Ærinde ovenpaa; om et Par Minutter kom han saa ned igen, færdig til at kaste sig over Bøger og Papirer paany, som en frejdig Yngling ..... Jo, Tidemand leved godt, han vilde ikke sige andet; alt var begyndt at vende sig til det bedste for ham .....

»Ved du hvad,« sagde Ole, »jeg tror, der kunde være Marked for norsk Ost i England. Jeg talte med forskellige Huse, da jeg var der, det maatte være hvid Ost, Gedeost; Myseosten forstaar de ikke. Hvad hindrer forresten os i at lave den saakaldte Normandiost? Det er ikke Spor andet end oplagt Mælk med Fløden. Men saa er det Omgangsmaaden.«

Det havde den overanstrængte Mand tænkt ud, at der kunde være Marked for norsk Ost i England. Han udvikled nu noget forceret, noget febrilsk, hvorledes han havde tænkt sig en Gedehjord paa fem Tusind Stykker paa en

Sæter i Valdres, et Mejeri efter schweitzisk Mønster, Ost i Partier, en Afsætning i stor Stil. Hans Øjne stirred fjærnt ud i Luften.

Men Transporten, mente Tidemand, Transporten først og fremst fra Fjældet . . . . .

Ole afbrød ham:

Javel, Transporten. Men Transporten kunde jo ikke være nogen Hindring til evige Tider alligevel, der maatte blive Veje engang. Desuden maatte man kunne spænde en Kabel fra Fjæld til Fjæld med saapas slap Line, at den kunde naaes fra en Station nede i Dalen. Paa denne Kabel maatte det saa gaa an at transportere snartsagt hvad man vilde. Ladningen maatte løbe i Gummiringe efter Kabelen og Farten reguleres gennem Liner og Blokke fra Stationen. Jo, han havde tænkt paa dette, det kunde ikke være ugørligt. Og havde man først Varen nede paa Chausséen, gik Transporten af sig selv.

Tidemand hørte paa sin Ven og saa paa hans Ansigt. Han talte med megen Overbevisning og syntes optagen blot af denne eneste Tanke; men lidt efter spurgte han dog, hvorledes Tidemands Børn havde det, skønt Tidemand havde fortalt ham derom nys før. Ole Henriksen, den jævneste og besindigste af alle, havde tabt noget af sin Ro.

De begyndte at tale om sine Bekendte fra Kliken. Grande var bleven Medlem af Stemme-

retskommissionen, beretted Tidemand, det var nok kommet noget overraskende endog for Advokaten selv. Han havde forklaret for Tidemand, at det var en god Begyndelse til noget denne Stemmeretskommission, en skøn, liberal Bevægelse. Nu fik man se, kanske satte man simpelthen almindelig Stemmeret igennem næste Gang. Om Milde havde Advokaten fortalt, at den altid heldige Mand nu havde faaet et stort Arbejde at udføre, han skulde illustrere Welhavens *Norges Dæmring* med Karikaturer. Aa, der vilde Milde netop gøre udmærkede Ting, for han var Manden.

Ole hørte adspredt paa. Irgens blev ikke nævnt . . . . .

Da Tidemand gik hjem, kom han tilfældig til at stikke ind til en Detaljhandler, som han levered Varer til. Det var ganske tilfældig. Han kom ind i Butiken og traadte hen til Disken, hilsende højt til Chefen, der stod ved sin Pult. I det samme saa han sin Kone ved Disken, hun havde nogle Smaapakker foran sig.

Tidemand havde ikke set hende siden hin Regnvejrsaften udenfor hans Kontor. Han havde været saa heldig at faa Øje paa hendes Ring i et Guldsmedvindu en Dag, og han havde straks løst den ind og sendt hende den tilbage. Hun havde ogsaa takket med nogle faa rørende Ord paa et Kort: hun havde ikke savnet Ringen,

nu var det en anden Sag, nu kom hun ikke til at sælge den mer.

Hun stod der ved Disken i en sort Dragt, den var lidt slidt, den gjorde ikke noget godt Indtryk, og i et eneste Øjeblik fløj det gennem hans Hoved, om hun kanske ikke havde nok Penge, om hun mangled noget. Hvorfor brugte hun saa gamle Kjoler? Det kunde hun ikke være nødt til, han havde sendt hende flere og flere Penge, Gudskelov, det havde han Raad til. I Førstningen, da det var noget smaat med ham, havde han ikke sendt hende store Summer, det var sandt, han havde ogsaa græmmet sig dybt derover og skrevet Breve med hver Gang, hvori han bad hende om Undskyldning. Det var bare Skødesløshed af ham, havde han skrevet, der skulde rigtig blive sendt flere Penge i Løbet af Ugen, det var en Forglemmelse, han havde forsømt at lægge Pengene tilrette i Tide. Og hun havde takket og svaret hver Gang paa et Kort, at det var altfor mange Penge, i Guds Navn, hvad skulde hun gøre med saa mange? Hun havde Penge i Masser liggende, han skulde tro hende.

Men hvorfor gik hun da i saa gamle Kjoler?

Hun havde vendt sig om, hun kendte hans Stemme, da han hilste paa Chefen. De blev staaende at se paa hinanden et Sekund. Han

forvirredes, han hilste smilende til hende ogsaa, ligesom til Chefen, og hun besvared paa en Gang blussende rød denne Hilsen.

»Ja, Tak, det kan være det samme,« sagde hun lavt til Betjenten; »jeg kan faa Resten en anden Gang.« Og hun betalte skyndsomt, hvad hun allerede havde faaet, og samled sine Pakker med sig. Tidemand fulgte hende med Øjnene. Hun gik duknakket til Døren og saa ned, ligesom skamfuld. Ved Døren slap hun i sin Forfjamselse en Pakke i Gulvet, og Tidemand traadte hurtigt til forat tage den op, de luded sig begge paa samme Tid, og hun stammed Tak, Tak i den højeste Forlegenhed. Hendes Bryst gynged, hun saa op paa ham i det samme hun forsvandt ud af Døren. Og Tidemand stod tilbage; han lukked efter hende uden at vide, hvad han gjorde.

VII.

Og Dagene gik, Byen var rolig, alting var roligt.

Irgens var endnu Mand for at vække Forundring og blive Genstand for alles Opmærksomhed. Han havde en Tidlang set noget nedslagen ud, hans Gæld trykked ham, han tjente ingen Penge og ingen gav ham nogen; nu kom Høsten og Vinteren, det saa ikke for lyst ud med Irgens, han havde endog været nødt til at tage i Brug et Par Dragter fra forrige Høst.

Saa med en Gang overrasker han sine Bekendte ved at vise sig paa Promenaden fornyet fra Top til Taa, i en flot Høstdress, med lysegule Handsker og Penge i Lommen, fin som den gamle, eneste Irgens. Folk gloed henrykt paa ham; den Satans Mand, han overstraaled alle! Hvilken Diamanthule havde han nu dumpet ned i? Aa, der var et Hoved paa

de Skuldre, et Talent, en Overlegenhed! Han var vistnok bleven opsagt af sin Værtinde i Thranes Vej Numer 5, endelig var han bleven opsagt; men hvad gjorde det? Nu havde han lejet to Værelser i Villakvarteret, med Udsigt til Gaden, til Byen, fine Værelser, Svinelæder. Han kunde ikke længer holde det ud paa en Hybel med gistent Gulv og en elendig Opgang, det tog alle hans bedste Stemninger fra ham, han led ved det; skulde man kunne udrette noget, maatte man befri sig saa meget som muligt for Tryk, nu havde han faaet det taaleligt. I forrige Uge var ogsaa Frøken Lunum kommet tilbage til Byen og skulde være en Tid, hun bragte ham til at straale op til et aldeles nyt Menneske. Hvor dog den ganske By lysned og rødmed igen, da Aagot kom!

Og nu var det afgjort imellem dem, de fik gifte sig til Vaaren paa Udsigten til det næste Stipendium. Han maatte vel endelig engang faa dette stakkels Stipendium, især naar han stifted Familje og udgav en ny Digtsamling. Der var absolut ingen mere trængende end han, man kunde vel ikke ligefrem hungre ham ihjæl. Og Irgens havde resolut sat sig i Forbindelse med Advokat Grande, der personlig var gaaet til Ministeren i Anledning af det næste Aars Stipendium. Irgens vilde ikke henvende sig til Ministeren selv, det bød ham oprigtigt imod at

gaa eens Ærinde hen og tale sin egen Sag paa højere Steder; men Grande kunde gøre det, hvis han syntes saa. »Du ved, hvordan jeg staar i det,« sagde han til Grande, »jeg er ikke meget velhavende, og vil du tale med Ministeren, skal du have Tak. Men jeg rører mig ikke, det kan jeg ikke bekvemme mig til.« Nu var vistnok Advokat Grande en Mand, som Irgens inderlig foragted, men det fik ikke hjælpe, han begyndte dog at betyde noget nu denne Advokat, han var bleven Medlem af en kongelig Kommission og var endog bleven interviewet af *Gazetten*. Jo, helt betydningsløs var han ikke, noget, som han forresten ogsaa selv begyndte at vise i sin Gang og i sit Væsen; Grande lod sig ikke længer standse paa Gaden af hvemsomhelst . . . . .

Da Tidemand fortalte Ole Henriksen, at han havde set Aagot paa Gaden om Formiddagen, gav det et haardt Sæt i Ole. Han fatted sig dog hurtigt og sagde smilende:

»Ja, kære, hvad kommer det mig ved? Lad hende være her saa meget hun vil, jeg har ikke noget imod hende. Jeg har andet at tænke paa end hende.« Han tvang sig til at vende tilbage til deres Samtale, til det nye Tjæreparti, som Tidemand havde faaet Bestilling paa, og gentog et Par Gange: »Assurer godt, for Guds Skyld, assurer godt, det skader aldrig!«

Han var noget nervøs, men blev forøvrigt snart rolig igen.

De drak et Glas Vin, som i gamle Dage, de kom begge i en lun og lykkelig Stemning, der gik et Par Timer i hyggelig Passiar, inden de selv vidste af det, og da Tidemand gik, sagde Ole fuld af Taknemmelighed:

»Det er vakkert af dig at se hid til mig. Du kunde have nok at bestille alligevel . . . . . Hør,« vedblev han, »Operaen giver Afskedsforestilling iaften, kom og lad os gaa did, jeg beder dig.« Og den alvorlige Mand med de hule Øjne saa ud, som om han havde den største Lyst til at komme i Operaen. Han sagde ogsaa ligefrem, at han havde tænkt paa det i flere Dage.

De blev saa enige om at gaa. Ole vilde besørge Billetterne.

Og ikke saasnart havde Tidemand forladt Kontoret, før Ole telefonered afsted efter de Billetter, han ønsked, tre Pladse i Flugt, 11, 12 og 13. Numer 12 vilde han selv bringe ned til Fru Hanka, der boed nede ved Fæstningen; hun vilde nok blive glad over en Billet til Operaen, før i Tiden havde ingen været flittigere i Operaen end hun. Han gned sig hemmelig i Hænderne, idet han vandred afsted. Numer 12, hun skulde have Numer 12 og sidde i Midten. Og selv vilde han beholde Numer 13, det var

et passende Numer for ham, et saadant uheldigt Numer . . . . .

Han gik hurtigere og hurtigere af bare Utaalmodighed og glemte derunder sine egne Sorger. Ham var der ikke mere at tale om, han var færdig med sin Smærte, aldeles færdig, han var kommet helt og holdent ovenpaa, det skulde han vise den ganske Verden. Havde det egentlig rystet ham i nogen høj Grad, at Aagot atter var kommet til Byen? Slet ikke; han havde ligefrem ladet som ingenting. Det skulde nok gaa, det skulde nok gaa!

Og Ole gik paa. Han kendte godt Fru Hankas Adresse, han havde mere end en Gang Høsten udover fulgt Fru Hanka hjem til hendes Port, naar hun havde været hos ham i Smug og spurgt efter sine Børn. Desuden havde han truffet Tidemand udenfor hendes Vinduer den Aften, han kom tilbage fra England. Hvor de tænkte paa hinanden! Med dem var det noget andet end med ham, han var ovenpaa og tænkte ikke meget mere . . . . .

Men da han naaed frem, hørte han, at Fru Hanka havde laaset sit Værelse af og var tagen ud af Byen, ud til Landstedet. Hun vilde ikke komme tilbage før imorgen.

Ole hørte paa dette og forstod det ikke straks. Til Landstedet? Hvilket Landsted?

Og der blev svaret: Fruens Landsted, Tidemands Landsted.

Ah, ja, det var jo ogsaa sandt, Tidemands Landsted, naturligvis; han stod bare og var dum. Jasaa, hun var tagen ud til Landstedet? . . . . . Ole saa paa Klokken. Nej, han kunde ikke faa Fru Hanka ind til Byen igen idag, det var forsent. Desuden, hvad skulde han angive som Grund for hende til at komme tilbage til Byen igen straks, paa Øjeblikket? Han vilde have overrasket baade hende og Manden med sin Plan. Men nu var hele Planen forpurret, røget i Lyset. Nej, hvor det lykkedes daarligt for ham, selv om han vilde gøre andre vel!

Ole vendte tilbage.

Til Landstedet! Hvor hun kredsed om gamle Tomter! Nu havde hun ikke længer kunnet holde det ud, hun havde maattet se igen Landstedet, skønt Løvet var falden af Træerne derude og Haven laa øde. Hun vilde faa Nøglen af Husmanden og lukke sig ind i Værelserne. Landstedet! Der skulde ogsaa Aagot have været i Sommer, hvis det ikke var gaaet saa ulykkeligt med det hele. Naa, det var noget andet, noget uvedkommende . . . . . Fru Hanka var ialfald ikke i Byen og kunde ikke følge med i Operaen iaften.

Ole var træt og skuffet, han beslutted sørgmodig som han var at fortælle Tidemand om sit hele Anslag; han havde ialfald ment det godt, det gjorde ham ondt for dem begge. Og han begav sig til Tidemand.

»Vi faar gaa alene i Operaen,« sagde han; »jeg havde ellers Plads til en tredje, til din Kone.«

Tidemand skifted Farve.

»Havde du det?« sagde han bare.

»Jeg vilde have havt hende midt imellem os . . . . . Ja, jeg skulde kanske have sagt dig dette før, men. Og nu er Fru Hanka rejst bort til imorgen.«

»Er hun det?« sagde Tidemand som før.

»Hør, du er vel ikke rasende paa mig for dette, Andreas? Du skulde bare vide . . . . . Din Kone har været hos mig mangen Gang i de sidste Maaneder og spurgt efter dig og Børnene . . . . .«

»Ja, det er godt.«

»Hvad?«

»Jeg siger: det er godt. Hvorfor fortæller du mig dette?«

Da blussed Vreden op i Ole, han stak sit røde Ansigt helt hen til Tidemands og sagde hidsigt, med pibende Stemme:

»Jeg vil sige dig ét, din Satan du er, at du forstaar ikke dit eget Vel. Nej. Du er en Tosk,

du lægger hende i Graven, det ender du med. Og du gør dit bedste for at gaa samme Vej selv; tror du ikke jeg ser det? Det er godt, det er godt, — jasaa, det er bare godt det, at hun stjæler sig til mig, naar det er mørkt om Aftenen, og spørger efter dig og Børnene med Aanden i Halsen! Tror du, det er for min egen Fornøjelse, jeg har gravet og spurgt til dit Befindende i disse Maaneder? Hvem skulde det være for, naar det ikke var for hende? Jeg for min Part giver dig Fan, forstaar du. Ja. Du ser ingenting, du forstaar ikke, at hun sørger sig bleg for din Skyld. Jeg har set hende staa her udenfor din Kontordør om Nætterne og sige Godnat til dig og Børnene. Hun har grædt voldsomt og kysset paa Fingrene til Johanne og Ida, og saa har hun steget op paa Trappen og strøget et Par Gange over Dørvrideren, som du har taget i, da du stængte og gik; hun har staaet og holdt i denne Dørvrider, som om den var en Haand; det var hendes Godnat til dig. Dette har jeg set flere Gange fra Hjørnet. Men du siger vel bare, at det er godt dette ogsaa; for du er forstokket, saa meget du ved det..... Forresten saa mener jeg ikke at sige, at du er forstokket heller,« lagde Ole angrende til, da han endelig saa Tidemands forgræmmede Mine. »Du skal ikke staa der og tage dig nær af dette, jeg har sagt, jeg mente ikke at gøre dig

ondt; du skal undskylde, at jeg var grov mod dig, hører du, jeg mente det ikke. Men Herregud, kender du ikke mig endda?«

»Jeg vil ikke lægge hende i Graven,« svared Tidemand brudt, »jeg har givet hende frie Hænder, som hun bad om . . . . .«

»Ja, men det er længe siden, nu angrer hun det, hun vil tilbage igen.«

»Gud give, det var saa vel, saa! Men jeg har tænkt paa dét ogsaa, det er mig saa vanskeligt at glemme alt; der er mere end du ved. Jeg har forsøgt at stride, saa godt jeg har kunnet, forat komme i Ro igen, der skulde ikke mangle noget for Børnene, tænkte jeg, saa fik det andet gaa, som det kunde. Men jeg har ikke glemt Hanka en Dag, nej, det har jeg ikke, det ved jeg alene. Jeg har nok tænkt som du, at jeg vilde gaa til Hanka og bede hende paa Knæ om at komme tilbage, paa Knæ, bønfaldende, som det kunde falde sig; og det vilde jeg gøre med knælende Hjærte. Men hvorledes vilde hun komme tilbage, hvorledes vilde hun komme tilbage? Hun sagde mig det selv . . . . . det er ikke noget galt, men. Nej, du skal ikke tro, at det er noget altfor galt, det tror du nu vel ikke om Hanka? . . . . . Jeg har bare havt det mere end ondt, naar jeg har tænkt paa det hele. Og desuden er det nu ikke sikkert, at Hanka vilde komme tilbage igen heller; jeg forstaar

ikke, hvor du har det ifra? Men ialfald saa er der ogsaa mere end du ved.«

»Jeg skulde ikke have blandet mig i dette, det forstaar jeg nu,« sagde Ole. »Men tænk paa det alligevel, Andreas, hav det i Erindring. Og undskyld, hvad jeg sagde, jeg tager det aldeles tilbage, det er min simple Pligt, for jeg mente det ikke. Jeg er bleven saa hidsig af mig i det sidste, jeg forstaar ikke, hvordan det er . . . . . Men som sagt, hav det i Erindring. Jeg ved, hvad jeg siger, jeg kender baade dig og hende . . . . . Farvel saalænge. Ja, det er sandt, Operaen! Kan du være færdig om en Times Tid?«

»Endnu ét,« sagde Tidemand, »hun har altsaa spurgt efter Børnene? Der hører du, der hører du! . . . . . Om en Times Tid, siger du? Javel.«

VIII.

Nogle Dage efter stod Ole Henriksen i sit lille Kontor nede i Lageret. Det var en Eftermiddag, ved Tretiden, det var klart Vejr og stille, paa Havnen var det almindelige travle Liv.

Ole gik til Vinduet og kiged ud, en uhyre Kuldrager kom sagte glidende ind i Havnen, Skibe, Maste og Sejl saaes overalt, Varer rulledes frem og tilbage paa Bryggerne. Pludselig rykker han til, Jagten *Aagot,* den lille Lystjagt, var borte. Han spærrer Øjnene op; hvad skulde det betyde? Blandt Hundrede Mastetoppe var der ingen gylden at se. Hvad i Alverden!

Han vilde tage sin Hat og faa Rede paa Sagen med det samme, men standsed ved Døren. Han gik tilbage til sin Plads igen, støtted Hovedet i Hænderne og faldt i Tanker. Egentlig var jo ikke Jagten hans nu, den var hendes, Frøken Lynums, hun havde ærligt faaet den, og Papirerne var i hendes Værge. Hun havde ikke sendt

disse Papirer tilbage med Ringen, det havde hun undladt, glemt, hvad vidste han? Men ialfald var Jagten hendes, dens Skæbne kom ham ikke mere ved, den kunde være, hvor den vilde. Men sæt, at den var stjaalen? Ja, det blev heller ikke hans Sag.

Ole tog Pennen igen, det vared blot et Par Minutter, saa lagde han den atter ned. Herregud, dér i Sofaen havde hun siddet, da hun syed de smaa røde Puder til Kahytten! Hun havde ludet sig forover og syet saa flittigt, at hun næsten ikke havde set op. Og Puderne var blevne saa hjærtelig smaa, at det var et Syn. Men dér havde hun siddet, han saa hende endnu . . . . .

Og Ole skrev et Øjeblik igen.

Saa aabner han hastigt Døren og skriger ud i Lageret, at Jagten var forsvunden, *Aagot,* den var borte. Havde nogen set Magen!

Men den ene af Betjentene kunde fortælle, at Jagten var bleven flyttet imorges af to Mand fra et Sagførerfirma, nu laa den fortøjet paa Fæstningssiden.

Hvilket Sagførerfirma?

Det havde ikke Betjenten spurgt om.

Ole blev nysgærrig. Jagten var aldeles ikke hans, nejvel; men Frøken Lynum kunde heller ikke have noget udestaaende med en Sagfører, her maatte være en Misforstaaelse. Og Ole gaar

sporenstregs ned til Fæstningshavnen og driver sine Efterforskninger i et Par Timer. Da han endelig tilslut fik Rede paa, hvem Sagføreren var, begav han sig til hans Kontor.

Han traf en Mand paa sin egen Alder, som sad ved et Bord og skrev.

Ole gjorde et Par forsigtige Spørgsmaal.

Jo, det havde sin Rigtighed, Jagten skulde sælges, realiseres; Manden havde saamæn allerede laant ud et Tusind Kroner paa Jagten. Her havde han nu Papirerne, Irgens havde deponeret dem, Digteren Irgens. Der var vel intet ivejen fra Hr. Grossererens Side?

Nej, nej, langtfra. Ikke det Spor.

Manden blev høfligere og høfligere, han vidste sikkert fuld Besked angaaende Jagten, men røbed sig ikke med en Mine. Hvormeget kunde Fartøjet være værd, Hr. Grosserer? Jo, Irgens var kommet til ham og vilde have ham til at overtage Salget af Jagten, han var i en øjeblikkelig Forlegenhed for lidt Penge, han trængte endel straks, og man maatte jo strække sig saa langt, man kunde, overfor et Talent. Talenterne havde det ikke for fedt herhjemme, desværre. Men nu vilde han endnu engang spørge Hr. Grossereren, om der var det mindste ivejen, for i saa Fald vilde han rette paa det, gøre alt muligt forat rette paa det.

Men Ole Henriksen sagde atter, at hvad skulde der være ivejen? Han havde blot sin Interesse af at spørge. Jagten havde hele Tiden ligget fortøjet udenfor hans Lagerhus, og nu var den pludselig forsvunden; han havde Moro af at vide, hvor den var bleven af. Det var altsaa bare af Nysgærrighed, han vár kommet; beder forresten saa meget om Undskyldning.

Aa, hvor kunde han snakke saa! Ingen Aarsag, Hr. Grosserer, ingen Aarsag. Glæded ham overmaade . . . . .

Ole gik.

Nu kunde han forstaa, hvorfor Irgens med en Gang var bleven saa fornyet fra øverst til nederst og havde kunnet leje saa fine Værelser i Villakvarteret. Hele Byen forundred sig derover og talte om det, ingen vidste, at han havde faaet en saa uventet Hjælp. Men at hun vilde gøre det! tænkte han. Havde hun nu ikke en liden Følelse af Skam over denne nye Simpelhed? Forresten, hvad simpelt var der i det? Hvad hun ejed, ejed ogsaa han, de delte kærligt, der var intet at sige paa det; i Guds Navn, lad hende handle efter sit Hjærte! Nu var hun herinde, hun skulde lære noget ved Industriskolen, det laa saa nær at gøre i Penge den Smule Jagt. Kunde nogen fortænke hende i, at hun retted sin Forlovede paa Fode? Tværtimod, det havde hun Ære af . . . . . Men kanske, naar alt kom

til alt, saa vidste hun ikke engang om, at Jagten var gaaet til Salg, hun havde maaske glemt baade Jagten og Papirerne og var lige glad med, hvor de befandt sig. Ingen kunde vide det. Og ialfald saa havde hun ikke villet sælge Jagten bare forat faa Penge til sig selv, nej, nej, aldrig, han kendte hende. Hun vilde oprejse en anden, slig var hun. Og det var dét, det kom an paa.

Han saa Aagot saa tydeligt for sig, det lyse Haar, Næsen, Smilehullet; til næste syvende December vilde hun være nitten Aar. Ja, det vilde hun. Lad Jagten fare, den havde ingen Betydning mere; han kunde kanske have villet redde Puderne, men nu var det forsent, nu solgtes de.

Han vendte tilbage til Kontoret, men kunde ikke gøre mere end det nødvendigste af Arbejdet, han standsed hvert Øjeblik og stirred ret frem for sig, fraværende med alle sine Tanker. Hvad om han selv købte Jagten tilbage? Kunde hun have noget derimod? Gud ved, kanske vilde hun opfatte det som en Ondskabsfuldhed, det var vel bedst at holde sig rolig. Ja, det var bedst, han vilde nu ikke være nogen Nar heller, Frøken Lynum og han var færdige med hinanden for Livet, det skulde ikke siges, at han samled paa Relikvier efter hende. Hvad i Alverden havde han med hendes Jagt at bestille!

Han lukked Kontoret til sædvanlig Tid og gik ud. Lygterne skinned klart, Vejret var fremdeles stille. Han saa Lys hos Tidemand, han tænkte at gaa ind, men standsed paa Trappen og betænkte sig; Tidemand havde maaske et eller andet Arbejde at gøre færdigt. Og Ole gik videre.

Time efter Time forløb, han vandred om i en Tilstand af dump Ligegyldighed, Træthed, næsten med halvlukkede Øjne. Han var oppe ved Parken, gik forbi, svinged af og kom op paa Haugene. Der var mørkt, han saa ingenting, men satte sig alligevel en kort Stund ned paa en Trappe. Saa tog han efter Klokken, Klokken var halv tolv. Og han drev ned i Byen igen. Han havde knapt en eneste Tanke i Hovedet.

Han lagde Vejen ned til Tivoli, til *Sara*. Hvor han havde gaaet om den hele Aften! Nu skulde han dog sove dødsens træt i Nat! Udenfor *Sara* standsed han brat op, lidt efter trak han sig baglænds tilbage, flere Skridt, fire, seks Skridt baglænds tilbage; hans Øjne stirred skarpt frem mod Restaurationens Indgang. En Trille holdt udenfor.

Han havde hørt Aagots Stemme, da han standsed, nu kom hun og Irgens ud, ned paa Gaden. Aagot var bagefter, hun gik daarligt og blev hæftet med et eller andet paa Trappen.

»Saa, skynd dig nu!« sagde Irgens.

»Aa, vent lidt, Hr. Irgens,« sagde Vognmanden, »Damen er ikke færdig.«

»Kender De mig?« spurgte Irgens overrasket.

»Ja, skulde jeg ikke kende Dem!«

»Han kender dig, han kender dig,« sagde Aagot og tumled ned fra Trappen. Hun havde ikke faaet sit Overtøj paa, det faldt ned for hende, og hun snubled i det. Hendes Øjne var stive og matte. Pludselig lo hun. »Den væmmelige Gregersen, han sad og spændte mig paa Læggen derinde,« sagde hun. »Jeg er sikker paa, at det bløder, det er jeg sikker paa . . . . . Nej, Irgens, skal du ikke snart udgive en Bog igen? . . . . . Tænk, Vognmanden kender dig, hørte du det?«

»Du er fuld,« sagde Irgens og hjalp hende endelig op i Vognen.

Hendes Hat sad paa den ene Side, hun forsøgte at faa Overtøjet paa, og alt imens talte hun:

»Nej, fuld er jeg ikke, jeg er bare lidt glad . . . . . Vil du ikke se min Læg, om den bløder? Jeg er sikker paa, at Blodet rænder af den. Det svider lidt ogsaa, men det gør ingenting; det er det samme med mig. Fuld, siger du? Ja, om jeg ogsaa var fuld? For det er du, som har ført mig ind i det, jeg gør alt for din Skyld, med Glæde . . . . . Ha-ha-ha, jeg

maa le, naar jeg tænker paa den væmmelige Gregersen. Han sagde, at han vilde skrive den skønneste Artikel om mig, hvis han maatte se med sine egne Øjne, at han havde spændt mig tilblods paa Læggen. Det er en anden Sag, om jeg viser dig det . . . . . Det var en frygtelig Pjolter, den gik mig til Hovedet. Og Cigaretterne, alle Cigaretterne . . . . .«

»Kør, kør!« raabte Irgens.

Og Vognen kørte.

Ole stod tilbage og brændstirred efter Vognen, dirrende i Knæerne, famlende ubevidst med Hænderne opad sine Klæder, sit Bryst. Nej, der var Aagot! Hvor de havde fordærvet hende, hvor de havde fordærvet hende! Aagot, snille Aagot . . . . .

Ole satte sig ned, hvor han stod; der gik en lang Tid, Lygterne blev slukte udenfor *Sara*, der blev meget mørkt. En Konstabel banker ham paa Skulderen og siger, at han ikke maa sidde der og sove. Ole ser op. Nejvel, han skulde gaa, Godnat, Tak . . . . . Og Ole raved henefter Gaden.

Han kom hjem ved Totiden og gik ind i Kontoret, han tændte Lampen og hængte af gammel Vane sin Hat paa Knagen, hans Ansigt var ganske stivt. En rum Time forløb, han drev frem og tilbage paa Gulvet, saa gik han hen til Pulten og gav sig til at skrive noget, Breve,

Dokumenter, korte, faste Linjer paa forskellige Papirer, som han konvoluttered og forsegled. Han saa paa sit Ur, Klokken var halv fire; han trak mekanisk Uret op, da han holdt det i Haanden. Et Brev til Tidemand gik han selv ud paa Gaden med og stak i Kassen, da han kom ind igen, tog hans Aagots Breve frem og løste Knuden op.

Han læste ikke noget af disse Breve, han bar dem blot hen til Ovnen og tændte Ild i dem et efter et; kun det sidste, det allersidste Brev med Ringen i, trak han halvt ud af Konvolutten og saa paa en Stund, saa brændte han ogsaa det.

Den lille Klokke paa Væggen slog fire, et Dampskib peb. Ole rejste sig og gik bort fra Ovnen. Hans Ansigt var fuldt af Lidelse, hvert Træk var spændt, Aarerne ved hans Tindinger svulmed. Saa trak han langsomt ud en liden Skuffe i sin Pult.

Om Morgenen fandt man Ole Henriksen død. Han havde skudt sig. Lampen brændte paa Pulten, nogle forseglede Breve laa ved Siden af, selv laa han paa Gulvet. Han havde stukket Skaftet af sit Signet mellem Tænderne, da han

gav sig Skuddet, og han havde stivnet til med ét, han laa og bed over dette Signetskaft endnu; det var med Nød og Næppe man kunde faa det ud af hans Mund.

I Brevet til Tidemand havde han formelig bedt om Undskyldning for, at han ikke kunde komme og takke ham den sidste Gang for hans Venskab. Nu maatte det være forbi, han kunde ikke leve en ny Dag, han var syg. Og Landstedet det skulde nu Tidemand have som en Erindring. »Du faar forhaabentlig alligevel mere Brug for det end jeg fik,« skrev han, »det er dit, gode Ven, behold det fra mig. Fru Hanka vil ogsaa glæde sig over det; hils hende. Farvel. Og skulde du træffe Frøken Lynum i nogen Nød, saa hjælp hende venligst tilrette; jeg saa hende iaften, men hun saa ikke mig; men jeg ved, at hun er ren i Hjærtet. Jeg kan ikke samle mig til et ordentligt Brev til dig, jeg har blot én Ting klar for mig, og denne Ting skal jeg gøre om en halv Time. Derfor Farvel, Andreas. Du har været meget redelig lige fra vore Skoledage, jeg husker alt nu, derfor skriver jeg disse Linjer til dig og beder dig Farvel. Jeg kan ikke skrive bedre iaften, men du forstaar det nok.«

Det Fotografi, han havde af Aagot, laa urørt i hans Lommebog, han havde maaske ikke

husket at brænde det. Han havde ogsaa glemt at aflevere det Par Telegrammer, som han skrev om Eftermiddagen før han gik ud, de laa endnu i hans Frakkelomme. Han havde Ret: han havde blot én Ting klar for sig.

IX.

Man var kommet et Stykke ud i September, Vejret var køligt, Himlen høj og ren; Byen var uden Støv og uden Søle, Byen var smuk; Fjældene omkring havde endnu ingen Sne.

Og Begivenhederne i Byen afløste hinanden, man havde drøftet Ole Henriksens Død med en kortvarig Interesse; dette Skud nede i den unge Grosserers Kontor havde ikke givet noget højt Ekko, nu havde nye Dage og nye Uger slaaet sammen over det, og ingen talte om det mere. Kun Tidemand havde vanskeligt for at glemme det.

Tidemand havde det travlt, han havde maattet hjælpe Oles Fader med Forretningen i de første Uger, Gamlingen vilde endnu ikke trække sig tilbage, han optog blot sin Førstemand som Kompagnon og fortsatte sejgt og stille, uden at lade sig knække af sin Sorg. Gamle Henriksen viste, at han endnu den Dag idag kunde arbejde, naar han ikke havde nogen anden i sit Sted.

Og Tidemand var i ustandselig Virksomhed. Nu begyndte hans Rug at svinde, han afsatte i Partier, til bedre og bedre Priser, Rugen steg efterhvert som Vinteren nærmed sig, og hans Tab formindskedes. I de sidste Dage havde han maattet tage nok en af sine gamle Kontormænd tilbage; han skibed sin sidste Tjære, imorgen skulde den afgaa.

Han havde gjort alle Arbejder, udfærdiget Papirerne, assureret; nu var dét over. Inden han tog fat paa noget nyt, tændte han en Cigar og tænkte sig om. Det var om Eftermiddagen ved Firetiden. Han tog Pennen fra Øret og lagde den ned for et Øjeblik, gik saa til Vinduet og saa ud. Mens han stod der, blev der banket sagte paa Døren bag ham, og hans Kone traadte ind. Hun hilste og spurgte, om hun forstyrred; det var blot et lidet Ærinde . . . . .

Hun havde Slør for Ansigtet.

Tidemand kasted Cigaren. Han havde ikke set sin Kone i Uger, i mange, lange Uger; en Aften, han havde drevet om i Gaderne, havde han ment at kende hende igen i en Dame med den samme stolte Gang, men det var ikke hende. Han havde fulgt efter Damen en lang Stund, lige til han saa, at han havde taget fejl; nej, hans Kone var det ikke. Hun var ikke mere at se. Han havde aldrig, aldrig havt

noget imod, at hun kom, og hun vidste det, men hun kom ikke. Saa havde hun vel glemt ham og Børnene for bestandig nu, det saa slig ud. Og om han ogsaa havde sneget sig omkring i Gaderne ved Fæstningen mangen stille Nat, naar det blev ham for øde hjemme, saa kunde det træffe, at han saa Lys oppe i hendes Vinduer, men ofte var der ogsaa mørkt, og ialfald saa han aldrig hende selv. I alle disse Uger havde han ikke været saa heldig at skimte hendes Skygge paa Gardinet engang. Hvor var hun henne? Han havde sendt hende Penge to Gange for dog at høre et Ord fra hende.

Nu stod hun foran ham, i et Par Skridts Afstand. Han gjorde halvt ubevidst sin sædvanlige Bevægelse forat knappe sin Frakke.

»Er det dig, Hanka?« sagde han.

»Ja, det er mig,« svared hun stille. »Jeg havde . . . . . jeg vilde . . . . .« Og pludselig begyndte hun at famle efter sin Lomme, hun tog frem en Bunke Pengesedler, mange Penge i en Pakke og lagde dem hen paa Pulten. Hendes Hænder var altfor skælvende, hun bragte Uorden i Pengene, slap Sedler ned, bukked sig og tog dem op igen og talte uroligt: »Kære, tag dem, sig ikke Nej! Kære Andreas, du skulde vide, hvor jeg beder dig! Det er Penge, som jeg har forbrugt til . . . . . forbrugt uværdigt; lad mig slippe at sige, hvad jeg har brugt dem til,

men det er altfor uværdigt. Der burde være mange flere, men jeg kunde ikke vente længer, mange flere Penge altsaa, en Gang til saa mange, men jeg havde ikke Taalmodighed til at vente længer, før jeg kom. Tag nu disse, vær saa snil! Jeg skal give dig Resten senere, med Tiden, jeg maatte blot komme idag .....«

Men han afbrød hende ganske raadvild og fortvivlet:

»Nej, Hanka, kan du ikke engang ..... Bestandig kommer du tilbage til Pengene! Hvorfor sparer du Penge til mig? Jeg forstaar ikke, at det kan glæde dig, jeg har Penge nok, Forretningen gaar igen, gaar storartet, jeg trænger ingenting .....«

»Men det er en anden Sag med disse Penge,« raabte hun beklemt; »jeg giver dig dem for min egen Skyld. Jeg har jo ogsaa faaet dem af dig, du har hjulpet mig, du har sendt mig altfor mange, jeg kunde lægge dem tilside hver Gang. Havde jeg ikke havt denne lille Glæde at tænke paa, vilde jeg ikke have holdt det ud med mig selv, jeg har tællet Sedlerne hver Dag og ventet paa at faa nok. Der er heller ikke Halvdelen til Rest, jeg har regnet det over, der er en Fjerdedel til Rest, du skal faa det senere. Gør mig den Glæde at tage dem! Du ved ikke, hvor jeg skammer mig.«

Og det gik med ét op for ham, hvorfor hun absolut vilde give ham netop disse Penge. Han tog dem og takked. Han kom ikke til at sige noget andet end, at det var mange Penge, rigtig mange Penge. Men gik hun nu ikke sig selv for nær? Ja, kunde han stole paa det? For han vilde gærne laane dem af hende og takke til, hun skulde faa dem tilbage, de kunde staa hos ham. Men ialfald saa var det en ren Velgærning mod ham, at hun kom og hjalp ham just nu, for han havde virkelig Brug for Penge, for lidt Penge, naar han endelig skulde tilstaa det . . . . .

Han røbed sig ikke med en Mine, han gav Agt paa hende og saa, at hun rykked til af Glæde, hendes Øjne lyste under Sløret, og hun sagde:

»Ja, er det sandt? Herregud, du gør mig aldeles . . . . . Tak fordi du vil modtage dem!«

Denne Røst, denne Røst, han kendte den fra deres første lykkelige Dage, naar hun var aldeles forknyt af Taknemmelighed for et eller andet. Han var kommet om Hjørnet af Pulten og traadte atter tilbage, overvældet af hendes Nærhed, af hendes Skikkelse, det fulde Blik under Sløret. Han saa mod Gulvet.

»Hvorledes lever du?« sagde hun. »Og Børnene?«

»Jo, udmærket, Børnene vokser ud af Klæderne. Vi lever alle udmærket. Og du?«

»Nej, jeg hørte slet ingenting om nogen af Dere mere. Jeg vilde have ventet, til jeg kunde komme med Pengene, til jeg kunde komme med den sidste Fjerdedel ogsaa; jeg holdt det ud, saalænge Ole leved, Ole fortalte mig om Dere allesammen, jeg plaged ham mangen Gang. Men saa blev det forbi, jeg havde ikke ham at gaa til længer, og jeg tabte aldeles Taalmodigheden. Jeg var ogsaa her udenfor igaar, men jeg kom ikke ind, jeg vendte om . . . . .«

Skulde han bede hende om at se op til Børnene?

»Du titter gærne op et Øjeblik, Hanka?« sagde han. »Du vil glæde os alle. Jeg ved ikke, hvorledes det ser ud deroppe, men . . . . .«

»Ja, Tak, naar jeg maa det, saa! Jeg vilde have spurgt dig. Hvis de nu bare kender mig! Jeg hører dem, de gaar hele Tiden . . . . . Ja, ja, Tusind Tak for idag igen!« Hun rakte ham Haanden.

Og han tog den og sagde:

»Jeg kommer efter om lidt, jeg har ikke noget at gøre just nu. Du blir kanske siddende en Stund, saa? Men jeg ved slet ikke, om det ser slig ud deroppe, at . . . . . Her er Nøglen til Entréen, saa du slipper at ringe. Men vogt dig for Børnenes Sko, hvis du tager dem paa

Fanget. Ja, le ikke af det, Gud ved, om de tilfældigvis har sine nye Sko paa.«

Hanka gik. Han aabned Døren for hende og fulgte hende til Trappen, saa vendte han om til Kontoret igen. Herregud, der havde hun pint sig i Uger og Maaneder igennem for disse Penge! Det havde udgjort hendes Glæde, hun havde tællet dem hver Dag og ventet og ventet paa at faa nok. Havde han blot anet det! Men han havde ikke anet nogen Ting, saa stupid havde han været. Hun havde gaaet i en gammel Kjole, hun havde solgt sin Ring, og han havde ikke anet noget. Hvor disse Penge havde tynget hende! Hun vilde ikke komme, før hun havde et Ærinde, og aldrig, aldrig fik hun Penge nok . . . . .

Tidemand stilled sig atter ved Pulten, men han arbejded ikke. Dér stod hun; hun havde sin sorte Fløjels Kjole paa idag; men Ansigtet havde han ikke set, blot lidt af Halsen, en hvid Rand af Halsen. Nu var hun ovenpaa. Gud ved, om han kunde gaa op nu, allerede? Han hørte ikke længer noget til Børnene, de gik ikke længer, de sad kanske hos hende. De havde nu vel heldigvis sine røde Kjoler paa?

Han gik opad Trappen ganske sælsomt bevæget, og da han kom til Stuedøren, banked han endog paa, som om det ikke var til sig

selv, han gik ind. Hans Kone rejste sig, straks hun saa ham.

Hun havde taget Sløret af, hun rødmed stærkt. Nu forstod han, hvorfor hun brugte Slør, hun havde ikke for intet længtet og lidt i Stilhed nede paa sit Værelse ved Fæstningen, hendes Ansigt bar tydelige Spor af hendes Ensomhed. Og dette blot i de korte Uger, siden Ole døde! Johanne og Ida stod ved Siden af hende og holdt i hendes Kjole; de kendte hende ikke klart igen, de saa forundret paa hende og taug.

»De kender mig ikke,« sagde Fru Hanka og satte sig; »jeg har spurgt dem.«

»Jo, jeg kender dig,« sagde Johanne. Og i det samme kravled Johanne op paa Moderens Fang; Ida gjorde det samme.

Tidemand saa bevæget paa.

»Dere maa ikke kravle op, Børn,« sagde han; »Dere maa lade Mama faa lidt Fred ogsaa.«

Nej, det vilde de ikke, de vilde ikke lade Mama faa Fred. Hun havde saa prægtige Ringe paa Hænderne, hun havde ogsaa de mærkeligste Knapper i Kjolen, de kunde plukke paa dem; de begyndte at tale, at pludre om disse Knapper, de fik Øje paa Moderens Brystnaal og sagde ogsaa mange Ting om den. Og der stod de begge to paa Knæ i Moderens Fang fremdeles og havde Hænderne opad hendes Bryst.

»Du faar sætte dem ned, naar du er træt af dem,« sagde Tidemand.

»Nej, nej, lad dem være!« svared hun.

De begyndte at tale om Ole, de nævnte Aagot; Tidemand vilde opsøge hende en Dag, Ole havde paa en Maade bedt om det, hendes Skæbne laa ham paa Hjærte, han havde ikke glemt hende. Men nu kom Barnepigen ind og vilde have Børnene med sig, de skulde have Mad og gaa tilsengs.

Men det vilde Børnene heller ikke, de stritted imod og gjorde sig tunge, Moderen maatte med, maatte ind i Soveværelset og faa dem rolige. Hun saa sig om, alt var som før derinde, der stod de to smaa Senge, der laa Tæpperne, de bittesmaa hvide Puder, Billedbøgerne, Legetøjet. Da hun havde faaet Børnene tilsengs, maatte hun synge en Stump for dem, de vilde ikke sove, de holdt hende en i hver Haand og vilde idelig kravle op af Sengen igen og passiare videre.

Tidemand stod en Stund og saa paa med glippende Øjne, saa svinged han hastigt om og gik ud.

En Halvtimes Tid efter kom Hanka ind i Stuen igen.

»Nu sover de,« sagde hun.

»Jeg tænkte at spørge dig . . . . . Vi har det paa en underlig Maner her,« sagde Tidemand,

»vi fører et Slags Husholdning selv. Hvis du vilde spise her . . . . . Jeg ved ikke, hvad de har faaet istand derude i Køkkenet; men det faldt mig ind . . . . .«

Hun saa paa ham undselig som en Pige og sagde Ja, Tak.

Efter Bordet gik de atter ind i Stuen, og Hanka sagde pludselig:

»Andreas, jeg kom ikke hid idag forat faa altsammen godt igen; det maa du ikke tro. Jeg kunde bare ikke vente længer, før jeg saa nogen af Dere igen.«

»Jeg har ikke tænkt paa det,« svared han; »jeg har bare været glad for, at du vilde se hid. Børnene vil nu slet ikke slippe dig heller, saa.«

»Jeg har ikke et Øjeblik mere villet bede dig om det samme, som jeg bad dig om før; nej, det er forbi, jeg ved det selv. Og jeg kunde ikke komme tilbage heller, hver Gang du saa paa mig, maatte jeg . . . . . bare du hilste paa mig, maatte jeg fare sammen. Jeg ved det nok, det vilde ikke blive at udholde for nogen af os. Men kanske jeg kunde komme hid med Mellemrum, med Mellemrum . . . . .«

Tidemand luded med Hovedet, hans hemmelige Haab knak sammen. Hun vilde ikke længer komme tilbage nu, det var forbi. Disse Maaneder havde faaet hende til at se inderlig anderledes

paa Tingene, hun havde været glad i ham engang, der var ikke nogen Evighed, siden hun selv havde sagt det, det var Aftenen før hun rejste.

»Kom, Hanka, kom ofte, hver Dag,« sagde han. »Det er ikke til mig, du kommer, men . . . . .«

Hun saa ned.

»Jo, til dig? Jo, desværre, det er til dig. Jeg har aldrig vidst, hvad det vilde sige at blive betagen af nogen, før nu. Jeg rører mig ikke uden at tænke paa dig, jeg ser dig, hvor jeg gaar. Siden den Sejltur i Sommer har jeg været forblindet i dig; nej, jeg skulde vel ikke sige det, men mangen Gang nede paa mit Værelse har jeg staaet alene og . . . . . jeg er kommet til at slaa Armene om mig, naar jeg har tænkt paa dig. Det er rigtig sandt, jeg har aldrig hørt sligt. Nej, det gik galt hele Tiden, lige til du tabte dine Penge; men da blev du med det samme en anden Mand, aa, du steg højt over alle andre, jeg skal nu aldrig glemme, da du stod ved Roret og styred. Jeg glemte dig før, jeg forglemte ogsaa mig selv; det er en god Stund siden, jeg synes, det er mange Aar siden; og dengang var du ikke som nu, Andreas, jeg kunde aldrig have glemt dig nu. Jeg har været glad, bare jeg har set dig i Gaden en Dag, og jeg har set dig oftere end du tror.

Engang traf jeg dig ogsaa i en Butik, du husker det kanske ikke, men jeg husker det, du tog en Pakke op for mig; jeg blev saa fortumlet, at jeg ved ikke, hvorledes jeg kom hjem, og alligevel havde du ikke sagt et Ord til mig. Aa, ja, jeg har været meget straffet ogsaa, men . . . . .«

»Men Hanka, saa er jo ikke alt forbi,« fik Tidemand sagt.

Han havde rejst sig, han sitred og stod der opret, med Øjnene paa hende. Hvor hun straaled; det grønne Blik blev gyldent i Lampelyset, hendes Bryst pusted op og ned. Hun rejste sig ogsaa.

»Jo, men . . . . . Du kan jo ikke være glad i mig mer heller. Nej, sig det ikke, jeg vil ikke, nej, kære Andreas, jeg vil ikke. Jo, havde jeg været mindre glad i dig, kanske hvis jeg havde været mindre glad i dig . . . . . Du kan ikke glemme alt det gamle, det er umuligt.« Hun tog efter sit Overtøj.

»Gaa ikke, gaa ikke!« sagde han bønfaldende. »Jeg husker ingenting af det gamle, ingenting; jeg var selv Skyld i, at du rejste, hør mig! Du har ikke været mig ude af Tankerne en Dag, nu er det saa længe, siden jeg var glad, det er Aar siden. Kan du huske i Begyndelsen, i Begyndelsen her? Vi var sammen hele Tiden, vi kørte ud bare vi to, og vi hilste til en Mængde

Mennesker; der var Fremmede hos os, vi var glade i dem og havde Lys i alle Værelser; ja, husker du det! Men om Aftenen gik vi ind til dig og var trætte af alle de andre og vilde bare være alene. Saa sagde du, at du vilde drikke et Glas med mig, og du lo og drak med mig, skønt du var saa træt, at du knapt kunde klæde af dig. Nej, du Hanka! Det er vel tre Aar siden nu, fire Aar kanske . . . . . Men nu staar dit Værelse her akkurat som før; vil du se! Du skal ikke tro, at vi har rørt nogen Ting derinde, og om du vilde være der . . . . . Hør, jeg for min Part har Arbejde paa Kontoret inat, der er vist en hel Del Post dernede, jeg er næsten vis paa, at der ligger en hel Del. Men Midterværelset det staar nu der, som da du forlod det; se selv!«

Han havde aabnet Døren. Hun kom efter og kiged ind, der var ogsaa tændt Lys, hun saa det hele og traadte ind. Nej, at han vilde det, endnu, endnu! Hun kunde atter være der, han sagde det selv, han tog hende tilbage. Hun stod forkommen af Glæde og sagde ikke noget, deres Øjne mødtes, han slog Armene om hende og kyssed hende som den første Gang, for de tre Aar siden. Hendes Øjne sank i, og han følte i det samme Trykket af hendes Arm om sin Hals.

X.

Og Morgenen brød frem.

Og Byen vaagned, og Hammerne dansed igen med rungende Slag ved Værfterne, og indad Gaderne rulled Bøndernes Kærrer med langsom Fart. Det er den samme Historie. Torvene fyldes af Folk og Varer, Butiker aabnes, Støjen bruser, og opad Trapper og nedad Trapper kravler den lille stirrende Pige med sine Morgenaviser og sin Hund.

Det er den samme Historie.

Men først ved Tolvtiden kommer der Folk omkring »Hjørnet«, unge og frie Mennesker, som har Raad til at sove længe og gøre, hvad de lyster. De staar der nogle af den remarkable Klik, Milde, Norem og Øjen, to i Ulstere og en i Kappe, Øjen i Kappe. Det er koldt, de fryser, de staar i egne Tanker og taler ikke mer; selv da Irgens pludselig dukked op iblandt dem i det bedste Humør og fin som Byens fineste

Mand, blev der ikke nogen livlig Passiar. Nej, det var for tidligt paa Dagen og for koldt, om et Par Timer vilde det være anderledes. Nu har Øjen lagt ud om sit allernyeste Prosadigt En sovende By, han var saa heldig at komme omtrent midtvejs med det inat; han havde begyndt at skrive paa kulørt Papir, det havde han fundet saa fortræffeligt. Men tænk Dere, siger han, den tunge, stampende Ro over en sovende By; man hører blot dens Aandedrag som en Sluse i ti Miles Afstand. Det tager Timer, det tager en evig lang, lang Tid, saa vaagner Bæstet pludselig og begynder at strække Lemmer. Kan der ikke blive noget ud af det?

Og Milde mener, at der maatte kunne blive meget ud af det, hvis alt gik godt; for han er for længe siden bleven gode Venner igen med Øjen. Forøvrigt arbejder Milde med sine Karikaturer til *Norges Dæmring*. Jo, han havde virkelig lavet nogle morsomme Karikaturer allerede og gjort ruinerende Nar af det uheldige Digt. Forlæggeren vented sig meget af Foretagendet.

Norem mæler ikke et Ord.

Men med en Gang kommer Lars Paulsberg gaaende nedad Gaden; han har Journalist Gregersen ved sin Side. Nu blir Gruppen stor, enhver lægger Mærke til den, der var saa meget samlet paa et Bræt. Litteraturen har Overvægten,

Litteraturen dominerer hele Fortouget; Folk, som gaar forbi, gør sig et Ærinde tilbage igen og ser nok engang paa de seks Herrer i Ulstere og Kapper. Milde vækker ogsaa Opmærksomhed fordi han har faaet Raad til nye Klæder.

Og Gregersen glor ham opad og nedad disse nye Klæder og siger:

»Du har nu vel ikke betalt dét der?«

Men Milde hørte ikke, han havde sin Opmærksomhed henvendt paa noget andet, paa en Trille, der kom i Skridtgang opad Gaden. Der var intet usædvanligt ved Trillen, men den kørte i Skridtgang. Og hvem sad i Sædet? En Dame, som Milde ikke kendte, skønt han kendte hele Byen. Han spørger de andre Herrer, om de kender hende, og Paulsberg og Øjen griber samtidig til Lorgnetten, og allesammen, alle seks stirrer opmærksomt paa Damen; men ikke én kendte hende.

Hun var usædvanlig tyk og hviled tungt og mageligt i Sædet, hun havde Opstoppernæse og et knejsende Hoved; et rødt Slør, som hun havde paa Hatten, hang hende ret nedad hendes Ryg. Kun nogle ældre Mennesker lod til at kende hende og hilste, og hun besvared med et Udtryk af Ligegyldighed hver Hilsen fra sin Trille.

Just idet hun passered »Hjørnet«, fik Paulsberg en Anelse, og han sagde smilende:

»Men Herregud, det er jo Fru Grande, Fru Liberia.«

Og nu kendte ogsaa de andre Herrer hende. Ja, det var jo Fru Liberia, den forhenværende glade Fru Liberia! Journalist Gregersen havde saamæn kysset hende engang, en syttende Maj, i en begejstret Stund. Og nu flakked der en underlig Erindring gennem ham om den Dag. Det var længe siden, meget længe siden.

»Tænk, var det hende!« siger han. »Hvor hun er bleven tyk! Jeg kendte hende ikke igen, jeg burde have hilst.«

Ja, det burde de andre Herrer ogsaa, de kendte hende lige saa vel. Men Milde trøsted baade sig selv og de andre ved at sige:

»Hvem kan ogsaa kende hende igen fra Aar til andet? Hun er jo aldrig ude, hun viser sig ikke, deltager ikke i noget, hun sidder der hjemme og feder sig. Jeg burde ogsaa have hilst, men. Naa, den Fejl tager jeg mig virkelig let.«

Men Irgens fik paa Stedet en forfærdelig Tanke: han havde ikke hilst, Fru Grande var istand til at tage ham det ilde op, hun kunde faa sin Mand paa andre Tanker angaaende Stipendiet. Jo, hun havde den største Indflydelse paa sin Mand, det var almindelig bekendt; hvad om Advokaten gik til Ministeren imorgen den Dag med et andet Forslag?

»Adjø?« sagde Irgens brat og lagde tilbens. Han løb, løb, han gjorde en Omvej, en Bue; det var en Lykke, at Fruen kørte saa langsomt, han kunde skyde en Snarvej og endnu naa hende. Og da han atter betraadte Hovedgaden, var han virkelig saa heldig at faa Fruen til at se hen paa hans bukkende Person. Han hilste, ja, han standsed, tog Hatten forbausende dybt af og hilste. Og hun nikked tilbage fra sin Trille.

Stadig i den samme Skridtgang fortsatte Fru Liberia sin Tur gennem Byen. Folk blev ikke trætte af at spørge hinanden, hvem hun var, hvem hun dog var. Hvilken Nysgærrighed! Hun var Fru Liberia Grande, gift med Grande af den store Grandeslægt; hun sad der i Trillen saa rolig og god som et helt Ministerium og kørte sin sjældne, sjældne Morgentur. Der var intet usædvanligt heri, blot at hun kørte i Skridt. Men hendes røde Slør var ikke meget moderne, det vakte blot en skrigende Opsigt, og de Unge, som var inde i Moden, smilte for sig selv over dette røde Slør. Men mange Folk mistænkte ligefrem den arme Dame for at sidde der med de hovmodigste Tanker i sit Sæde; hun saa ud, som om hun var rejst hjemmefra netop med det Forsæt at gøre sig bemærket, ja, som om hun uophørlig sad og gentog i sit Hjærte: Her kommer jeg!

Hun saa saaledes ud.

Rent galt blev det ogsaa, da hun lod Kusken holde ved Stortingsbygningen. Hvad skulde hun gøre der? Og da hendes Kusk ovenikøbet slog et blændende Smæld med Svøben, var der ikke én, som ikke syntes, at det var at gaa for vidt. Hvad havde hun at bestille med Stortinget? Det var lukket, det var gaaet hjem, Sæsonen var forbi; var Fruentimmeret gal? Men de faa ældre Mennesker, som kendte Fru Liberia, vidste dog, at hun havde sin Mand siddende i en liberal Kommission i Stortinget, inde i et Gaardsværelse, man gik op til ham fra Bagsiden; havde hun ikke Lov til at besøge ham? Der var intet at sige paa det, hun havde et Ærinde til sin Mand, og Fruen var heller ikke altfor ofte ude. Man gjorde hende den største Uret.

Men Fruen steg ud af Trillen og bad Kusken vente, hun gik besværligt og langsomt hen til Trappen; hendes røde Slør hang hende fremdeles slapt og dødt nedad Ryggen, ikke et Vindpust løfted det. Saa forsvandt hun i den store Bygning . . . . .

Men da Klokken blev to, var Livet og Støjen i Byen steget til sit højeste, overalt var den samme Bevægelse, Mennesker drev, kørte, passiared, købte og solgte, Maskiner arbejded langt borte med dæmpet Sus. Et Dampskib peb nede ved Havnen, et Dampskib peb igen, Flag vajed, store Pramme gled frem og tilbage

mellem hinanden, og Sejl hejsedes og Sejl besloges. Og her og der lod et Skib sit Anker falde, og Kættingerne sprængte ud af Klydsene under en Røg af Rust, og Lyden rulled indover Byen som brændende Hurraraab i den lyse Dag.

Alt var idel Liv.

Tidemands Tjæreskib var klart til Afgang, derfor var han selv kommet ned til Bryggen, Hanka var med, de var der begge to og stod stille Arm i Arm. De saa hvert Øjeblik paa hinanden med Øjne, der var fulde af Glæde og Ungdom, Havnen flaged imod dem. Da Skibet begyndte at glide, løfted Tidemand sin Hat højt tilvejrs og Hanka vifted med sit Lommetørklæde, ude fra Skibet blev der viftet tilbage og viftet endnu engang tilbage. Og Skibet gled videre ud efter Fjorden.

»Skal vi gaa?« spurgte han og bøjed sig ned over hende.

Og hun klynged sig tættere til ham og svared:

»Ja, som du vil.«

Men i det samme kom en anden Damper ind, en uhyre Kasse, som endnu vælted Dyner af Røg op af Skorstenen. Ogsaa der havde Tidemand Varer ombord, han havde ventet dette Skib de sidste to Dage, det forhøjed hans Glæde endnu mere, at det kom just nu, og han sagde:

»Der har vi ogsaa Varer ombord, Hanka.«

»Har vi det!« sagde hun bare. Og han følte, da hun saa op i hans Ansigt, en øm Sitren gennem hendes Arm.

Saa gik de hjem.